

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11428

DER FERGIFTETER KUS

Emile Zola

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דער
פערגיפטער

...קום...

—פון—

עמיל זאלא.

איבערזעצט פון

...ב. גארין...

דרוק און פערלאג פון

דיא הויפר פאבלישינג קאמפאני,

88-85-87 קאנאל סטריט, ניו יארק.

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal Street, New York.

וויליאם און מאַנדאַלען זיינען ארויסגעשטיענען פון דעם וואַנאַן אויף דיא סטאַציאָן פון פּאַנטעניי. עס איז געווען מאַנטאג און דיא וואַנאַנעס זיינען כמעט גע- ווען לעדיג. עטליכע פּאַסאַזשירער, וואס זיינען געווען איינוואוינער פון דעם שטעדטל, זיינען געגאַנגען א היים. יעדער האט זיך געאיילט אין זיין וועג און קיינער פון זיי האט זיך אפילו ניט אומגעקוקט.

ביים ארויסגעהן פון וואקזאַל (דיפּאָ) האט וויליאם געגעבען מאַנדאַלענען זיין אַרם און זיי האבען זיך גענומען געהן לינקס איבער דיא אַלייע (עוועניו), וואס האט גע- פיהרט צום שטעדטל. ווען זיי זיינען ארויפגעקומען אויף א בערגל, האבען זיי נאכגעקוקט דעם צוג, וואס איז סאָפּענדיג און פייפּענדיג ארויס פון דיא סטאַציאָן. ווען דער צוג איז פּערשוואַונדען געווארען, האט זיך וויליאם אומגעקוקט אויף מאַנדאַלען און האט געזאגט מיט א שטייכעל:

— דוא געדענקסט, אז איך האב דיר געוואָרנט פּאַראַויס, אז איך בין ניט בעקאַנט מיט דיזען פּלאַץ און איך הויב ניט אן צו וויסען, וואו מיר געהן.
— לאַמיר געהן מיט דעם וועגעלע, מיט און מיר ווילען פאַרשפּאַרען צו געהן דורך דיא גאַסען.

זיי האבען זיך געלאזט געהן מיט דעם שמאַלען וועג און פּלוצים זיינען זיי ארויסגעקומען אויף אן אָפּענעם פּלאַץ, פון וואַנען עס האט זיך געזעהן דער באַרג פון פּאַנטעניי, ארום וועלכען זיינען געלעגען גערטנער און לאַנקעס, און הויכע און שטאַרקע בויער. ביז דעם שפּיץ באַרג האט עס געפליהט און גענרינט און גאר אויבען צווישען די בויער האבען זיך געזעהן דיא הייזער פון שטעדטל.

דאס איז געווען אין ענדע סעפטעמבער, פאר נאכט. דיא זון האט אנגעהוי- בען צו פּערגעהן, און דיא צוויי יונגע מענשען זיינען געשטאַנען וויא בעצויבערט פון דער שעהנהייט פון דער נאַטור. מאַנדאַלען איז נאך אלץ געווען אַנגעשפּאַרט אויף זיין אַרם, דאָך איז זייער האַלטונג געווען א געצוואונגענע, זיי זיינען נאך געווען וויא פּרעמד איינס צום צווייטען. דער געדאַנק, אז זיי קענען זיך ניט מעהר וויא אַ וואָ- צייט און זיי געפינען זיך איצט אליין, ווייט פון מענשען, האט זיי געמאַכט אונרוהיג. זיי זיינען געווען פּרעמד און דאָך האבען זיי זיך געדאַרפט בעגעהן איינער מיט דעם

צווייטע וויא היימישע, פאמיליאַר אונד דאס האט זיי געצוואונגען צו היטען יעדעס וואָרט, אום זיך ניט ארויסצוכאפען זיך, ניט מיינענדיג, מיט א בעליידיגונג.

זיי האבען פארטענעצט זייער גאנג און האבען גערערט פון דיא בויטער, פון דעם הימעל, פון דער שעהנער נאטור ארום, דאס הייסט פון אלץ אין דער וועלט, אויסער פון דעם, וואס זיי איז געלעגען אויפן הארצען און וואס זיי האבען געפיהלט. מאַנדאלען איז געווען צוואנציג יאָהר אַלט, זיא האט געטראגען א קלייד פון א גרויען און וויכען שטאָף, וואס איז געווען איינפאך און דיא איינציגע פעפיונג פון דעם זייגען געווען א פאָר שלייפען פון ברויען באַנד. פון דעם קליינעם קיילעכ-דיגען הוט האבען זיך ארויסגעזעהן איהרע פראכטפאלע האר, וואס האבען געהאט דעם ריינען קאָליר פון קופער. זיא איז געווען א שעהנע, הויך און גוט געבויט, מיט זעהר א כאַראַקטעדיסטישע געזיכט. דער אויבערסטער טהייל איז געווען שאַרף, פראַמינענט, כמעט מענליך און דיא אנדערע אונטערסטע האלבע געזיכט איז געווען ווייך און צארט. דיא אויגען זייגען געווען ליכטיג-גרוי מיט א גרינליכען אַבנלאַנג, און צוזאמען מיט דיא פולע רויטע ליפען האבען צוגעגעבען א זעלטזאמען רייז צו איהר בלייבען געזיכט.

דיעזעס זעלטזאמע געזיכט האט ארויסגערופען א פערמישטען איינדרוק פון שטרענגקייט פון קינדליכקייט. ווען איהרע ליפען זייגען געווען צוזאמענגעפרעסט פון צאָרן אדער פון פערטראכטקייט, האט איהר געזיכט געהאט דעם אויסדרוק פון קראפט און ענערגיע, נאר ווען זיא האט געשמיכעלט, האט זיך דאס גאנצע געזיכט געענדערט, דאס איז געווען דאס שמייכלען פון א קינד אויפ'ן געזיכט פון א פרוי. איהר הויט איז געווען ווייס און דורכזיכטיג. אויף איהרע שלייפען האבען זיך געזעהן דיא ברויע אדערלאַך, ארום וועלכע האבען זיך געזעהן א פאָר זומער-שפרענקלאַך.

דער געוואוינליכער אויסדרוק פון איהר געזיכט איז געווען א שטרענגער שטאָקן. וועכער האט זיך צייטגענויים פערוואנדעלט אין א זעהר צערטליכען—דיא צערטליכקייט פון א ליעבענדע פרוי, און ווען וויליאם האט עס געזעהן, האט זיך זיין הארץ געהויבען מיט האַפנונג.

וויליאם איז געווען מיט פינף יאהר עלטער פון איהר. ער איז געווען הויך און מאַנער און האט געהאט אן אריסטאקראטישע, אויכזעהן. זיין לאנגע געזיכט וואלט געווען העסליך, ווען ניט זיין אריסטאקראטישער בליק. יעדער צוג און זיין געזיכט האט דערזעהלט אז ער שטאמט פון א פאמיליע, אין וועלכע דער מאַרף איז שטארק ענטוויקעלט. מען האט גלייך געקענט זעהן, און קערפערליך איז ער

שואף, עד איז געווען גערעדט און איז ליבט צורייצט געווארען, נאר צייטענדיג
 איז ער געווען שרעקעדיג, וויא א קינד. איידער ער האט געעפענט דאס מויל, האט
 ער מיט דיא אויגען געקוקט אויף באגראלען זיא האט מורא געהאט אז ער זאל
 ניט ארויסריידען עפעס אועלכעס, וואס איהר וועט ניט געפעלען ווערען. ער האט
 זיך ניט פערלאָזען אויף זיך און איז דאריבער געווען אונטערגעבען און ווייך. זיין
 איינציגער שטארקער כאראקטער-צוג איז געווען שטאַלץ. ער איז געווען איינער פון
 יענע בעשעפעניסען, וואס גלוסטען נאך ליעבע און רוה וואס זיינען געפיהלפּאָל
 וויא פרויען און וואס ציהען זיך צוריק פון דער וועלט אזוי גיך נאר, וויא דיא
 וועלט ווייזט זיי איהר דונקעלע זייט.

דאס יונגע פאר איז גענאנגען גיך און דאס האט זיי געמאכט פרייליכער. זיי
 האבען געשעפט מיט פערנגיגען דיא פרישע לופט, וואס האט זיי געבלאזען אין
 דיא געזיכטער. דאס געפיהל פון פרעמדקייט, וואס האט פול געמאכט זייערע
 הערצער, ווען זיי זיינען ארויס פון דער סטאַציאָן, האט זיך איצט פערביטען מיט
 א געפיהל פון קאמערעדשאפט, חבר'שאפט. זיי האבען זיך אנדער געזעצט אונ-
 טער שעהנע קאסטאנען בויטער און האבען זיך אביסעל אבגערוהט. ווען זיי הא-
 בען זיך אויפגעהויבען צו געהן ווייטער, האט וויליאם געזאגט :

— וואו זיינען מיר? איך ווייס ניט, צו מען קען קריגען וואס עסען אין דיווען
 טהייל וועלט.

— אה, האב קיין מורא ניט, האט מאגראלען געענטפערט פרייליך. אין א
 האלבע שטונדע ארום וועלען מיר זיצען ביי א טיש. קום, איך וועל דיר ווייזען
 דעם וועג.

זיא האט איהם צו געפיהרט צו א וועגעלע, וואס האט געפיהרט ארויף
 בארג, האט אָבגעלאָזט זיין ארם און האט זיך פרייליך וויא א קינד געלאזט לור-
 פען, אונטער האלטענדיג איהרע קלידלאך מיט איין האנד.

וויליאם האט איהר נאכגעקוקט מיט א געפיהל פון פרייד, דיא קאלטע און
 שטאַלצע פרוי איז פערשוואונדען געווארען און איהם איז געווען זעהר פרייליך אויפן
 הארצען צו זעהן דאס פרייליכע קינד שפרינגט און לויפט אדער ווען זיא האט
 זיך אָנגעשפּאַרט לאסטשענדיג ביי איהם אויפן אַקסעל אום צו ווייזען איהם
 עפעס א נייע זאך, וואס זיא האט בעמערקט ארום.

בלוצים איז דיא זון פערשוואונדען אונטער דיא וואָלקען, וועלכע האבען
 זיך גענומען פערשפרייטען איבער זייערע קעפ. דיא וואָלקען זיינען געווען גרוי מיט
 א קאָליר פון קופער ביי דיא ברעגעס. מאגראלענ'ס געזיכט האט פערלארען איהר

רוהינקייט און זיסקייט. זיא האט געשיינט צו פערנעסען אין גאנצען זיא אפזועג-
הייט פון איהר קאמערעד און האט בעטראכט דעם לאַנדשאַפט ארום זיך וויא אן
אלטען בעקאנטען.

וויילאם איז אבגעשטאנען פון איהר און האט איהר בעטראכט פון דערוויי-
טענס. איהם האט געדוכט, אז אן אָבגרונד האט זיך צווישען זיי געפענט און איז
מיט יעדע מינוט טיפער געוואָרען. פון וואס טרוימט זיא איצט? איהם האט
איצט געפייניגט א געפיהל, אז ער איז נאך ניט אלעס פאר דיעזע פרוי.

געוויס איז זיא בעקאנט מיט דיעזען פלאץ. אפשר איז זיא שוין דא געווען
א מאָל מיט א געליבעטען? וויילאם האט זעהר געוואלט פרעגען איהר וועגען דעם
נור ער האט מורא געהאט, אז זיא זאל דאס בעשטעטיגען און דאס וואלט איהם
ווייה געטאהן. ענדליך האט ער איהר געפרעגט:

— ביזטו שוין דא א מאָל געווען, מאַנדאַלען?

— יא, האט זיא געענטפערט מיט א האַרטע שטימע, יא, איך בין דא גע-
ווען פיעל מאל, נאר לאמיר געהן זיכער, ווייל עס וועט רעגענען

זיי וויינען געגאנגען גיך, יעדער פערזונקען אין זיינע געדאנקען און אזוי ווייט
איינער פון צווייטען וויא זיי האבען דאס נאר געקענט. ענדליך זיינען זיי אנגעק-
מען צו א רעסטאָראַ, פון וועלכען מאַנדאַלען האט איהם געזאגט. דאס איז געווען
א מאוסע געביידע, וואס איז געווען שווארץ פון רעגען און ווינד; אונטען איז געווען
א גאַרטען, וואו אונטער דיא ביימער זיינען געשטאַנען טישען און ביינק, בערעקט
מיט פלעקען פון פערנאסענעם וויין.

דיא ווירטהין, א פעטע פרוי, האט ארויסגעלאזט א געשריי פון פערצווייפ-
לונג, ווען זיא האט דערזעהן מאַנדאַלען:

— וואס איך זעה! איך האב געדוינקט, אז איהר זייט שוין זיכער טויט.

איך האב אייך שוין ניט געזעהן מעהר וויא דריי מאנאט— זייט איהר געזונד?
אין דיעזען אויגענבליק האט זיא דערזעהן וויילאמען און האט איינגעהאלטען
דיא אנדער פראגע, וואס איז איהר שוין געלעגען אויף דיא ליפען. זיא האט גע-
שיינט צו זיין שטארק פערוואונדערט, דערזעהענדיג דעם אונבעקאנטען יונגען-מאן
ער האט בעמערקט איהר פערוואונדערונג און האט געזאגט צו זיך, אז זיא האט
ערווארט צו זעהן אן אנדער געזיכט.

— נון, האט זיא ווייטער אנגעהויבען אבער שוין ניט מיט אזא היימישען

מאָן. איהר ווילט ווארשיינליך עסען מיטאָג און מען וועט באַלד גריימען פאר אייך
א טיש אין גאַרטען.

מאנדאלען האט זיך דא געפיהלט, וויא ביי זיך אין דער היים; זיא האט אויסגעטהאן איהר הוט און שאג און האט עס אליין בעהאלטען. וויליאם איז געש-טאנען זעהר אונרוהיג, קיינער האט איהם ניט געשיינקט מינדסטע אויפמערקזאם-קייט, וועהרענד יעדער אין הויז פון דעם אינגעל אין קיך ביז דעם הונד האט איהר בעגריסט מיט פרייד.

זיא איז וויעדער געווארען פרייליך און האט זיך אניעדער געשטעלט אויפ'ן שוועל. דיא לעצטע שטראהלען פון דער זון, וואס האבען זיך אויף א רגע ארויסגע-רוקט פון דיא וואלקען, האט בעגולט איהרע רויט-בלאנדע האַר. דער יונגער-מאן האט בעוואונדערט איהר שענהייט, נאר אין דער זעלבער צייט האט ער געטראכט אז אן אנדערער האט ניט לאנג געטהאן דאס זעלבע אויף דעם זעלבען פלאץ. און ער האט איינגעהאלטען זיין פלעצליכען פערלאנג א כאפ טהאן איהר אין זיינע ארמען און צו דריקען צום הארצען און צווינגען איהר צו פערגעסען, דיזע הויז, דיזע סצענע און טראכטען נור פון איהם.

— לאמיר שוין געהן עסען, האט זיא געזאגט פרייליך. מאַרע, קלייב פאר אונז אן א גרויסע טעלער ערד בערע (סטראַבעריס).

זיא האט אין נאנצען פערגעסען אן ווייאמען און האט געזוכט אינטער דיא בויטער דעם טיש, וואס מען האט פאר זיי געגרייט. ווען זיא האט ענדליך דער-זעהן דעם טיש, האט זיא אויסגעשריען:

— ניין, אויף יענער באנק וועל איך זיך ניט זעצען, אן איהם האב איך צוריקען א מאל מיין קלייד. איך געדענס דאס זעהר גוט. גרויס צום טיש אט דא, מאַרע, האט זיא געזאגט און האט זיך געזעצט צו אן אנדער טישעל.

דאן האט זיא זיך פלוצים דערמאנט אן וויליאמען און האט צו איהם א רוף געטהאן:

— פאר וואס קומסטו ניט אהער?

זיא האט געכאכט ערענט. דער קומענדער שטורם האט איהר אריינגע-ווארפען אין א נערוועזע פרייליכקייט. דיא ווערטער זיינען געפאלען פון איהרע ליד-פען ניך און שארף, נאר אויף וויליאמען האט דאס וועטער געווירקט גראדע פער-קעהרט, עס האט איהם געדריקט און אבגעשוואכט, און ער האט איהר געענטפערט מיט האלבע ווערטער.

דער מיטאן האט געדויערט מעהר וויא א שטונדע; זיי זיינען געווען נאנין אליין, ווייל אויסער זונטאג איז דער רעסטאָראַן געווען כמעט ליידיג פון געסט. מאַנדאלען האט דיא נאנצע צייט ניט אויפגעהערט צו ריידען, זיא האט איהם

דערצעהלט פון איהר קינדהייט, פון איהר לעבען אין פאנסיאן, האט געשילדערט איהרע לעהרעריןס און איהרע צולאזטע פריינדיגען. זיא האט דאס איהם אלץ דערצעהלט מיט א קינדערשע שטימע, עטליכע מאל האט וויליאם געפרובט אריין-פיהרען איהר אין א געשפרעך וועגען איהר נאהענטע פערנאנגענהייט, וויא א טעגש, וואס ליידעט פון א וואונד און קען זיך ניט איינהאלטען ניט צו קראצען איהר, ניט צו בעריהרען איהר. ער איז אויסגענאנגען צו הערען זיא זאל דערצעהלען פון איהר רעבען אלס ערוואקסענע טיידעל און פרוי און אונטער וועלכע אומשטענ-דען איז זיא דא א מאל געווען, וואס האט זיא געהאט דא צו טהאן; נאר מאנדיג לען האט אויסגעטיידט זיינע פראגעס און האט נאר גערעדט פון איהרע קינדערשן יאהרען. ווען וויליאם האט געפרובט געהמען איהר האנד, האט זיא געהאט א זעלטזאמען פערנניגען אין דעם, וואס זיא האט איהם פון איהם אוועק גענומען, און קוקענדיג איהם גלייך אין געזיכט, ניט ריהרענדיג דאביי אפילו מיט א ברעם, האט זיא ווייטער גענומען דערצעהלען א נייען אגעקראַט. וואס מיט איהר איז געווען, ווען זיא איז אלט געווען פינף יאהר.

זיי האבען שוין געהאלטען ביים ענדע מיטאנ, וויא גרויסע טראַפען רענען האבען אנגעהויבען צו פאלען אויפן ווייסען טישטוף. עס האט אנגעהויבען צו ווער רען זעהר פינסטער. עס האט זיך געהערט פון דערווייטענס א טורמעל פון דונער און איז צוגעקומען אלץ געהענטער און געהענטער. מיט דעם גערויש פון א מאר-שירענדע ארמעע. פלוצים האט א בליץ אויפגעריסען אין צווייען דיא שווארצע וואלקענס.

— אט קומט א געוויטער! האט זיא אויסגעשריען, איך האב ליעב דיא פליצען.

זיא האט זיך אויפגעהריבען און איז ארויס פון צווישען דיא בייטער, אום זיא זאל קענען בעסער זעהן. וויליאם איז געבליעבען זיצען ביים טיש. און האט געליטען; א געוויטער איז פאר איהם געווען אן אַבקומעניס. ער האט קיין טורא ניט געהאט, אז א בליץ וועט איהם דערשלאגען, נאר זיין נאנצעס וועזען האט פראטעסטירט געגען דונער און בליץ. ווען עס האט איהם א בליץ געטהאן אין דיא אויגען האט ער זיך געפיהלט אזוי, וויא ער וואלט געקראגען א פאטש אין באַק.

וויליאם האט פערמאכט דיא אויגען מיט ביידע הענד, ער האט זיך געשעמט פאר טאנדאלען, זיא זאל איהם ניט בעטראכטען פאר א פייגלינג. ענדליך

זעהענדיג, אז ער קען ניט בעהערשען זיינע נערווען, האט ער איהר געפרענט אריב
 עס איז ניט גלייכער אריינצוגעהן אין שטוב און דארטען עסען דעם דעזערט.
 — דערווייל רעגענט נאך ניט און מיר קענען נאך פערבלייבען דא, האט
 זיא געענטפערט.

— איך וויל בעסער אריין אין שטוב. דיא בליצען מאכען מיר קראנק.
 זיא האט אויף איהם א קוק געטהאן פערואונדערט און געזאגט רוהיג!
 — הא! אויב אזוי לאמיר אריין!

א דיענסט האט נאך זיי אריינגעטראגען דעם דעזערט אין דעם גרויסען און
 טרויריגען עסס-צימער. וויליאם האט זיך געזעצט מיט'ן רוקען צום פענסטער, פאר
 איהם איז געשטאנען א גרויסער טאץ מיט ערד בערען נאר ער האט זיך צו זיי
 ניט צו געריהרט, וועהרענד מאנדאלען האט איהרע געגעסען מיט פערנגניגען.

דערנאך איז זיא צוגעלאָפּען צום פענסטער און האט זיך ווייט ארויסגעבויען.
 דער רעגען האט אויפגעהערט. פון צייט צו צייט האט א שטארקער בלאז
 פון ווינד געמאכט א גערויש צווישען דיא בוימער. עס האט ניט אויפגעהערט צו
 בליצען און עס איז געווען ליכטיג וויא ביי טאָג. נאר דאס ליכט איז געווען א
 זעלטזאמע בלויע, וועלכע האט געמאכט דעם גאנצען לאַנדשאַפט ארום אויסזעהן,
 וויא א סצענע אין א מעלאָדראַמאַ. דער דונער האט געקלאָפּט וויא פון האַרטאַ-
 טען און פון איין קלאַפּ ביז'ן צווייטען איז געווען א טוידטע שטילקייט.

וויליאם האט געלימען שרעקליך, וויסענדיג אז הינטער איהם איז אַפען א
 פענסטער. ניט ווילענדיג האט ער זיך אומגעקוקט און האט דערזעהן מאַנדאלען
 שטעהן אין דעם בלויליכען ליכט. איהרע האר האבען זיך צולאָזט פון דער נאַס-
 קייט און האבען זיך צושפּרייט איבער איהרע אַקסלען. זיי האבען געשיינט צו לעד
 בען אונטערן ליכט, וואס איז געפאלען אויף זיי.

— אה, וויא גרויסארטיג! האט זיא געשריען, קום, וויליאם, זעה, דיא בלי-
 צען לויפען דורכ'ן וואלד, וויא לעבעדיגע בעשעפעניסען, און דער הימעל—ניב נאר
 א קוק אויף איהם!

וויליאם האט זיך ניט געקענט איינהאלטען און איז צו געגאַנגען צו מאנדאלען
 ער האט איהר אנגעהערט פאר'ן ארם און געזאגט אונגעדולדיג;
 — פערמאך דעם פענסטער! ווייסטו דען ניט, וויא געפעהרליך עס איז דא
 צו שטעהן?

— האסטו מורא? האט זיא געפרענט מיט א שפעמישען געלעכטער, ווער-
 דענדיג זיך צו איהם.

— קום אדעק, איך בעם ריך.

איך ריעזען מאַמענט האבען זיך דיא וואַלקען געעפענט און דער ווינד האט אריינגעטריבען א גאַנצען שטראָם רענען אין צימער אריין. מאַנדאלען האט פער- מאַכט דאס פענסטער און איז צוגענאַנען צום טיש, וואו וויליאם איז שוין געזעסען.

— ווען איך בין געווען א קליין קינד, האט זיא געזאָגט, האט מיך מיין פאָ- טער א מאל אין אזא געוויסער גענומען אויף דיא הענד און האט מיך צוגעטראָגען צום פענסטער. איך געדענק אז אנפאַנגס האב איך דאס קעפעל אבגעדרייט און בעהאַלטען עס ביי איהם אויפן אַקסעל, דערנאָך האבען מיר דיא בליצען פערשאַפט פערגינגען. האסטו מורא ?

— מורא ? ניין, האט ער געענטפערט, אויפהויבענדיג דעם קאַפ, נאר איך לייד דערפון.

עס איז געווארען שטיל, דער שטורם האט ניט אויפגעהערט. וויליאם איז געזעסען אין זיין שטוהל בלייך און שוואַך. מאַנדאלען, וועלכע האט איצט בעמערקט זיין גערוועזעסן צאַפּלען זיך, האט פערשטאַנען, אז ער ליידט אין ווירקליכקייט און זיא האט אויף איהם געקוקט מיט אינטערעס און פערוואונדערונג, ניט קענענדיג פערשטעהן, וויא אזוי א מאַנספערזאן זאל מעהר ליידען פון דיא גערווען, וויא א פרויענצימער.

דיא שטונדען האבען זיך געצויגען זעהר לאַנגזאַם. ענדליך איז דער דונער געוואָרען זעלטענער און דער רענען קלענער. מאַנדאלען האט ווידער געעפענט דאס פענסטער.

— דער שטורם אין אריבער, קום אהער, וויליאם, עס בליצט מעהר ניט. ער איז צו איהר צוגענאַנען.

— שוין צייט צו פאָהרען א היים, אז ניט וועלען מיר פערשפעטיגען דעם צוג, האט זיא געזאָגט.

דיא ווירטהין פון רעסטאָראַן איז גראַדע דאמאַלס אריינגעקומען. איהר וועט דא וואהרשיינליך פערבלייבען איבער נאַכט, האט זיא געזאָגט, איך וועל פאר אייך צורעכט מאַכען צוויי צימערן.

— ניין, ניין, האט מאַנדאלען געאַיילט צו ענטפערן; מיר זיינען אהער גע- קומען נאר צו עסען, און מיר פאָהרען גלייך צוריק.

— אבער דאס איז אונטערגליך, דיא ווענען זיינען פערשוואומען. מאַנדאלען האט געשיינט צו זיין זעהר באַוונדערט.

— ניין, איך קען דא ניט בלייבען איבער נאכט, איך מוז פאָהרען צוריק, האט זיא געזאָגט נאך א מאָל און נאך א מאָל.

— טהוט וויא איהר פערשטעהט, האט געענטפערט דיא ווירטהיי, נאר איך

מוז אייך זאגען, אז איהר וועט ניט שלאָפען דא, וועט איהר שלאָפען אין פעלד.

וויליאם האט ניט געזאָגט קיין וואָרט. מאַנדאלען האט זיך געהיט ניט צו

בענענען; זיינע בליקען. זיא איז געווען שטארק עררענט און איז מיט גערוועזע

טריט גענאָנגען אויף און אָב איבערן צימער. פלוצים האט זיא אויף איהם א קוק

געטאהן, און דערזעהענדיג, וויא רוהיג און אונטערגעבען ער איז, איז זיא ווייכער

געוואָרען, נאָר איהר געזיכט איז געבליעבען גראַדע אזוי הארט, וויא פריהער און זיא

האָט געזאָגט מיט א קאלטען טאָן צו דיא פרוי:

— זעהר גוט, מיר בלייבען דא.

— אויב אזוי, וויל איך הייסען צוגרייטען דיא צוויי בלויע צימערן.

מאַנדאלען האט זיך א צאָפּעל געטהאָן.

— גרייט צו וועלכע צימער איהר ווילט, אבער ניט יענע, האט זיא געזאָגט.

— אבער דיא איבריגע זיינען אלע פערנומען.

מאַנדאלען האט זיך נאך אכץ ניט געקענט בעשליסען און זיא האט גע-

מורמעלט:

— עס וואלט בעסער געווען ניט צו בלייבען.

וועהרענד מען האָט פאַר זיי צוגעגרייט דיא צימערן, זיינען זיא ביידע ארויס

פון רעסטאָראַן און האבען זיך געזעצט אויפ'ן שטאָם פון אן איינגעפאלענעם בוים

און נאר ניט גערעדט.

דיא לופט איז געווען אָנגעזאָפּט מיט דעם זיסען גערודף פון לאַנד; מיט

פייכטע ערד, גרינעם גראָז און בלומען. פון דיא בלומען. פון דיא פלעטער זיינען

געפאלען טראָפענס מיט א גערויש. א האַלבער הימעל איז געווען זעהר בלוי און

אויסגעשטערנט, דיא צווייטע האַכע איז געווען שוואַרץ פון וואַלפען, וועלכע האבען

געהאלטען אין אַנטלויפען. וויליאם און מאַנדאלען האבען ניט געקענט זעהן איינער

דעם צווייטענס געזיכט און יעדער איז געזעכען פערזונקען אין זיינע געדאַנקען.

— דוא האסט מיך ניט ליעב, מאַנדאלען, האט ענדליך וויקיאם ארויס

געשטאַמעלט.

— דוא האסט א טעות, מיין פרוינד, האט זיא געענטפערט בעזאָכט, איך

דענק, אז איך ליעב דיך, נאר איך האב נאך ניט געהאָט דיא צייט צו שטעכען

דיך דיא פראַגע און געבען איין ענטפער.

א היבשע צייט איז געווען שמיל. וויליאם האט זיך געפונען בעקיידיגט פון דעם קאלטען ענטפער.

— דוא וואלסט דא ניט פערבליבען, ווען דער וועג זאל ניט זיין פערשוואר מען, האט ער וויעדער געזאגט.

— אה! דוא קענסט מיך נאך ניט! האט מאנדאלען געזאגט. אז איך בלייב דא איז נאר דארום, ווייל איך וויל אזוי. ווען דאס זאל זיין גענען מיין ווילען, וואלט איך אוועק געגאנגען אפילו אין מיטען שטורם.

זיא איז פערזונקען אין איהרע געדאנקען און דאן האָט זיא גענומען ריידען וויא צו זיך, אבער אזוי, אז ער האט געהערט:

— איך האב געוואוסט, אז פריהער אדער שפעטער וועט זיך ענדיגען אזוי נאר דאס לעבען איז אזוי שווער!

זיא האט זיך אליין איבערגעריסען. זיא האט געוואלט זאגען, אז געטריבען צו פערבלייבען דא האט איהר נאר א געפיהל, פון רחמנות צו איהם.

פרויען גיבען זיך אונטער א סך עפטער פון מיטטייד גראסמוטה און פון א כוסט ארויסצואווייזען פריינדליכקייט, אכס מען דענקט. זיא האט געזעהן זיינע ליר דען אין דער צייט פון שטורם, און ער האט אויף איהר געקוקט מיט אזעלכע בע-טענדע אויגען, אז זיא האט קיין הארץ ניט געהאט צו האלטען זיך ביי דאס איהריגע און צו פערלאָזען דעם רעסטאָראן.

וויליאם האט פערשטאנען, אז איהר איבערנעבען זיך צו איהם איז וויא א נדבה וואס מען ניט צו א בעטער, און זיין איידעלקייט און אייגענליעבע האבען שטארק געליטען דערפון.

— דוא ביזט גערעכט, האט ער געזאגט. איצט איז אנגעשטאנען מיין רייהע צו בעטען דיך, אז מיר זאלען זיך גלייף אומקעהרען צוריק אין פאריז.

ער האט גערעדט היציג און גיף, און מאנדאלען האט בעמערקט, וויא זיין שטימע האט זיך געענדערט.

— וואס אזוינס איז געשעהן, מיין פריינד? האט זיא געפרעגט מיט פער-וואונדערונג.

— לאמיר געהן, לאמיר גלייף געהן, האט ער ווידערהאלט.

זיא האט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען מיט א פערמאָטערטע מינע. — וואס טאכט עס אויס? מיר וועלען צוריק קומען אין פאריז פריהער אדער שפעטער. פון דעם ערשטען מאָג, וואס איך האב דיך בעגעגענט, האב איך געוואוסט אז צו הייבט איז מאָרגען און איך וועל זעהן דין פריי. איך האב זיך

געוואלט איינשליסען אין א קלויסטער און האב זיך אליין געגעבען א שבעה, אז מעהר וועל איך ניט זינדיגען. אזוי לאנג וויא איך האב געהאט נאר איין געליעב-טען איז מיין שטאָלץ און רעספעקט צו זיך ניט געווען צערשטעמערט. ... זיא האט אביגעזעפט איהר אסיהעם און פון איהר האלד האט זיך דאביי ארויסגעריסען א קלאנג, וואס האט געקלונגען וויא א זיפן.

— נאר היינט האט זיא ווייטער פארטגעזעצט, האב איך פערשטאנען, אז איך וועל זיך שוין קיין מאל ניט אויפהויבען איבערן שמוץ, מיט וועלכען איך בין אויסגעשמירט. דוא זעהסט, איך בין אפגעהערציג—דוא וויכטס דאך, אז איך זאל זיין אפגעהערציג. ניט וואהר?

זיא האט אויסגערעדט דיא ווערטער מיט אזא טיעפען טרויער, אז וויליאם איז געווען געריהרט. זיין פערוואונדערטער שטאָלץ איז בערוהיגט געווארען, און ער האט געזאגט צערטליך:

— דוא קענסט מיך ניט, גלויב מיר, דוא וועסט אויסגעפייען, אז איך בין אנדערס פון דיא אנדערע מענער. איך וועל דיך ליעבען, וויא מיין פרוי און איך שווער דיר, אז איך וועל דיך מאכען גליקליך.

מאגדאלען האט ניט געענטפערט. זיא האט געטראכט, אז זיא איז שוין א ביסער פראקטיש אין לעבען און האט צו זיך אליין געזאגט, אז דער טאג וועט קור מען, ווען וויליאם וועט איהר אוועקווארפען, און זיא וועט פאלען אלץ נידריגער און נידריגער. נאר זיא האט זיך געוואונדערט אויף איהר איצטיגע שוואַכקייט; זיא האט ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי ניט זיא זיך היינט ביי נאכט אזוי גרינג איבער, וועהרענד נעכטען וואלט זיא עס פאר קיין פאל ניט געטהאָן. וויליאם איז געווען פערזונקען אין געדאנקען. הערענדיג, וויא זיין פריינדן דערמאנט ענדליך איהר פריהערדיגען געליעבטען, וועלכער, וויא עס האט געשיינט, איז איהר ניט ארויס פון דיא געדאנקען, האט ער אויף זיך איצט געקוקט, וויא ער וואלט זיך געשטעלט צווישען זיי ביידען.

זיי האבען ביידע געשוויגען א לאנגע צייט, קיינער פון זיי האט ניט געזאגט קיין ווארט פון ליעבע. ער האט געהאלטען איהר האנד אין זיינע, נאר זיא איז געווען קאכט און שוואַך. זיי זיינען געווען אליין, נאר זייערע הערצער זיינען געווען פול מיט א מין טורא פאר דיא צוקונפט.

דיא לופט איז געווען קיהל און פייכט. דער הימעל איז געווען אויסגע-

שמערנט.

מאגדאלען האט א ציטער געמאָן.

— סדר איז קאלט! לאמיד אריינגעקוקן, האט זיא געזאגט.

זי האבען זיך אויפגעהויבען אהנע צו זאגען א ווארט. דיא ווירטהין האט זיי ארויפגעפיהרט אויבען אין דיא צוויי צימערן, וואס האבען געהאט אן אריינגאנג פון איינעם אין צווייטען. אין מאנדאלען'ס צימער האט געברענגט א ליכט אויפ'ן מיטל. דאס צימער אין געווען קליין. אויסגעקלעפט מיט בלויע פאפיר, פון פייכט קייט האבען זיך אויף דיא ווענד געלייגט אין עטליכע ערטער פלעקען. עס האט זיך געהערט א גערוד פון שימעל און עס איז געווען קאלט.

— לאז, איך וועל פערמאכען דיא לאדען ביי דיר, האט וויליאם געזאגט. נאר עס איז געווען א סך גרינגער צו זאגען איידער צו טהאן, ווייל ער האט זיך א היבשע צייט ארוםגעפיהרט מיט'ן לאדען און האט ניט געקענט פערמאכען. — אין דער הויך איז פאראן א קייטעל, האט זיך ביי איהר ארויסגעכאפט ניט ווילענדיג.

וויכיאם האט זיך האסטיג א קעהר געטהאן צו איהר. ביידע זיינען שטארק בלייך געווארען, ווייל ביידע האבען פערשטאנען, וואס איהרע ווערטער בעדייטען. זיא ווייס פון דעם קייטעל, האט ער געטראכט. זיא איז שוין אין דעם צימער גע- שלאפען א מאָל....

אויף מארגען איז מאנדאלען אויפגעשטאנען זעהר פריה. זיא איז געווען זעהר ערנסט און טרויעריג. זיא האט געעפענט דאס פענסטער און ארויסגעקוקט אויף דיא פעכדער און לאַנקעס, וואס האבען זיך געבאדען אין דיא ערסטע שטראהלען פון דער זון. זיא איז אזוי געשטאנען ארום א האלבע שמונדע צייט און האט פלוצים דערהערט א גערויש הינטער זיך. זיא האט זיך אומגעקוקט און האט דערזעהן וויליאמען אריינקומען אין איהר צימער.

— ליעבסטו מיך? האט ער איהר געפרעגט מיט א שטימען קול. מאנדאלען האט צו איהם אויסגעשטרעקט דיא ארמס מיט א שמיכעל. איהר געזיכט האט זיך אויסגעלייטערט, זיא האט פרגעסען, וואו זיא געפינט זיך און האט נאר געפיהלט דיא צערטליכקייט פון איהר פריינד. זיא האט איהם געענטפערט מיט א קוס.

II.

פאנדאלען פערט איז געווען דיא טאכטער פון א מאַשיניסט. איהר פאטער זיך געקומען אין פאריז זוכען גליק און א סו אין קעשענע (מאַשינע) און אהן שיד. ער איז געווען איינער פון יענע בערג-לייט, וואס זיינען מאַגער אבער מיט פרייטע

פלייצעס און האבען ניט נאר קיין מורא ניט פאר ארבייט, זאנדערן זיי האבען
איהר ליעב. ער איז אנגעקומען צו א מאשיניסט און האט ביי איהם געארבייט
צעהן יאהר לאנג. שפאָרענדיג אַ סו צו אַ סו, האט ער אנגעקליבען עטליכע טוי-
זענד פראַנק.

ווען ער האט געדענקט, אז ער איז רייך גענוג צו עפענען אַ ווערק־שטוב
פאר זיך, האט ער געדונגען אַ הילצערנע קעמעריל. דאס איז געווען דער ערסטער
שריט צו אַ פערמענען און דיא גרויסע געביידעס, פון וועלכע ער האט געטרויט
ביי טאָג און ביי נאַכט.

נאך צעהן יאהר זיינען אריבער אין שווערע און ביטערע ארבייט. ער האט
זיך ניט פערנוגען איין שעה צו פערברענגען אין פערנגיגען. ביסלעכווייז האט זיך
זיין קעמעריל פערגרעסערט און ער האט אריינגענומען מעהר ארבייטער.

ענדליך האט ער אבגעקויפט דעם פלאץ און האט אויסגעבויט ריעזיגע פאב-
ריקען, אין וועלכע ער האט געמאכט ריעזיגע מאשינען. דיא אייזענבאהנען וועלכע
האבען זיך געהאלטען דאמאלס אין בויען אין פראנקרייך האבען איהם געגעבען אַ
מאָסע ארבייט און איינגעבראכט גרויסע כומען געלד. זיין טרוים איז פערווירקליכט
געווארען: ער איז געווען רייך.

ביז איצט האט ער זיך קיין מאל ניט געשטעלט דיא פראגע, וואס וועט ער
טהאן מיט'ן געלד, ווען ער וועט עס האבען. ער האט זעלטען אויסגעגעבען אויף
זיך מעהר, וויא פיערציג סו אַ טאָג- ער האט אזוי וועניג געוואוסט פון לעבען, פון
פערנגיגען פון לוקסוס, אז זיין רייכקייט איז געווען נאנץ גוצלאָז פאר איהם. ער
האט אנגעקליבען זיין רייכקייט מעהר אויס עקשנות אלס אויס ליעבע צו געלד
אדער צוליעב דיא פערנגיגענס וואס מען קען בעסומען פון דעם. ער האט זיך גע-
געבען אַ שבועה צו ווערען אליין אַ בעל הבית און ער האט געהאלטען זיין שבועה.
איצט האט ער זיך געפרעגט, וואס ער זאל טהאן מיט דיא מאָסען געלד, וואס ער
האט אנגעזאמעלט.

דיא ערסטע זאך האט ער אויסגעבויט אַ קליינע הויז געבען זיינע פאבריקען
און איהר אויסגעמעבלירט מיט גרויסען לוקסוס, נאר ער האט זיך געפיהלט אונ-
בעקועם צווישען דיא טהייערע טעפיכע און פאָרהאַנגען, און האט געהאט מעהר
פערנגיגען צו פטרברענגען דיא טעג צווישען דיא ארבייטער אין זיינע פאבריקען.
ער וואלט זיכער פערדונגען דיא הויז, ווען אַ צופאַל וואלט ניט געענדערט זיין לע-
בען און געמאכט איהם נאר פאר אן אנדער מענטשען.

ער האט געהאט אַ גראָבען קוק און זיינע טאָנערען זיינען געווען נאך גרעבער

אבער טראץ דעם האט ער געהאט א וויכע הארץ וויא ביי א קינד. זיין צערטליך
כע נאטור איז דיא נאנצע צייט געשלאפען אונטער דעם יאך פון דער שווערע
ארבייט, אין וגעלכען ער איז געווען איינגעשפאנט זיין נאנץ לעבען. נאר ווען ער
האט א מאל צופעליג בעגעגענט דיא יונגע ארימע יתומה מארגאריט, וועלכע
האט זיך אייפגעהאלטען ביי אזעלכע ארימע קרובים, וויא זיא אליין, האט זיין
נאטור ערוואכט.

מארגאריט איז געווען א בלייבע, צארמע שוואכע מיידעל און האט אויסגע-
זעהן ניט מעהר וויא זעכעהן יאהר. זיא האט געהאט א געזיכט, וואס האט אויס-
געדריקט אונטערווירפניקייט, הכנעה, און וואס ריהרט שטארק דיא הערצער פון
מענער.

דיא יונגע יתומה מיט איהר גראציעזען, אונטערווארפענעם שמייעל האט
פאר איהם געהאט א שטארקע אנציהונגס קראפט. ער האט שטענדיג געלעבט
צווישען גראכע מענער און אפט ברומאלע ארבייטער, און איצט ווען ער האט
איהר בעגעגענט, דיא שוואכע קליינע געשעפף האט ער זיך צו איהר צוגעבונדען
מיט לייב און לעבען. ער האט מיט איהר אין ניכען חתונה געהאט און אריינגע-
בראכט איהר צו זיך אין הויז.

ער האט איהר ליעב געהאט מיט א פאנאטישע איבערגעבענהייט, זיא איז
געווען זיין שוועסטער, זיין טאכטער זיין ווייב. ער האט אנגעבעטען איהר בלייב-
קייט, איהר מעדען בליק און שוואכקייט. ער האט פריהער קיין מאל ניט געליעבט
זיין הארץ איז ביז איצט געווען פערשלאסען פאר יעדען צערטליכען געפיהל און ער
האט איהר פון דער ערסטער מינוט אן געמאכט פאר זיין אָבנאָט, פאר זיין קעני-
גין. זיא האט געפיהרט דיא ווירטהשאפט און אריינגעבראכט אין הויז אן עלעגאנץ
און פערטריבען דיא קאלטקייט, וואס זיא האט דא געטראפען, און האט געמאכט
א ווירקליכע היים.

מעהר וויא א יאהר צייט האט זיך פערא זעהר וועניג אפגעגעבען צו זיינע
געשעפטען. ער איז געווען אין נאנצען פערזונקען איז דעם גליק, וואס ער האט גע-
האט וועמען ליעב צו האבען. דער געפיהל איז פאר איהם געווען ניי און רייצבאר.
צייטגענווייז פלעגט ער זיין געריהרט ביז טרערען פון דער פריינדליכקייט,
וואס זיא האט איהם ארויסגעוויזען, און זיא האט איהם שטענדיג געראנקט מיט
דיא אויגען, אפילו ווען איהרע ליפען דינען געווען שטיל פאר דעם גליק און לוקסוס
מיט וועלכען ער האט איהר ארומגערינגעלט.

און איצט ווען זיא איז שוין געווען רייף האט זיא ניט

אונטערזורפניקייט. זיא האט געליעבט איהר מאן און האט אויף איהם געקוקט וויא אויף איהר בעל טובה. ווען זיא האט מיט איהם חתונה געהאט, האט זיא ניט געקוקט אויף זיין פערבראנטע געזיכט און זיינע פיטריציג יאהר, זיא האט זיך צו איהם צוגעבינדען וויא א מאכטער צו א פאטער.

— איך האב דיך ליעב, פלעגט זיא זאגען צו איה, ווייל דוא ביזט אזוי שטארק און געזונד און ווייל דוא האסט ניט מיין שוואכקייט און קינדליכ-קייט. איך האב דיך ליעב, ווייל דוא האסט ניט געקוקט, וואס איך בין אן ארימע יתומה און האסט מיט מיר חתונה געהאט.

ביי איהם האט דאס הארץ געשפרונגען פון נחת, ווען ער האט געהערט דיא ווערטער, און ווען זיא איז פערנאנגען אין טראגען, איז ער געווען דער גליק-ליכסטער אויף דער ערד.

א פאר טעג איידער זיין ווייב האט געדארפט ענטבינדען ווערען, האט איהם דער דאקטאר אבגערופען און א זייט און געזאגט, אז ער האט שטארק מורא פאר זיין ווייב'ס לעבען; זיא איז זעהר שוואך געבויט און ער צווייפעלט אויב זיא וועט זיך נאכ'ן קינד-בעט קענען צוריק ערהאלען. א נאנצע וואך איז פערא געווען, וויא פערריקט, ער פלעגט צו איהר שמייכלען, ווען זיא איז געלענען אויף דער סאָפּא, נאר וויא ער פלעגט אבטרעטען אין א ווינקעל, פלעגט ער אויף זיך רייסען דיא האר און וויינען וויא א קינד. דיא נעכט פלעגט ער פערברענגען אין דיא פינסטער-רע פאבריקען, און ווען ער האט דערפיהלט, אז ער קען שוין עס לענגער ניט אויס-האלטען, פלעגט ער כאפען דעם האַמער און קלאפען מיט אלע כחות.

דיא שטונדע פון האבען איז געקומען, און דיא מורא וואס דער דאקטאר האט ארויסגעלאזען איז ניט געווען אן אומזיסטע. מארגאריט איז געשטארבען גלייך וויא זיא האט געבארען א טאכטער.

פערא'ס פערצווייפלונג איז געווען שרעקליך, נאר ער האט ניט געקענט ארויסלאזען קיין טרער. נאך דער קבורה האט ער זיך פערשלאסען און האט קיין נעם ניט געוואלט זעהן. דיא נאכט פלעגט ער פערברענגען אין דיא פינסטערע פאבריקען, געהענדיג אויף און אָב צווישען דיא קופעס אייזען און שטאָל.

ביסלעכווייז האבען איהם דיא ווערקציג, מיט וועלכע ער האט זיך געשאפט זיין רייכטהום, אנגעפילט מיט א שטומען כעס. ער, וועלכער האט געמאכט אזא גוואלדיגען זיעג איבער ארעמקייט, האט ניט געקענט זענען איבער'ן טוידט |

צוואנציג יאהר לאנג האבען זיינע מעכטיגע הענד געבויגען און געדרייט איר זען און איצט זיינען דיא זעלביגע געווען שוואך איינצוהאלטען דאס, וואס ער האט

געריעבט מעהר וויא זיין לעבען, מעהר וויא אלץ אין דער וועלט, און אין זיין ווילד-
דען צאָן האט זיך ביי איהם ארויסגעריסען א ווילדער געשריי:

— איך בין שוואך וויא א קינד און פייג וויא א נאר, אז ניט וואלט איך
ניט דערלאזט דעם טוידט, ער זאל מיך בערויבען!

א מאָנאט לאַנג האט מען מורא געהאט צו געהן צו איהם. ענדליך האט
דיא אַם זיך אונטערגעשטעלט אריינצוליינען דאס קינד אין זיינע הענד. ער האט
אין גאנצען פערנעסען, אז ער האט א קינד, און ביים אנבליק פון דיזע ארימע
פערלאזענע קליינע בששעפעניס, האט ער זיך צו וויינט מיט הייסע טרערען, און
עס איז איהם גרינגער געווארען אין הארצען און אין קאָפּ.

— זיא איז אזוי צאָרט און שוואַך, וויא איהר מוטער, האט ער געמורמעלט
קוקענדיג אויף איהר.

און פון דיזער מינוט האט זיין שמערץ פערלארען דיא שאַרפקייט. ער האט
זיך אליין געטרייסט, אז עפעס איז איהם דאך פערבליבען פון מאַרגאריטין. ער
האט מאַרגאריטין געקיעבט מיט א פאָטערליכע ליעבע, און ליעבענדיג איהר טאכ-
טער, האט ער געקענט זיך נארען און זאגען, אז ער האט וועניג פערלאָרען.

דאס קינד איז געווען זעהר א שוואַכע און דאס געזוכט בלייך וויא ביי דער
פערשטארבענער מיטער. פערצ איז געווען זעהר גליקליך, וואס זיא איז געווען אין
גאנצען עהנליך אויף דיא מוטער און ניט אויף איהם, ווייל ער האט געוואלט, זיא
זאל אין גאנצען זיין איהרע. ווען ער האט איהר געהאלטען אויף דיא קניע, פלעגט
איהם אריינקומען א הארב פערריקטער געדאנק, אז זיין ווייב האט זיך נאכץ
טוידט פערוואנדעלט אין א קינד, אום ער זאל איהר קענען ליעב האבען מיט
דאָפעלטע צערמליכקייט.

ביז צוויי יאהר איז מאַגדאלען געווען זעהר שוואַך און דעליקאט און האט
געשוועבט צווישען לעבען און טוידט, נאר אויפין דריטען יאהר האט זיא אנגעהויר-
בען ווערען געזינטער, איהרע אויגען זיינען געווארען ליכטיגער און דאס בלוט האט
פרייער גערונען אין איהרע אדערן. זיא איז וויא ניי געבארען געווארען. בין
דאמאלס האט זיא אויסגעזעהן, וויא א טוידטער קערפער. בלייך און שמיל. זיא
האט קיין טאל ניט געלאכט און קיין מאך ניט געשפילט זיך, נאר אזוי ניד, וויא
זיא האט געקענט שמעהן אויף דיא פיסלאך, וועלכע זיינען איצט געווארען שמאר-
קער, האט זיא פול געמאכט דיא הויז מיט א גערויש.

פערצ האט זיך געשפיעלט שטונדעך לאנג מיט זיין קינד, און פלעגט איהר
מיטגעהמען אויף דיא הענד אין דיא פאכריקען צווישען דעם שרעקליכען גערויש

פון דיא מאשינען, זאגענדיג, אז ער וויל איהר מאכען אזוי בראוו וויא א אינגעל.
איין זאך האט נאך פערנרעסערט זיין לעבע צו איהר: וואס עלטער זיא
איז געווארען, האט זיא אלץ מעהר עהנליכקייט געקראגען צו איהם. ווען זיא איז
געלעגען בלייך און שטיק אין איהר וויעגעל, איז זיא געווען זעהר עהנליך צו איהר
מוטער, נאר איצט ווען זיא איז געווארען געזונד און שטארק איז זיא געווען א
וואהרער אינגעל. זיא האט געהאט פער אים גרויע אויגען און זיין ברייסען און
שטארקען שטערן און איז געווען אזוי איינגעשפארט און ליידענשאפטליך וויא ער.
נאר פון דער טראגעדיע, וואס איז געשעהן ביי איהר געבורט, איז ביי איהר
פערבליבען א געוויסע שוואכקייט און א גערועזע צוהיצטקייט, וואס פלעגט אויף
איהר אנקומען, ווען זיא פלעגט אריין אין כעס. דאן פלעגט זיא זיך צו וויינען און
פלעגט אזוי יאמערן, ביז דער כח האט איהר אין גאנצען פערלאזען.

אויב דער אויבערסטער טהייל פון איהר געזיכט איז געווען עהנליך אין
שטארקייט צו איהר פאטערס איז זיא אבער נאך מעהר עהנליך געווען צו איהר
מוטער מיט איהר מויל און מיטן זיסען שמויבעל. זיא איז געוואקסען וויא אויף
היווען, און איהר פאטער האט שוין געטראכט פון א פרייגן פאר איהר א מאן.
ער האט זיך ווידער גענומען צו זיינע געשעפטען, ווייל איצט האט ער געוואוסט,
וואס ער האט צו טהאן מיט דיא מיליאנען, וואס ער וועט אנקלייבען. ער וועט
אלע אוצרות לעגען צו דיא פיס פאר זיין אָבנאָט. ער איז איצט געווען אונצופריד
דען מיט דיא אייניקנפטע פון זיינע געשעפטען און האט זיך אריינגעלאזט אין
ספעקולאציען, אום צו פערדיענען געלד געשווינד. נאר ביי א פלעצליכען פאל
אין דעם פרייז פון אייזען, האט ער פערלארען זיין גאנצען אייגענס.

מאנדאלען איז דאמאלס אלט געווען זעקס יאָהר. פערא האט אבער פון
דער ניעדערלאגע זיין ענערגיע ניט פערלארען, דער פלעצליכער קלאפ האט איהם
אפילו קיין בויג ניט געטהאן. מיטן קלארען פערשטאנד פון א געשעפטס-מאן,
האט ער באלד אויסגערעכענט, אז זיין טאכטער איז נאך זעהר יונג און ביז זיא
וועט אויסוואקסען, וועט ער פאר איהר קענען אנזאמלען א פערמעגען. נאר ער
האט שוין ניט געקענט אויפבויען א נייען פערמעגען אין פראנקרייך, ער האט צו
זיך געדארפט א נייעם פרישען פעלד, א לאנד וואו מען מאכט גיך א פערמעגען.
אין א פאר שטונדען איז זיין בעשלים געווען געפאסט; ער האט זיך ענטשלאסען
צו פאהרען נאך אמעריקא און אריינגעבען מאנדאלען אין א פאנסיאן אין פאריז,
וואו זיא האט אויף געהאט קעסט.

ער האט צוזאמענגענומען אלץ, וואס איהם איז פערבליבען און ער האט עס

אייננעליינט אויף, אז עס זאל איהר איינטראגען צוויי טויזענד פראנק א יאהר פראצענט. דאס וועט איהר געבען גענוג אויף ברויט, אויב איהם זאל עפעס גע-
שעהן, און נאך דעם זעלבען אביזנד האט ער פערלאזען פראנקרייך מיט הונדערט
פראנק אין קעשענע. מיט אן אבענד פריהער איז ער אוועק מיט מאנדאלען צו
זיינעם אן אלטען גוטען פריינד, וואס איז מיט איהם געווען פון איין שטאָדט און
האט איהם געבעטען, אז ער זאל אויף איהר אכטונג געבען.

זיין פריינד לאַברישאָ איז געקומען אין פאָרז אין דער זעכצער צייט,
וואס ער; אנפאנגס איז ער געווען א פערלער, דאן האט ער אנגעהויבען צו האנד-
לען מיט געוואַנט און האט אנגעקליבען א גרויסען פערטעגען. פערצ האט זיך אין
גאנצען פערלאזען אויף דיזען אלטען גוטען פריינד.

ער האט געזאגט מאנדאלען, אז ער וועט אין ניכען קומען צוריק און איז
ארויס פון הייז וויא א שבור. אויף דער דעק פון שיף האט ער אנגעכאפט לאַבר-
שאָ וואס איז איהם געגאנגען בענלייטען, פאר דיא הענד און געזאגט מיט א
קול פערשטיקט פון טרערען:

— אויב איך וועל מעהר צוריק ניט קומען, זיי דוא א פאָטער צו איהר.

פערצ האט קיין טאק ניט דערגרייכט אמעריקא. דיא שיף איז צושמעטערט
געווארען פון א שטורם ביי דיא ברעגען פון פראנקרייך. נאר מאנדאלען האט
יאהרען לאנג ניט געוואוסט פון איהר פאטערס טוידט.

אויפ'ן צווייטען טאג נאך פערצ'ס אכפאהרען האט לאַברישאָ איהר אוועק
געפיהרט אין א פאנסיאָן, וואס א בעקאנטע דאמע האט איהם רעקאמאנדירט.
דיא צוויי טויזענד פראנק זיינען געווען גענוג צו דעקען דיא קאָסטען, און ער איז
געווען צופריעדען פטור צו ווערען פון דעם סינד, וועמעס פרייזכייט און צולאד-
ענקייט האט בעאונרוהיגט זיין ענאָאיסטישע רוח.

דער פאנסיאָן איז געווען, וואס מען רופט, אן אויסגעצייכענטער; דאָרטען
זיינען געווען זעהר וועניג קינדער, ווייל דיא פערזאָלמען האט בעסער געזוכט צו
האבען העכערע פרייזען און האט נור געהאלטען דיא קינדער פון רייכע פאמיליען.
מען האט דארט וועניג געלערנט אַרטאָגראפיע, וויא צו שרייבען ריכטיג, אויך וועד
ניג ביבעל, אבער דערפאר האט מען געלערנט, וויא צו האלמען זיך אין א געזעל-
שאפט. ווען א מיידעל האט פערלאָזט דעם פאנסיאָן, האט זיא קיין זאָך ניט געוואוסט
פון דעם, וואס מען לערנט געוואוינליך אויס פון ביבעל. נאר דערפאר האט זיא געקענט
אריינקומען אין א זאל מיט א גראציע, מיט א הן פון א פראקטיצירטע קאָקעטקע.
דיא דאָמע, וואס האבען געהאלטען דעם פאנסיאָן, זאָגען ניט געוואוסט,

וואס מען פארערט פון זיי; זייער שולע האט געהאט א רעפוטאציע, א נאָמען מיט איהר עלעגאנץ, און פאמיליען האבען זיך געפיהלט געהערט, ווען זיי האבען געקענט זאגען, אז זיי שיקען זייערע טעכטער אין דיעזען פאנסיאָן.

מאנדאלען האָט זיך דאָרטען ניט געפיהלט נויט; זיא איז געווען צו פיעל צולאָזט. אין דיא שפיעל־שטונדען פלעגט זיא זיך צוכאפען צום שפיעלען מיט אזא אינפעט, אז זיא האט אין גאנצען בלאַמירט דעם הויכען בערוף פון דעם פאנסיאָן. ווען איהר פאָטער וואלט איהר ערצויגען, וואלט זיא ארויסגעקומען אָפּגעהערציג, עהרליך און בראַוו, נאר דא האט זיא זיך אויסגעלערנט אלע מדות פון א פרוי. אָנפאנגס איז זיא ניט געפעלען געווארען איהרע חברתעס מיט איהר טאכען מיט דיא הענד, מיט איהר קליינענדען קול, ווייל יענע צעהן־יאָהריגע לאלקעס (פופען) זיינען שוין געווען זעהר קלוג און האבען שוין געוואוסט וויא זיך צו היטען, אז אפילו א קנייטשעלע פון זייער קליידעלע זאל ניט פערלירען דיא פאָרמע. זיי האבען זיך געשפיעלט זעהר וועניג און האבען געשפאָצירט איבער דיא נאָרמעס מיט דיא גרויסארטיגע מינע פון ערוואקסענע פרויען פון דיא הויכע קרייזע, און האבען שוין בענענעט אינגלאַף פון זייערע יאָהרען, וועלכע האבען זיי צוגעוואָרפען קוסען מיט דיא שפיץ פינגער פון זייערע הענד אין האַנדשוה.

מאנדאלען האט פיעל געלערנט פון איהרע חברתעס און ווען זיא איז געווא-
רען עלטער, האט זיא זיך צוגעזעט מיט געשפאָנטע ניינערדע צו אַי, וואס זיי האבען דערצעהלט.

דאס שליססטע איז געווען, דיעזע קליינע בעשעפניגעסען האבען פריי גערעדט צווישען זיך פון דיא אינגלאַף, וואס זיי האבען בענענעט, וועהרענד זיי זיינען געווען צו בעזוף אין דער היים. זיי האבען געשריעבען בריעף צו אויסגעטראכטע געליעבטע און האבען דיא בריעף געלעזע אין דער הויף און דערנאָך פערניכטעט. אין דיעזע בריעף האבען זיי אָפט אויסגעשפראָכען זייער וואונש, אז עמיצער זאל מיט זיי א סאָל אנטלויפען ביי נאכט. אזעלכע געשפרעכען האבען נאר ניט געשאַדט דיא קליינע לייכטזיניגע בעשעפנישען; נאר מאנדאלע איז געווען נאר פון אנדער שטאָף און זיי האבען אויף איהר געמאכט א שטארקען איינפלוס, וואס האט זיך געלאזט פיהלען שפעטער אין איהר לעבען.

פּעראַ'ס טאָכטער האט געירש'עט פון איהר פאָטער א קלאָרען פּערשטאַנד און א לאַגנישען קאָפּ, און ווערענדיג עלטער, האט זיא געזוכט צו פארמירען איהרע אירענע אויף דעם פונדאמענט, וואס זיא האט געבויט אין פאנסיאָן. זיא האט ארויסגעוואָרען פון דיא געשפּרעכען מיט איהרע טריינדיגע, אז עס איז דעכט ש

ליעבען וועלכען מאַנספּערזאָן עס איז, אז איינער איז ניט ערנער פון דעם צווייטען, דאס וואָרט הייראַט האט מען זעלטען געהערט צווישען איהרע חברתעס און אזוי וויא מאַנדאַלענס אידעען זיינען געווען איינפאַך, האט זיא זיך פאַרנעשטעקט, אז מען קען אויסקלייבען א געליעבטען אין גאס און אוועקגעחן מיט איהם געאַרמט. זיא זיא האט מיט איהרע חברתעס גערעדט פון ליעבע, וויא פון א טואַלעט און האט געזאָגט דאס זעלבע, וואס זיי, אז ווען זיא וועט האבען א געליעבטען, מוז ער אַנט-לויפּען מיט איהר.

שפּעטער, ווען זיא האט שוין עפעס ערפאַחרען אין לעבען, פלעגט זיא זימיכ-לען, ווען זיא פלעגט זיך דערמאָנען וועגען איהרע קינדערשע געדאַנקען, דאך טיעף אין איהר זעלעל איז אויף אימער פערבליבען דיא אידעע, אז עס איז לאַגניש און עהרליך צו זאנען צו א מאַנספּערזאָן, אז דוא ליעבסט איהם, ווען דוא פיהלסט אזוי.

זוא כאראקטער וויא איהרער האט געקענט ווערען נאָכעל און שטאַרק, ווען זיא זאל זיך ערציהען אונטער אַנדערע אומשטענדען. ביי א גוטע ערציהונג וואלט זיא געקענט קעמפּען מיט דער שוואכקייט, וואס זיא האט געירשעט זון איהר מיטער, און איהר לעבען וואלט געווען נאר אן אַנדערעס. נאר דיא ערציהונג אין פענסיאָן האט אין איהר מעהר ענטוויקעלט צו שוואכקייט. איהרע לעהרערקעס זיינען ניט געפעלען געווארען איהרע אָפענע אינגעלשע מאנירען און האבען געזוכט צו מאַכען פון איהר א פערשטעקטע, היפּאָקריטישע מיידעל, און אויב זיי איז דאס ניט געכונגען אין נאנצען, איז דאס וויל איהר נאטור האט זיך ניט געלאזט אין נאנצען ברעכען. יעדען טאָג פלעגט זיא הערען דיא שפרוך :

— זיי ניט אזוי נראָב און אזוי ענערניש. זיי צארמער און לאַנגזאַמער מיט דייע בעוועגונגען און מיט דיין ריידען. דאס וועט זיין פיעל גראַציעזער.

— זיא האט פערלאָרען איהר ענערניע און האט קיין זאך אַנשמאַט דעם ניט ערוואָרבען. זיא האט קיין מאָל ניט בעגריעפען דיא פליכטען פון א פרוי, נאר איהר ליעבע צו עהרליכקייט און אפענקייט, האט איהר קיין מאל ניט פערלאזען. זיא האט געוואלט געהן צו איהר ציעל גלייך וויא א מאַן, נאר דיא זעלטזאַמע שוואַכ-קייט, וואס פלעגט איהר בעפאַרען צייטענווייז, האט איהר ניט צוגעלאזט. זיא האט קיין מאַל ניט געזאגט קיין ליענען און איז געווען שטאַרק גענוג צו שטאַרבען פון שאַנדע, ווען דער טאָג זאל א מאַל קומען, ווען זיא זאל בעגעהן עפעס א נידער-טרעכטיגקייט.

איהר אָפּיקן כאַברישאַ איז צו איהר געקומען זעלטען און ווען ער איז גע-

קומען זעהן איהר, האט ער איהר נאר א גלעט געשאָן אין בעקיל און געזאָגט, אז זיא זאל זיין א גוטע מיידעל. א מוטער וואלט אויסגעפונען און פערריכט דיא פעהלערין. זיא האט אבער ניט געהאט, ווער עס זאל איהר ווייזען דעם וועג. איהרע חברתעס האבען פערבראכט דוא זונטאנדיגע טעג מיט זייערע עלטערן און אויף אזא אויפן האבען זיי עפעס געקענט פון לעבען, זיא אבער איז קיין מאל פון פאנ-סיאן ניט ארויס געגאנגען אפילו אין וואקאציע-צייט (וואקאציען).

ניין יאהר זיינען אזוי אריבער. מאנדאלען איז אלט געווארען פופצעהן יאהר און האט געוואוסט אביסעל מוזיק, האט געקענט טאנצען, מאַלען אין וואסער-קאליר רען, אויסנייהען אין אקערליי ארטען, נאר זיא האט ניט געקענט פערזיימען א האנדמוף און אויספעטען איהר אייגענע בעט.

III.

ווען מאנדאלען איז אלט געוואָרען פופצעהן יאהר, האט לאַפרישאַ אַנגעהויבן בען קומען צו איהר געוואָהר ווערען כמעט יעדען טאג. ענדליך האט ער זיא געזעענט, אויב זיא וויל פערלאָזען דעם פאנסיאן. זיא האט זיך ניט געיאָגט שטאַרק אריינג צוטערטען אין דער וועלט, נאר דיא זיסליכע שטימען פון איהרע קעהערקעס און דיא געקוינסטעלמע מאנירען און גראַציעס פון איהרע חברתעס זיינען איהר פערחאָסט געוואָרען. און דאָריבער האט זיא געזענט פערט איהר אפיקון, אז זיא איז פאַרטיג ארויסצוגעהן פון פאנסיאן יעדע מינוט.

אויפן צווייטען טאג איז זיא מיט איהרע זאכען אוועקגעפאָהרען אין א הויז וואס לאַפרישאַ האט ניט לאַנג געקויפט אינטער דער שטאַרט.

דער אפיקון האט געהאט א געוויסען פראַיעקט, ער האט זיך צוריקגעצויגען פין זיינע געשעפטען צו זעכציג יאהר. איבער דרייסיג יאהר האט ער געפיהרט זעהר אן אונבעקוועמעס לעבען, ניט וויסענדיג וואס הייסט גוט עסען און וואס הייסט א פרויענציעמער געזעלשאַפט. אזוי וויא פערצ האט ער אויף קיעב געהאט ארבייט, נאר ער האט אבגעלעגט צו געניסען פערגינגען פון לעבען, ווען ער וועט ווערען רייך, ווען יענער טאָג איז געקומען, האט ער געקויפט א שיינע הויז, האט געדונגען א קיכער און האט זיך פאַרגענומען חתונה צו האבען מיט דער טאָכטער פון זיין אַלט טען פריינד.

מאנדאלען האט געהאט וועניג געלד, נאך דערפאַר זעהר שעהן, און אויסער דעם האט ער געהאט גענוג צייט זיך צו בעטראכטען. זיא איז נאָך געווען זעהר זינג און ער האט נאָך גוט געוואלט מיישב זיין זיך. פיער יאהר לאַנג האט זיא געלעבט

ב"י איהם רהיני; אמת, זיא האט אויסגעפיטען אין געפענגניס ארפ'ן צווייטען, נאָר זיא האט נאר ניט געהאט צו איהר אפיקון, וואס האט פון איהר קיין מאל קיין ארינ ניט ארפגעלאָזט. זיא האט געשיינט ניט צו האבען קיין כוסט ארויסצוגעהן ערנעץ, און האט צופריעדען פערבראכט איהרע טעג ביים שטיקען. לאַברישאָ אין געווען זעהר צערטליך צו איהר; ער האט אָפּט גענומען איהרע שלאַנקע הענד אין זיינע און האט איהר געקוסט אין איהר ליכטיגען שטערן.

זיא האט רהיני צוגענומען זיינע לאסקעס, נאר א מאָל ווען דער אלטער פאן האט זיך פערנעמען און האט איהר א קוס געטהאָן אין דיא ליפען, האט זיא איהם מיט שרעק אבגעשטויסען און האט איהם דערנאך שטאַרק אויסגעוידעלט. ווען ער וואלט איהר ניט געווען בעליידיגט, וואלט זיא אפשר מיט איהם חתונה געהאט מיט דער צייט, נאר איצט האט זיא איהם רהיני געזאנט, אז זיא וועט א נאכט ניט שלאָפען מיט איהם אונטער איין דאָך און איז ארויס פון שטוב. ווען לאַברישאָ איז געפליבען אליין האט ער בעגריפען דעם שרעקליכען פעה-לער, וואס ער איז בעגאנגען, ווייל ער האט גוט געקענט מאנדאלען און האט געד-וואוסט, אז זיא וועט האלטען איהר וואָרט.

ער איז געווען גערעכט. מאנדאלען האָט פערלאזען דיא הויז נאך האלבער נאכט; זיא איז געגאנגען אין דער ריכטונג צום טייך סענא און האט געזאנט צו זיך, אז זיא וועט אזוי ארומטעהן א גאנצע נאכט און אין דער פריה וועט זיא דינ-גען א צימער. זיא איז געווען זעהר טרויעריג און ביים געדאנקען ווענען דעם אל-טען אפיקון איז איהר דאס לעבען גמאום געווארען.

זיא האט גענומען געהן אין איין אנדער גאס, אום אויסצומיידען א גאנצע חברה סטודענטען, וואס זיינען געקומען איהר אנטקעגען און האבען דיא כופט פול געמאכט מיט זייערע קולות. באלד האט זיא זיך ארומגעזעהן, אז מען פערפאלגט איהר און זיא האט אנגעהויבען צו געהן ניכער. נאר דער מאן, וואס איז איהר נאכגעגאנגען, האט אויך געטהאָן דאס זעלבע און אין ניכען האט ער איהר אָנגע-יעיאָנט.

זיא האט זיך צו איהם אומגעקעהרט און מיט דער אפענהערצינקייט, וואס איז געלענען אין איהר נאטור, האט זיא איהם אין קורצען דערזעהלט איהר געשיכ-טע. ער האט איהר געגעבען זיין אָרם און האט איהר איידעל געראַטהען, זיא זאל אנגעהטען זיין גאס-פריינדשאַפט.

דער יונגער מאן איז געווען פון הויכען וואוקס מיט א קלונע און אנגעבעהמע

געזיכט. מאַנדאלען האט א מינוט געקוקט אויף איהם שטום, דאָן האט זי אַר-טרויליך אַנגענומען זיין ארם.

ער האט געוואוינט אין א צימער אונטער'ן דאָך און האט איהר געזאגט, אז ער טרעט איהר אב זיין בעט און אליין וועט ער שלאפן ביי א חבר א סטודענט אין איין אנדער צימער. מאַנדאלען האט זיך א ווילע געשלאָגן מיט דער דעה. זיא האט געזעהן לילקעס (פירפס) און שווערדען אויף דיא ווענד און האט בער-טערקט א פאאר פרויענצימערס האנדרשוח אויפ'ן טיש.

אויפ'ן צווייטען טאג האט מאַנדאלען אויסגעפונען אז זיא איז דעם סטודענטס געליבעטע. און ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז דיא געשיכטע, וואס זיא האט איהם דערציילט איז אן אמתע, איז ער געווען פערוואונדערט. ער האט פריהער גע-דענקט, אז דאס איז איין אויסגעקלערטע געשיכטע, וויא עס טהוען אָפט דיא נאכט-וואנדלערניס. און דאס האט איהם מעהר געפייניגט, וויא געפרייט, ווייל ער האט געדענקט צו געבען איהר נאר דיא נאסט-פריינדליכקייט אויף א נאכט און צוריק שיקען איהר אין דער פריה.

— מיין ארים קינד, האט ער צו איהר געזאָגט טרויעריג, פערניגעב מיך און פערנעס מיך. אין עטליכע וואָכען ארום דארף איך פערלאזען פראַנקרייך און איך ווייס ניט, צו איך וועל ווען אומקעהרען זיך צוריק.

זיא האט א פאר מינוט געקערט, וואס צו טהון און האט דאָן געזאָגט :

— לאז מיר זיין דא אזוי קאנג, וויא דוא בלייבסט אין פאריז, דאס וועט זיין פיעל אַנשטענדיגער.

דיא נאָאיוויטעט, דיא חסימות פון דיא לעצטע ווערטער האט איהם זעהר געריהרט. ער האט נוט געוואוסט, אז ער האט זיך זעהר פערשולדיגט גענען דיזען קינד. ער האט איהר ארוםגענומען און געזאגט פריינדליך, אז זיא קען זיך פיהלען, וויא אין דער היים.

דעם זעלבען טאג איז מאַנדאלען אוועק צום אָפּעקן נאך איהרע זאכען און האט איהם קאלט געזאָגט, וואס זיא דענקט פון איהם. מורא האבענדיג פאר א סקאנדאל, האט דער אלטער איהר געגעבען דיא זאכען און דיא פאפירען, וועלכע האבען איהר פערזיכערט דיא צוויי טויזענד פראנק א יאָהר.

דאס געלד האט איהר פערשאפט גרויסע פרייד, דען דאס האט איהר ער-לויבט צו בלייבען מיט איהר געליבעטען און ניט פיהלען זיך פערקויפט צו איהם. אבענדיצייט איז זיא שוין געזעסען אין איהר נייע וואוינונג ביי איהר שטיקעריי און האט זיך געפיהלט נאָנץ הי טיש. זיא איז ניט רויט געווארען, ווען זיא האט

געטראכט פון דיא לעצטע פיער און צוואנציג שטונדען. זיא האט נאך ניט געקענט בעגרייפען דיא שרעקליכע פאלגען, דיא צוקונפט איז געווען פעהרילט, פערדעקט, פערשלייערט פאר איהר.

איהר גערייבעטער האט ניט געהאט פאר איהר מעהר רעכפעקט, וויא מענער האבען געוואוינליך אין א זעלבע פעלע. נאר ער איז געווען ביז א געוויסער שטופע גוטמוטהיג, האט ניך פערגעסען זיינע געוויסענס-ביסע און האט זיך אויפגעהערט צו קימערן, וואס וועט זיין מיט איהר. ביי א געוויסען נראד איז זיא איהם געפעה- לען געווען; זיא איז געווען שיין און ער איז געווען שטאלץ צו וויזען איהר זיינע פריינד.

פיעל זאכען וואָלטען איהר פילייכט ניט געווען געפעקען, ווען זיא זאל איהם ניט לעב האבען אזוי שטארק. ער איז געווען לייכטזיניג און פריידיך און האט איהר געמאכט לאכען וויא א קינד פון אזעלכע זאכען, וואס האבען איהר בעליידיגט. און איהר וויסען איז איהר נאטור קארופטירט געווארען און האט זיך אריינגעצויגען אין איהר שאַנדע.

דער סטודענט האט געענדיגט זיין שטודיום און האט געקריגען א שטעלע פון א דאקטאר אין דיא ארמיי און האט יעדען טאָג ערוואַרט א בעפעהל צו פאָהר רען. נאר מאנאטען זיינען אריבער און ער האט קיין בעפעהל ניט ערהאלטען. דער- ווייך האט מאנדאלען יעדען טאג ערווארטעט אז מארגען וועט זיא ווערן אן אלמנה. אנפאנגס האט זיא געדענקט, אז זיא וועט מיט איהם בלייבען נאר א פאָר וואָכען, נאר דאס האט אָנגעהאלטען א יאהר. דיא ערשטע צייט האט זיא צו איהם גער פיהלט נאר א פריינדשאפט, דערנאָך האט זיא אנגעהויבען מורא צו האבען פאר זיין אוועקפאהרען, ער איז געווארען א טהייל פון איהר לעבען און גויטהיג פאר איהר גליק, אבוואָהל זיא האט ניט געפיהלט צו איהם קיין ליידענשאפטליכע ליבע. א מאל האט זיא בעגלייט דאס ווייב פון א פערריקטען סטודענט אויפ'ן לאַנד. זיא האט געהייסען לואיזע און האט געהאט מיט'ן סטודענט א קינד, וועל- כעס האט זיך געפונען ביי אן אַם א פאָר טייל פון פאָרזן און וועלכעס זיא איז געפאהרען זעהן.

זיצענדיג מיט איהר אין וואַנאָן אויפ'ן וועג צוריק נאך פאָריז, האט זיא ניט געקענט פערגעסען דעם איינדרוק פון דער סצענע, וואס זיא האט בייגעוואהנט צווישען דער מוטער און קינד. זיא האט פלוצים פערשטאנען איהרע אייגענע לאַנע. זיא איז געווען אונגעדולדיג צו זעהן וואס גיכער איהר געליעבטען און בעטען איהם. אויף דיא קניע, ער זאל מיט איהר חתונה האבען.

זיא איז אריינגעלאָסען אויף דיא סרעם אין גרויס האַסט און ווען זיא האט געפֿענט דיא טויר איז זיא געבליעבען שטעהן פֿערוואונדערט. זשאק איז געשטאנען אויף דיא קניע און האט איינגעפֿאקט דיא זאכען אין א קאסטען. ביי דער זייט איז געשטאנאן א האלב פֿערפֿאקער טשעמאָדאָן און נאָך א קאסטען איז שוין געווען פֿערשראָגען. מאַנדאַלענעס קליידער און זאכען זיינען געווען אָנגעוואָרפֿען אויפֿן בעט.

זשאק האט געקריגען דעם ערוואַרטעטען בעפעהל אזוי ניך, וויא מאַנדאַלען איז אַרויסגעפֿאָהרען מיט לואיזען, און האט אזוי ניך וויא מעגליך געזוכט צו פֿערפֿאקען דיא זאכען, האָפֿענדיג, אז איהם וועט געלינגען צו פֿערלאזען זיין וואוינונג, נאָך איידער זיא וועט קומען. ער האט געגלויבט, אז דאס וועט זיין דער פֿעסטער וועג צו זענענען זיך מיט איהר און ער וועט איהר שרייבען א בריעף און ערקלערן אלץ.

ווען ער האט זיך אבגעקעהרט פֿון קאסטען און דערזעהן איהר, האט ער ניט געקענט איינהאלטען ניט צו מאכען אן אונגעדולדיגע בעוועגונג. נאר ער האט זיך אויפֿגעהויבען און איז איהר אנטקעגען געגאנגען מיט א געצוואונגענעם שטייבעל.

— מיין אַרם קינד, האט ער געזאגט און א קוס געטהאָן איהר. מיין שמונדע איז שוין געקומען. איך האב געוואלט אָבפֿאָהרען און ניט זענענען זיך מיט דיר, אום אויסצומיידען א ביטערע סצענע פֿאר אונז ביידען.

מאַנדאַלען איז אַראַבגעוונקען אויף א שמוחה זיא איז געווען זעהר בלייב און האט געקוקט דא אויף דיא קאסטענס און דא אויף איהרע אייגענע זאכען, וויא זיי זיינען געווען אָנגעוואָרפֿען אויפֿן בעט. זיא איז שוין איצט מעהר גאר ניט פֿאר איהר געליעבטען.

ער האט פֿערשלאָסען זיין לעצטען קאסטען.

— זיי שיקען מיך אוועק אזוי ווייט וויא מעגליך, האט ער געזאגט און גערובט לאַכען. איך פֿאָהר נאָך קאָכן-כינא.

מאַנדאַלען האט ענדליך געפֿונען דיא שפֿראַך.

— זעהר גוט, האט זיא געענטפֿערט מיט א הייזעריגען קוק. איך וועל געהן מיט דיר צום וואַקזאַל (באַהן).

זיא האט געפֿיהלט, אז זיא האט קיין רעכט ניט צו מאכען איהם אירגענד וועכע פֿאַרווירפֿע. ער האט איהר פֿריהער געוואָרענט, נאר זיא אליין האט געוואלט פֿערפֿלייבען ביי איהם, נאר דאָך האט זיא געפֿיהלט, אז זיא וואַקט זיך גערן גער גע

ווארפען צו איהם אויפ'ן הצלו און בעמען איהם, ער זאל בלייבען. איהר שטאלץ אבער האט איהר צוגעשמירט צום שטוהל און זיא האט זיך קיין ריהר ניט געטהאן. זיא האט געוואקט ערשיינען רוהיג און ניט ארויסווייזען דעם יונגען מאן, וואס האט פרייליך געפויפט מיט'ן מויל, וויא שטארק זיא ליידעט.

פארנאכט זיינען געקומען זיינע פריינד צו בעגלייטען איהם. מאנדאלען האט געשמיכעלט און איהר געליעבטער, וועמען עס איז גרינגער געווארען אויפ'ן האר-צען פון איהר שמייכעל, האט אנגעהויבען צו שפאסען און צו לאכען. ער האט קיין מאל ניט געפיהקט צו איהר מעהר וויא א שטארקע פריינדשאפט, און איהם האט געפרייט, וואס ער זעהט איהר אזוי רוהיג.

ווען דער צוג האט שוין געהאלטען אין אבנעהן איז ער געווען שלעכט גענוג, אליין ניט וויסענדיג, וואס ער טהוט, און געזאגט איהר:

— מיין קינד, איך הייס דיר ניט, דוא זאלסט אויף מיר ווארטען. מרייסט זיך וויא דוא קענסט און פערנעס מיך.

ער איז אוועק. אויף מאנדאלענ'ס ליפען האט געשפיעלט א זעלטזאמער טרויעריגער שמייכעל און זיא איז לאנגזאם אוועק פון וואקאל-זיא האט נאר ניט בעמערקט, וויא איינער פון זשאק'ס חברים איז געגאנגען ביי איהר זייט, און האט ניט געהערט פון פערצווייפלונג, וואס ער רעדט צו איהר.

פלוצים האט זיא פערשטאנען, וואס ער מיינט, און האט א שטויס געטהאן זיין ארם מיט א בעוועגונג, וואס האט אויסגעדריקט א שרעקליכע פעראכטונג. זיא האט זיך געאיילט צו איהר וואוינונג און האט זיך פערשלאסען אין איהר צימער. זיא האט נאך קיין מאל ניט פערשטימען, וויא שרעקליך איהר לאנע איז, וויא איצט. מען לאזט איהר אפיקו ניט אויסוויינען זיך. עס שיינט, אז זיי רענקען, אז זיא קען פערנעמען איהר געליעבטען אזוי גיך. וויא נור ער האט אבגעווענדט פון איהר זיין רוקען.

זיא האט נאך געפיהלט זיינע קוסען אויף איהרע ליפען און זיא האט געזאגט אז זיי וועלען דארטען ברענען אויביג.

מיט דיא טרערען אויף דיא אויגען האט זיא זיך געגעבען א שבעה, אז זיא וועט אויביג בלייבען אן אלמנה.

דויע נאכט איז זיא שוין ניט געשלאפען אין יענעם צימער. זיא האט זיך גלייך אריבערגעצויגען אין אן אנדער האטעל אויף אן אנדער נאם. זיא האט דארט מען פערבראכט אין איינזאמקייט און פערצווייפלונג צוויי חדשים לאנג. זיא האט

צדענקס איינצושליסען זיך אין א קלויסטער, נאר דערנא האט זיא ניט געדאפט
גענוג גרויבען.

מען האט איהר אין איהר קינדעייט ניט געלערנט ליעב צו האבען נאָם.
אין דער צייט האט זיא זיך בעגעגענט מיט וויליאמען.

.IV

וועטיל איז א קליין שטעטל וואס צעהלט צעהן טויזענד איינוואהנער און
געפינט זיך אויפ'ן גרענעץ פון נארמאנדיע. דיא נאמען זיינען ריין, איינזאם און
שטיל. צום אייזענפאהן דארף מען פון דארטען פאהרען פינף טייל פער אקס.
דיא טבענע, דער פריין ארום שטאדט איז זעהר פרוכטפאר, גרויסע לאַנקעס
ארוםגערניגעלט מיט הויכע בוימער מאכען א פיינעם אויסזעהן.

אין דיזען איינזאמען פלאץ איז געבארען געווארען וויליאם. זיין פאטער
גראף דע וויארג איז געווען איינער פון דיא לעצטע פארשטעהער פון דעם אלטען
אדעל. ער איז געבארען געווארען אין דייטשלאנד אין דער צייט פון דער עמיגראציע
יאָן, ווען דיא פראנצויזישע אריסטאקראטען זיינען אנטלאפן פון פראנקרייך,
מורא האבענדיג פאר דער קומענדער רעוואלוציאָן, און איז צוריק געקומען אין
פראנקרייך מיט דער קייזערליכע פאמיליע דיא בורבאָנען; וויא איז א פרעמדען
פיינדליכען לאַנד. זיין מוטער איז פערזריבען געווארען פון פראנקרייך און איז גע-
שטארבען אין בערלין. זיין פאטער איז געשטארבען אויפ'ן עשאפאָט אין דער צייט
פון דער רעוואלוציאָן. ער האט ניט געקענט פערנעבען דער ערד, וואס האט איינ-
געזיגען דאס בלוט פון דער גילאָטינע. דיא בורבאָנען, וואס האבען צוריק אריינגע-
נומען דיא מלוכה אין דיא הענד, האבען איהם צוריקגעגעבען דיא ניטער פון זיין
פאמיליע און זיין טיטול, נאר ער האט ניט אויפגעהערט צו האסען דאס שרעקליכע
פריינקרייך ווערע ער האט ביזשום אופן ניט געווארט אנערקענען פאר זיין פאטער-
לאַנד. ער האט זיך לעבעדיג בעגראבען אין וועטייר און אבגעזאגט זיך צו געהמען
א שטעלע ביים האָף, וואס לואיס דער XVIII און קארל דער X האבען איהם
אנגעבאָמען. ער האט ניט געוואלט אנגעהמען קיין זאך פון א פאָק, וואס האט
ערמארדעט זיינע עלטערן.

ער האט אפט ערקלערט, אז ער איז ניט קיין פראנצויז, האט גערופען דיא
דייטשען זיינע לאַנדסדיקייט און האט געזאגט, אז ער לעבט אין גלות.

ער איז נאך געווען זעהר יונג, ווען ער האט זיך צוריקגעטעהרט אין פראנק-
רייך, און איהם איז געווען זעהר אומערדיג אין דעם ליידיגען לעבען וואס ער האט

געפיהרט. ער האט זיך אנגעהויבען אפצוגעבען מיט כעמיע. ער איז געווען א זעלטזאמער געלעהרטער: ער האט נאר געלערנט פאר זיך אליין, נאר צו פערטריי בען דיא צייט. דעם נרויסען זאכאן אין זיין שראם, וואס האט זיך געפונען פינף מינוט נאנט פון שמעדיטל, האט ער פערוואנדעלט אין א לאבאראטאריע.

אין דיזען צימער האט ער פערבראכט נאנצע טעג, אהער האט קיינער ניט געטארט אריינקומען צו איהם און קיינער האט ניט געטארט ריידען מיט איהם פון זיין בעשעפטיגונג. דיא בעדיענטע האט ער שטרענג פערבאטען ארויסצוטראגען פון שלאס דיא מינדעסטע זאך, וואס האט געקענט ווארפען א ליכט, וויא ער פערברענגט דיא צייט.

מעהר וויא פערציג יאהר האט ער פערבראכט זיינע פריהמארנעם אין זיין לאבאראטאריע און דא האט ער פערנעסען פראנקרייך, פערנעסען דיא ניקאטינע, וואו זיין פאטער האט פערלארען דעם קאפ פערנעסען, אז זיין מוטער איז בעגרא- בען אויף א פרעמדען בית עולם אין א פרעמדען לאנד, און ביסלעכווייז האט זיך דער ליידענשאפטליכער הערר פערוואנדעלט אין א קאלטען און שמאלצען סקעפטיק, צווייפער. דער געלעהרטער האט אוועק געהרגעט אין איהם דעם מאן.

קיין מענשליכעם וועזען האט איהם ניט פערשטאנען. קיינער פון דיא, וואס האבען איהם ארומגערינגעלט, האט ניט פערשטאנען, וואס פאר א לעדיגקייט פוסטקייט עס הערשט אין זיין הארצען.

נאר איין מאל האט א ברויך געטהאן ביי איהם אין הארצען, א שעחנע יונגע פרויענצימער, אן אדוואקאט'ס א פרוי אין זיין שטעדטל האט זיך כמעט ארויפ- געווארפען איהם אויפ'ן האלז. ער איז דאטאלס אלט געווען פיערציג יאהר און איהם האט נאר וועניג געארט, וואס זיינע שכנים וועלען דענקען פון איהם און האט איהר אריינגענומען צו זיך אין שלאס. אין שמעדיטל איז געווארען א שרעק- ליכער סקאנדאל און מען האט איהם געוואלט פערשטיינען. נאר דער מאן אויס מורא ער זאל ניט פערלירען זיין פראקטיק האט פערשטאפט דיא אויערען און פערמאכט דיא אויגען צוויי יאהר נאנט און האט זיך געמאכט, וויא ער ווייס פון קיין זאך ניט און אזוי וויא זיין ווייב איז נאר מיט א זיוויט ביי זייער פריינד דעם גראף.

אין שלאס האט זיא געהאט א קינד, נאר אין א פאר מאנאט נאכ'ן געבורט האט זיא פערלאזען דעם שלאס און דאס קינד און האט זיך צוריקגעעהרט צו

איהר מאן, דען דארטען איז איהר געווען צו אומערדיג ווייל דער גראף האט פערב-
ראכט א העלפט פון זיין צייט אין דער לאבאָראַטאָריע.

דער גראף האט דאס צוגענומען זעהר קאלט און האט זיך נאך איהר ניט
געיאָנט. דער אַדוואַקאַט האט איהר צוריקגענומען גאנץ גלייכנילטיג, און פון דער
צייט האט זיא אנגעהויבען צו פיהרען אן אנשטענדיג לעבען, נאר דאס שטערטיל
האט דעם סקאַנדאַל קיין מאַר ניט פּערגעסען און קיין מאַר ניט פּערגעבען.

וויילאָס איז געווען דאס קינד, וואס איז געבארען געווארען פון דיזער
פערבאַטענער ליבע. זיין פאטער האט איהם צוגענומען מיט דער זעלבער גלייכ-
נילטיגקייט, וויא ער האט צוגענומען זיין מוטער, פיהלענדיג אַ מיין אַרט פּעראַכטונג
צו ביידיען. ער האט איהם געהאלטען ביי זיך אין שלאָס, כדי מען זאל ניט זאגען,
אז ער וויל בעהאלטען דיא שפורען פון זיין שלעכטער אויפפיהרונג, נאר ער האט
איהם געזעהן אזוי זעלטען, וויא נאר מעגליך, ווייל דיא עראינערונגען וועגען דער
מוטער איז פאר איהם ניט געווען זעהר אנגענעהם.

דאס אַרים קליין אינגעל איז אויסגעוואקסען אין איינזאַמקייט; זיין מוטער
האט קיין מאל ניט געפרובט איינצורעדען איהר מאן, ער זאל פּעראַזען דאס
שטערטיל, נאר דערפאר האט זיא אויף קיין מאל ניט געזוכט צו זעהן איהר קינד.
זיא האט ענדליך בענריעפען דיא משוגעת פון איהר אויפפיהרונג און האט געציר
טערט פאר דיא פּאָלנען, וואס האט דערפון געקענט ארויסקומען.

דיא פּלאַץ פון אַ מוטער האט ביי וויליאמען פּערטראַטען אן אלטע דיענסט
זשענעוויוו. זיא איז אויפגעהאדעוועט געווארען אין שלאָס מיט'ן גראַפ'ס מוטער
און האט מיט איהר צוזאַמען עמיגרירט. ווען דער גראף האט זיך צוריקגעקעהרט
אין פראנקרייך נאך זיין מוטער'ס טויט, האט ער דיא דיענסט מיטגענומען, און
זיא האט געפיהרט דיא נאנצע ווירטהשאפט. זיא איז געווען פון דער רעפּאָרמיר-
טער קירכע און איז געווען אזוי פּאַנאַטיש, וויא יעדער פון דיא קאלוואניסטען, (*)
וועמעס בלוט עס האט געפליסט אין איהרע אדערן.

זיא איז געווען אַ הויכע און אַ דאַרע מיט איינגענראבענע אויגען און אן
אויסגעבייגענע נאָז און האט דערמאַנט אן דיא מכשפות, וואס מען זעהט אויף

(*) קאלוואניסטען זיינען תלמידים פון דעם פּראַנצויזישען רעפּאָרמאַטאָר זשאָהן קאַלווין
(געבארען 1509, געשטארבען 1564) ביי דיזען רעפּאָרמאַטאָר בעקומט גאָט זעהר אַ בייזען
פנים, וואס ווייס ניט וואס הייסט מחל זיין פאר איין עכרה, און איז נאך בייזער פון דעם
אידישען אל קנא ונוקם.

דיא אלטע בילדער. זיא האט מיט זיך שטענדיג ארומגעטראגען א גרויסע ביבעל מיט א רוקען פון אייזען כרי דער בונד זאל בעסער האלטען. זיא האט דיא ביבעל געלייענט אין דער פריה און ביי נאכט און האט געהאט פערנניגען פון דיא מורא-דינע ווערטער, וואס דער שרעקליכער נאָט פון דיא אידען האט געשליידערט אויף זיין פאָלק ישראל.

דער גראף האט געדולדעט איהרע קאפריזען, ווייל ער האט געוואוסט איהר עהרליכקייט און אז זיא וועט ניט טהאן א זאך, וואס איז ניט רעכט. אויסער דעם האט ער אויף איהר געקוקט וויא אויף א הייליגען אנדענקונג פון זיין מוטער. זיא איז געווען מעהר אן אלמעכטיגע ווירטהין אין הויז וויא א דייענסט.

זיא איז שוין אכט געווען איבער זיבעציג יאהר און דאָף האט זיא נאך גע-הערשט איבער'ן נאנצען שלאס און האט ארויסגעגעבען צו דיא בעדיענטע איהרע בעפעהלען. זיא האט שטארק לעב געהאט אנצואוואַרפען אויף זיי שווערע ארבייט און האט אליין געטהאן איהר טהייל ארבייט מיט דער ענערניגע פון א פרוי, וואס האט קיין מאל ניט געוואוסט, וואס הייסט צו זיין קראַנק.

דיא גרעסטע פערצווייפלונג אין איהר לעבען איז געווען, וואס דער גראף האט זיך פערנומען מיט בעמיע. זיא האט געגלויבט פון נאנצען הארצען, אז ער ווערט א מכשף און ווען זיא פלעגט פערבייגעהן פערביי זיין פערשלאסענע טהיר און האט געהערט דעם גערויש פון דעם בלאָדזאָק, פלעגט זיא פערברעכען דיא הענד מיט שרעק, ווייך זיא האט געגלויבט אז מיט'ן בלאָזען צופלאמט ער מעהר דיא פייערן פון גהינם.

א מאל ווען דיא טהיר פון סאַלאָן אדער ריכטיגער געזאנט פון דער לאַבאָ-ראַטאָריע איז געווען אָפּען, האט זיא געהאט דעם קוראָזש אריינצוטערעטען אינער-וועניג און בעשווערען דעם גראף אין דעם נאָמען פון זיין פערשטארבענער מוטער, אז ער זאל אבראטעווען זיין נשמה, אבזאגענדיג זיך פון זיין נאָטלאָזע ארבייט. דער גראף האט איהר צערטליך אנגענומען פאר דיא אַקסלען און ארויסגעשמופט איהר פון דער טהיר, זאגענדיג איהר, אז ער וועט זיך איבערבעטען מיט גאט ווען זיין שמונדע וועט קומען צו שטארבען.

פון דעם טאָג אן האט זיא פאר איהם געבעטען טאג און נאכט און האט איהם אָפּט געזאגט מיט עקזעלטאציע, מיט א מין התלהבות, אז זיא הערט וויא דער שטן וואַנדערט ארום שלאָס יעדע נאכט און אז עס גרייט זיך פאר א גרויס אונגליק פאר זיי. ווען דעם אַדוואַקאַט'ס ווייב איז געקומען אין שלאָס אַרײַן, איז דיא געווארען אריסער זיך פאר צאָרן און האט געזאגט, אז זיא וויל ניט פערבלייבען

מיט זאז בעשעפעניס אונטער איין דאך, און וועט איהר איבערנעבען איהר פלאץ.

זיא האט געהאלטען: ווארט און האט זיך אריבערנעמליכען אין א קליין שטיק בעל, וואס איז געשטאנען ביים עק פון דעם פארק. צוויי יאהר לאנג איז זיא ניט אריבערנעטראמען דעם שוועל פון דעם שלאס. זיא איז געזעסען טאג און נאכט אין איהר שטיבער און האט אויפ'ן קול געיאנגט תהילים.

דער גראף האט איהר קיין ווארט ניט געזאגט; ער פלעגט איהר אפט בעד זוכען און אויסהערען שטיק און רוהיג איהרע פייערדיגע מוסר.

נאר איין מאל האט ער פערלארען זיין געדולד. ער איז מיט זיין געליעבטע געגאנגען איבערן פארק, פרוצים האט זיך דיא אלטע בעוויזען און האט זיך געדווערט צו זיין געליעבטע מיט א שפראך, וואס האט גענאסען פער און שרעבעק. דיא סצענע איז געווען א שרעקליכע און עס איז זעהר מעגליך אז דער צאָרן און פערזאכטונג פון דער אלטע פרוי האט פערטריבען ניכער דיא געליעבטע וויא עפעס אנדערס.

ווען זיא האט זיך דערוואוסט, אז דער שלאס איז ריין געווארען פון דער שאנדע, האט זיא זיך צוריקגעקעהרט צו איהר ווירטהשאפט זיא האט דארט געדוונען דעם קליינעם וויליאם. דער געדאנק וועגען דעם קינד, ווען זיא האט זיך נאך געפונען ביי זיך אין שטיבעל, האט איהר אנגעפיהלט מיט שרעק. זיא האט איהם גערופען „דאס קינד פון זינד“ און האט געזאגט, אז נאָט האט איהם געשיקט אויף דער ערד, ער זאל בעשטראפען זיין פאטער. נאר ווען זיא האט דערזעהן דאס איינזאמע פערלאזענע קינד אין זיין ווינעל, איז איהר דורכגעלאפען א ציטער פון קאפ ביז דיא פיס. דיא פרוי וואס האט קיין מאל ניט געוואוסט פון דעם גליק, וואס הייסט זיין א מוטער, האט ביי איהר פרוצים ערוואכט דאס געפיהל פון א מוטער און א ווייב.

זיא האט געגלויבט, אז דער שטן אליין וויל איהר דא אונטערשטעלען א פוס און זיא האט זיך מיט איהם געבאָרעט, געראַנגעלט, געקעמפט אזוי לאנג, וויא זיא האט געקענט. נאר דאס איז געווען אומזיסט, זיא האט זיך געמוזט אונטערנעבען און האט געכאפט דאס קינד און צוגעדריקט עס צו איהר ברוסט און האט געשווארען צו זיין א מוטער צו דעם קינד.

זיא איז פאר איהם געווען א זעכטזאמע מוטער. איהר ליבע צו איהם איז געווען פערמישט מיט מיסטרויען. זיא האט יעדעס מאל, ווען זיא האט זיך איינגעבוונען איבער'ן קינד, געפיהלט אויף איהרע אַקסלען דיא געגעל פון דיא ניט

נוטע, די פלעגט איהם קוקען אין דיא אויגען, אזוי וויא זיא וואלט ערווארט, צו זעהן דאָרט אין דער אונשולדיגע טיעפענים א ליכט פון דעם נהינם, און האט זיך בשום אופן ניט געקענט ארויכשלאגען פון קאָפּ, אז ביו א נעוויסען גראַד געהערט דאס קינד צום טייוועל. נאר דאס האט נאָפּ פערנרעסערט איהר צערטליכקייט צו איהם.

ווען וויליאם איז אַלט געוואָרען צוויי יאָהר, האט זיא אַוועקגעשטיקט זיין אַם און האט איהם אין גאַנצען גענומען אונטער איהר השגחה. דער גראַף האט איהר געזאָגט מיט א סאַרקאסטישען שמייכעל, אז ער ניט איהם איבער צו איהר גאָר אין גאַנצען און זיא קען איהם ערציהען אין וועלכע רעליגיאָן זיא וויל. איצט האט זיא זיך נאָך מעהר איבערגעגעבען צו איהם מיט דער האַפנונג, אז זיא וועט איהם קענען אבראַטעווען פון דעם פיער פון דעם נהינם דורך דעם, וואס זיא וועט איהם מאַכען פאַר א נוטען קאַלוואַניסט, און ביו ער איז געוואָרען אַכט יאָהר אַלט האט זיא איהם געהאַלטען אין איהרע צימערן.

און דערפֿון איז לייכט צו פערשטעהן, אז וויליאם האט בעקומען אז ערציהונג, וואס האט ערשיטערט זיינע גערווען. דיא כופּט, וואס ער האט געאַטהעמט, איז געווען אנגעפילט מיט רעליגיעזע שרעקען. פון אין דער פריה ביו גאַכט האט ער גאָר געהערט איהר רייסענרען קול, וויא זיא האט געזאָגט תהילים.

ווען זיא פלעגט איהם ארומנעהמען מיט א ליידענשאפטליכע לעבע, האט זיא איבער איהם פערנאַסען ביטערע טרערען, טראַכטענדיג פון דעם שרעקליכען סוף, וואס איהם ערווארט אויף יענער וועלט. דאס האט געריסען, געצופּט זיינע גערווען און ער פלעגט זיך אָפּט צו וויינען נאר אהן א שום אורזאַכע און ניסען שטונדען לאַנג ביטערע טרערען.

ווען ער איז אַכט געוואָרען זיעבען יאָהר האט זיא איהם געלערנט דעם אירף בית אין איהר גרויסע ביבעל. דיא געלע בלעטער, דער אייזערנער בונד פון דעם אַלטען ספר האבען אויף איהם אנגעוואָרפען א שרעק. ער האט ניט פערשטאַנען דיא ווערטער, וועלכע ער האט געשעפּטשעט, נאר פון דעם שרעקליכען קול, מיט וועלכען זיא האט זיי ארויסגעערעדט, איז ער א פערציטערטער געוואָרען, און ער וואָלט פאַר קיין זאָך אין דער וועלט ניט אנגעריהרט דיא ביבעל, ווען ער איז געווען אליין.

דיא אַלטע פלעגט שטענדיג רעדען איבער איהם ווענען דעם גיהנם, ווענען דער טומאה און ווענען דעם צאָרן פון גאט. זיא האט אנגעפילט זיינע טעג מיט אזא שרעק. אז ביי נאַכט פלעגט ער איינשלאָפען מיט א געוויין און איהם האט

נערכט, אז מען לענט שוין אונטער א פייער אונטער זיך בעט'ל. זיא האט איהם יעדען טאג נעואנט, אז עס וואלט בעסער געווען פאר איהם, אז ער זאל שטארבען, ווייך דיא וועלט איז זעהר שרעכט. דאך פלעגט ער זיך צייטענווייז ארויסכאפען פון איהרע צימערן און אומלויפען איבער דיא פערוויסטעטע קארידארען פון דעם פער-לאזטען שלאס, נאר ער האט דאס געטהאן מיט נרויס שרעק, מורא האבענדיג ניט צו בעגעגענען זיך אין יעדען ווינקעל מיט דיא ניט-גוטע, פון וועלכע זשענעווייו האט איהם דערצעהלט.

דעם נארטען האט ער שוין בעסער ליעב געהאט, נאך אפילו דארטען האט איהם דיא מורא ניט אָבעלאזט. צייטענווייז האט ער דארטען בעגעגענט זיין פאר-טער און פאר איהם האט ער מעהר מורא געהאט, וויא פאר אלעמען.

א מאל האט דער גראף בעגעגענט וויילאמען, ווען ער איז שוין אלס געווען פינף יאָהר. דער פאָטער האט איהם גענומען אויף דיא הענד, האט איהם געקוקט אין דיא אויגען און מיט ערנסט בעטראכט זיין געזיכט. דאס קינד איז געווען שעהן און ליעבליך אין זיינע ריינע און פרישע קליידער און איז געווען עהנליך צו דעם גראַפ'ס מוטער. דיא עהנליכקייט האט דעם גראַף געריהרט און ער האט איהם אַ קוש געטהאן אין ברייטען שטערן.

פון דעם טאג אן האט דער גראַף שטענדיג געקושט דאס קינד און האט זיך ביז א געוויסען גראַד צוגעבונדען צו איהם. נאך דאס איז ניט געווען גענוג, אז ער זאל געווינען וויליאַמ'ס האַרץ און וויא נאר וויליאַם האט געקענט, איז ער פון איהם אַנטלאפען. דער גראַף האט געהייסען דער אַלטער, אז זיא זאל דאס קינד ערציהען אָפען אלס זיין זוהן, און זיא האט פאר איהם פאָרגעשטעלט דעם פאטער, וויא אַ שרעקליכען און אלמעכטיגען הערר, און דאס האט אין וויליאַמ'ס הערצעל געקענט ערוועקען מיהר מורא אלס ליעבע.

וויליאַם איז אויסגעוואַקסען אין מורא און אין גלויבען. ווען ער איז אלט גע-ווארען צעהן יאָהר, האט איהם דער פאטער געשיקט אין שולע אין שטעדטעל, ווייל ער האט ענדליך אויסגעפונען דיא זעלטזאמע בעגריפע, וואס דיא אַלטע האט אנגעשטאפט אין זיין קאפ און האט איהם מיט דעם געוואַלט בעפרייען פון דעם שלעכטען איינפלוס, וואס זיא האט געהאט אויף איהם.

אין שולע האט וויליאַם גענומען לערנען דאס לעבען און האט געהאט אויס-צושטעהן פערפאלגונגען, רדיפות, נגישות אויף יעדען טריט און שריט.

דיא יאָהרען וואס ער האט פערבראכט אין שולע איז געווען פאר איהם אַ שרעקליכע אָבקומעניס, אן אמת'ער חבוט הקבר. דיא קינדער פון שטעדטעל האבען

דיך איצט נוקם געווען אן איהם, האבען זיך אפגערעכענט פאר אלע קרויזדעם, פאר אלע עוולות, וואס זייערע עלטערן האבען געהאט געגען זיין פאָטער. זיי האבן בען אלע געוואוסט, וויא אזוי ער איז געבארען געווארען און האבען דאס געגען דעם אונשולדיגען אינגעל אויסגענוצט.

וויליאם איז דערפון געוואר געווארען אזוי ניד, וויא ער איז אנגעקומען אין שולע. דאס ערסטע מאל וויא ער האט זיך בעוויזען אויפ'ן שפיעל־פלאץ, האבען איהם אלע קינדער ארומגערינגעלט און געפרעגט, וויא ער הייסט. און ווען ער האט צושראקען געענטפערט, אז זיין נאמען איז וויליאם, האבען זיי אויסגעשאַר־טען אין א געלעכטער. ער האט ניט פערשטאנען דיא בעליידיגונג און האט זיך צוואוואוינט פאר שרעק, שטעהענדיג ארומגערינגעלט פון זיינע שונאים.

פון דעם טאג אן האט זיך אנגעהויבען זיין פייניגונג. דיא שמונדע פון אפרות און שפיעלען זיך איז פאר איהם געווען א שמונדע פון יסורים. מען האט איהם ניט אויפגעהערט צו רופען מיט א בעליידיגענדען נאמען, ויאס האט דאס נאנצע בלוז אריינגעטריבען איהם אין פנים, צוואר ער האט אליין ניט געוואוסט פאר וואס.

אלע זיינען געווען געגען איהם, אפילו דיא לעהרערס, וועלכע האבען דערמיט געלענקט אונטערקויפען זיך צו דיא רייכע בירגער פון שטערטעל, וואס האבען גע־טראגען א שנאה צום גראף. זיי האבען געשיינט צו האבען פערנגיגען אין פייניגען דאס קליינע און שוואכע בעשעפעניס און האבען איהם געהאלטען אין איין בעד שטראפען.

וויליאם האט אין נאנצען פערלאָרען דעם מוטה און פלעגט וויינען דורך האלבע געכט אין בעטעל, וואו ער איז געשלאָפען צווישען דיא איבריגע קינדער. זיינע צרות ווינען נאך געווען גרעסער דערפון, וואס זיין נאטור האט געדורשט נאך ליעבע און פריינדשאַפט. און זיינע גערווען האבען שטארק געליטען פון יערע נייע בע יידיגונג.

— וואס האב איך זיי געטהאן, וואס זיי האבען צו מיר אזוי? פלעגט ער שרייען אין דער הויך, און ער פלעגט זיך דערביי דערמאנען אן דער לעהרע פון זשענעוויוו און איהם פלעגט אויסווייזען, אז ביידע רוהות רינגלען איהם ארום און פייניגען איהם.

ער פלעגט זיך נאר אברוהען אין דיא ימים טובים, ווען ער פלעגט זיין אין דער היים. דאמאס פלעגט ער זיך בעהאלטען אין דיא איינזאמע ווינקלען פון דעם פארק און דארטען פערברענגען דיא נאנצע טעג. פאר'ן פאָטער האט ער מורא געהאט זיך צו קלאַגען, נאר זשענעוויוו האט ער געפרעגט, וואס זיינע חברים מיינען

מיט זייערע ווערטער און געזאגט דערבייא, אז איהם וואלט פיעל לייעבער געווען, אז זיי זאלען איהם שלאגען. זיינענדיג ביים וואס דער נראף האט איהם צוגענומען פון אונטער איהר השגחה און בעטראכטענדיג איהם דאריבער אלס א פערקאהרעט נעם אויף אויביג, פלעגט זיא איהם ענטפערן :

— דוא קומסט אב פאר דיא זינד פון דיא שולדיגע.

דאס אינגעל האט ניט געקענט פערשטעהן וואס זיא מיינט, נאר אין איהר טאן איז געווען אזוי פיעל צאָרן און ביטערניס, אז ער איז שוין מעהר ניט נקומען קלאַנגן זיך פאר איהר.

זיין מרה שחורה האט זיך פערגרעסערט, וואס עלטער ער איז געווארען, ווייל וואס ווייטער האט ער אלץ מעהר פערשטאנען דיא בעליירינג, וואס דיא חברים האבען איהם געטליידערט אין פנים. ער האט זיך דערוואוסט, ווער זיין מוטער איז און וויא מען קוקט אויף איהר. צייטענווייז פלעגט ער זיך ארויף ווארפען אויף זיינע בעלייריגער, וויא א ווילדע בעסטיע, נאר עפטער פלעגט ער זיך אבקערעווען און אויסוויינען זיך ערגעץ אין א ווינקעל.

ווען ער איז אלט געווארען א יאהר פופצעהן איז איהם געשעהן א צופאל, וועלכען ער האט ניט פערגעסען זיין נאכץ לעבען. א מאל, ווען אלע אינגלאך פון שולע האבען מארשירט דורך דער שטאדט, האבען זיך זיינע חברים אנגעהויבען צו קייבען פאר גערעכטער און אייגענער האט געזאגט :

— אט געהט זיא. דאס איז דיין מוטער!

ער האט אויפגעהויבען דיא אויגען און דערזעהן א פרוי געהן געארמט מיט א וואהקהאבענדען מאי. איהרע אויגען האבען זיך בעגעגענט מיט זיינע, זיא האט אויף איהם געקוקט מיט נייטיגערע, נאר זיא האט אפילו קיין שמייכעל ניט גע-טהאן. איהרע ליפען האבען זיך נור צוואמען געפרעסט. דער מאן, וואס איז מיט איהר געגאנגען האט געקוקט גלייך פאר זיך.

וויכיאם איז געווען אזוי צומישט און אזוי שוואך, אז ער האט אפילו ניט גע-הערט דיא שפאסען. איהם איז קאלט געווארען ביז אין דער מארף און האט דער-פיהלט אז איהם איז נאך ערגער וויא א יתום.

צו דיעזער צייט האט וויליאם געקראגען א פריינד. דאס איז געווען א הייכער מיט א צוויי-דריי יאהר עלטער פון איהם. זיין נאמען איז געווען זשאק בערטיע. ער איז געווען א יתום און האט געהאט אין שטערטעל א פעטער, ווערבער האט איהם אראבענומען אין פאריז. ער זאל דא ענד גען זיין שטודיום. ווייל ער האט געהערט, אז ער פיהרט זיך דארטען אויף ניט גוט.

זשאק האט נאנץ פרייליך אריבערנעטרעגן זיין נכות. זיין כח, זיין ענערדיע און זיינע פייע פאריווער מאנערען און פראקטישקייט האבען איהם באלד געמאכט פאר דעם קעניג פון אלע שיכער.

דעם ערסטען טאָג וואס ער איז געקומען אין קאללעדזש האט ער געזעהן, וויא א גרויסער יונג האט געגעבען וויליאמען א שטופ. זשאק האט איהם אָנגעכאפט פאר'ן קראַנען און געזאָגט, אז ער וועט איהם ניט לאָזען שלאָגען דיא אינגערע שר לער. דערנאָך האט ער אנגענומען וויליאמען פאר דער האנד און איז מיט איהם ארוםגעגאנגען דיא גאַנצע רוה-שטונדע. דיא שילער זיינען געווען אויסער זיך און האבען ניט פערשטאנען, וויא אזוי דער פאריווער האט געקענט אויסקלייבען אזא פריינד.

וויליאם איז געווען שטארק געריהרט פון זשאק'ס פריינדשאפט און הילף. זשאק ווידער איז געווען זעהר געריהרט פון וויליאם טרויעריגע געזיכט און נאך א לאנגען געשפרעך האט ער פערשטאנען, אז עס וועט זיך א שווערע אויפגאבע צו פערטהיידנען איהם פון דיא איבריגע. נאר גראדע דווע שוועריגקייט האט איהם בעוואוינען דאס צו טהאָן.

— ווילסטו זיין מיין פריינד ? האט ער געפרעגט וויליאמען, געבענדיג איהם זיין האנד.

וויליאם האט אנגעכאפט זיין האנד מיט טרערען אין דיא אויגען.

— איך וועל דיך זעהר ליעב האבען, האט ער געזאָגט ווייף.

אויף מאַרנען אין דיא רוה-שטונדע האבען דיא שילער ארוםגערינגעלט זשאק'ן און האבען איהם דערזעהלט וויליאם'ס געשיכטע, זיינענדיג זיכער אז איצט וועט ער פון איהם ניט וועלען וויסען. ווען זיי האבען געענדיגט, האט ער א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען און געזאָגט :

— איהר זייט נאָראַנים און איך וועל צוברעכען דיא ביינער דעם ערסטען,

וועמען איך וועל הערען דערזעהלען דיא געשיכטע נאך א מאַכ.

ער האט וויליאמען אנגענומען פאר דער האנד און ווידער געזאָגט :

זיי זיינען שלעכטע נאָראַנים און אויב עמיצער פון זייא וועט דיך אָגריהרען,

זאכסטו קומען מיר זאָנען.

פון יענעם טאָג אן האט מען אנגעהויבען צו בעגען זיך מיט וויליאמען מיט

דרך ארץ. ווען איינער האט זיך אונטערגעשטעלט צו רופען איהם מיט דעם שערד-ליכען נאָמען, האט מען איהם אזוי געשאָגען, אז ער האט פערזאָגט א צעהנטען דאס צו טהאָן. וויליאם האט זיך צוגעבונדען צו זשאק'ן מיט לייב און מיט לעבען.

ער האט אויף איהם געקוקט וויא אויף א העכערעס וועזען. זשאק איז געווען זיין אָבנאט און זיינע געפיהלען צו איהם זיינען געווען אויסגעמישט פון בעוואונדערונג, אונטערווארפענהייט און לעבע.

זשאק האט עס אלץ אָגענומען וויא א זאך וואס מוז אזוי זיין, דאָך האט איהם געקיצעלט דיא איבערגעבענהייט פון דיזער שוואַכער און שטאַלצער נאטור. און דיא צוויי יאהר וואס זיי האבען פערבראכט צוזאַמען אין קאלקעדוזש האבען זיי איינער פון צווייטען ניט אָבערטראָטען.

וויא זיי האבען געענדיגט זייער שטודיום, האט זיך זשאק צוריקגעקעהרט אין באַרוי צו חערען לעקציעס אויף דער מעדיצינישער פאַקולטעט, און וויליאם איז גע- בליבען איינזאם אין שלאָס, ביינקענדיג נאך זיין חבר. ער איז איצט אלט געווען אַכטצעהן יאהר.

איין טאג האט איהם זיין פאַטער אריינגערופען אין דער לאבאָראַטאָריע. דאס איז געווען דאס ערשטע מאל, וואָס ער האט אריבערגעטראטען דעם שוועל פון יענעם צימער. דער גראַף האט געטראגען א בלויען פאַרטוך, וויא עס טראגען געוואוינליך דיא אַפטיקארען ביי דער ארבייט. ער איז געווען שטאַרק געעלטערט, זיין געזיכט איז געווען פון מיט קנייטשען און אין דיא אויגען האט ביי איהם גע- ברענט א זעלטזאַמעס פייער.

— אויף האב געשיקט זיך רופען אום דיר צו ערקלערען מיינע פלענער ווע- גען זיין צוקונפט. זיי אזוי גוט און זאג מיר: פיהלסטו זיך גענייגט צו עפעס א פראפעסיאָן?

נאר אזוי וויא וויליאם האט גלייך ניט געענטפערט, האט ער פארטגעזעצט: — זעהר גוט; אויב אזוי וועסטו נאך ניכער טהאָן, וואס אויף פערלאנג. אויך וויל ניט, אז דוא זאלסט זיין א דאָקטאָר, און ארוואקאט אדער דאס גלייכען. בעמערקענדיג, אז וויליאם וואונדערט זיך אויף זיינע ווערטער, האט ער פארט- געזעצט אין א ביטערען טאָן.

— דוא וועסט זיין רייך און דוא קענסט זיי נאָר אדער א גליקליכער טאָן; דאס היינטט אב פון דיר אליין און דאס ווענדט זיך אן דעם, וויא אזוי דוא וועסט קומען אויפ'ן לעבען. מיר טהוט לייד, וואס אויף האב דיר געגעבען אירגענד וועלכע ביכרונג. געה אויפ'ן יאנד, שראַף און עסס — דאס איז מיינ וואונש און פערלאנג. נאר אויב דוא האסט לוסט צו בעשעפטיגען זיך מיט גערטנעריי, וועל אויך דיר עס ערלויבען.

דער גראַף האט ניט געשפּאַסט; ער האט גערעדט מיט א קלארע און ענט-

שלאסענע שטימע און איז געווען זיכער אז זיין וואונש וועט ערפילט ווערען, און צום שלום האט זיין שטימע אָנגענומען עטוואָס א דראָהענדען טאָן און ער האט פאָרטגעזעצט :

— מעהר פון אליין פערלאנג איך פון דיר, אז דוא זאלסט מיר שווערען, אז דו וועסט זיך ניט אָבעבען צו קיין וויסענשאפט. נאך מיין טוידט זאלסטו פערמאך בען; דיא טהיר פון דיזען צימער און מעהר קיין מאל ניט עפענען, עס איז גענוג, אז איינער פון אונזער פאמיליע האט זיך דא איינגעמויערט. פערשטעה מיך גוט, דוא דארפסט קיין זאך ניט טהאן און זעה צו זיין גליקליך.

וויליאם האט שוין געהאלטען ביים פערלאזען דעם צימער, ווען זיין פאטער, פלוצים געריהרט פון א געפיהל, וואס ער האט ניט געקענט בעהערשען, האט איהם אנגענומען פאר ביידע הענד און צוציהענדיג איהם צו זיך, געמורמעלט;

— פערשטעהסטו, מיין קינד, אויב מעגליך זעה צו האבען א ריינעם הארץ און אן איינפאכע נאטור.

דיזען סצענע האט אזוי געריהרט וויליאמען, אז פון יענער צייט אן האט ער געוווּזען דעם פאטער ניט נאר מעהר רעספעקט, זאָנדערן אויף מעהר לעבען. ער האט פערשטאנען, אז ער טראַגט זיינע צרות אין געהיים, און אין דיא דרייאַ פאָלגענדע יאהרען נאך דעם געשפרעך האט ער איהם געפאלגט אין אלע זיינע בעפעלע.

דיא דריי יאהר האט ער פערבראכט אין שלאָס און האט געוואוסט יעדען שטיין און בוים טיילען ארום. דיא צערטליכקייט און גוטסקייט פון זיין נאטור האַ בען זיך נאך שטארקער ענטוויקעלט. ער האט זיך צוריקגעקעהרט צו דיא טרוימען, צו דיא חלומות, צו דיא פאנטאזיעס פון זיין קינדהייט, און האט געטרוימט פון א געטין פון וואלד, אדער פון וואסער, אדער פון בערג, פון א נימפע; וועלכע ער וועט אראברענגען צו זיך אין שלאָס און וועלכע וועט איהם זיין א חברתה אין זיין איינזאמקייט.

ער האט זיך דיא נאנצע צייט געפיהלט. נאר ניש'קשה'דיג; ווען ער פלעגט דורכגעהן דאס שטערט'ל, פלעגען דיא חברים בעגעגענען איהם מיט גרויס רעספעקט, ווייל אלע האבען איצט געוואוסט, אז ער וועט זיין דער יורש פון דעם גראַף. זיין איינציגע מורא — א מורא וואס איז געווען אויסגעמישט מיט האפנונג — איז געווען פאר א בעגעגעניס מיט זיין מוטער. נאר ער האט איהר קיין מאל ניט געזעהן, צוזאך זיא איז איהם קיין מאל פון זינען ניט ארויס. ער האט ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי זיא האט דאס געקענט נאר אין גאנצען פערגעסען אין איהם.

ער איז אוועק צו זשענעוויוו און האט איהר געפרעגט, אויב עס איז ניט זיין פליכט צו זוכען זעהן זיין מוטער.

זשענעוויוו האט איהם געענטפערט שארף, או ער מוז זיין פערריקט.

— אויסער דעם, האט זיא צוגעגעבען, איז זיא שוין טוירט, בעט פאר איהר נשמה.

זשענעוויוו האט נאך אלץ ליעב געהאט וויליאמען, ניט קוקענדיג אויפ'ן שרעק, מיט ווערבען דיא ליעבע האט איהר אָנגעפילט, און האט פון זיך אליין געוואלט בעהאלטען, וויא שטארק זיא איז צו איהם צוגעבונדען.

זשאק איז דורך דער צייט געקומען צוויי מאל פערברענגען זיינע וואקאציעס, בין הזמנים, אין וועטייל; דיזע וואכען זיינען געווען פאר וויליאמען אמתע ימים טיבים. דיא צוויי פריינד זיינען ניט אבגעטראטען איינער פון צווייטען, זיי זיינען ביידע געגאנגען אויף געיעג, זיינען געפאהרען פאָנגען פיש אדער זיינען געזעסען אונטערן שאָטען פון אַ הייכען פעלזען און האבען גערעדט פון פאריז און פרויען, פון וועלכע זשאק האט וועניג געהאלטען, צוואר ער האט פון זיי ניט גערעדט גראב אדער אונאנשטענדיג. וויליאם האט איהם אויפגעווארפען פאר זיין לייכט-זיניגטייט און געזאגט, אז נאך זיין מיינונג, דארף מען אַ פרוי אוועקשטעלען אויף אַ הייכען פערדעסטאל און אנבעטען צו איהר וויא צו אַ געטין און זינגען פאר איהר לויב-געזאנג.

— צום טייוועל! אזוי דיינקסטו? האט אויסגערופען דער יונגער סטודענט דער מעדיצין. דוא ווייסט ניט פון וואס דוא רעדסט, און איך דארף דיר זאגען, אז זיי וועלען דיר וועניג דאנקען, אויב דוא וועסט שטענדיג שמעהן אויף דיא קניע פאר זיי. דוא וועסט זיין פונקט וויא מיר אלע: דוא וועסט גארען און דיר וועט מען גארען. אזוי איז שוין דאס לעבען איינגעקארדנעט.

— ניין, ניין, האט געענטפערט וויליאם: איך וועל קיין מאל ניט ליעב האבען מעהר וויא איין פרוי און איך וועל איהר אזוי ליעבען, אז דאס שיקזאג וועט קיין מאל ניט וואגען צו צערשטערן אונזער גליק.

— פס... דאס וועלען מיר שוין זעהן.

און זשאק האט זיך צולאכט פון דער גאָאזוויטעט, פון דער תמימות פון זיין קליינשטעטערדיגען חבר.

זשאק'ס ווייזען אין וועטייל האבען אנגעהאלטען זייער פריינדשאפט ווארם. יי האבען שטענדיג געשריבען איינער צום צווייטען, נאר ביסלעכווייז זיינען זשאק'ס

בריעף געווארען זעלמענער און ענדליך האט ער נאר אין נאנצען אויסגעזעהרט צו שרייבען. וויליאם איז געווען זעהר טרויעריג דערפון.

פון זשאקס פעטער אין וועטייל האט ער אויסגעפונען, אז ער פערלאזט אין ניבען פארוי און פאהרט אוועק פון פראנקרייך אויף א לאנגע צייט. איהם האט שטארק געקריינקט, וואס ער קען זיך ניט זעהן מיט איהם פאר זיין אבפאהרען, און איהם איז שרעקליך אומעדיג געווארען אין שראָם.

זיין פאטער האט עס בעמערקט און א מאל אבענד-צייט, ווען זיי האבען זיך אויפגעהויבען פון טיש, האט ער צו איהם געזאגט:

— איך רענק אז דוא וואלסט וועלען דורכפאהרען זיך נאך פארוי. פאהר און איך ערלויב דיר צו פערברענגען דארטען א יאהר צייט. עס איז קיין שום צוויי-פעל ניט, אז דוא וועסט דארטען אבטהאן א סך נארעשקייטען, נאר דוא קענסט נעהמען פון מיר געלד, פיעל דוא ווילסט. אויב דוא ווילסט, קענסטו מארגען פאהרען.

ווען וויליאם איז געקומען אין פארוי, האט ער אויסגעפונען, אז זיין פריינד איז אוועק פון דאנען מיט א טאג פריהער. ער זשאק האט איהם מיטגעטהיילט פון זיין אברייזען אין א בריעף, וועלכער איז אנגעקומען אין וועטייל נאך וויליאם אבפאהרען און וועלכער איז איהם צוגעשיקט געווארען דורך זשענעווייוו אין פארוי. אין דעם פרייליכען און פריינדליכען בריעף, וואס ער האט איהם געשריבען, האט ער איהם ערקערט, אז ער פאהרט אלס דאקטאר מיט אן עקספעדיציאן אי קאָכיניאַ און וועט זיכער פערברייבען דארטען פיעלע יאהרען.

וויליאם האט זיך באלד צוריקגעקעהרט אין שראָם. ער האט זיך ניט גע-קענט ענטשליסען צו בלייבען אליין אין דער גרויסער שטאדט, נאר אין צוויי מא נאט ארום האט איהם דער פאטער צוריקגעשיקט אין פארוי, און האט פון איהם פערלאנגט, ער זאל פערבלייבען דארטען א יאהר, וויא זיי האבען פריהער אבגע-רעדט. און וויליאם האט זיך בעזעצט אין דעם זעלבען האַטעל, וואו מאנדאלען האט געוואוינט.

.7

ווען מאנדאלען האט בעזענענט וויליאמען, האט זיא געהאכטען ביים פער-לאזען דעם האַטעל און דינגען א צימער פאר זיך און אליין אויסגעפירען. דער גרויסער האַטעל איז איהר נאר ניט געווען געפעלען און זיא האט שמענדיג מירא געהאט, אז עמיצער וועט איהר עפעס זאגען, וואס וועט איהר דערמאנען אן איהר

פערלאזענקייט, פון וואס זיא ליידיט איצט אזוי שמארק. ווען זיא וועט האבען
איהר אייגענע קליינע היים וועט זיא קענען אויסנוצען איהר טאלאנט אין אויסניי-
הען, כאָטש זיא האט עס געוואלט טהאן מעהר צו פערטרייבען דיא צייט איידער
צו פערדיענען, ווייל איהרע יעהרליכע צוויי טויזענד פראנק זיינען געווען גענוג פאר
איהרע איינפאכע בעדירפניסע.

ווען זיא האט געטראכט פון דער צוקונפט, האט זיא נישט פערשטאנען, אז
דיא איינזאמקייט, וואס זיא זוכט אין פול מיט געפאהרען, דען דיא טעג האבען
שוין אנגעהויבען צו ווייזען זיך פאר איהר זעהר לאנג און פוסט.

דעם זעלבען אבענד, וואס וויליאם איז אנגעקומען אין פאריז, האט זיא
איהם בעגעגענט ארף דיא טרעפ; ער האט איהר אפגעטראמען דעם וועג מיט
אזא רעספעקט, אז זיא האט אויף איהם אַ קוק געטהאן מיט פערוואונדערונג.
דיא יונגע לייט, וועלכע זיא האט ביז איצט בעגעגענט, פלענען זוכען ארויפצוטרא-
טען איהר ארף דיא שייך און פלאזען דעם רויך פון דיא פאפיראסען גלייך איהר
אין געזיכט אד.

וויליאם האט געקריגען אַ צימער אין האַטעל געבען איהרען און זיא האט
געקענט הערען יעדע בעוועגונג זיינע אין צימער. נישט קענענדין אויפ'ן רעספעקט,
וואס ער האט איהר ארויסגעוויזען, האט ער דאך בעמערקט דעם פערלדיגען קא-
ליר פון איהר געזיכט און איהרע פראכטפאלע האר, און ארוםשפאצירענדיג איבערן
צימער, האט ער מיט פערנגיגען געטראכט פון דעם שעהנעם וועזען, וואס געפינט
זיך אזוי נאהענט פון איהם.

ווען זיי האבען זיך בעגעגענט אויפ'ן צווייטען טאג האבען זיי שוין געשמיר-
כעלט איינער צום צווייטען און זיער פריינדשאפט איז אזוי געוואקסען מיט יעדען
טאג. מאַנדאלעניס סימפאטי איז נאך געווען גרעסער צו דעם איידעלען און
שטיכען יונגערמאן, ווייל זיא האט אויף איהם געקוקט, וויא אויף אַ קינד. זיא
האט זיך געזאגט, אז אויב ער וועט טהאן דיא נארעשטייט און רעדען מיט איהר
פון ליעבע, וועט זיא ליענען איהם אַ לעקציע און ארויסשלאגען עס פון זיין קאפ.
זיא האט זיך פערלאזען אויף איהר קראפט און איבערהויפט אויף איהר בעשלוס
צו בלייבען אן אייביגע אלמנה.

אויפ'ן צווייטען טאג נאכדעם איז זיא שוין מיט איהם גענאנגען שפאצירען,
נאר צווישען זיי איז נישט פארנעקומען קיין צערטליך וואָרט, וואס האט איהר גע-
קענט בערהיינען.

בישלעכווייז האט מאַנדאלען אנגעהויבען צו פיהלען, אז ער ליעבט איהר און

אז דיא ליעבע איז איהר זעהר אנגענעהם, כאָטשע זיא האט ניט קיין לוסט צו ענטפערן אויף איהר. אין דער ווירקליכקייט איז זיא נאך געווען נאר אַ קינד אין ליעבע און האט מיט פערניגען צוגענומען דיא נאנצע אויפמערקזאמקייט, וואס וויליאם האט איהר געשיינקט. איהר הארץ איז געגען איהר ווילען גענאנגען איהם אנטקעגען. און אויב דיא עראינערונגען פון דיא אלטע וואונדערן האבען זיך איהר צוריקגעקעהרט, גאט זיא זיי פערטריבען און געווענדעט זיך צו איהר נייען פריינד. אַ היצע, סאגנווינישע נאטור וואלט איהר אבגעשראקען, נאר דיעזע לאסצענדיגע ליעבע פון אַ גערוועזענע נאטור האט איהר געריהרט און שוואך געמאכט איהר ווילען.

וואס אנבעלאנגט אן וויליאם, איז ער געווען וויא אין אַ חלום; ער אין גער ווען פערליעבט אין דער ערסטע פרויענצייטער, וואס ער האט בעגעגענט, ער האט זיך אפילו איין מאל ניט געפערענט, פון וואנען דיא פרוי איז געקומען; זיא האט צו איהם געשטייכערט און דאס איז געווען גענוג פאר איהם, ער זאל פאר איהר קרר בען אויף אלע פיער און זיין פארטיג צוגעהן פאר איהר אין פייער און אין וואסער. ער האט זיך געפרייט, וואס ענדליך וועט ער קענען עפענען פאר איהר דאס הארץ, וואס איז אזוי לאנג געווען פול מיט איינגעהאלטענע לידענשאפט.

א וואך צייט איז אריבער; וויליאם איז זעלטען ארויס פון האַטעל, ווייל ער האט מורא געהאט פאר פאריו. ביי זיין אבפאהרען פון דער הייס, האט איהם דער פאטער מיטגעגעבען אדרעסען פון האַטעלען, נאר ער איז אין קיינעם פון זיי ניט פערפאהרען און פאר זיך אויסגעזוכט אַ קיינעם און שטילען האטעל, וואו ליעבע האט אויף איהם געווארט.

ער האט גענארט צו געהמען מאנדאלען אויפן לאנד, ווייל ער האט ליעב געהאט דיא גרינע בוימער און האט געוואלט אטהעמען דיא פרישע לופט ביי איהר זייט. אָנפאנגס האט זיא זיך פון אזא שפאציר אָבגעזאָגט. ענדליך האט זיא אייניגעוויקינט ארויספאהרען מיט איהם אויפן לאַנד און עססען מיט איהם אַ מיטאג ווייט פון שטאָרט.

ווען וויליאם און מאנדאלען האבען זיך נאכין שטורם צוריקגעקעהרט קיין פאריו, האבען זיי אביגערעט, אז ביידע זאלען זיך ניט צוריקקעהרען אין האַטעל. וויליאם האט געפיהלט, אז ער דארף פעהריטען מאנדאלענעס כבוד און קיין שרעב-מע רייד זאלען אויף איהר ניט פאלען און ער האט געדונגען אַ צימער פאר זיך ניט ווייט פון האַטעל.

ער האט זיך אויפגעפיהרט פונקט, וויא ער וואלט זיך געקליבען חתונה צו

האבען. דער באנקיר, ביי וועלכען דער פאטער האט איהם אנגעוויזען צו נעחמען נעלד, האט פאר איהם געפונען א שיינע איינזאמע הויז אין דער בולאָנער גאס. וויליאם איז געגאנגען אַנקוקען דיא הויז און עס האט ניט גענומען קיין שטונדע צייט און ער האט דיא הויז געקויפט. ער האט אהין גלייך געשיקט טאָפּעצירער און אין עטריכע טעג איז דיא הויז געווען פארטיג מיט אלעמען.

א מאָל אבער צייט האט ער אָנגענומען מאַנדאַלען פאר דער האנד און האט איהר געפרענט, אויב זיא וויל ווערען זיין ווייב. צייט פון דער שטורם-נאכט פלעגט ער קומען צו איהר יעדען נאך האלבען טאג, וויא צו זיין כלה און פלעגט אזוי אוועקנעהן.

זיינע ווערטער האבען אזוי געריהרט מאַנדאַלען, אז זיא איז געווען פארטיג אוועקצוגעהן מיט איהם באַטש אין עק וועלט. זיי האבען זיך אריבערגעצויגען אין זיין הויז אויף דער בולאָנער גאס וויא א פּערהיראַטעטע פּאַר פּאַלען.

זיי האבען דאָרטען אָבעלעפט זעקס חדשים, אבערזונדערט פון דער וועלט. זייער נליק איז ניט געווען געשטערט פון קיין געדאַנק פון דער פּערהאַנגענהייט אדער פון קיין מורא פאר דיא צוקונפט. זייער הויז איז געווען צו געקליבען מיט א פינעם געשמאַק און זעהר עלענאנט, אויסער דעם איז הינטערן הויז געווען א גארטען, וואו זיי האבען געקענט פּערגעכען דעם סעזאָן, דיא צייט פון יאָהר אין א טאָג, ווען דיא זון האט געשיינט.

מאַנדאַלען האט זיך אַרײַן קיין רעכנונג ניט געקענט אבגעבען, צו זיא ליבעט וויליאמען, צו ניט; זיא האט נאר געוואוסט, אז ער האט איהר געבראַכט רוה און פריעדען. אלע איהרע וואונדערן זיינען געווארען פּערהיילט; זיא האט קוים גע-דענקט דיא שרעקליכע ערשיטערונגען פון איהר פּערהאַנגענהייט. זיא איז געווען געריהרט פון דעם רעספעקט, מיט וועלכען ער האט איהר בעהאַנדעלט. ווען זיא זאל זיין, זיין ווייב מיט חופּה און קדושין, וואלט ער איהר בעסער ניט געקענט בע-האַנדלען. דאס האט איהר אַרײַן פּיינער און חשוב'ער געמאַכט אין איהרע אייגענע אויגען.

די יאָר'ס נליק איז געווען אונבעשרייבליך. זיינע חלומות, זיינע פאַנטאַזיעס זיינען גענליך פּערוורסליכט געווארען מאַנדאַ ען איז געווען דיא געטין פון וואָלד, דיא נימפע, וועלכע ער האט אזוי לאנג געזוכט און זיין געגענווארטניג לעבען האט איהם געטרייסט פאר דיא אלע צרות, וואס ער איז אויסגעשטאנען אין זיינע קינדערשע בחורשע יאָהרען.

ביידע האבען געפיהלט וויא גייטיג פאר זיי איז אָבצורוהען. ביידע זיינען פיעל

אויסגעשטאנען און האבען א סך איבערנעטרעגנען און האבען געדארפט רוח און פרידען. זיי האט אויסגעוויזען, וויא זיי וואלטען נאר ניט עקזיסטירט פריהער, איר דער ער האט איהר דערקענט און איהר איז אפילו אין זינען ניט אריינגעקומען צו פרענען איהם וועגען זיין פערנאנגענהייט. זיי האבען נאר געלעבט מיט דער געגענער ווארט, וויא צוויי קינדער. איין טאג האט זיך מאנדאלען דערוואוסט, אז לאברישאָ איז געשטאָרבען.

— ער איז געווען זעהר א שלעכטער מענש, האט זיא בעמערקט.

נאר וויליאם האט איהר אפילו ניט געפרעגט ווער איז דער שלעכטער מענש און פאר וואס איז ער א שלעכטער מענש.

ווען וויליאם פלעגט ערהאקטען בריעף פון וועטילי, פלעגט ער זיי אריינאר-פען אין שופלאד אריין נאכען איבערליינען, און מאנדאלען האט אפילו ניט געפרעגט וואס פאר א בריעף ער בעקומט און פון וועמען ער קריעגט זיי, און נאך זעקס מאָ-נאָט צוזאמענלעבען זיינען זיי געווען אזוי פרעמד איינער צום צווייטען, וויא דעם ערשטען טאג פון זייער בעקאנטשאַפֿט.

דיעזער חלום איז פלוצים איבערגעריסען געווארען זעהר אויף א גראָבען אופן. אין א שעהנעם פריהמאָרגען, ווען וויליאם איז אוועק צו זיין באַנקיר, האט מאנדאלען אָנגעהויבען צו בלעטערן א פאָטאָגראַף אַלבום, וועלכען מען האט ערסט געכטען אויפגעפאָקט פון וויליאַמס א קאָסטען.

דארטען זיינען געווען בלויז דריי בילדער: דער אַלטער גראַפֿיס, זשענעוויז'ס און זשאַקס. ווען מאַנדאלען האט דערזעהן דעם לעצטען בילד האט זיך פון איהר הארצען ארויסגעריסען א שאַרפער געשריי האלטענדיג מיט קראַמפּהאפּטע הענר ביידע זייטען פון אַלבום, האט זיא מיט שרעק געקוקט אויף זשאַק'ס שמייכלענדע געזיכט, וועלכע האט זיך צו איהר פלוצים געוויזען וויא אן ערשיינונג פון יענער וועלט. דאס איז ער! אלע איהרע וואונדען האבען זיך פון דאס ניי געעפענט.

דאס האט איהר געטראפּען וויא א בליץ פון קלאָרען הימעל. זיא האט פער-געסען זשאַק'ן און איז איצט געווען וויליאַמ'ס טרייע און איבערגעגעבענע פרוי. נאר וואס האט זיך זשאַק געשמעלט צווישען זיי? וואס טהוט ער אין דעם צימער? ווער האט איהם געבראכט אהער צו שטערן איהר רוח?

איהר האט אויסגעוויזען, אז זשאַק קוקט אויף איהר מיט לעבעדיגע אויגען און איהר האט געדאַכט אז ער זאָגט צו איהר: אַרעס קינד! וויא אומערדיג דאס לעבען דארף זיין פאר דיר! זיא האט געקענט הערען זיין קול, זיין געלעכטער. זיא

האם נעקענט זעהן זיינע אויסגעשטרעקטע הענד, וויא ער איז געוואוינט געווען צו טהאן.

דיא פערנאנגענהייט האט זיך פאר אייזר צוריקגעקעהרט ; דאס צימער אונ-טער'ן בוידעם און דאס לעבען וואס זיא האט דאָרמ פערבראכט זיינען ארויסגעטראָ-טען פאר איהרע אויגען. ביז איצט האט זיא געמיינט, אז זיא האט עס אלץ פער-געסען, אז מעהר וועט זיך דאס איהר ניט חלומ'ען, נאר איצט האט זיך ארויסגע-וויעזן, אז זיא איז געשיידעט פון יענער פערנאנגענהייט ניט מעהר וויא מיט עטליכע חרשים. דאס גליק, וואס זיא האט דיא לעצטע צייט געהאט, האט ניט בעלאנגט צו איהר, זיא האט עס צוגעגנב'עט.

אויפ'ן פילד איז זשאק געווען ארונטערגענומען מיט דער נאנצער נאכרעסי-קייט פון זיין סטודענטישען לעבען. ער איז געזעסען אהן אַ ראָק און האט גערוי-כערט אַ פיפקע, דיא הוט אן א זייט און אליין אויסגעצויגען ברייטליך אויף אַ שמוהל. דאס איז געווען ער, וויא ער שטעהט און געהט, און ער איז געשטאנען פאר איהרע אויגען.

זיא איז אראנגעווינקען אין אַ שמוהל און האט זיך ארומגעקוקט איבער'ן צימער מיט אַ צושראקענעם בליס. דער סאלאָן האט געאטהעמט מיט דער זיסע רוה, אין וועלכער זיא האט פערבראכט דיא לעצטע זעקס מאנאט. איבער דער סאָפּא איז געהאנגען וויליאמ'ס פאָרטרעט און האט צערטליך געשמייכלט צו מאַנדארען. זיא האט אַ ציטער געטהאן פון דיזען ליבענדען שמייכל, ווייל זיא האט געפיהלט זשאק'ס אמהעם אויף איהרע אקסלען.

זיא האט זיך דערמאנט, אז פאר זיין אבפאהרען, האט איהר זשאק געשענקט גראדע אזא בילד, וויא דיזעס, נאר ווען זיא איז מיט וויליאמען געקומען אין דיזען הויז, האט זיא דאס בילד פערברענט, דענקענדיג, אז דאס איז איהר פריכט ניט אריינצוגעהמען זשאק'ס פילד אין וויליאמ'ס הויז. נאר וויא אזוי האט זיך דאס בילד אהער אריינגעריסען, ניט קוקענדיג אויף דעם, וויא זיא האט זיך בעווארענט געגען דעם?

זיא האט זיך אויפגעהויבען און האט ווידער גענומען דעם אלבוים אין דיא חענד אריין. זיא האט ארויסגענומען דאס בילד און איבערגעלייענט אויף דער לינג קער זייט: „צו מיין אלטען שול-קאמעראד - מיין ברודער וויליאם“.

—אונטעגליך ! וויליאם זשאק'ס פריינד און ברודער !

מאנדארען איז בלייב געווארען, וויא דער טוירט און האט פערמאכט דעם אלבוים און האט זיך ווידער אנדערגעזעצט אויפ'ן שמוהל. זיא איז אַ האנגע צייט

געוועסען מיט פֿזרבראכענע הענד, מיט שטארע אויגען פֿערוזנקען אין געדאנקען.
 זיא האט וואַרשיינליך שטארק געזינדיגט, אז זיא זאל אזוי געשטראַפֿט ווערען פֿאר
 זעקס חרשים גליק. עס האט איהר אנגעכאפֿט אַ פֿלעצליכער עקעל צו זיך אליין.
 האט זיא ניט ליעב געהאט ביידע מענער? איהר פֿערצווייפלונג איז געווארען אזוי
 גרויס, אז זיא האט זיך ענטשלאסען צו אנטלויפֿען און פֿערשווינדען אין נאנצען
 פֿון דער וועלט.

נאר ניין: מיט איינע פֿאר שטונדען צוריק איז אליך געווען אזוי רהיני, אזוי
 פֿריעדליך פֿילייכט וועט זיך נאָך דיא רוח צוריק אומקעהרען? וועט ניט זיין קלר-
 גער צו זאגען דיא נאנצע ווארהייט וויליאמען און דערמיט אבוואשען דעם פֿלעק
 פֿון דער פֿערנאנגעהייט? נאר פֿון דעם געדאנק איז איהר אַ שוידער
 איבערגעלאפֿען איבער'ן נאנצען קערפֿער. וויא קען זיא איהם איבערנעבען אין ווער-
 טער דיא נאנצע ווארהייט? וויא קען זיא איהם זאָגען, אז זיין בעסטער פֿריינד איז
 פֿאר איהר ניט געווען קיין פֿרעמדער. ער וואלט איהר פֿערטריבען פֿון זיין היים
 און וואלט ניט ערלויבט איהר דא לענגער צו פֿערבלייבען.

ניין, זיא וועט דאס איהם קיין מאל ניט דערזעהלען. נאר איהר הארץ איז
 איהר איינגעפֿאלען פֿון דעם לעבען וואס זיא וועט איצט פֿיהרען. זיא האט געד-
 וואוסט, אז זיא האט ניט קיין כח דערצו. עס וועט זיין פֿאר איהר אַ סך בעסער,
 אז זיא וועט זיך פֿאר איהם מודה זיין אין אליך אדער אנטלויפֿען.

זיא האט אַ לאַנגע צייט געקעמפֿט מיט זיך, ניט קענענדיג קומען צו איין
 ענטשלוס. פֿלוצים האט זיא דעהערט, וויא דיא גאס טהיר האט זיך געעפענט
 און עמיצער געהט מיט ניכע טריט איבער דיא טרעפֿ. דאס איז געווען וויליאם!
 ער איז געווען זעהר עררעגט און אראפֿיינקענדיג אויף דער סאָפֿע, האט ער
 פֿערשטעלט דאס געזיכט מיט דיא הענד. מאַגדאלען האט זיך שטארק דערשראד
 קען און האט זיך אויפֿגעהויבען פֿון איהר שטוהל, פֿיהלענדיג, אז זיא ווייס ארץ.
 זיא האט זיך געשטעקט געבען איהם אין אַ שטומער פֿערצווייפלונג. פֿלוצים האט
 ער אויפֿגעהויבען דעם קאָפֿ, האט אויסגעשטרעקט זיינע הענד און געזאגט מיט אַ
 בעטענדער שטימע:

— טרייסט מיך, מיין טהייערע!

מאגדאלען האט פֿערגעסען אן איהר אייגענע צרות. דערזעהנדיג זיינע, זיא
 האט גענומען זיינע ביידע הענד אין איהרע און האט געפֿרעגט.

— וואס איז געשעהן, וויליאם?

ער האט אויף איהר א ווילדען קוק געטהאן און פערדעקענדיג דאס געזיכט מיט ביידע הענד, האט ער ארויסגערעדט מיט א געוויין:

— איך וועל איהם שוין קיין מאל מעהר ניט זעהן, קיין מאל מעהר.

מאגדאלען האט גערענקט, אז זיא פערשטעהט, פון וואס ער רעדט, און צו ציהענדיג וויליאמ'ס קאפ צו איהר אקסעל, האט זיא געזאגט מיט א צערטליכען קוק:

— איז דיין פאטער געשטארבען?

ער האט א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ אויף א צייכען אז ניין.

— מיין ארימער זשאק, האט ער געזאגט, וויא רעדענדיג צו א גייסט, וועל-

כען נאר ער האט געקענט זעהן. מיין ארימער זשאק! איך וועל דיך שוין מעהר קיין מאל ניט זעהן, און איך האב שוין כמעט וויא נאר פערנעסען אן דיר.

ביי דיען נאכען האט מאגדאלען א צימער געטהאן. איז זשאק טויט? זיא האט איינגעהאלטען איהר אטעם. האט זיא ניט וויסענדיג דערהינעט איהם, אום איהר לעבען זאל זיין פריי פון זיין אונגערטרענליכע אנוועזענהייט?

— דוא האסט איהם ניט געקענט, האט וויליאם פארטגעזעצט. איך האב מיט דיר קיין מאל ניט גערעדט וועגען איהם. איך בין געווען אונדאנקבאר צו איהם. מיין גרויס האט מיר געמאכט צו פערנעסען אז איהם. ער איז געווען זעהר גרויס מוסהני און איז געווען מיין איינציגער פריינד אין דער וועלט, און איצט האב איך איהם פערקארען.

דיא טרערען האבען איהם געשטיקט אין האלז, נאר ער האט גערעדט ווייטער:

— ער האט זיך פאר מיר אנגענומען אין שולע, ווען מען האט מיר געשלאגן נען און בעליידיגט. ער האט מיר געשענקט זיין פראטעקציע און פריינדשאפט. איך האב איהם געליעבט און פערנעטערט און דאך האב איך איהם ערלויבט צו שטארבען ווייט פון מיר. ניין, איך האב איהם ניט געליעבט, וויא ער האט פערדיענט איך פיהל דאס איצט.

א מינוט איז ער געווען שטיל, דערנאך האט ער ווייטער גערעדט:

— מיר זיינען געווען ג'קליף צוזאמען. ווען מיר זיינען א מאל געווען אין וואלד, האט ער צו מיר געזאגט וויליאם, אויף דער וועלט איז נאר פאראן איין גוטע זאך און דאס איז פריינדשאפט. לאמיר דאס האבען אין זיינע און שפעטער וועט דאס אונז טרייסטען פאר פיעלע זאכען. איצט ביסטו מיר אליין געבליבען, מאגדאלען, איך האב פערקארען מיין ברודער.

ער האם ווייטער געוויינט. ביי מאנדאלען אין הארצען האט זיך געהויבן א זעלבזאמער פראטעסטירענדער געפיהל, זיא האט ניט געקענט הערען פון וויליאמס ליפען, וויא ער לויבט זשאקין, און האט געוואלט אויסשרייען: „שווייג! דינער מאן האט זיך בערויבט פון דיין גליק און דוא דארפסט איהם ניט זיין דאנקבאר“.

דינע לעצטע אבקומעניס איז געווען מעהר, וויא זיא האט געקענט אריבער טראגען: דער מאן, וואס האט געדארפט זעהן, אז זיא זאל אין נאנצען פערנעסען איהר פערנאנענהייט, האט אליין ארויסגערופען ביי איהר אלע עראינערונגען ווער גען יענער צייט, און זיא האט ניט געוואנט צו עפענען פאר איהם א הר הארץ און מודה זיין זיך פאר איהם, ווייל איצט האט זיא געזעהן, וויא שטארק דיא פריינד-שאפט איז געווען צווישען דיא צוויי מענער. זיא האט זיך צוגעהערט צו וויליאמס פערצווייפעלטען וויינען, וויא מען הערט זיך צו צום רוישען פון א כוואליע וואס דראהט צו פערטרינקען. זיא איז געזעסען קאלט אין שטוב און אונגעווענט און האט זיך געוואונדערט, פאר וואס זיא פיהלט ניט קיין שמערץ. דאס איינציגע געפיהל, וואס האט זיך געהויבן ביי איהר אין הארצען איז געווען צאָרן. זשאקס טוירט האט איהר ארויסגעבראכט פון זיך און זיא האט געפיהלט א ווילדען כעס, וואס פאר איהר קען ער קיין מאל ניט זיין טוירט. מיט וואס פאר א רעכט איז

ער איצט געקומען צושטערן איהר רוח?

— טרייסט מיך, מיין ארימע מאנדאלען, האט ווידער געזאגט וויליאם; איך

האב איצט נאר דיך אליין אין דער גאנצער וועלט.

זיא זאל איהם טרייסטען, וואס זשאק איז געשטארבען! דער פערלאנג האט איהר געשיינט לעבערליך און שלעכט, דאך האט זיא איהם געמוזט געהמען אין איהרע ארמען און אבווישען דיא טרערען, וואס ער האט פערנאסען נאך איהר ערסטען געליעבטען.

דינע זעלבזאמע ראָלע, וואס זיא האט געדארפט שפיעלען וואלט ביי איהר ארויסגערופען טרערען פון דיא אויגען ווען זיא וואלט געקענט וויינען, נאר איהר הארץ איז געווארען פערשטיינערט און זיא האט ניט געפיהלט קיין שמערץ פאר דעם מענשען, וועלכען זיא האט א מאל געליעבט.

— ער האט איהם געליעבט מעהר וויא איך, האט זיא געזאגט צו זיך אליין.

ווען איך זאל איהם איצט אלץ דערצעהלען, וועט ער מיך פערלאזען אויף אויבני-פלוצים האט זיך אין איהר דערוועקט א נייגערדע און זיא האט געפרענט.

— וויא אזוי איז ער געשטארבען.

וויליאם האט איהר דערצעהלט, אז וועהרענד ער האט געווארט ביים

באנקיר, האט ער דארטען גענומען א צייטונג אין האנד און האט בעמערקט, אז דיא שיף, מיט וועלכע זשאק איז געפאהרען, איז אונטערגעגאנגען אין א שטורם און אלע וואס האבען זיך געפונען אויף דער שיף, זיינען דערטרונקען געווארען: דיא נייעס איז געווען געמערדעט אפיציעל, און עס איז קיין צווייפעל מעהר, אז זשאק שלאפט איצט אויפ'ן אברונד פון ים.

דיזע נאכט האט מאנדאלען געקעמפט מיט זיך. דער צאָרן האט איהר פערלאזען. עס איז קיין שום צווייפעל ניט, אז ווען זיא וואלט געהערט פון זיין טוירט אונטער אנדערע אומשטענדען, וואלט זיא ביטער געוויינט. זיא איז געלעגען און האט געטראכט פון יענעם טוירטען קערפער, וועלכען דיא כוואליעס פון ים שלאגען אן דיא פעלזען. אפשר איז איהר נאמען געווען אויף זיינע ליפען, ווען ער האט ארויסגעלאזט דעם לעצטען אטהעם. זיא האט זיך איצט דערמאָנט, אז ווען ער האט אַ מאל איינגעשניטען אַ פינגער, האט זיא שיער ניט גע'חלש'ט, און איצט ווען איהם איז אויכגעגאנגען אזא סוף, איז זיא אין כעס אויף איהם. ער איז טוירט, דאך וועט ער אימער זיין געבען איהר זייט.

פלוצים האט זיא אויסגעבראכען אין א געוויין און האט דערפיהלט, אזוי וויא א טהייל פון איהר איז פערניכטעט געווארען.

זיא האט געוויינט א לאנגע צייט און האט זיך אלץ מעהר געוואונדערט, וויא אזוי זיא איז געווען גלייכניכטיג, ווען זיא האט געהערט וועגען זיין טוירט. זיא האט זיך געמאכט פארווירפע, פונקט וויא זיא וואלט בעגאנגען א פערברעכען. ווען וויליאם וואָלט געוואוסט פון איהר געשיכטע, וואלט ער איהר אריין געהייסען פאלען אויף דיא קניע און בעוויינען איהם. זיא האט פערבראכען דיא הענד און האט געבעטען, אז דער טוירטער, וועמען זיא האט געליעבט, זאל איהר פערנעבען, און איהר האט געדוכט וויא זיא הערט זיינע אנאָנישע (גום'דיגע) געשרייען, וויא זיי מישען זיך אויס מיט'ן רוישען פון דיא כוואליעס?

פלוצים האט זיך איהר פערגלומט צו זעהן זשאק'ס בילד. זיא האט זיך אויפגעהויבען פון בעט און איז אריין אין זאק און אנגעצונדען א ליכט און גענימען דאס בילד. איהרע רויט-בלאָנדע האר האבען זיך צושאָטען איבער'ן העמור. ארום איהר איז געווען שמיל און דאס צימער איז געלעגען אין שאָטען, ווייל דאס ליכט האט געברענגט דונקעל און אויף איהר איז פלוצים אנגעפאלען א שרעק. זיא האט אויסגעשפיצט דיא אויערען און זיך צוגעהערט, נאר זיא האט בלוז געהערט ווילי-אָט'ס ניצען אטהעמען אין צווייטען צימער.

זשאק האט איצט פערלארען אויפ'ן בילד דאס שמייכעלעך, וואס זיא האט

געזעהן אין דער פריה, און האט געקריגען זעהר א צערטליכען בליק. איחר איז גע-
ווארען גרינגער פון קוקען אויפ'ן בילד. אזוי האט ער אויסגעזעהן ביים לעבען.

פאר וואס האט זיא זיך אזוי שטארק דערשראקען פאר'ן בילד אין דער
פריה, האט זיא אליין ניט געוואוסט. דער ארימער זשאק האט איהר געשיקט דיא
נאכריכט פון זיין טוידט אין דעם זעלבען מאמענט, ווען זיא איז געווען אין פערצ-
ווייפלונג, פאר וואס ער האט זיך געשמעלט צווישען איהר און וויליאמען. ער האט
איהר געשיקט דיא נאכריכט פון זיין טוידט, אום זיא זאל מעהר ניט זארגען און
עס האט געשיינט, אז ער ניט איהר דיא ערלויבניס צו בעהאלטען דעם סעקרעט
פון זייער פערנאנגענהייט טיעף ביי איהר אין הארצען. פאר וואס זאל זיא וויל-
אמען פערשאפען ליידען און דערזעהלען איהם אין וועלכע פעהרעהטניסע זיא איז
געשטאנען מיט זיין בעסטען פריינד. עס איז איהר פליכט צו שווייגען און רחמנות
האבען אויף איהם. עס האט געשיינט, וויא דער פערשטארבענער זאנט צו איהר:
זיי גליקליך, מיין קינד, אויב דוא קענסט; איך וועל דיר שוין מעהר קיין שאנדע
ניט אנטהאן און וועל זיך שוין מעהר ניט ווייזען, וואו דוא וועסט זיין. איך האב
אכטונג געגעבען אויף דיין געליעבטען, ווען ער איז געווען א קינד, איצט דארפסטו
אויף איהם אכטונג געבען.

עס איז שוין געווען טאג, ווען זיא איז אריין צוריק אין בעט מיט דעם
ענטשטום, אז זיא וועט וויליאמען גאר ניט דערזעהלען און זיא איז באלד איינגעש-
לאפען.

גאר דיא זיסע רוה איז שוין פערשוואונדען געווארען פון זייער היים. זיא
האט געהאפט, אז ביסלעכווייז וועט ווערען, וויא עס איז געווען פריהער, גאר זיא
האט געהאט א טעות. עס האט געשיינט, אזוי וויא דער דערטרונקענער האט
ארוםגעשפאצירט איבר'ן שטוב און שטעהט צווישען זיי. זיי פלעגען נאנצע מעג
אבזיען און ניט ארויסרעדען קיין ווארט און האבען געזימערט פון יעדען פלאץ
פון ווינד. זייערע קליינע בעקועטע צימערן האבען איצט אויסגעוויזען גרויס און
טרויעריג.

זיי זיינען צופיעל אליין, צו איינזאם, האט יעדער פון זיי געזאגט.

א מאל האט וויליאם פלוצים געזאגט:

— דיא הויז איז וויא א קבר און איך קען דא ניט אטחעמען.

גאר ער האט באלד חרטה געקריגען און אנגעהטענדיג מאנדאלען פאר דער

האנד, האט ער געזאגט:

— פערצייהע מיך, איך וועל מיין טרויער באלד פערנעסען און מיר וועלען לעבען ווידער וויא פריהער.

ער האט געלויבט אין וואס ער האט געזאגט, נאר ער האט ניט געוואוסט, אז צוויי טאג חלומ'ס מען ניט דעם זעלבען חלום.

ווען זיי זיינען אביסעל געקומען צו זיך, האבען זיי זיך ארויסגעזעהן, אז זיי האבען פערזארגען זייער גלויבען אין א דויערהאפטען גליק. מאגדאלעניס שטאלץ האט שטארק געליסען, זיא האט אנגעהויבען צו קוקען אויף איהר געליעבטען וויא אויף א פיינד, וואס האט איהר גערויבט פון איהר רעכטעקט צו זיך אליין. דיא קענסטע זאך האט איהר געבראכט אויפ'ן געדאנקען, אז זיא איז ניט ביי זיך אין דער היים און האט ניט קיין רעכט דא צו זיין און דאס האט איהר געברענגט וויא פייער. זיא פלעגט זיך פערשליסען ביי זיך אין צימער און וויינען ביטער.

וויליאם פלעגט איהר אָפט ברענגען פרעזענטען; אנפאנגס פלעגט זיא זיך מיט דעם פרייען וויא א קינד, וועמען מען האט געבראכט א נייע שפילכעל. דער ווערט פון דיא פרעזענטען איז איהר נאר ניט אנגעגאנגען, זיא האט זיך נאר געדרייט, וואס דער געליעבטער האט איהר שטענדיג אין זיינע געדאנקען און טראכט נאר פון איהר. נאר נאכדעם וויא איהר חלום איז אזוי גראָב צערישטערט געווארען, האבען איהר דיא זיידענס מיט דיא דיאמאנטען, פאר ווערע זיא האט אליין ניט געצאהלט, פערזארגעט גרויסע שמערצען. פון דער צייט אן האט זיא זיך געפיהלט בעליידיגט פון דעם לוקסוס, וואס האט איהר ארוםגעזינגעלט און וואס האט ניט בעקאנגט צו איהר.

א טאג האט איהר וויליאם געבראכט א בראסקעט; זיא איז בלייב געווארען ביים אנבליק פון דעם ציערונג און האט ניט ארויסגערעדט קיין וואָרט. דאס האט איהם זעהר פערזארגערט און ער האט איהר געפרעגט מיט א צוטרעכען טאָן:

— געפעחלט דיר ניט דער בראסקעט ?

זיא האט א וויילע געשוויגען און דאן געענטפערט מיט א צימער אין איהר

שטימע:

— וויליאם, דוא פערשווענדסט אויף מיר צו פיעל געלד און דאס איז ניט

גוט פון דיין זייט. איך ליעב דיך גראדע אזוי שטארק און פרעזענטען.

זיא האט זיך אפגעזיצט און וויליאם האט איהר ארום גענומען, ניט קענענדיג

דין פערשטעקען דיא ענדערונג וואס איז פארגעקומען אין איהר.

— וואס איז געשען? וואס פאר א נייער געדאנק איז דאס? ביסטו דען
ניט מיין ווייב?

זיא האט איהם געקוקט גלייך אין געזיכט און איהרע אויגען האבען איהם
קלאר און דייטליך געזאגט:

— ניין, איך בין ניט דוין ווייב.

ווען זיא וואלט געוואגט, ווארט זיא איהם געוויס פאָרנעשלאגען צו צאהלען
פון איהרע אייניקנפטע א טהייל פון איהרע אויסגאבען. איהר שטאלץ האט זיך
בעליידיגט פון יעדע קלייניגקייט און זיא האט דאס גוט געוואוסט און דאס גופה
האט איהר נאך מעהר אויפגערעגט.

מיט עטליכע טעג שפעטער האט איהר וויליאם געקויפט א קלייד. זיא האט
איהם בעגעגענט מיט א נערוועזען שמייכעל:

— ווייסער לאַז מיר קויפען אזעלכע זאכען, דא מערשטעהסט וועניג אין
דעם און מען נאָרט דיך אב.

זיא איז שמענדיג געווען אויף דער וואַך און איז שמענדיג געווען פארטיג צו
קעמפפן פאר איהר שטאַלץ, און יעדע קלייניגקייט האט איהר צורייצט, נאר אין
דער ווירקליכקייט איז איהר דאס לעבען נמאס געווארען: זיא האט ליעב געהאט
וויליאמען, נאר דיא שמענדיגע צאנקערייען האבען איהר אוי געפלאַגט, אז זיא
האט זיך אריין געוואגט, אז זיא לעבט איהם מעהר ניט.

זעהנדיג שמענדיג איהרע פערזענלעכע אויגען, איז וויליאם אויף געווארען
נערוועז און צורייצט. פיהלט זיא זיך אונגליקליך מיט איהם? האט ער זיך געפרעגט.
בענגט זיא נאך איהר אכטען געליעכטען? און ער האט ניט אויפגעהערט צו טראַכט
טען וועגען איהר פערזאנלעכקייט, פון וועלכער ער האט ניט געוואוסט און האט
ניט געוואלט וויסען. נאר אויב ער האט ניט געפרעגט ביי איהר, איז איהם דיא
פראגע וועגען איהרע פערזאנלעכע יאָהרען ניט ארויס פון קאָפּ, און ער האט ניט
אויפגעהערט נאכצוקוקען איהר, פיליכט וועט ער פון איהרע, בעוועגונגען עפעס
ערפאָהרען וועגען דעם. ווען ער פלעגט דערהיטען אן אויסדרוק אויף איהר געזיכט,
וועלכען ער האט ניט פערשטאנען, איז ער געווען אין צווייפלונג.

— זיא איז איצט מייער, האט ער געזאגט צו זיך אליין. מיין לעבע איז אזוי
שטאַרק, אז זיא האט איהר געדארפט צופריעדען שטעלען און איהם פלעגט שטאַרק
קרענקען ווען ער פלעגט רעדען א צייט נאך אנאנד און זיא האט ניט געהערט קיין
ווארט, זייענדיג פערזענלעך אין איהרע געדאנקען.

— איך האב זיך גענאָרט, פלעגט ער צו זיך זאגען יעדען טאג, ווען און וואָך

פלעגט פאדקומען. דא פרי איז ניט ווערמח צו זיך מיינע; זיא האט שרן פריהער
צופיעל געליעבט, אז זיא זאל מיר קענען בעצאהלען פאר מיין ליעבע.

זיי האבען קיין מאל ניט געהאט קיין ערנסטע מיטפערשטיגנדיסע, נאר דיא
ביטערע ווערטער, וואס זיי האבען געזאגט איינער צום צווייטען, זיינען געווען גענוג
צו מאכען זייער לעבען זייער.

— דייע אוינען זיינען רויט, האט וויליאם אָפּט בעמערקט. גאר וואס
וויינסטו אין דער שטיל?

— דוא האסט א טעות, פלעגט זיא ענטפערן און מאטערן זיך צו שטייכלען.

— אה, ניין, איך האב קיין טעות ניט. וואס פעהלסט דיר, וואס געהט דיר
אָב ביי מיר?

זיא פלעגט ניט ענטפערן.

— איך בין נאר, אומשטיינס געזאָגט, אן ארימער ליעבענדער, ווען איך קען
זיך ניט מאכען בעליעבט. נאר עס זיינען פאראנען גיקליכערע מענשען, וועכע
מען קען קיין מאל ניט פערנעסען.

אזא מיין אנצוהערעניס איז איהר אוועק עסענדיג אין אלע גליעדער.

— דוא ביסט אונבארעמהערציג, פלעגט זיא ענטפערן ביטער. איך קען ניט
פערנעסען ווער איך בין, וואס מיין פערנאגענהייט איז געווען און דארום וויין איך.
וואס דענקסטו איז דיא ארוזאכע פון מיינע טרערען?

ער האט זיך אבגעקעהרט און זיא האט פארטגעזעצט מיט האַרץ, מיט
געפיהל:

— עס וועט זיין פיעל בעסער, אז דוא זאלסט וויסען מיין געשיכטע. דוא
וואלסט מיר דאן פיעלייכט בעסער פערשטאנען. זאל איך דיר דערצעהלען?

נאר ער האט ניט געוואלט הערען און געבעסען אום פערצייהונג.

דיזע סצענע, וואס האט זיך זעהר אָפּט ווידערהאַלט, איז געהר ווייטער ניט
געגאנגען. דא זיינען זיי געבליעבען שטעהן און אין א שטונדע ארום איז ער ווידער
שוין געזעסען א פערצווייפלטער, אז זיא איז ניט זיינע, אז זיא טרויערט וועגען
איהר ערסטען ליעבהאבער, און זיא איז ווייטער פול געווארען מיט שרעקען פאר
ווייטערדיגע ענטווישונגען און נייע בעליידיגונגען.

צייטגענויים פלעגט זיא זיך ארייפוארפען וויכיאמען אויפן האלז און וויינען
אזוי לאנג, ביז דיא כחות פלעגען איהר אויסגעהן. דיזע אונערקלעריכע טרערען
זיינען פאר איהם געווען א קוואל פון שרעקליכע יסורים. ער האט ניט געזאָגט צו

שטעלען איהר פראגען און האט איהר איינגענומען מיט אן אונעדוולד, וואס דא האט נוט געפיהלט.

אזוי איז ביי זיי אריבער א מאנאט צייט. זיי האבען איינער דעם צווייטען בעליידיגט און דערנאך איינגענומען און געטרייסט איינער דעם אנדערן. דא אייני ציגע זאך, וואס האט זיי געקענט רעטען פון זייער לאגע, איז געווען אָפּגעהערציג קייט, ארויסזאָגען וואס עס ליגט יעדען אויפן הארצען. נאר ביידע זיינען פערצטערט געווארען פון דעם געדאנק.

וויליאם האט געלאזט איינפאסען זשאקס בילד אין א טהייערן ראם און מאנדאלען האט געפיהלט א זעלטזאמע אונרוהיגקייט יעדעס מאל, וואס זיא האט אויף איהם א קוק געטהאן. זיא האט קיין מאל ניט ערלויבט וויליאמען, ער זאל איהר א קוס טהאן אין דעם צימער, וואו דאס בילד איז געהאנגען. נאר ווען זיא האט געהאט עפעס קלעמעניס און האט געוויינט, פרגעט זיא זיך שטעלען אנטקעגען דעם בילד, אזוי וויא זיא וואלט געזוכט טרייסט ביי זשאקן.

מען קען ניט זאָגען, וויא לאַנג דאס וואלט אנגעהאלטען. עס איז זעהר מעגליך אז נאך איז א מאנאט וואלטען זיי זיך צוקריגט און צוגאנגען. נאר פון אזא מאסע ענדע האט זיי אבעראטעוועט אן אונערווארטעטער צופאל.

וויליאם האט בעקומען א בריעף, אז ער זאל גלייך קומען אַ היים, ווייל זיין פאטער האלט ביים שטארבען. מאנדאלען איז געווען זעהר געריהרט פון זיינע קינדער און אים דא לעצטע שטונדען זיינען זיי ווייטער געווארען וויא צוויי קערפער און איין זעלע. ער איז אוועקגעפאהרען א היים, זאגענדיג איהר, אז ער וועט איהר שרייבען.

VI.

גראף דע וויארנו איז געווען טיידט. נאר מען האט גערעכענט פאר קלינער צו פערבארגען פון וויליאמען דא ווארהייט, אום פארצובערייטען איהם צו דיזער טרויעריגער בשורה ביסלעכווייז.

דיא אומשטענדען אונטער וועלכע דער גראף איז געשטארבען, האבען אָנגענוואָרפען א שרעק אויף דא בעדיענטע. איין נאכט האט זיך דער גראף איינגעדראָסען איז זיין לאבאראטאָריע, וויא זיין שטייגער איז געווען, נאָר ער איז פון דאָרטען ניט ארויסגעקומען צו דער געוואוינליכער שטונדע. זשענעוויז איז געוואָרען דערפון אונרוהיג, אבער אזוי וויא עס פלעגט צייטגענויזן טרעפען, אז ער פלעגט

זיך דאַרטען פּערזיצען שפּעט, האט זי קיין גרויסען וועזען דערפון ט נעמאכט; נאר ווען א טאג איז אריבער און עס איז ווידער געווארען נאכט און דיא פּענסטער פון דער לאבאַראטאָריע זיינען געבליבען פינסטער אנשטאט דעם, וואס זיי פלענען שטענדיג זיין העל בעהויכטען, איז זי געו אַרען זעהר צוטראַקען.

אין דער פריה איז זי אַוועק צו דער לאבאַראטאָריע און האט זיך ציגעהערט פון הינטער דער טהיר, נאר אינערווייניג איז געווען שטיק וויא אין א קבר און עס האט זיך דארטען ניט געהערט קיין זיכע. ענדליך האט זי אנגעקלאפט, אבער זי האט קיין ענסטער ניט געפרינען; דאן האט זי אויסגעפונען אז דיא טהיר איז ניט פּערשלאסען, וויא געוואוינליך, זאנדערן זי איז נאר פּערמאכט. זי איז שנעל אריין אין צימער און האט געטראפּען דעם גראַף לינען א טוירטען אויף זיין רוקען. אויף זיין געזיכט און אויפן האלז זיינען געווען עטליכע פּורפּורנע פלעקען. ביים פּאָרען האט זיך זיין קאָפּ אַפּגעקלאפט אן אַ ראַג (ווינקעל) פון טיש און אַ שמאַלער שטראם פּרוט האט זיך געצויגען ביז צום איינען, וואו עס האט זיך פּאַר מירט א קליינע רויטע לוזע.

ביי זשענערוו האט זיך ארויסגעריכען פון האלז א ווילדער געשריי. מַזְהָר פון אלץ האבען אויף איהר אַגעוואָרפּען א שרעק דיא רויטע פלעקען אויף זיין האלז און געזיכט. ביי איהר איז קיין שום צווייפעל ניט געווען, אז דאס איז געווען דיא ארבייט פון דעם ניט-גוטען, וועלכער האט דערוואָרען איהר הערן. דיא פלעקען קען זיינען פּערבליבענע צייכענס פון זיינע פינגער. זי האט שוין עס לאנג ערוואַר-טעט און פלעגט אָפּט זאנען, ווען זי פלעגט הערען, וויא דער גראַף פּערשליעסט דיא טהיר פון דער לאבאַראטאָריע:

— דער טייוועל וועט איהם עפעס אבטהאן א שפּיצען; דער סוף וועט זיין, אז ער וועט איהם דערשטיקען, אום צו קרינען זיין נשמה וואס זיכער.

איהרע נביאות זיינען מקוים געווארען, און זי האט געציטערט מיט אלע גליעדער, פּאַרשטעלענדיג זיך דעם שרעקליכען קאַמפּף, וואס איהר הערר האט געהאט אויסצושטען פּאַר'ן טוירט. איהר רייכע פּאַנטאזיע האט געמאַכט דאס בילד פון דעם שווארצען און האַריגען טייוועל, וויא ער כאפט אן זיין אפּפּער ביים האלז, רייסט ארויס דיא נשמה און פּיהט ארויס דורך דעם קוואַלען.

אויף איהר געשריי זיינען אַנגעלאפּען אלע בעריענטע פון דעם שאַס. דער גראַף האט שטענדיג אויסגעקליבען פּאַר זיינע בעריענטע דיא גאַרעשסטע און אונ-וויסענדע פון דער אומגענענד, און יעדער פון זיי האט איצט געגלויבט, אז דער גראַף איז געשטארבען אין קאַמפּף מיט'ן ניט גוטען.

זיי האבען אירם ארומטערנעטראגען אין א אומערסטען עטאזש, האבען
 איהם אנדערנעליינט אויף א בעט און געציטערט פאר שרעק, ערווארטענדיג צו
 זעהן, וויא פון זיין טייל וועט באלד ארויסקומען און אונרייגע חיה.
 און דאריבער איז קיין וואונדער ניט, אז נאכדעם האט זיך פערשפרייט א
 קלאנג, אז דער גראף איז געווען א סכשף (צויבערער) און דער טייוועל האט ענדר
 ליד צוגענומען זיין נשמה.

דער דאקטאר, וואס האט עקזאמינירט זיין קערפער, האט אויסגעפונען, אז
 דער גראף האט זיך פערסיס'ט; נאר ער איז געווען זעהר פערוואונדערט פון דעם
 מין סם, וואס ער האט געברויכט, און ער האט געדענקט, אז דאס איז געווען א
 נייער מין גיפט, וואס דער גראף, אלס כעמיקער, האט אליין אויסגעפונען. דער
 דאקטאר איז געווען זעהר פארזיכטיג און האט קיינעם ניט געזאגט וואס ער האט
 אויסגעפונען און האט אנגעגעבען דיא אורזאכע פון דעם גראף'ס טויט אפאָס-
 לעקסיע.

וויכיאם איז אנגעקומען אין שלאס א שטונדע פאר דער קבורה; ער האט
 מיטן גאנצען הארצען בעדויערט זיין פאָטער, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער
 לעצטער האט איהם בעהאנדעלט קאלט. מיט א פאָר חדשים צוריק וואלט ער
 פילייכט ניט פערנאָסען א טרער, נאר דיא לעצטע צייט, וואס ער האט פערבראכט
 מיט מאַנדאלען, האט איהם געמאכט אזוי גערווען, אז דיא מינדעסטע זאָף האט
 איהם געריהרט ביז טרערען.

ווען ער האט זיך צוריקגעקעהרט פון דער לוייה, איז איהם זשענעוויוו נאכגע-
 גאנגען אין זיין צימער און האט איהם מיט דער רוחיגער גרוואמקייט פון א פאָ-
 נאטישע פרוי געזאגט, אז זיא איז בעגאנגען א גרויסען חלול השם, א לעסטערונג
 געגען גאָט, וואס זיא האט איהם געלאזט מקבר זיין אויף הייליגער ערד, און האט
 איהם דערביי דערזעהלט דיא אורזאכען פון דעם גראפ'ס טויט, לויט זיא האט
 פערשטאנען. זיא וואלט פילייכט אבעלענט דיזע ערזעהלונג אויף אן אנדערם
 מאל, נאר זיא האט גערעכענט, אז היינט וועט עס האבען א בעסערע ווירקונג
 אויף זיין מאראל. געענדיגט האט זיא מיט דעם, אז זיא האט איהם געבעטען, ער
 זאל איהר געבען א שבעה, אז ער וועט ניט אריין אין קיין שום פערבינדונג מיטן
 טייוועל.

ויליאם האט איהר געגעבען דיא שבעה און האט זיך צוגעהערט מיט א צר-
 מישמען קאָפּ צו אלץ, וואס זיא האט איהם געזאגט, ניט בעגרייפענדיג, פאר וואס
 זיא רעדט צו איהם אזוי פיעל וועגען טייוועל. איין זאָף האט ער נאר געוואוסט,

אז אריב זיא וועט לאנג רעדען ווענען דעם פאטער'ס מידס און שילדערן זיין קאמפף מיט'ן טייוועל מיט איהר קוויטשעדיג און שניידערנען קול, וועט ער אראפ פון זינען. נאר ווען ער האט דערהערט פון דיא פלעקען אויפ'ן פאטער'ס געזיכט און האלו, איז ער שרעקליך בלייב געווארען און האט געזוכט צו פערטרייבען דעם געדאנק, וואס איז איהם פלוצים אריין איז קאפ.

אין דעם מאָמענט איז מען אריינגעקומען טעלדען, אז יעמאנד וויל איהם זעהן, דאס איז געווען דער דאָקטאָר וואס האט עקזאמינירט דעם מוידטען. מיט גרויסע פארזיכטיגקייט האט ער איהם ענטדעקט דיא שרעקליכע וואַרהייט. זאגענדיג, אז כאָטשע ער האט עס פערבארנען פון פובליקום, רעכענט ער פאר זיין פליכט צו זאגען עס איהם, זיין זעהן.

וויכיאָמען איז אריבער אַ קעלט איבער אלע גליעדער. איהם האט אריסנע וויזען, אז אַ שוואַרצער אבגרונד האט זיך געעפענט פאר זיינע פיס. ער האט בער דאנקט דעם דאקטאר פאר'ן סעקרעט, וואס ער האט בעהאלטען פון דיא טאָסע און האט זיך שוין געלאזט געהן, ווען דער דאָקטאָר האט איהם אבגעשטעלט.

— פערצייהעט, האט ער געזאגט צו וויליאָמען, וואס איך וויל אייך איצט בעאונרוהיגען, נאר איך האב מורא, אז מאַרנען וועט זיין צו שפעט. איך וואלט געהר וועלען אויסגעפינען, וואס פאר אַ סין גיפט דאס איז געווען, וואס האט ארויסגערופען דיא זאנדערבארע פלעקען. ערלויבט מיר אריינגעקומען אין צימער, וואו מען האט געפונען דעם טוידטענס קערפער.

וויליאָם האט געשיקט מען זאל איהם אריינטראגען דעם שליסעל פון דער לאבאָראַטאָריע און איז מיטגעגאנגען מיט'ן דאָקטאָר, אליין גיט וויסענדיג, וואס ער טהומ.

נאר ווען ער איז אריינגעקומען אין דער לאבאָראַטאָריע האט ער זיך פלוצים אויפגעכאפט פון זיין הינ'הער פלעט. דאס צימער האט איצט געהאט נאר אן אַנ-דער אויסזעהן, וויא ער האט עס געזעהן מיט אַ יאחר דריי צוריק, ווען דער פאטער האט איהם פערבאטען צו מאכען עפעס אַ קאָרעך אין לעבען, דאמאלס האבען דיא אייוועלעך און דיא דרייפוכען געשיינט אין דעם ליכט פון דיא גרויסע פענסטער.

אויף פאָליצעס ארום צימער ווינען דאמאלס געווען אויסגעשטעקט פלעשע-לאך, סלאַיטשיקעס, קריגעלאך פון פערשיעדענע סארטען. אויף דיא טישען זיינען געלעגען גרויסע ביכער און נאנצע מאסען מאטסקריפטען (כתבים). דאָ זיינען

געווען בעגראפען דיא פרוכט פון א לאנגע לעבען ארבייט, דיא ווערטפאלע נעחיימי ניסע פון א געלעהרטען, וואס האט געמאכט זיינע פארשונגען אין דער נאטור א האלב הונדערט יאהרען. וויליאם האט געהאפט צו טרעפען דאס צימער אין דעם זעלבען צושטאנד, נאר געטראפען האט ער עפעס נאר אנדערס.

דאס צימער האט איצט אויסגעזעהן וויא א שרעקליכער שטורם וואלט דא דורכגעלאפען און וואלט צערשמעטערט און צערשטערט אלץ, וואס ער האט דא געטראפען. דיא אייוועלדעך האבען געשיינט צו זיין אויסגעלאשען מאנאטען לאנג, דיא אש האט זיך אריבערגעשטען אויפ'ן באדען, דיא רעהרען זיינען געווען צו בויען און צודרייט, דיא פלעשעלאך און דיא קריגעלאך זיינען געווען צובראכען. דיא פאליצעס זיינען אראפגעהאנגען, וויא אראבעריסען פון א צאריניגע האנדל, דיא ביכער און מאנוסקריפטען זיינען געווען האלב פערברענט. נאר דיעזע רואינע דיעזע תל האט געשיינט צו זיין ניט קיין נייע, ווייל איבעראל האט זיך געזעהן שפינוועבס (פאוועטינע).

וויליאם האט באלד פערשטאנען דיא בעדייטונג דערפון, זיין פאטער האט צו איהם גערעדט מיט ביטערניס וועגען וויסענשאפט און האט ניט געוואלט, אז יעמאנד זאל פראפעטירען, זאל האבען עפעס א נויץ פון זיינע ענטדעקונגען. וויליאם האט זיך גרינג געקענט פארשטעלען דעם טרויעריגען טאג, ווען דער אלטער געד לעהרטער האט צערשטערט יעדע זאך, וואס איהם איז געווען אזוי טהייער. וויא פאר דיא אויגען איז איהם געשטאנען דיא סצענע, וויא דער פאטער פערברענט דיא מאנוסקריפטען, רייסט אראב דיא פאליצעס, צערברעכט דיא פלעשעלאך און צודרייט דיא רעהרען. איין שטונדע, איין מינוט, קען זיין, איז געווען גענוג צו פערניכטען דיא שווערע ארבייט פון לאנגע יאהרען. און איהם האט געדוכט, אז ער זעהט א זעקסטאמען שמייער אויף זיין פאטער'ס בלייכע געזיכט און וויא ער ווישט אב דעם שטערן, ווען ער געפינט אויס, אז פון אלע זיינע ענטדעקונגען איז נאר ניט פערבליבען און ער איז איינער אליין צווישען דיא אלע רואינען.

וויליאם איז געווען מעהר ערשראקען פון דעם געדאנק, וויא אזוי זיין פאטער האט פערבראכט דיא שטונדען און טעג נאכהער וויא ער האט אלץ פערניכט טעט; וויא איהם איז געווען אויפ'ן הארצען ארומשפאצירען אין דיעזען קבר, וואו ער האט בעגראבען זיינע בעסטע יאהרען. וואס פאר א ביטערע געדאנקען האבען זיך געשטויסען ביי איהם אין קאפ, ווען ער האט מיטן פוס צוקלאפט א גלעדעלע, וואס האט זיך נאך דער צערשטערונג פערקייקעלט ערנעץ א נאנצען קיין זאך איז איצט ניט פערבליבען, דאך ווען וויליאם איז אזוי ארוסגעגאנגען

איבערן ציטער, האט ער בעמערקט א קליינע שאַפקעלע מיט גלעזערנע טהירלאַף, וואס איז געווען צוגעשלאנגען צו דער וואנד. דיא שאַפקעלע איז געבליעבען אונבעריהרט און איז געווען אנגעשטעלט מיט פלעשעלאַף, וועלכע האבען ענטהאלטען פליסינקייטען פון אלערליי קאָלירען. דאס זיינען געווען פערשיעדענע ניפטען, וואס דער גראַף האט אליין צוזאמענגעשטעלט אדער ענדעקט. דיא שאַפקעלע איז געווען זעהר א שעהנע און האט געקענט שטעהן פאר א צירונג אין א בודואַר ביי א דאַמע. און אין דער ווירקליכקייט האט מען דיא שאַפקעלע ארויפגעטראגען אהער פון דעם א נטערסטען סאַלאָן. דער גראַף אליין האט אנגעשריבען אויף יעדער פלעשעלע מיט זיין פינגער איינגעטונגס אין טינט: „ניפט“.

וויליאם האט שמערצליך געפיהלט דיא איראַניע, מיט וועלכער זיין פאטער האט איבערגעלאזט גראַדע דיזע אַנדענקונג, דאס רעזולטאַט פון זיין נאנצע ארבייט און וויסענשאפט זיינען געווען עטליכע פלעישעלאַך ניפט. דאס וואס האט געקענט זיין ניצליך האט ער צערשטערט און האט איבערגעלאזט פאר דער מענשהייט דיזע מעכטיגע אנגענטען, דיזע מלאכי חבלה פון ליידען און טוירט.

וויליאם האט א צאפעל געטהאן, ווען ער האט עס דערזעהן און איהם האט געדוכט, אז ער הערט דעם שפעטישען ניצלעכטער פון דעם אלטען כעמיקער.

דער דאָקטאָר איז געווען אויסער זיך פאר כעס.

— וואס פאר א מאן! האט ער געמורמעלט. אלץ צערשטערט. מען האט איהם געדארפט איינשפארען אין א דול-הויז.

— אייער פאטער איז געווען א גרויסער געלעהרטער, האט ער זיך געווענדעט צו וויליאמען, ער האט ווארטיינליך געמאכט וואונדערבארע ענטדעקונגען און זעהט דאס רעזולטאַט דערפון, ער איז אהן צווייפעל געווען פערריקט. ער האט געקענט זיין א מיטגליעד פון דער אקאדעמיע דער וויסענשאפט און איז געלעגען איינגעדעראסען דא. נאר איך וועל געפונען זיינע מאנוסקריפטען, איך וויל זיינע פון זיי פערעפענטליכען און דאס וועט ברענגען עהרע אונז ביידען.

ער האט ווייטער געזוכט אין דיא פאפירען, ניט קוסענדיג אויפן שטויב.

— ניין, נאר ניט געבליעבען, ניטא קיין איין נאנצע בלעטל. אזא משוגעת האט זיך מיר גאר ניט געהלומט.

ווען ער האט געענדיגט מיט דיא פאפירען, האט ער זיך גענומען צו דיא צובראַכענע פלעישלאַך. פלוצים האט ער זיך אומגעקוקט און האט דער עהן דיא פערמאכטע שאַפקע. ביי איהם האט זיך ארויסגעריסען א געשריי פון פרייד. נאר דער שליסעל איז ניט געווען און ער האט זיך געמוזט בענוגענען מיטן בעטראַכטען

דיא פלעשלאך דורך דיא גלעזערנע מהירלאך פון דער שאפקע. ער האט זיך גע-
ווענדעט צו וויליאמען און געזאגט:

— איך בעט אייך, איהר זאלט מיר ערלויבען צו אנאליזירען דיזע פליסינקיי-
טען; איך בעט אייך אין דעם נאמען פון דער וויסענשאפט.

וויליאם האט א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ, און ווייזענדיג מיט'ן פינגער
אויף דיא צעבראכענע פלעשלאך, האט ער געזאגט:

— איהר זעהט, אז מיין פאטער האט ניט געוואלט איבערלאזען קיין זכר פון
זיין ארבייט. דיא פלעשלאך טוען דאריבער בלייבען דארטען, זואו ער האט זיי
איבערגעלאזט.

דער דאקטאָר האט ווייטער געבעטען, נאר עס האט איהם ניט געהאלפען.
פלוזיס האט ער דערזעהן דאס בלוט. וואס האט זיך צוזאמענגערונען
ביים אייווען. ער האט זיך געשיטעלט אויף דיא קניע און האט מיט דיא
גענעל גענומען צוזאמענקראצען דיא פערטריקענטע בלוט. ער האט געהאפט פון
דעם אויסצוגעפינען פון וואס פאר א מין דער גראף האט זיך פערניפטעט.

וויליאם האט באלד פערשטאנען וואס ער טהוט און איז צו איהם צוגעגאנג-
ען. האט איהם אנגענומען פאר דער האנד און געזאגט מיט ציטערדיגע ליפען:

— קומט מיט מיר, דאקטאָר. איך קען ניט אַריבערטראגען צו שטעהן לענג-
גער אין דעם צימער. לאמיר ניט שטערן דיא רוח פון דעם טוידטען, קומט גלייך.

דער דאקטאָר איז איהם נאכגעגאנגען מיט אן אונצופריעדענע מינע, און
וויליאם האט פריי אבעאטהעמט אין קאָרידאָר. ער האט צוגעשאסען דיא טהיר
און האט זיך צוגעזאגט, אז ער וועט פאנגען דעם פאטער און וועט מעהר ניט
אריבערטעמען דעם שוועל פון דיזען צימער.

דיא ערסטע טעג איז וויליאם געווען פערווארפען מיט ארבייט, מען האט
איהם ניט געלאזט רוהען ניט איין מינוט, נאר באלד האט דאס איהם דערעסען
און ער האט זיך פערשלאסען ביי זיך אין צימער, אנזאגענדיג זשענעוויוו, אז זיא
זאל איבערנעהמען זיין ארבייט.

דער גראף האט אין זיין צוואה איבערגעלאזט פאר זשענעוויוו א היבשע סך
מע יעהרליכע איינקונפטע, נאר זיא האט זיך דערפון אבעזאגט, ערקלערנדיג, אז
פאר איהר איז גענוג דיא געהאלט און זיא איז נאך אין שטאנדע צו טהאן איהרע
פליכטען.

וויליאם איז געווען זעהר צופריעדען ארויפצואווארפען אויף איהרע פלייצעס
דיא גאנצע פערזאנלעכקייט פון דיא נימער. זיין זארגלאזע נאטור האט פיינד

נעהאט יעדע זאך, וואס האט געפארערט א געוויסע טהעטיגקייט, און דיא קליינ-
ליכע זארגען פון דעם טעגליכען לעבען האבען איהם סע הע

ווען ער איז ענדליך געבליבען אליין און האט מעהר ניט נעהאט וואס צו
טהאן, האט איהם אנגעהויבען צו פלאנען דער געדאנק וועגען זיין פאטער'ס
זעלבסט-מאָרד און וועגען יענעם צימער, וואס איז פערפלעקט געווארען מיט'ן פא-
טער'ס בלוט. ביסלעכווייז האבען זיך אין איהם ערוועקט אלע עראינערונגען פון
זיין טרויעריגען לעבען, און איהם האט געדוכט, אז דיא לעצטע טראגעדיע איז גע-
ווען דער פינאַל, דער סוף הכל פון דיא אלע אונגליקען, וואס האבען געפיהרט
דערצו. זיין געבורט, זיין איינזאמע קינדהייט, זיינע שרעקליכע פערפאלגונגען, ווען
ער איז אביסעל עלטער געווארען און איצט האט נאך דער פאטער צוגעגעבען צו
דעם פעקעל צרות דעם זעלבסט-מאָרד. דאס אלץ האט איהם שרעקליך צובראכען
און ער האט גענומען קוקען אויף זיך, וויא אויף אן אפפער פון זיין שיקזאל.

ווען ער האט דערזעהן, אז פאר זיינע פיס האט מען אוועקגעלענט א נאנצען
פערמעגענס, וואס פאדערט פון איהם, ער זאל שפיעלען דיא ראָליע פון א טהער
טיינע מאן אין לעבען, איז נאך זיין פינסטערע מורא גרעסער געווארען. ער האט
פון דער וועלט נאר ניט געוואוסט און האט געציטערט פאר דער צוקונפט. ער
האט זיך אליין געפרענגט, וואס פאר א נייע וואונדערן האט דער שיקזאל צוגעגרייט
פאר איהם, ווייל ער איז געווען זיכער, אז וויא נאר ער טרעט אליין ארויס און
לעבען, וועט שוין דער ערסטער טריט זיין א נאָרישער.

ער האט אויף זיך געקוקט, וויא אויף אן אונגליקליכען, און דאס האט פער-
דאפעלט זיין לעבען צו מאַנדאלען. ער האט איהר אין זיינע געדאנקען פערנעטערט
און האט געטראכט, אז נאר זיא אליין ווייס איהם וויא צו שעצען און לעבט איהם
וויא ער איז דאס ווערטה. ער האט זיך אזוי גענויטהינט צו זיין געלעבט, אז ער
האט זיך בלינד ארויפגעווארפען אויף דיא לעבען פון דער איינציגער פערזאן, וואס
ער האט געקענט און דאס האט איהם געגעבען עטליכע מאנאטען רוה און צערט-
ליכקייט, צוואר ער האט ניט געוואוסט, ווער זיא איז ער האט יעדען מאָגן געשרי-
בען א לאנגען ברעיע צו מאַנדאלען און האט זיך געקלאַגט, וואס זיי זיינען
איצט געשיידעט איינער פון צווייטען און אז ער וועט עס לענגער ניט אויסהאלטען
צייטענווייז האט ער מיט פערנגיגען געטראכט פון דעם לעבען, וואס ער האט
פערבראכט מיט איהר אויף דער בוכאָנער גאס און האט גענומען טרוימען צו בער-
נייען דאס זעלבע לעבען, נאר דא האט ער זיך דערמאנט דיא לעצטע מעלאַנכאָ-
לישע מענ און האט זיך גענומען שרעקען. אז זיי וועלען שוין מעהר קיין גליק ניט

זעהן אונטער יענעם דאָז. ענדליך האט ער איהר אנגעשריבען א ברעף, אין וועל-
כען ער האט איהר שטארק געבעטען, זיא זאל קומען צו איהם.

מאנדאלען איז געווען זעהר צופריעדען פון דעם פלאן. זיא האט איצט אויף
טורא געהאט פאר זייער אלטע וואוינונג, און זיא האט זיך ניט געקענט א קעהר
טהאן, אז זיא זאל זיך ניט דערמאנען אן זשאס. זיא איז זייער ניט אראב פון זינען
אין דיא פאר וואכען, וואס זיא האט רארטען געדארפט פערברענגען אליין. נלייך
וויא וויליאם איז אועקגעפאהרען, האט זיא זשאק'ס בילד אראבגענומען פון דער
וואנד און אין הארצען האט זיא פארווירפע געמאכט וויליאמען, פאר וואס ער
האט איהר איבערגעלאזט אליין מיט איהר אלטען לעבע-האבער, און זיא איז געווען
אויסער זיך פאר פרייד, ווען זיא האט פערשלאסען הינטער זיך דיא טהיר פון דער
הויז אין פולאָנער גאס, אום ניט אומצוקעהרען זיך מעהר צוריק אהער; עס האט
איהר אויסגעוויזען, אז איצט האט זיא זיך געפרייט פון זשאק'ס גייסט אויף
א.י.ב.

וויליאם האט אויף איהר געווארט אן-גאנטעס. ער האט איהר ביי איהר
אנקומען אבגעפיהרט אן א זייט און ערקעהרט דעם פלאן, וואס ער האט אויס-
געארבייט פאר זייער נייען לעבען. זיא דארף ערשיינען וויא איינע, וואס איז געקך
מען אויפ'ן לאנד צו האבען פרישע לופט און וועט וואוינען אין דעם קליין הייזעל,
וואס שמעהט אין עק פארק און דארטען וועט ער איהר קענען זעהן ווען ער וועט
וועלען. נאר מאנדאלען האט זיך דערפון אבגעזאגט, זיא האט ניט געוואלט זיין
פערפליכטעט צו איחר לעבע-האבער פאר א וואוינונג און האט איהם ערקלערט,
אז עס וועט זיין פיעל בעסער, אויב ער וועט איהר ערלויבען אויסצוזוכען א וואר-
נונג אין דער געגענד פון דעם שלאס. דער יונגער מאן האט געפיהלט, אז זיא איז
גערעכט, דערמאנענדיג זיך דיא רכילות, וואס מען האט פערשפרייט וועגען זיין
פאטער. און עס איז בעשאסען געווארען, אז ער זאל זיך צוריקקעהרען אליין אין
דער פארעטע, אין וועלכער ער איז געקומען און זאל פאהרען מיט'ן דיקוזשאנס
אין שטערטעל און דארטען נאכפרעגען וועגען א וואוינונג און ווען זיא וועט געפיר-
נען, זאל זיא איהם כאינען וויסען.

מאנדאלען האט באלד געפינען; וואס זיא האט געזוכט. דער אייגענטהימער
פון האַטעל האט געהאט ניט ווייט פון פלאס א פארם און איז בענאנגען דיא
נארעשקייט, וויא ער האט זיך אויסגעדריקט, איינצוזעצן דארטען א הויז, און
האט ניט אויפגעהערט צו בעקלאנען זיך, וואס ער האט אזוי גארעש-גיינעש-
טופט דארטען זיין געלד און ווען מאנדאלען האט איהם דערזעהלט אז זיא וויל

קריגען אַ הויז אין יענעם נענענד, האט ער איהר גלייך אנגעבאָטען, זיא זאל דינ-
נען זיין הויז. אויף מאַרנען גיך איהר קומען האט ער איהר אוועקגעפיהרט אהין,
זיא זאל דיא הויז אנקוקען. דיא הויז האט געהאט פיער צימערן, פון רעגען זייגען
דיא געקאלכטע ווענד געווארען געל, און דער רויטער דאך האט פרייליך ארויסגע-
קוקט צווישען דיא ביימער. הינטער דער הויז איז געווען א נארטען און ווייטער
האבען זיך געפונען נידריגע און שווארצע הייזלאך, פון וואנען עס האבען זיך גע-
הערט דיא קולות פון עופות און בהמות.

טאגדאלען איז געווען ענטציקט פון דער הויז, מען דארף איהר נאר אויס-
מעבלירען און מען קען זיך גלייך אהער אריינציהען. זיא האט דיא הויז געדונגען
אויף א האלב יאהר פאר פינף הונדערט פראנק, אויסרעכענענדיג, אז זיא וועט
קענען דעקען איהרע טעגליכע אויסגאבען פון איהרע אייגענע איינקיפסע. נאך
אין דער זעלבער נאכט האט זיא זיך אריבערגעצויגען אהין און האט פערנאָנדער-
געפאקט איהרע קאסעכענס מיט אַ פרייליכען געזאנג, ווייל גלייך וויא זיא האט
דערזעהן דאס קליינע הייזעל מיט'ן רויטען דאך, האט זיא געזאגט צו זיך אליין:
— איך ווייס שוין, דא וועל איך פערברענגען גליקליכע טעג!

אַ זייגער גיין איז צו איהר געקומען ווייליאם, און זיא האט איהם אויסגעווי-
זען יעדען ווינקעלע פון הויז, און האט איהם געפיהרט אין-נארטען כאַטשע עס
איז געווען דונקעל.

קום אין נארטען, דארטען זיינען פאראן מאַרינעס, בלומען און מיר דוכט, אז
איך האב אפילו געזעהן ריבעלאך, האט זיא געזאגט מיט שטאַלץ.
ווייליאם האט קיין זאך ניט געזעהן, נאר ער איז געווען גליקליך מיט איהר
גליק, ווען זיי זיינען צוגעגאנגען צום עק גארטען. האט זיא איהם געוויזען אן עפע-
נונג אין פארקען.

— דורך דאַנען, האט זיא געזאגט ערנסט, וועסטו דארפען קומען צו מיר;
איך וויל גוט, אז דיא שכנים ארום זאלען דיך זעהן.

דאן האט זיא געוואלט זעהן, צו דיא עפנונג איז גרויס גענוג, אז ער זאל
קענען דורכגעהן און האט איהם געבעטען, ער זאל שוין מאכען א פראָבע, וואס ער
האט געטהאן מיט פערגינגען. דיא געליעבטע זיינען שוין לאנג ניט געווען אזוי
ליקליך. מאַנדאַרע איז געווען גערעכט. אין דעם פלאץ האט איהר ערווארט פרייה,
רוהע און עהרע. זשאַקס בילד איז געבליבען פערשלאסען אין זייער פריהערדיגער
וואוינונג אין פאריז און מיט איהם זיינען דארטען פערבליבען אלע עריגערונגען פון
דער מודערער פערגאנגענהייט. זיא האט זיך געפיהלט אזוי גרינג, אזוי גוט,

אז צייטענדיג האט איהר אויסגעוויזען, אז זי האט נאָר וואָס פּערלאַזען דעם פּאַנאַמאַ.

דיא הויפט פריידע איהרע איז געווען, וואס זיא האט זיך געפיהלט אונטער איהר אייגענעם דאָך און זיא פלעגט מיט א קינדערשע צופריעדענהייט ארויסריידען דיא ווערטער: „מיין הויז, מיין גארטען,“ זיא האט זיך געפיהלט שטאַלץ מיט איהר ווירטשאפט, האט געפיהרט איהרע רעכנונגען און האט זיך געקלאָגט, ווען פוטער און אייער זיינען געווארען סהייערער. און זיא איז געווען העכסט גליקליך ווען וויליאם האט אָנגענומען איהר איינלאָדונג צו קומען צו איהר צו מיטאג. אין אזעלכע מעג האט זיא איהם ניט ערלויבט צו ברענגען מיט זיך פרוכטען פון שלאָס.

ענדליך האט זיא געקענט לייע האבען וויליאמען, וויא איהר גלייכען. ביז איצט האט זיא אים טייסטען געליטען פון געדאנק, וואס זיא לעבט וויא א פרוי, וועלכע ווערט אויסגעהארטען פון א מאנספערזאן. איצט האט זיא זיך בעפרייט פון דעם געפיהל און זיא פלעגט איהם בעגעגענען מיט א גליקליכען שמייכל.

וויליאם האט זיך ניט געקענט אבוואונדערן, וואס ער האט אין מאַגדאַלען געפונען נייע אייגענשאפטען, וועלכע ער האט פריהער ניט בעמערקט. פריהער איז זיא געווען אונטער זיין דאָך, איצט איז ער געווען אונטער איהרען און דיעזער אונטערשיידע האט פערקניפט און פערפעסטיגט זייער גליק. ער האט זיך דא געפיהלט וועניגער היימיש, וויא אין זייער וואוינונג אין פאַרז. און דאס האט ביי איהם ארויסגערופען מעהר דאנקבארקייט פאר מאַגדאַלענ'ס קוסען.

ער פלעגט קומען צו איהר דורך פּעכדער און לאַנקעס און איז געווען גליקליך דיא א אינגעל, וואס אנטלויפט פון שולע. ווען ער פלעגט באגעגענען א פויער האט ער זיך געמאכט, וויא ער זוכט קרייטעכער אין פּלומען. ער פלעגט זיך פּעריגנבענען דורך דער עפנונג אין פאַרקען און איז בעגריסט געווארען פון מאַגדאַלען מיט א קוס ווען זייערע צוואמענקינפטע זאלען זיין פרייער, וואלטען זיי פּערלארען פייכטיג דעם רייץ פאר זיי; אזוי אבער זיינען זייא געווען ביידע גליקליך און האבען געשיינט צו פּערנעסען אין נאנצען דיא מאנאמען, וואס זיי האבען צוואמען פּערפראכט אין פאַרז און זיי האט אויסגעוויזען, וויא זיי וואלטען זיך ערסט געכטען בעקענט. מאַגדאַלען איז איצט געווארען נאר אן אנדער פרוי. זיא האט איהם איצט אויפגע- גימען מיט א פּאַרזיכטיגקייט פון א דאַמע, וואס האט שטאַרק מורא פאר איהר רעפוטאַציאָן, פאר איהר נאמען. ער איז ניט געווען קיין איינוואוינער פון איהר הויז, זאנדערן אַ גאַסט, און קיין זאַך זיינע האט ניט געמאַרט בלייבען אין הויז.

אזוי איז אריבער דער נאנצער זומער. זיא האט זיך בעזעצט אין דעם הייזעל

אין מאנאט אפריל; זיא האט סײן זאך ניט געוואוסט פון דעם לעבען אויפן לאנד
און יעדע זאך האט איהר דא פערשאפט פערניגנען אויף יעדען טריט און שריט.
זיא האט צום ערסטען מאך געזעהן, וויא בוימער צולאזען זיך, וויא זיי בעדעקען זיך
מיט בליהונג און דערנאך מיט פרוכטען און וויא דיא פרוכטען ווערען צייטיג, און
האט אויף דעם געקוקט מיט א גליקליכען פערוואונדערטען שטייכעל.

ווען זיא איז אָנגעקומען זיינען דיא בוימער געווען נאך נאָקעט. דיא פעלדער
זיינען געווען פערטרונקען פון דיא ווינטערדיגע רענענס. דאן איז דיא זון געווארען
הייסער און דיא בלעטלאך אויף דיא בוימער גרעסער און מאַנדאלען אליין געזינטער
און רוהיגער. זיא פלעגט ארוםשפאצירען מיילענווייז יעדען טאג און האט אפילו ניט
געדענקט צו ווערען מיעד. געוואוינליך פלעגט זיא בענגענען וויכיאמען אין א קליין
וועלריל, וואו עס איז דורכגעלאפען א קליין טייכעל, דאס זעלבע טייכעל, וואו
ווייליאם פלעגט כאפן פיש, ווען ער איז נאך געווען א יונגער אינגעל. מאַנדאלען
און ווייליאם פלעגען געהן צוזאמען האנד אין האנד, וויא צוויי קינדער. ווען מאַנדא-
לען פלעגט זאגען, אז איהר איז קאלט, פלעגען זיי ארויס אין פעלד, וואס האט זיך
געצויגען אזוי ווייט, ביז דאס אויג האט געקענט זעהן; זיא האט געזאגט, אז דיא
ברענגענדיגע שטראהלען פון דער זון געבען איהר קרעפטען. נאר ווייליאם האט דיא
היץ ניט געקענט פערטראגען און האט דערפון געליטען. און ווען זיא האט געזעהן,
אז ער אטהעמט שווער האט זיא איהם צוריקגעפיהרט צום ברעג פון דעם
קליינעם טייכעל, וואו זיי האבען געהאט זייער ליבעלינגס-פלאץ. דער פלאץ איז
געווען זעהר א שעהנער. פון א פעלזען האט ארויסגעשטראמט א קלארער קוואל
וואסער און ביז אויבען איז דער פעלזען געווען בעדעקט מיט בלעטער פון וויין-טרוי-
בען, דורך וועלכען דאס וואסער האט דורכגעשטראָמט. ווען זיי זיינען געזעסען דא
און צוגעהערט זיך צום גערויש, וואס דאס וואסער האט געמאכט ביים פאלען
אויף דיא בלעטער, האט זיי בעהערשט א געפיהל פון שלאָף און עוויגקייט.

מאַנדאלען פלעגט שטענדיג מיטנעהמען מיט זיך פרוכטען און צווינגען איהם
ער זאל מיט איהר צוזאמען עסען. וויכיאם האט שטארק בעוואונדערט איהר שען-
הייט, מיט יעדען טאג איז זיא געווארען שעהנער, וויא א בלום אויף דער זון. דיא
פרישע לופט האט איהר אין נאָנצען איבערגעגענדערט, איהר האט אויסגעוויזען, אז
זיא איז נאר העכער געווארען; איהר הויט איז אביסעל פערברענט געווארען פון
דער זון, נאר דאך האט זיא ניט פערלארען איהר דורכזיכטיגקייט און איהרע
פראכטפאלע האר האט זיא געטראגען אין א פערפלאַכטענעם צאָג איבער דער

פלייצע.

ויריאים האט זיך קיין מאל ניט געקענט זאט אַנקוקען אויף איהר רוהיגע און איידעלע געזיכט; זייער ליעבע איז געווען א צארטע און איידעלע, אהן גראָבע געפיהלען.

ווען זיי פלעגן ניט געהן שפאצירען אין וועלדל, האבען זיי גענומען א קאַרעטע און זיינען געפאהרען ווייט, ווייט אין דער אומגעגענד. דאן פלעגן זיי דיא קארעטע ערנעץ אבשמעקען און געהן צו פוס, אליין ניט וויסענדיג וואהין. צייטענווייז פלעגן זיי פערלירען דעם וועג און האבען א לאַנגע צייט געדארפט נאכפרעגען, וואו צו געהן.

מאנדאָלען האט זעהר ליעב געהאט בהמות און עופות. זיא האט געקענט אבישטעהן שטונדענווייז געבען א הוהן מיט קליינע הינדעלאך און צוקוקען זיך צו זיי. זיא פלעגט געהן אין שטאל צו גלעמען דיא קוה, און ווען וויליאם וואלט פון איהר ניט געלאַכט, וואלט זיא שטענדיג מיטגעשלעפט עפעס א לעבעדיג בעשער-פעניס מיט זיך אין שבאָרט אריין.

נאך א ליידענשאפט האט זיא געהאט צו קינדער. אזוי גיך וויא זיא האט דערזעהן א קינד שפיעלען זיך ביי דער טהיר, פלעגט זיא בלייבען שטעהן און ניט קענען אפרייסען דיא אויגען פון איהם. דאן האט איהר ניט געאַרט, צו דאס קינד איז געווען שמוציג צו ניט און איז צו איהם צוגענאנגען און גענומען איהם אויף דיא הענד. זיא פלעגט רופען וויליאמען, ער זאל זעהן, וויא שעהן דאס קינד איין.

דער הערבסט איז געקוקען מיט זיינע פינסטערע וואַלקען איבערן טונקעלען הימעל. דער ווינד איז געווען שאַרף און קאַלט, אויפן נאנצען לאַנד איז וויא אַנגע-פאַלען א שלאָף. דיא געליעבטע האבען געטאכט נאך א שפאציר צום ווערדעל. זייער ליעבלינגס-פלאַץ האט איצטער אויסגעזעהן טרויריג און פערלאזען, געלע בלעך בער זיינען געלעגען אויסגעשפרייט אויף דער ערד וויא א טעפיק, דיא בויער זיינען געשטאנען נאקעט און אויסגעצויגען, און דאס קליין טייכעל איז געווען שמוציג פון רעגען.

וויליאם האט געפיהלט, אז זייערע לאנגע שפאצירס מוזען זיך ענדיגען. עס קומט אז דער ווינטען; און ער האט מיט טרויער געטראכט פון דעם פערנאנגער נעם גריקליכען זומער און געקוקט אויף מאנדאָלען, ווערעכע איז געלעגען אויף דיא אַנגעפאלענע בלעטער און האט געבראַכען דיא צוויינגאָך.

מיט א נאכט פריהער האט ער זיך בעשלאסען חתונה צו האבען מיט מאַנדאָלען. דער געדאַנק צו געהן מיט איהר אונגעזאַמט צו דער חופה איז איהם אריין אין קאַפּ, ווען ער האט געזעהן, וויא זיא האט זיך געשפיעלט מיט אַ קינד. ער

האט זיך פלוצים דערמאנט, אז ווען זיא זאל ביי דיא איצטיגע אומשטענדען ווערען א מיטער, וועט דאס קינד טראָגען אויף זיך דעם זעלבען פלעק, וואס ער האט געטראָגען.

אויסער דעם, זיינען געווען נאָך אורזאכען, וואס האבען איהם געטריבען צו דיזען ענטשלוס ער האט זיך פערליעבט אין דער ערסטער פרוי, וואס ער האט בעגעגענט און וויא ער האט אמאל געזאָגט זשאָק, וועט ער ניט אויפהערען צו ליבען איין פרוי זיין נאנץ לעבען, און ער האט געציטערט פאר'ן געדאנק, אז ער קען איהר נאָך פערלירען. און וויא אזוי האט ער איהר געקענט צובינדען צו זיך, אויב ניט דורך אַ חתינה? ער האט געוואלט פיהלען, אז דיא שטורמס פון לעבען זאלען איהם ניט אנריהרען און ער זאל קענען זאגען צו זיך: איך בין אויף א זיכער רען פלאץ, און קיין שטורם קען מיך ניט ריהרען. דיא חתינה וועט מאכען געזעצ-ליך זיינע פעהעלטניסע צו איהר וועלכע ער האט שוין אזוי אויף גערעכענט פאר אייביגע.

ער האט מורא געהאט פאר'ן קומענדען ווינטער. אליין אין דעם גרויסען שלאָס. וויא אזוי וועט ער געהן אין רעגען און בלאָטע און קלאפען ביי איהר דיא טהיר. וועט דען ניט זיין בעסער צו וואוינען מיט איהר אונטער איין דאָך? זיי וועלען פערברענגען דיא דונקעלע מאנאטען ביי אַ וואַרעמען אייווען, און ווען פריה-לינג וועט קומען וועלען זיי ביידע ארויסקריבען פון דער איינזאמקייט.

אויף האט ער איהר געוואלט וויזען מיט'ן פארשלאַג וועגען חתונה, וויא הויך ער שטעלט איהר און שעצט איהר.

דאָך האט איהם אַ פערבארגענער שרעק צוריקגעהאלטען. ער האט שוין מאָנאטען-לאַנג געלעבט בלוז מיט דער געגענווארט, יעדע שטונדע האט איהם בין איצט געבראכט אַ נייע פרייד. אַ קוק טהוענדיג אין דער צוקונפט, איז ער גע-וואָרען אונרוהיג. ער האט זיך אליין ניט געקענט אבגעבען א רעכנונג אין דיזער אונרוהיגקייט, פילייכט האט איהם געשראקען דיא פערבינדונג מיט אַ פרוי, ווע-מעס פערנאנענהייט איז פאר איהם געווען פינסטער.

ער איז מיט איהר געקומען צום קוואל אין וואַלד צו זאגען איהר זיין פלאַן וועגען דער חתונה, נאר דיא ביימער זיינען געווען אזוי נאָקעט, דער הימעל אזוי גרוי, אז ער איז געפליבען זיצען שטום און ציטערנדיג פון דעם קאלטען ווינד. מאַנדאלען האט אויך געפיהלט אַ קעלט, זיא האט ארומגעבונדען דאס האַלז מיט אַ טיכעל און בעהאלטען דיא פיס אינטער'ן קלייד.

צוריק געהענדיג אַ היים, האט איהר וויליאַם געזאָגט, וואס ביי איהם איז

אויפ'ן הארצען. זיין שטימע האט געצימערט און זיין מינע איז געווען פון איינעם, וואס בעט א טובה.

מאנדאלען האט איהם אויסגעהערט פערואוואנדערט און ווען ער האט געענ- דינט רעדען האט זיא געזאגט:

— פאר וואס געפעכט דיר ניט צו לעבען אזוי, וויא מיר האבען געלעבט ביז איצט; איך בעקלאגן זיך ניט און פיהל זיך גאנץ גליקליך; מיר קענען ניט ליעב האבען איינער דעם צווייטען מעהר, ווען מיר וועלען זיין געהייראט. פילייכט וועט עס נאך שטערן אונזער גליק.

און ווען וויליאם האט געעפענט דאס טויל צו ענטפערן געגען דעם, האט זיא איהם ניט געלאזט און ווייטער געזאגט:

— ניין, איך וועל דאס ניט דערקאזען; דער געדאנק ווענען חתונה שרעקט

מיד 1

זיא האט דאביי א שטייבעל געטהאן, אום ווייכער צו מאכען איהר ענטזא- נונג. זיא איז אליין געווען איבערראשט פון דעם טאן, מיט וועלכען זיא האט ארויסגערעדט דיא ווערטער.

וויליאמ'ס פארשקאג האט אויף איהר געמאכט א זעלטזאמען איינדרוק: איהר האט ארויסגעוויזען, אז ער האט איהר געבעטען וועגען א זאך, וואס איז אונ- מעגליך צו טהאן און איהר קול, איהר טאן איז דאריבער געווען פון א פעהרי- ראטע פרוי, וועמען דער ליעבהאבער בעט, אז זיא זאל פערגעסען איהרע פליכטען. נאר ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס איהרע ווערטער האבען איהם פערואווא- נדעט, האט ער זיין פארשלאגן ניט צוריקגעצויגען און גערעדט ווייטער.

— איך בין א יתום און האב קיינעם ניט אויף דער ברייטער און ווייטער וועלט אויסער דיך. זאג זיך ניט אב פון מיין ביטע, ווייל דאס וועט פאר מיר היר סען, אז דער הימעל האט נאך ניט אויפגעהערט צו פערפאלגען מיך. איך וועל זיך געצוואונגען צו זאגען צו זיך אליין, אז דוא ליעבסט מיך ניט גענוג, צו מאכען מיין גליק זיכער. און ווען דוא זאלסט נאר וויסען, וואס דיין ליעבע איז פאר מיר! אין דינע ארמען האב איך פערגעסען אלע מיינע ליידען און איך קען דיך אנדערס ניט אבראנגען. סיידיען איך זאל דיר אבגעבען אלץ וואס איך האב נאר דאס אלץ האט קיין שום ווערטע ניט אין פערגלייך מיט דיא גליקליכע שטינדען, וואס דוא האסט מיר געגעבען און וועסט מיר געבען. אונזער חתונה וועט אונזער ליעבע ניט גרעסער מאכען, דאס איז אונגעגלייך, נאר דאס וועט אונז ערלויבען צו ליעבען

איינער דעם צווייטען אָפען און מיר וועלען זיך פאר קיינעם ניט דארפען שטערן.
 וויא זיס וועט אונזער לעבען זיין! אה מאַנדאַלען, נעהם אן מיין פארשלאג.
 זיא האט איהם אויסגעהערט מיט אונגעדולד, אויף איהרע ליפען האט געש-
 פיעלט אַ זעלטזאמער שמייעל. ווען וויליאַם האט זיין הארץ אויסגענאסען האט
 ער דעם קאָפּ אָבגעקעהרט און אַ זייט, אום צו בעהאלטען זיין עררעגונג. זיא האט
 ניט געענטפערט גלייך דאן האט זיא געזאגט מיט אַ שטילען און מעכאַנישען
 קוק:

— דוא קענסט דאך זיכער ניט חתונה האבען מיט אַ פרוי, פון וועלכע דוא
 ווייסט קיין זאך ניט! איך מוז דיר דערזעהלען, ווער איך בין, וואס איך בין און
 איך האב געטהאן, איידער איך האב דיר דערקענט.

וויליאַם האט געשווינד ארויפגעקענט זיין האנד אויף איהרע ליפען.

— ש ש ש! האט ער אויסגעשריען מיט שרעק, איך וויל פון קיין זאך ניט
 וויסען, איך ווייס נאר, אז דוא ביזט שטענדיג געווען א בעסערע פרויענציימער,
 אלס איך אַ מאַנספערואן. איך ליעב דיר, און דאס איז פאר מיר גענוג. דוא
 האסט אַ שטאַרקען ווילען, דיא פערנאנגענהייט איז טוידיג און דיא צוקונפט איז
 אין גאנצען אינזערע.

מאנדאַלען איז געווען אזוי געריהרט, אז זיא האט אַ היבשע ווילע ניט גע-
 קענט ריידען, ענדליך האט זיא צו איהם געזאגט מיט אַ ווייכען קול:

— דוא ביזט אַ קינד, וויליאַם, און איך מוז דיר ערקלערן: דוא ביזט רייך
 און יונג, און דער טאָג וועט געוויס קומען, ווען דוא וועסט מיר אויפוארפען פאר
 וואס איך בין איינגענאנגען אויף דיין האסטיגען, אונבעדענקטען פארשלאג. איך
 בין ניט מעהר וויא אן ארים מיידעל, נאר איך וויל זיך אבהיטען. איך וויל ניט
 און קען ניט דערלאזען, אז דוא זאלסט דארפען אַ מאַכ זאָגען אדער פיהלען, אז
 דיין ווייב איז ניט מעהר, וויא אן אינטריגאנטין. דוא זעהסט, איך בין אָפּענהער-
 ציג און איך מוז דיר זאָגען, וואס מיר ליענט אויף דער צונג: דוא וועסט מיר זאָ-
 גען, נאכדעם וויא איך וועל ווערען דיין פרוי, אז דוא האסט בעדאַרפט חתונה
 האבען מיט אַ מיידעל, ויאס האט אַ גרויסען נדן און וועלכע דוא וואלסט געקענט
 מעהר רעספעקטירען.

ווען מאַנדאַלען וואלט וועקען צוגעבען איהם מעהר היץ, האט זיא קיין בע-
 סערען מיטעל ניט בעדארפט וויא דיא ווערטער. ער איז געווען געריהרט, טראָץ
 דעם וואס ער האט געפיהלט אַ קינדערשען בעס און ער האט זיך אליין געגעבען
 דאס ווארט, אז ער וועט ענדליך זיענען איבער איהר האַרטגעקינקייט.

— דוא קענסט מיך ניט, מאנדאלען, און דוא בלוטינסט מיין הערץ מיט דייןע ווערטער. צו וואס זאָנסטו מיר דיא אלע זאכען און רעדסט מיט מיר וויא מיט אַ קינד? און אויב איך בין נאך דיין מיינונג אַ קינד, דאַרפסטו געוויס קיין מורא ניט האבען פאר מיר.

ער האט מיט איהר ווייטער גערעדט און געבעטען איהר, זיא זאל איינגעהן אויף זיין ביטע. מאנדאלען האט זיך נאך אלץ ניט געווען ענטשלאָסען; זיא איז געווען געריהרט פון זיין שטימע, אין וועלכער האט זיך גע-ערט אזא הכנעה, אזא אונטערוויירפיקייט, אין דער צייט ווען ער האט איהר אנגעבאָטען זיא זאָל ווערען זיין געזעצליכע פרוי.

מאנדאלען האט פיר קיין פאל נישט געוואָלט נאכגעבען און וויליאם האט איהר געמוזט זאָגען אז זיא איז פריי צו טהאָן וואס זיא וויל.
— פריי? האט זיא ווידערהאלט מיט אַ ועלטזאמען טאָן — פריי? יא, איך בין פריי.

— אויב אזוי, האט וויליאם פארטגעזעצט, פאר וואס זאלען מיר ריידען פון דער פערנאנגענהייט. אויב דוא האסט געהאט אַ ליעבע אין דיין לעבע, איז שוין יענע ליעבע טויט און אונז זאל דוכטען, אז איך האב התנה מיט אן אלמנה.
דיעזע ווערטער האבען מאנדאלען אַ ריס געטהאן אין הארצען. אין איהר געזיכט האבען זיך גענומען בייטען דיא קאלירן און איהרע אויגען האבען זיך אנגע-פילט מיט אַ בליק פון מורא און קלעמעניס.

— כאמיר געהן, האט זיא געזאגט, עס איז שוין שפעט, און איך וועל דיר געבען ענטפער מארגען.

זיי ווינען גענאנגען מיט לאנגזאמע טריט אַ היים; דער הימעל איז געווארען שוואַרץ וויא טינט, און דער ווינד האט געפייפט צווישען דיא בוימער. ווען וויליאם האט גענומען פון איהר אבשיער, האט ער איהר אַרומגענומען שטיל אהן ווערטער און האט איהר מעהר קיין זאך ניט געהאט צו זאגען.

מאנדאלען האט דיא נאכט ניט געקענט איינשלאפען און האט בעטראכט דעם פאָרשלאַג פון איהר געליעבטען פון אלע זייטען. דער פאָרשלאַג האט זעהר געשמייכעלט איהר שטאלץ, ווייל איהר איז ביז אַיזט גאר ניט אַריין אין קאָפּ דער געדאנק, און ווען זיא האט זיך אַיזט פאַרגעשטעלט דאס רוחני און בכבודיגע לע-בען, וואס וויליאם שלאגט איהר פאר, האט זיא זיך געוואונדערט, וויא אזוי האט זיא זיך געקענט אבזאגען פון אזא נליק און זיא האט זיך פאר זיך אליין געשעמט.

פאר וואס זיא איז געווען אזוי האַרט און גרויזאם. זיא האט אליין געפרעגט ביי זיך פאר וואס האט זיא זיך געוואלט אבזאגען פון א פערבינדונג וואס זיא האט גע- דארפט אננעמען מיט דאנקבארקייט און אונטעררויפניקייט. פאר וואס האט זיא מורא? פאר וואס זאל זיא זיך ניט אנכאפען אן דיזען אונטערווארטעטען גליק? זיא האט גרינג געקענט ענטפערן אויף דיזע אלע פראגען און האט גוט געוואוסט, אז זיא עראינערונגען וועגן זשאקען האבען איהר ניט געקאזט אנכאפען זיך אין דיזען גליק. נאר זשאק איז טורט און זיא איז מיט קיין זאך ניט פערפליכטעט צו איהם. זיא, זיא וועט חתנה האבען מיט וויליאמען און דיעזע הייראט מיט'ן לעבעדי- גען וועט איהר ניכער מאכען פערנגיגען אן דעם טיידעטן.

זיא איז איינגעשלאפען, ווען עס האט שוין אנגעהויבען צו טאנען און איהר האט זיך געחלומ'ט, אז איהר דערטרונקענער לייעהאבער האט זיך אפגעריסען פון דעם דעק פון דעם ים און איז צוריקגעקומען, אום ארויסצורייסען איהר פון איהר מאנס אומארמונג.

ווען וויליאם איז געקומען צו איהר מיט א שטארק קלאפענדען הארצען אין דער פריה, האט מען איהם געזאגט, אז מאנדאלען שלאפט נאך, ער האט געווארט א היבשע צייט און ווען זיא איז ענדליך ערשינען, האט זיא זיך אווארף געטהאן צו איהם אויפען האלז מיט א ליידענשאפטליכען געוויין און האט געזאגט:

— איך בין דייע, טהו מיט מיר וואס דוא ווילסט!

דאס גאנצע נאכמיטאג איז וויליאם געווען פערנומען מיט געוויסע פארמאג- לייעטען, וועלכע ער האט געדארפט בעזארגען צוליעב דער חתונה, און אין דעם זעלבען אבענד האט ער געזאגט זשענעוויין, אז ער האט חתונה מיט א דאמע, וואס וואוינט אין דער געגענד.

זיא אלטע פרוי האט אויף איהם א שאדפען קוק געטהאן.

— איך דענק אז דוא טהוסט זעהר גוט, האט זיא געענטפערט.

ער האט גלייך פערשטאנען, אז זיא ווייס דיא גאנצע ווארהייט. שבנים הא- בען געזעהן מאנדאלען און מען האט געזעהן, וויא ער פלעגט צו איהר אריינקומען און מען האט איהר בערעט. אין זשענעווי'ס ווערטער זיינען געווען נאך אן אור- זאכע אז ער זאל צואיילען מיט דער חתונה.

זיא ביידע געליעבטע האבען חתונה געהאט כמעט אין געהיים אנהויב וויי- טער! א פינף-זעקס מענשען, וואס זיינען געווען מעהר נייגיריג, אין וועטיל זיינען זיי געקומען צום קלויסטער זעהן, וויא דאס יונגע פאָר איז ארויס פון קלויסטער און אריינגעשטיגען אין קארעטע.

VII.

דיא פיער יאהר נאך דער חתונה, וואס זיי האבען פערבראכט אין שלאָס, זיינען געווען גליקליכע.

דאס ערסטע יאהר האבען זיי געדענקט פון אַ רייזע; זיי האבען געוואלט פאהרען אין איטאליען, אין דייטשלאַנד, נאר יעדעס מאל ווען זיי זיינען שוין געווען צוגעקליבען צו דער רייזע, האבען זיי זיך פון דאס ניי בעטראכט:

צו וואס זאלען זיי פאהרען זוכען גליק, ווען זיי האבען עס? זיי זיינען אפילו איין מאל ניט געווען אין פאריז און האבען געדענקט, אז דיא איינזאמקייט בעשיצט זיי פון אלע אונגליקען און צרות פון דיזער וועלט.

וויילאס איז געווען אונבעשרייבליך גליקליך, זיין הייראט האט ערפיקט אלע זיינע האפנונגען, זיין לעבען איז געווען פאָלקאם רוהיג, און ער האט געדענקט אהן מורא פון דער צוקונפט, וועלכע וועט געוויס זיין אזוי פול מיט גליקליכע טעג, אזוי וויא דיא גענענוואָרט. זיין איינציגער וואונש איז געווען צו פיהרען אזא לעבען ביזן טוידט.

מאנדאלען האט זיך אויף אבגערוהט. ענדליך האט זיא געקענט פערנעסען דיא פערנאנענהייט, זיא האט געטהיילט דעם מאנס פערמענען אהן געוויסענסביסען, ווייל זיא איז איצט געווען זיין אכתייע פרוי.

דיא איינזאמקייט פון דעם אָבנעלאָזמען שלאָס איז איהר געווען זעהר גער-פעלען; זיא האט ניט געוואלט, אז וויילאס זאל מאכען אירענדע וועלכע פערבעסער רונגען אדער בענייערונגען אין שלאָס. אלע צימערן, אויסער יענע אין וועלכע זיי האבען געלעבט, זיינען געשטאנען פערשלאסען.

אין דיא פיער יאהר נאך זייער הייראט האבען זיי קיין מאל ניט בעטראמען דיא טרעפ, וואס האבען געפיהרט אין דיא אויבערסטע צימערן. דיא לעדינקייט ארום האט איהר געשיינט צו אבצואווענדען איהר נאך מעהר פון דער וועלט. אבענד-צייט ווען דיא לאמפען האבען געברענט אין דעם גרויסען סאלאָן האט זיא געק-ליבען פערנגיגען פון דעם געפיהל, אז קיין פרעמדער קען צו איהר ניט איינדרייגען, זיא האט זיך עראינערט אן דיא רוישיגע און לארעמדיגע אבענדען אין זשאקיס צימער; זיא האט געהערט דיא קלאפערן פון דיא קארעמען איבערן פלאססער און האט געזעהן דיא שיינענדע לאנטערנעס פון נאָס, זיא האט זיך ווידער אַ מאל געפונען אין צימער, וואס איז געווען פול מיטן רויך פון טאבאק. זיא האט זיך אַ צאפעל געטהאן און האט ווידער ערוואכט צו דער ווירקליכקייט, צו דעם

דיסען און רהיניען לעבען אין דיוען סאלאן. וויא נוט איז אזא לעבען נאכדעם וואס זיא האט איבערנעלעבט. און זיא פלעגט אויסשטרעקען איהרע הענר צו וויליאמען, אזוי וויא זיא וואלט איהם וועלען בעדאנקען. ער האט איהר צוריקגעקעהרט איהר אכטונג פאר זיך זעלבסט; ער איז געווען איהר רעטער.

ווינטער איז אוועק; זיי האבען דיא אלע ווינטערדיגע מעג פערבראכט אין סאלאן נעבען ווארעמען קאמין. און ווען דער פריהלינג איז געקומען, זיינען זיי ארויס אין פארק, פיהרענדיג גראדע אזא איינזאמען לעבען. וויליאם האט בעסער לייעב געהאט דעם ווינטער און דעם ווארעמען קאמין, נאר מאנדאלען האט לייעב געהאט דיא זון, און האט אָפּט געשלעפט איהר מאן איבער דיא לאַנגקעס, וויא אַ מאַל. זיי האבען ווידער אַ מאַל בעזוכט צוזאמען דעם קוואַל אין וועכדיל, וועל- כען זיי האבען אזוי לייעב געהאט לעצטען זומער. נאר אַם מייסטען האבען זיי לייעב געהאט צו געהן צו דעם קליינעם הייזעל, וואו מאנדאלען האט פריהער געוואוינט. באלד נאך דער חתונה האבען זיי דאס הייזעל אבגעקויפט, ווייל זיי האבען ניט געקענט אריבערטראגען דעם געדאַנק, אז אן אנדערער וועט דאָרטען וואוינען. ווען דאס וועטער איז געווען שעהן פלעגען זיי דאָרטען פערברייבען לאַנגע שטונדען און און צייטענווייז נעכטיגען.

וויליאם פלעגט אָפּט זאָגען, אז אויב זיי וועט עפעס טרעפען אן אונגליק וועלען זיי זיך אריבערציהען אהער אין דיוען הייזעל ביז זיי וועלען עס פערנעסען און ווידער קומען צו זיך.

אַ יאהר נאך דער חתונה האבען זיי געהאט אַ גרויסע שמחה, מאנדאלען האט געבארען אַ טאָכטער. וויליאם האט געקוקט אויפ'ן קינד, וויא אויף אַ לייעבע מתנה פון נאָט. דיא קליינע לויט האט פערטריבען זייער נאנצע איינזאמקייט; מאנדאלען וויא שטארק זיא איז געווען, האט איהר ניט געקענט זיינען און האט אויסגעקליבען פאר אן אַמע דיא זעלבע פרוי, וואס האט איהר בעדיענט, ווען זיא האט געוואוינט אין ש-זבעלע. ווען לויט איז עלטער געווארען האבען זיי ער- לויבט דיא אַמע צו געהמען איהר מיט זיך אין איהר פארם און האלטען איהר דארטען וואכען-לאנג, און זיי פלעגען קומען יעדען נאכמיטאג בעזוכען איהר. וויליאם פלעגט געהמען דאס קינד צו זיך אויף דיא קניע, און מאנדאלען פלעגט זיך צוקוקען מיט פערניגען. דיא מוטערשאפט האט אויסגעגלייכט אלע קרומהיי- טען אין איהר באראקטער, איהרע בעוועגונגען זיינען געווארען צאָרטער און דיא שאַרמקייט, וואס האט זיך אָפּט אריינגעוויזען אין איהר דערען און מאנערען, איז פערשוואונדען געווארען.

אין מאנדאלענ'ס שמיכלענדע געזיכט האט וויליאם געפונען א קוואל פון קראפט. דער געזעץ וואס הערשט אין אלע פשו איינגונגען אז דער שטארקערער בעפעהלט איבער דעם שוואכערן, האט דא מאנדאלען אויף געהערשט איבער זיין נאטור און ער האט זיך איהר אונטערגעגעבען.

ער פלעגט צו איהר אפט זאגען מיט א שטייכעל:

— אה, מאנדאלען, דוא האסט געדארפט געבאָרען ווערען אַ מאַנספערזאָן ! זיא איז אַפט געווען זעהר אונרוהיג און צוקלעמט פון דער מאכט, וואס זיא האט ניט ווילענדיג געקריגען איבער איהם. דיא מאכט האט זיא געקריגען ניט אזוי דורך דיא שטארקייט פון איהר ווילען, וויא דורך דיא שטארקייט פון איהר באַראַקטער.

דאס קינד איז געווען אַ גרויסע פרייד פאר זיי ביידען און איז געווען שמעני-

דיג מיט זיי.

בעזוכער האבען זיי געהאט זעהר וועניג, ווייל זיי האבען ניט געליעבט קיין נייע בעזוכער. דיא פערזאָגען וואס זיי האבען געזעהן אים מייסטען זיינען געווען הערר ריע און זיין פרוי, וועלכע האבען פערבראכט זייערע ווינטערס אין פאריז או זייערע זומערס אין וועטמיל. הערר ריע איז געווען אין דיא פערנאנצענע יאהרען דער נאווענסטער פריינד פון וויליאמ'ס פאָטער און איז געווען אַ שעהנער אלטער מאן, מיט אן אריסטאקראטישען אויסזעהן; זיין שטייכעל איז געווען פול מיט סאַרקאָז און זיינע אויגען שאַרף און קלוג. ער איז כמעט אין נאנצען געווען טויב, נאר דערפאר האט ער געזעהן זעהר גוט, אבער דאס האבען געוואוסט נאר זיינע נאהענסטע בעקאנטע. ווען ער פלעגט אריינקומען אין אַ צימער, פלעגט ער בלויז בען זיצען אין אַ פאָטעל מיט פערמאכטע ליפען און האלב פערמאכטע אויגען. נאָר ניט איין מינע, ניט איין בעוועגונג פון דיא וואס האבען זיך געפונען ארום איהם, איז פון איהם ניט ענטנאנגען, פערשוואונדען. עס האט איהם שטארק אַמוזירט צו לייענען דיא פערבאָרגענסטע געדאנקען אויף דיא געזיכטער פון דיא פערזאָגען, וועלכע האבען פון איהם געדענקט אזוי פיעל, וויא פון דעם פאָטעל אין וועלכען ער איז געזעסען.

ווען צוויי פערזאָגען האבען גערעדט אין זיין גענעווארט, האט ער זיי בעט-ראכט, וויא צוויי חיות, וואס קריגען מיט דיא צייהנער איינע געגען דיא אנדערע און ער האט מיט זיך געטראכט, וועלכע פון זיי וועט אויפגען דיא צווייטע. ער האט פעראַכטעט דיא מענשהייט.

זעהר ערביטערט פון זיין טויבקייט, פלעגט ער זאגען, עז ער דיינקט נאט,

וואס ער קען ניט הערען. זיין שטאלץ און קאלטע געזיכט האט פראטעסטירט געדגען דער צוהייערטיקייט און עררענגונג, וואס ער האט געזעהן ארום זיך. דאך האט ער געפיהלט א געוויסען אינטערעס צו דער יונגער פאמיליע אין שלאָס. נאר דאס איז געווען מעהר א נייגירדע אלס אינטערעס. ווען ער איז געקומען צו זיי אין שלאָס, האט ער בעטראכט וויליאמען מיט גרויס מיטלייד. ער האט געזעהן אז ער האט זעהר ליעב מאנדאלען און האט געקוקט אויף דעם, וויא אויף דיא גרעסטע נארעשקייט. נאר אזוי וויא זיינע יונגע פריינד האבען וועניג גערעדט און וועניג מינעס געמאכט, האבען זיי איהם געשיינט צו זיין פיעל קריגער, וויא אנדערע מענטשן, וואס ער האט בעגעגענט. אס טייסטע האט ער בעאבאכטעט און נאכגעקוקט זיין אייגענע פרוי.

העלען ריע, זיין פרוי, וועלכע פלעגט אפט קומען מיט איהם אין שלאָס אין געווען אלס א יאהר פיערציג און איז געווען א בלאַנדיגע. צו איהר גרויסען שרעק האט זיא אנגעהויבען ווערען פעס; יעדע מינע איהרע איז געווען אפגעקירט, געדמאכט, דא האט זיא פערנלאָצט דיא אויגען צום הימעל מיט א מייעפער ליידענשאפט און דא האט זיא זיי ארונגערנעלאזט צו רעד ערד מיט א הערצרויסענדרער טרויר ערקייט.

זיא איז געווען אין שטענדיגען קאמפף מיט'ן קומענדיגען עלטער; זיא האט זיך געפודערט, געפארבט, איינגעצויגען אין קארסעטען, וואס האבען איהר געמאכט דעם טיידל, אום אויסצוזהן יונגער. דאס אלץ איז געווען זעהר נארעש, אבער ניט דאס ערנסטע. זיא האט אנגענומען דיא מינע פון אן אונגליקליכער און האט זיך געקלאנט אז מען פערשטעהט איהר ניט און מען שעצט איהר ניט נאך איהר ווערטה. זיא האט זיך ניט אויפגעהערט צו קלאגען אויף איהרע עלטערן, פאר וואס זיי האבן בען איהר התנה געמאכט פאר א מאן, וואס איז צוויי מאל עלטער פון איהר.

אין אמת'ן האט זיא זיך א פאך מאל געטרייסט. זיא האט ליעב געהאט דאס געזעלשאפט פון זעהר יונגע מענער, וועלכע זוכען ארומצודרעהן זיך ארום און אלטער פרוי, ווייל דאס ניט זיי צו מעהר רעספעקט, מעהר געוויכט.

אין איהר מאניט אויגען איז זיא געווען ניט מעהר, וויא א קליינע שלעכטע מאדעל שיינקע; ער האט מיט איהר חתונה געהאט אין א מאמענט, ווען ער האט זיך געפיהלט זעהר לאנגווייליג און מיט א וואך שפעטער האט ער שטארק חרטה געהאט אויף זיין נארעשקייט, נאר דאס סטודיום פון דיא ארויזיגע געזעלשאפט צווען פון זייערע קאקעטקע אין איהם קיין מאל ניט נמאס געווארען. ער האט שטענדיג געדמאכט דעם פערבארגענעם שרייפעלע, וואס האט געזעצט אין בעוועגונג דיא אויגען

און דיא ליפען פון דיזער מאַשינקע. דאס בלייכע און אונרוהיגע געזיכט געדיכט בערעקט מיט פודער האט איהם געשיינט טרויריג און לעכערליך צו דער זעלבער צייט. קוקענדיג אויף איהר האט ער זיך אלץ געהער איבערצייגט, אז דיא מענשהייט בעשטעהט פון דומע און נאַרישע לאלקעס (פופען).

העלען האט זיך געפיהלט אין דער אנוויזענהייט פון איהר מאַן זעהר רוהיג און האט גערופען איהרע יונגע ליעבהאבער מיט דיא צערטליכסטע געמען, זיינענדיג זיכער, אז דער מאַן קען דאס ניט הערען; נאר ער האט געליענט דיא ווערטער אויף איהרע ליפען. ער האט זיך קיין מאל ניט געוואונדערט, ווען דיא אלטע גע-זיכטער אין זיין סאלאן האבען זיך פערביטען מיט נייע. ער פלעגט זיי בענריסען מיט א ביטערן שמייכל, מיט א סארקאזם און פלעגט זיי איידעל פרענען, וואס שטודירען זיי.

— מיר האבען ליעב קינדער, פלעגט ער אפט זאגען, און ער פלעגט זיך בעקלאגען, וואס דיא יונגע לייט זיינען אזוי ענאאיסטיש געגען; דיא אלטער, מיינענדיג דיג דאכיי א שטאָך צו טהאן זיין ווייב, אז זיא איז שוין אַלט.

ער האט געקליבען פערנניגען פון זיין ווייבס נארעשקייט, וואס זיא גלויבט, אז ער ווייס ניט, וואס הינטער זיינע פלייצעס טהוט זיך, און ער פלעגט מיט-רעדען זעהר איידעל, אבער מיט אזעלכע צוויירויטיגע ווערטער, וואס נאר ער אליין האט פערשטאנען דעם דיכטיגען מיין פון זיי.

ווען ער איז געקומען דאס ערסטע מאל מיט א בעזוך אין שגאַס נאך ווילד-אַמ'ס חתונה, האט העלען מיט זיך מיטגעבראכט איהר לעצטען געליעבטען, א יונגען מאַן פון וועטייל, מיט'ן נאמען מיכור ראָלאַר. דער יונגער מאַן האט זיך שטארק געשעמט מיט זיין פאמיליע-גאַמען, ער איז געווען דער זוהן פון אן אויפ-געקומענעם גביר און זעהר גאוה'דיג. זיין לעבען אין וועטייל האט ער בעטראכט אלס אן אפקומעניס פון האט געברענגט מיט א באַגער צו פאהרען נאך פאַרזי. ער איז געווען זעהר לוסטיג און פארטיג אויף יעדע קלייניכע לופפעריי, וואס זאגט זיך נאר בעזאהלען. ער איז געווען איינער פון יענע קומפען, וואס זאגען צו זיך, אז זיי שווען האבען זייערע עטליכע מיליאָן און דערנרייכען זייער ציעל.

ווען העלען האט געמאכט דעם יונגען מאַן פאר איהר געליעבטען, האט זיא געדענקט, אז ער איז אנוויסענד און אונשולדיג. נאר דא האט זיא געהאט א טעות, ווייל זיא האט פאכד אין איהם געפונען איהר הערר. ער האט געוואלט, אז זיא זאל איהם העלפען אריינגעזען אין דער העכערער געזעלשאַפט און האט איהר דאריבער ערלויבט צו דענקען, אז ער איז פערליעבט אין איהר.

זיא האט איהם פארנעשטעלט אין שלאָס פאר וויליאַמען און מאַנדאלען און ער האט דיא בעקאנטשאפט גערעכענט פאר'ן ערסטען שריט אויף דעם געזעל־שאַפּטליכען לייטער. ער איז געגאנגען מיט וויליאַמען אין איין שולע, און איז געווען איינער פון זיינע ערנסטע פערפֿאלגער, נאר צייט וויליאַם איז געווארען דער הערר אין שלאָס, האט ער שטארק חרטה געהאט אויף דעם.

אידער ער האט זיך בעקענט מיט העלען, זיינען אלע זיינע בעטיהונגען דורכ־צודרינגען אין שלאָס געווען אומזיסט, און וויליאַם האט קוים געענטפערט אויף זיין פערנייגונג, ווען זיי האבען זיך בעגעגענט. איצט, ווען העלען האט איהם געבראכט אין שלאָס, האט ער זיך געוויזען זעהר אונטעררוירט און געזוכט צו ווערען דארטען היימיש, אום צו קענען דאס אויסנוצען און אריינטרעטען אין דעם אדעל פון דער געגענר.

ניט מאַנדאלען, און ניט וויליאַמען איז געווען געפעהלען זיין אריינרייסען זיך אין שלאָס, און ווען ער האט זיך געווענדט צו וויליאַמען אלס צו זיין „פריינד“ האט איהם יענער געוואלט ארויסווארפען, און דיא איינציגע זאך וואס איהם האט אָב־געהאלטען איז געווען דיא מירא פאר שלעכטע צינגער, וואס וועלען בערעדען זיין פאטערס אלטען פריינד אזוי גוט וויא איהם אליין, און דאָריבער האבען זיי זיין אנוועזענהייט איבערגעטראגען אזוי גוט, וויא זיי האבען געקענט.

איין מאל אין וואך פלענען דיא דריי קומען פערברענגען אן אבענר אין שלאָס, דער מאן איז געגאנגען פאָראַויס און דיא פרוי מיט'ן געלעב־ען הינטער איהם דאן פלענען זיי צוזאמען ארויסגעהן אין פארק, וואו העלען פלעגט אנהוי־בען צו מאכען הנידלאך צום יונגען מאן, און דער מאן האט זיך געזעצט פון דער־ווייטענס אין אַ ווינקעל, וואו ער האט געקענט בעאבאכטען זייער יעדע בעוועגונג. ער האט פון רער ערסטער מינוט פערשטאנען דעם יונגען מאַנים קליינליכען און גרויזאמען כאַראַקטער און ער האט רוהיג אבגעווארט דעם טאָג און דיא שמונדע, ווען זיין ווייב וועט דערפיהלען דיא געגעל פון דעם יונגען טייוועל און וועט זיך ווענדען צו איהם, ער זאל איהר שיצען. און דער אלטער האט ביטער געשמייכעלט טרוימענדיג פון דיזער אונטערווארטער און ניט געזוכטער ראַכע.

מאַנדאלען האט געוואוסט פיעל מעהר פון העכעניס לעבען, וויא יענע האט געקענט דענקען, און האט געקומט אויף איהר מיט פערוואונדערונג און האט זיך געפרעגט, צו איז דיזע פרוי אן אויסנאמע, וואס זיא קען האבען אזא קופערענס שטערן? מאַנדאלען איז געווען בעשאפען נאר פון אן אנדער סאָרט מאַריאַל; אמת זיא האט אליין געטראטען אין אַ בלאָטע, נאר דאס איז געווען ניט ווילענדיג

און זיא האט שוין לאנג הרטה געהאט אויף דעם. איהר שטאָלין, איהר זעלבסט אכטונג האבען געקליטען, ווען אנדערע האבען איהר ניט רעספעקטירט, און זיא האט ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי קען א פרוי פרייוויליג נארען דעם מאן און אויסשטעהן דיא אלע פייניגונגען, וואס קומען דערמיט. איהר אָפענע נאטור ווארט קיין מאך ניט געקענט אריבערטראגען א לעבען פון פאלשקייט און שאנדע. קוקענדיג אויף העלעניס געזיכט, האט מאנדאלען געזאגט צו זיך אליין: „ווען איך זאל זיין אויף איהר אָרט, וואלט איך בענאנגען זעלבסט-מאָרד“.

אזוי האט אנגעהאלטען פיער זומערס. טיבור'ס פאטער האט איהם ניט ערלויבט צו פערלאזען וועטיל און בעזעצען זיך אין פאָרז, וויא ער האט געדענקט צו טהאן, און דאס וואס ער האט ניט געקענט אויסנוצען איהר הילף אריינצוריי-סען זיך אין דער הויכע געזעלשאפט אין פאָרז, האט ביי איהם ארויסגערופען א האס צו איהר.

א מאל האט ער זיך מיט איהר שטארק צוקריענט און איז ארויס פון הויז, נאכדער וויא ער האט איהר שטארק בעליידיגט. ער וואלט זיך פילייכט מעהר ניט צוריקגעקעהרט צו איהר, ווען זיין פאָטער זאל פלוצים ניט שטארבען און ער זאל ניט ווערען א הערר פאר זיך. מיט צוויי וואָכען שפעטער איז ער געפאהרען אין פאָרז מיט דעם זעלבען צוג, מיט וועלכען העלען איז געפאהרען, און איז געווען מעהר צערטליך צו איהר וויא אימער, און ריע האט זיי ביידען בעאבאכטעט מיט זיין שטענדיגען סארקאסטישען שמיכלע.

דיא לאנגע ווינטערדיגע אבענדען האבען מאנדאלען און וויליאם פערבראכט אליין מיט זשענעוויוו. זיי זיינען זיך מיט איהר בענאנגען, וויא מיט זייער גלייכען, זיא האט מיט זיי געגעסען ביי איין טיש און געוואוינט אין דיא זעלבע צימערן. זיא איז שוין אלט געווען בארד ניינציג יאהר, נאר זיא האט זיך נאך געהאלטען שטייף וויא שטענדיג. איהר כאראקטער איז פון עלטער ניט ווייכער געווארען און איהר אויסגעברייכטע און צוקנייטשטע געזיכט, מיט דער שאַרפער נאז און אייני-געזונקענע אויגען האבען איהר געגעבען דעם אויסזעהן פון א מאסקע.

ווען איהר טעגליכע ארבייט האט זיך געענדיגט, פלעגט זיא אריינקומען צום יונגען פאר פאלק און עפענען איהר ביבעל מיט'ן אייזערנעם בונד און זעצען זיך פאר'ן ליכט און ליינען אין דער הויף שטעלען פון ביבעל און קאפיטראך תהלים. זיא פלעגט אזוי ליינען שטונדען-לאנג און האט זיך נאר איבערגעריסען ביים אר-בערמישען דיא בלעטער.

פון איהר טרויעריגען קול האט מען געקענט דענקען, אז זיא זאגט תהלם נאך א טוידטען און דאס צימער איז געווען פול מיט איהרע טוידטע קלאגען.

פון צייט צו צייט פלעגט איבער מאנדאלען איבערגעהן א שוידער, ווען זיא פלעגט באפען עפעס אן אבגעריסענע פראצע. זשענעוויוו פלעגט אויסקלייבען דיא שרעקליכסטע פלעצער פון דער ביבעל, בלוטיגע און שוידערהאפטע ערצעהונגען, וועלכע האבען איהר נעשיינט צו ערגערען. איהר קול פלעגט ווערען אן אויסגעגארטענער צאָרן אונטער דעם איינפלוס פון איהר אייגענעם לייענען; זיא האט געקלירט בען פערנענען פון דעם ברויזענדען כעס פון דעם שרעקליכען גאט, וואס איז בעוואוסט אונטער אידען אונטער דעם נאמען „יוד הי וואו היי“, דעד גאט פון דיא נביאים, דער איינציגער גאט אין וועלכען זיא האט געגלויבט. זיא האט זיך פאר-געשטעלט וויא ער צערשמעטערט דיא ערד מיט אונערבארעמדיגען ווילען, וויא ער שטראפט מיט דעם זעלביגען גרוואמען צאָרן דיא טולדיגע וויא דיא אונשולדיגע און איינס. זיא האט געלייענט דיא שרעקליכע ווע-טער לאנגזאם, קייענדיג זיי מיטן פולען מויל, וויא זיי וואלטען געווען דיא געשמאקסטע בלינדעס.

איהר גרויסע ביבעל האט איהר געוויזען, וויא דאס פאלק ישראל ליגט ציטע-רענדיג און פלאטערענדיג פאר דיא פיס פון דעם שמריינגען ריכטער; זיא האט מיט איהר לייב געפיהלט דעם ציטערניס וואס האט געטרייסעלט דיא אידען, און אויף איהרע אקסלען האט זיא געפיהלט דיא הייסע פונקען, וואס האבען געברענגט סדום און עמורה. זיא האט גע'משפט דיא וועלט, אזוי וויא איהר גאט האט עס געטהאן. איהר שרעקליכער אונערבארעמער פאנאטיזמוס האט ניט געוואוסט פון פערנעבונג פאר דיא זינדיגע. נידערשלאגען, ברענען, בראָטען דיא זינדיגע איז ביי איהר געווען א הייליגע פליכט. גאט איז אין איהרע אויגען געווען ניט מעהר, וויא א הענקער, וויא א תכוף, וועלכער האט אויף זיך גענומען דיא שליחות, דיא מיסיאָן צו בער-שטראפען דיא ניט-פרומע וועלט.

דיזע הארטערציגקייט האט ארויסגעבראכט מאנדאלען פון זיך; זיא פלעגט ווערען בלייף ביי דער עראינערונג, אז א יאהר פון איהר לעבען גייט הינט זיך אין פערנעבונג. זיא האט געדענקט, אז איהר זינד איז איהר שוין פערנעבען געווארען, אז וויליאם האט איהרע זינד ריין געמאכט מיט זיין ליעבע און אכטונג, און איצט אין מיטען פון איהר רהע האט זיא געהערט דיזע אונערבארעמדיגע ווערטער פון שטראָף. איז גאט קיין מאל ניט מיחל דיא פעהלערן, וואס מען מאכט? וועט איבער איהר קאָפּ שטענדיג הענגען וויא א בלאַטען שווערד דיא זינד פון איהר יונגער? איז איהר תשובה, איהר תרמה וועניג און איהר שטראָף וועט נאָך ערסט קומען?

ריוע געדאנקען האבען צושטערט דיא רויח פון איהר לעבען, און זיא האט זיידער געטראכט וועגען דער צוקונפט מיט מורא און פערצווייפלונג. דער הימעל, וואס זשענעוויו האט איהר געוויזען, איז פאר איהר געווען וויא א פאָלטער-צימער, פון וואנען עס האבען זיך געחערט הערצרייסענדע געשרייען און דער גערוד פון פערשמאליעטע פלייש.

אין פאנסיאָן האט מען איהר פארגעשטעלט דעם גרען וויא א קאָנדיטער-סקע (קאָנפעקשאָנערי), וואו שעהגע ראָעדיגע און ווייסע מלאכים טהייען אויס יאָע און שמאָקאָפּטע נאַשערייען. שפעטער, ווען זיא איז עלטער געווארען, האט זיא געקוקט אויף דעם, וויא אויף א קינדערשע פאָרשטעלונג. איצט האט זיך ביי איהר דער הימעל פאָרגעשטעלט וויא א געריכט-הויז און אבוואהל זיא האט אויף דעם געקוקט וויא אויף איהרע אמאליגע קינדערשע פאָרשטעלונגען פון גרען, דאָך האבען דיא שרעקליכע בילדער, וואס דער צומיטער מאַרד פון דער פאנאַ-טייער פרוי האט ביי איהר ארויסגערופען, איהר זעהר בעאונרוהיגט און געצוואונג-גען אינזר צו דענקען פון דאס ניי פון דער פערנאנגעהייט.

זיא האט נוט געזעהן, אז ווען זשענעוויו וועט א מאל אויסגעפונען איהר זינד, וועט זיא איהר פעראורטהיילען צו יענע שרעקליכע שטראפען, פון וועלכע זיא האט אזוי געקליבען פערנניגען. צייטגעווייז האט מאַנדאלען אויסגעוויזען, אז זשער געוויז קוקט אויף איהר מיט א זעלטזאמען פערדאכט, און זיא פלעגט בענאסען ווערען מיט א רויטקייט און אבקעהרען זיך פון איהר מיט אן איינגעפאכענעם הארצען.

זיא האט ניט גענלויבט אין נאט, דאָך האט זיא גענלויבט אין זיין מאכט און אין זיין דורשט צו געהמען נקמה. און איהר האט אויסגעוויזען אז א נייסט וואָנר דערט ארום איבערן שלאס דיא נאנצע נאכט און דעקלאמירט יענע קאפיטל-דך תהילים, וואס א זינדיגער דארף זאגען, אום אויסצובעטען א תשיבה.

ווען זיא איז געווען אליין מיט וויליאמען, פלעגט זיא איהם אָפט דערצעהלען פון דיא שרעקען, וואס דיא פאנאַטישע זשענעוויו וועקט אויף אין איהר.

— איך בין א קינד, פלעגט זיא זאגען מיט א געצוואונגענעם שמייעל, און זשענעוויו האט טיך היינט שרעקליך איבערגעשראָקען. זיא האט געמורמעלט אזעל-כע שרעקליכע ווערטער, אז א גרויל איז מיר איבערגעגאנגען איבער אלע גליעדער. קענסטו איהר ניט בעטען, אז זיא זאל לייענען אנדערע שטעלען פון דער ביבעל, וואס זאלען ניט זיין א זעלכע שרעקליכע.

— גיין, ניי! האט וויליאם געענטפערט לאכענדיג, דאס וועט איהר נאר

אריינפרענענען אין פעס, זיא דענקט אז זיא ראטעוועט אב אונזערע נשמות דערמיט, וואס זיא צווינגט אונז צו הערען איהר לייענען. דאך וועל איך איהר מארגען בע-טען, אז זיא זאל לייענען אביסעל שטיכער.

מאנדאלען איז געוועסען אריפ'ן ראנד פון בעט, קוקענדיג אויף איין פונקט, און פאר איהרע אויגען האבען געשוואמען דיא שרעקליכע ערשיינונגען, וואס דיא פאנאמישע פרוי האט ביי איהר ארויסגערופען. איהרע ליפען האבען געציטערט. - זיא האט גערעדט פון בלוט און ראכע, האט זיא געזאגט צו וויליאמען. זיא האט איז זיך ניט א טראפען נוכסקייט, וואס מען געפינט ביי עלטערע מענשען וויא קען זיא זיין אזוי הארט, ווען זיא וואוינט מיט אונז צוזאמען און זעהט אונזער גליק? איך זאג דיר, אז צייטענווייז זענענט זיך מיר דיא נשמה מיט'ן קערפער, ווען איך הער איהר שרעקליכען לייענען.

וויליאם האט זיך ווידער צולאכט.

- מיין ארימע מאנדאלען, האט ער געזאגט, ארומגעהענדיג איהר; דוא ביזט היינט אבענד זעהר גערוען, געה שלאפען און זעה זיסע חלומות. זשענעוויז איז ווירקליך האלב פערריקט און דוא ביזט זעהר ניט קלוג, וואס דוא קימערסט זיך פון א זאך, וואס זיא טהוט אדער זאגט. מיט מיר איז געווען דאס זעלבע: ווען איך פלעג זעהן, וויא זיא עפענט דיא אלטע ביבעל, פלעגט מיר איבערגעגן א שור דער. נאר היינט הארט עס מיר ניט און איך וועל דיר זאגען דיא וואהרהייט, אז איך האב ליב צו צוהערען זיך צו איהר אומעדיגען קול.

- מיר וואלט עס אפשר אויך געפעלען געווען, ווען איך זאל זיך ניט צוהע-רען צו דיא ותרטער, נאר איך קען ניט אויסהאלטען פון דיא פערברעכען און שטראפען, וואס זיא לייענט.

- זשענעוויז איז זעהר אן איבערגעבענע פרוי, האט וויליאם געענטפערט. זיא בעזייגט פון אונז פיעל אונאנגענעהמליכקייטען. זיא איז געווען ביי מיין גע-בורט און ביי מיין פאטער'ס געבורט. שטעל זיך פאר, זיא איז שוין אלט ניינציג יאָהר און זיא איז נאך אזוי שמאק. זעה, ליב איהר, ווייל זיא איז אן אלטע מרייע דינערין.

מאנדאלען האט ניט געהערט, וואס ער רעדט; זיא איז געווען פערזונקען אין איהרע געדאנקען. פלוצים האט זיא אויסגערופען:

- זאג מיר, איז נאָט קיין מאל ניט מוחל קיין זינד?

וויליאם איז געווען פערזונקערט און גערירט פון דער פראגע און האט

איתר געזוכט צו בערוהיגען. ער האט איהר געפרעגט, פאר וואס צווייפעלט זיא
די דזער גרויסער ווארהייט?

מאנדאלען האט ניט געענטפערט גלייך, זיא האט נאר א מורמעל געטהאן;
— זשענעוויוו: אנט, אז אזא זאך וויא פערגעבונג איז ניטא.

אזעלכע סצענען זיינען צווישען זיי פארגעקומען זעהר אָפֿט, און דאס איז געד-
ווען דיא איינציגע זאך, וואס האט בעאונרוהיגט זייער פריעדליכען לעבען אין דיא
ערסטע פאר יאהר נאך זייער חתונה. נאר עס האט געפאדערט א גרעסערער
קלאפ וויא זשענעוויוו'ס קלאָגען אום ארויסצופרענגען זייער לעבען פון זיין געוואוינ-
ליכען און פריעדליכען גאנג.

ווען העלען און מיכורס זיינען אוועק אין פאריז איז געווען אנהויב פון פינף-
טען יאהר נאך וויליאמס און מאנדאלענ'ס חתונה. דיא לעצטע האבען פרייער
אבגעאטמעמט פון זייער אוועקפאהרען. אנפאנגס האבען זיי געטראכט צו פאהרען
אין פאריז אויף א פאר מאנאט. דערנאך האבען זיי זייער ריזע אבגעגעבט, וויא
זיי פלענען עס טהאן שטענדיג און זיי זיינען ווידער פערפליבען אין שאמ און געד-
פיהרט זייער רוהיגעס און צופריעדען לעבען, וועלכעס זיי האבען געהאָפֿט וועט
אימער אזוי רוהיג זיין.

VIII.

אין מיטען יאָנואַר האט וויליאם געמוזט פאהרען אין נאַנטעס וועגען זעהר
א געטהיגען געשעפט. ער האט אנגעזאגט מאנדאלען, אז פאר האלבע נאכט וועט
ער ניט קומען. נאך מיטאג איז מאנדאלען געוועסען אין סאַלאָן מיט זשענעוויוו,
וועלכע האט געלייענט איהר ביבעל, אויסקלייבענדיג פערשיעדענע שטעלען. דיא
פאנאטישע פרוי האט דעם נייען טעסטאמענט קיין מאל ניט געלייענט, נאר איצט
האט זיא גראדע אויפגעמישט דיא געשיכטע פון דער זינדיגע מאנדאלען, וועלכע
שמירט מיט זאלב דעם קריסטאָס פֿיס, און ער זאגט איהר, אז איהר זינד איז
פערגעבען און זאל געהן בשלום.

דיא קלאנגען פון איהר ליענען האבען אנגעפיהלט דאס צימער און גראדע
היינט האט זיא געלייענט מיט א פיעל ווייכערען טאָן :

„איהרע זינד וועלכע זיינען גרויס, זיינען איהר פערגעבען ווייל זיא האט אוהם
שטארק געליעבט. און ער האט געזאגט צו דער פרוי, דיין גלויבען האט דיך געד-
רעטעט געה מיט שלום“.

מאנדאלען האט געטראכט פון איהר זינדיגע פערנאנגענהייט. זיא האט אוועקגעלעגט אן א זייט איהר בוך וואס זיא האט געהאלטען און האט זיך צונע- הערט מיט אויסגעשטעלטע אויערען. איהר האט געדוכט, אז דאס רעדט זיא פון איהר, פון איהר זינד אין פון איהרע טרערען, און האט ארויסגעלאזט א שטארקען זיפץ, ווען זיא האט געהערט דיא לעצטע ווערטער. זיא איז אויך גערייניגט הורף איהר ליעבע אזוי וויא יענע מאנדאלען, וועמעס נאמען זיא טראגט. און דיזע ווער- טער איז דיא תשובה וואס איהר איז געגעבען געווארען. שטענדיג ווען זיא פלעגט הערען זשענעוויז'ס קול, פלעגט איהר דוכטען, אז פון דיא פינסטערע ווינקען פון דעם גרויסען צימער הערט זיא דראהענדע שטימען, איצט אבער האט איהר גע- דוכט, אז זיא הערט צארטע שטימען, וואס אטהעמען מיט פערנעבונג. ביי דיא לעצטע ווערטער האבען זיך געווען אין איהרע אויגען טרערען פון דאנקבארקייט און פרייד, זיא האט ניט געקענט איינהאלטען דיא עררענונג וואס זיא האט געפיהלט.

— דאס איז זעהר שעה, זשענעוויז, האט מאנדאלען געזאגט. מיך פרייט, וואס איהר האט עס היינט געלייענט.

דיא פאנאטישע פרוי האט אויפגעהויבען דעם קאפ און האט אויף איהר א שטארקען קוק געטהאן. עס האט איהר געשיינט צו פערדריסען, וואס זיא האט געלייענט א ווייכע שטעלע פון דעם טעסטאמענט און וואס דאס איז מאנדאלען געפעלען געווארען.

— מיר געפעלט עס פיער בעסער, וויא דיא גרוזאמע שטעלען, וואס איהר ליענט שטענדיג, האט מאנדאלען געזאגט ווייטער. פערנעבונג איז זיס צו שענקען און זיס צו ערהאלטען.

זשענעוויז'ס אויגען האבען זיך אנגעצונדען מיט א פינסטערן פייער. זיא האט זיך אויפגעהויבען און האט מיט א קלאפ צונעמאכט איהר ביבעל און האט געזאגט מיט איהר שמרענגער שטימע :

— נאָט, דער פאטער וואלט איהר קיין מאל ניט פערנעבען !

דיזע שרעקליכע ווערטער פול מיט פאנאטיזם, דיזע נאטעס לעסטערונג, וואס האט אבערשלאגען און פערניכטעט יעדע גוטסקייט האבען אריינגעבלאזען ביי מאנדאלען א קעכט אין הארצען. איהר האט געשיינט, אז א שטיק בכיי איז אראבעפאלען אויף דיא אקסלען און האט איהר צוגעבויען ביז צו דער ערד זשענעוויז האט איהר צוריק געשטויסען אין אפגורנד, פון וועלכען זיא איז שיער

ניט אנטקאָפּען. דער הימעל האט ניט פאר איהר קיין פערזעבונג. א מאמענט איז זיא געווען אין פערצווייפונג.

דאן האט זיא זיך ווידער אויסגעגלייכט.

„פאר וואס זאל איך צווייפלען, האט זיא געזאגט צו זיך. דזע פריי איז משונע“.

איהר האט אנגעכאפט א פאָרנעמיהל פון א קומענדען אונגליק. זיא האט זיך אונרוהיג ארוםגעקוקט.

דער פייער אין קאמין האט געקנאָקט, דער לאַמפּ האט געווארפען א ווייבע, העלע ליכט ארום טיש און ארום האט ארץ געשיינט צו זיין רוהיג, נאר מאַנדאַלען האט געפיהלט מיט א הארצווייהטאג. אז א געפאָהר איז נאר נאהענט.

זשענעוויוו איז צוגענאנגען צום פענסטער.

— אט איז וויליאַם I האט זיא אויסגעשריען.

א שיין פון א ליכט איז געפאלען אויפן פענסטער און עס האט זיך געהערט דער גערויש פון רעדער. מאַנדאַלען האט פריהער מיט אונגעדודך געווארט אויף איהר מאן און איצט איז זיא געבליבען זיצען אויף אן אָרט אַנשטאט צו לויפען בעגעגענען איהם. איהר הארץ האט געקלאפט ניך מיט א זעלטזאמע אונרוהיגקייט: וויליאַם איז אריינגעלאפען. ער איז געווען זעהר עררעגט, אבער וויא ער האט געשיינט איז ער געווען זעהר צופרידען. ער האט א ווארף געטהאן זיין הוט אויף א טיש, האט דעם מאַנטעל אוועקגעשליידערט אויף א שטוהל און געזאגט צו מאַנדאַלען זאָן אטהעם:

— טרעף וועמען האב איך געזעהן אין נאָנטעם?

האלב א צושראקענע פון זיין פרייליכקייט, איז מאַנדאַלען געבליעבען זיצען אויף איהר אָרט און האט נאר געשאקעלט מיטן קאָפּ.

— טרעף, איז ער צו איהר צוגעשטאנען, טרעף!

— וויא קען איך טרעפען, סיר האבען ניט א זעלכע פריינד, וואס זייער בעגענעם וועט דיך אזוי פרייען.

— אט דא האסטו א טעות. איך האב געזעהן א פריינד, דעם טהייערסטען, דעם בעסטען פריינד.

— א פריינד? האט זיא לאַנגזאם איבערגעפרעגט.

ויליאַם האט זיך לענגער ניט געקענט איינהאלטען: ער האט אנגעכאפט זיין פריי פאר ביידע זענער.

— איך האב בעפונען זשאקין נאך א מאָל? האט ער אריסגעשריען אויסער

זיך פון שמחה.

מאָנאָלאָגן איז געבליבען זיצען ווי אַ פארשטיינערטע, זיא האט ניט געריהרט מיט קיין גליעד, זיא האט ניט אריסגעלאזט קיין קלאַנג. נאר איהר געזיכט האט זיך בערעקט מיט א טוידטע בלייכקייט.

— דאס איז ניט אמת, האט זיא ענדליך אריסגעזערט, זשאק איז טוידט.

— ניין, ער איז ניט טוידט, האט וויליאָם געזאָגט. דער רעפאָרט וועגען זיין טוידט איז געווען פאַלש; איך וועל עס דיר שפעטער דערזעהלען. ווען איך האב איהם דערזעהן אין נאַנטעס, האב איך זיך פאר איהם דערשראָקען.

וויליאָם האט זיך צולאָבט מיט'ן געלעכטער פון א ניקליד קינד. ער האָט אָנגעלאזט מאַנדאַלענ'ס הענד און זיי זיינען געבליבען ליגען אויף איהרע קניע וויא אַבגעשטארבענע. זיא איז געווען וויא צערשטעמערט פון דיעזען אונערוארטעמען קלאַפ. זיא האט געוואלט אנטלויפען, נאר זיא האט זיך ניט געקעמט ריהרען פון אָרט. אין איהרע אויערן האבען געקלונגען זשענעוויזוס ווערטער:

„נאט דער פאטער וואלט איהר קיין מאל ניט געזענען!“

זשענעוויזוס איז געווען גערעכט: נאט דער פאטער געזענען קיין מאל ניט.

זיא אליין איז אויך געווען גערעכט, ווען איהר האט אלע מאל אויסגערוכט, אז זיא שאמענס אין זיא ווינקלען זיינען אונגעוואוסטע אונגליקען, וואס ווארטען אויף איהר און ווילען אויף איהר ארויפשפרינגען. זיא האט געקוקט אויף זיא ווענד מיט פערלאָפנע אויגען. איהר האט געדוכט, אז זיא געפינט זיך ערנעץ אין א פרעמדען פלאץ, און איצט ווען דער ווילדער שרעק האט איהר געדונערט דורך דעם מאַרף, האט איהר געשראָקען דאס שטילקייט פון זיא צימערן. זיא האט א קעהר געטהאן דעם קאַפ אין זשענעוויזוס זייט און געזאָגט צו זיך אליין:

— זיא פרוי איז א מכשפה, זיא האט זשאקין צוריקגעבראכט פון טיעפען אב-

גרונד, אום צו שמעלען איהם צווישען איהר און איהר מאַן.

וויליאָם איז געווען אַזוי פערבלענדט פון שמחה, אז ער האט ניט בעמערקט זיא אויפגענונג פון זיין פרוי. ער איז צוגעגאנגען צו זשענעוויזוס און האט איהר געפרעגט:

— איז דאס בלויז צימער אין ארדנונג?

— קומט זשאק מאַרנען? האט זשענעוויזוס געפרעגט.

ביי דיזע פראגע איז מאַנדאַלען אויפגעשפרונגען און האט זיך אנגעכאַפּט

אן רוקען פון שטוהל, אום זיא זאל זיט פאלען, און האט געזאָגט האַסטיג:

- מארנען קומט ער ? פאר וואס ? ניין, ער וועט ניט קומען. ער האט וויליאמען געזעהן אין נאנטעם און דאס איז גענוג ער איז ווארשיינליך אויך און פאריז, ער האט דארטען זיינע געשעפטען, זעהן וועמען ער דארף...
 זיא האט זיך אבגעהאפט, ניט וויסענדיג וואס ווייטער צו זאגען.
 וויליאם האט זיך צוגאכט אויפ'ן קול.

- זשאק איז שוין דא ! האט ער געזאגט. אין א רגע ארום וועט ער אנקומען וואס האסטו געדענקט, אז אויך וועל איהם אבלאזען. ער איז א ווילע געבליבען שטעהן געבען פערד. דאס ארימע פערד האט זיך פערוואונדעט. דער וועג איז שרעקליך, און דיא נאכט איז אזוי פינסטער, אז מען קען דיא אויגען ארויסנעהמען.
 ער איז צוגענאנגען צום פענסטער, האט עס געעפענט און א רוף געטהאן :
 - מאך עס אביסעל נידער, זשאק !

א שטימע פון דרויסען האט געענטפערט
 - אויך קום נלייד.

דיזע שטימע האט איהר א זעץ געטהאן וויא א קול פון אן הארמאט נלייד אויף דער ברוסט. זיא איז אראפגעוונקען אין איהר שטוהל מיט א היזעריגען ביי זער. וויא גליקליך וואלט זיא איצט געווען אנדערפאלען א טוידטע !
 וואס וועט זיא זאגען, ווען זשאק וועט אריינקומען ? וויא וועט זיא זיך געד פינען צווישען דיא צוויי מענער, צווישען איהר איצמיגען מאן און אמאליגען ליעב האבער. זיא איז געווארען פערדיקט, טראכטענדיג פון דער פארשטעהענדער בעגעניס. זיא וועט ווערען א פערברענטע פון שאנדע, זיא וועט זיך ניט וויסען וואו הינצוטהאן זיך פון חרפה, וועהרענד וויליאם און זשאק וועלען זיך פון איהר אב-ווענדען מיט אונצופריעדענהייט.

- אין איין סעקונדע ארום וועט ער זיין אין דיזען צימער ! האט זיא געזאגט צו זיך, ווידערהאלענדיג עטליכע מאל איהר מאניס ווערטער. זיא האט אויסגעשי מעלם איהרע אויגען צו דער טהיר און אין דיא פאר סעקונדען וואס זיינען אריבער האט זיא איבערגעלעבט א גאנץ לעבען פון יסורים.

וויליאם איז גענאנגען אויף און אב איבער'ן צימער.
 ענדליך האט ער בעמערקט איהר בלייבקיט.

- וואס איז דיר געווארען ? האט ער געפרעגט צושראקען.

- אויך ווייס ניט, האט זיא געשטאמעלט. אויך האב זיך געפיהלם שלעכט דעם נאנצען אבענד.

מיט א גוואלדיגע אנשטרענגונג האט זיא זיך אויפגעהויבען פון איהר שטוהל

אן האט צוגיפונדזאמלעט איהר נאנצע ענערניע. זיא וועט אנמלרפען און אויף אזא אויפן וועט זיא זיך ארויסמאכען פון אן ערדי ערונג.

— איך וועל געהן זיך אברוהען, האט זיא געזאגט מיט א שוואכען קול, מאמע רענדיג זיך אומזיסט צו רעדען שטייף, דיין פריינד וועט אונז פעהראלטען ביז שפעט אין דער נאכט און איך נויטהיג זיך אין רוה. דער קאפ ווערט מיר צופלאצט.

וויילאס האט דעם נאנצען וועג א היים געברענגט מיט אונגעדולד פארצו שטעלען זיין פריינד פאר זיין ווייב און צואמענברענגען געזיכט צו געזיכט דיא ביידע פערזאנען, וואס ער האט אזוי שטארק געליעבט, און איהם איז איצט געווען זעהר אונאנגענעהם זיין ווייב'ס פלעצליכע ניט-גוטקייט. ער האט דעם נאנצען וועג שרעקליך געברייבען דאס פערד אום צו קומען וואס גיכער א היים און האט בעש לאסען צו מאכען א שטיקעל קאמעדיע, ער וועט זשאקין פארשטעלען אלס א פרעמדען און דאן וועט ער האבען א ביסעל פערנגיגען, ווען מאנדאלען וועט אויס געפינען דעם אמת'ן נאָמען פון דעם אונגעקאנמען. זיין הארץ איז געווען איבער פיהלט מיט גליק, וואס נאך קען ער פערלאנגען פון שיקאל, ווען ער האט זיין ווייב און זיין בעסטען פריינד ?

ער האט געבעטען מאנדאלען, זיא זאל פערבלייבען. פאר איהר איז געווען א שווערע זאך צו ווארטען ביז מארנען, נאר זיא האט אויסגעזעהן אזוי קראנק אז ער האט איהר געמוזט ערכויבען צו געהן צו זיך אין צימער. זיא האט געהאלטען ביים אריבערטרעטען דעם שוועל פון טהיר, וואס האט געפיהרט צום קארידאר, נאר זיא האט דערהערט א טריט. זיא האט זיך מיט שרעק א וואָרף געמיהאָן צוריק און איז פערשוואונדען דורך א צווייטע טהיר, וועלכע זיא האט קוים געהאט צייט צו פערמאכען, ווען זשאס איז אריינגעקומען.

— דיין פערד האט זיך שטארק צוקאלעמטשעט, האט ער געזאגט צו וויליאם מען. איך דענק, אז דוא וועסט עס מוזען טוירטען.

און ביי דיא ווערטער האט ער גיינעריג גענומען קוקען ארום צימער, ווער לענדיג אויסגעפינען, וואס פאר א מין פרוי זיין פריינד האט געקריגען.

וויילאס האט פערשטאנען זיין פריינד'ס שטילען בריק.

— מיין ווייב פיהלט זיך ניט נוס, האט ער געזאגט, דוא וועסט איהר זעהן מארנען.

דאן האט ער זיך געווענדט צו זשענעוויוו, וואס איז דיא נאנצע צייט פערב ליבען אין צימער, און האט צו איהר געזאגט:

— זעהם, איך פעט אייך, או דאס בלויז צימער ואל זין אין ארדנונג-
זשאק מח זין נומ אויסגעמאטערט.

דיא אלטע פרוי האט געזעהן מאנדאלענ'ס וואקסענרע ערענונג און האט
איהר מיט שטוינענרער ניינערדע נאכגעקוקט דיא נאנצע צייט און איז צוליבע
דעם ניט ארויס פון צימער.

איהר אינקוויזיציאנער נייסט האט שוין לאנג דערשמעקט מאנדאלענ'ס געד-
שיכטע. דיעזע שעהנע בעשעפעניס, האט זיא געטראכט ווענען מאנדאלען, מיט
איהר ווייסע הויט, מיט איהרע ריטע ליפעלאך, מיט איהר גאלד פארבינע האר
איז דיא ארבייט פון דעם ניט-נוטען און ער האט איהר אראבגעשיקט צו פערפיהר-
רען מענשען. דיא פאנאטישע פרוי, ניט קוקענדיג אויף דעם. וואס זיא האט געד-
האט געהאלטען געמאלטע בילדער, צלמים און חרפים אין שטוב, האט זיא געהאט
ביי זיך אין צימער א בילד פון דעם הייליגען אנטאני'ס נסיון; דאס בילד מיט דיא
סייפלישע אייגענשאפטען איז איהר געווען געפעלען און צופעליג איז איינע פון
דיא פערפיהרערנס געווען עהנליך צו מאנדאלען. דיעזע עהנליכקייט האט אזוי געד-
וורקט אויף זשענעוויוו'ס פאנטאזיע, אז זיא האט פון דער ערסטער מינוט גענומען
קוקען אויף מאנדאלען, וויא אויף א פערפיהרערישע פרוי.

ווען ביי זשאק'ס נאמען האט זיך אזוי זאנדערבאר געענדערט מאנדאלענ'ס
געזיכט, איז זשענעוויוו געווען איבערצייגט, אז דאס איז דער ניט נומער, וואס
זיצט אין איהר, רופט ארויס און איהר דיא קראמפהאפטע מינעס און דאס צוקען
פון איהר געזיכט, און זיא וואלט זיך ניט וואונדערן אין האר, ווען דיעזע שעהנע
פרויענצימער וואלט אין דער רגע פערוואנדעלט געווארען איהר אין דיא אויגען
אין א שלאנג; און זיא האט בעשלאסען צו האלטען אויף איהר אן אויג און נומ
אכטונג געבען, צו זיא וויל ניט צוריקברענגען דעם שטן, וועלכער איז שוין פערש-
וואונדען געווארען פון שלאס מיט'ן גראפ'ס נשמה.

זיא האט געהאלטען ביים ארויסנעהן, ווען זשאק האט איהר אנגענומען פאר
דיא הענד און האט זיך ענטשולדיגט, פאר וואס ער האט איהר ניט בע-
מערקט גלייך ביי זיין אריינקומען אין צימער. ער האט איהר געמאכט א קאמפ-
לימענט, אז זיא זעהט איצט אויס סיעל אינגער, וויא ער האט איהר געזעהן דאס
לעצטע מאל און איהם איז זאגאר געלונגען ארויסצורופען א שטייכעל אויף איהרע
גלייבע ליפען.

IX.

ווען זשענעוויוו איז ארויסגעגאנגען צו ברענגען אים ארדנונג דאס בלויע צימער, האבען זיך דיא צוויי פריינד געזעצט פארן קאמף, וואו דאס פייער האט געהאלטען ביים אויסגעהן.

— רוא ביזט זעהר שלעפעריג, האט וויליאם געזאגט, איך וויל דאס נאכץ גוט און וועל דיך לאנג ניט פעהאלטען; דיין צימער וועט באלד זיין פארטיג. אז, זשאק, וויא גוט עס איז צו זעהן דיך ווידער דא! לאמיר נאך א ווילע פלוידערן דא נעבען קאמף, וואו מיר פלעגען זיך א טאָל ווארעמען, ווען מיר פלעגען קומען האלב דערפארענע פון כאפ'ן פיש.

זשאק האט געשמייעלט. זיי האבען גערערט פון דער פערנאנגענהייט, פון דער געגענווארט און פון דער צוקונפט, און האבען ארויסגערופען זעהר אלטע ער-אינערונגען און האפנונגען.

אויפ'ן וועג, פאהרענדיג פון נאנטעס א היים, האט וויליאם ערפאָהרען פון זיין פריינד, וויא אזוי ער האט זיך ארויסגעראמעוועט, ווען דיא שוף איז אונטער געגענגאנגען. נאר איצט האט ער איהם געשאכט דערצעהלען ווידער אַ מאל דיא גאנצע געשיכטע.

פון דער אונטערגעגאנגענער שוף האבען זיך געראמעוועט צוויי מענשען און איינער פון די צוויי איז געווען זשאק. זיי איז געלונגען צו באפען א קליינע שיפעל פון דיא וואס געפינגען זיך אויפ'ן שוף. זיי וואלטען געשטארבען פון הונגער, ווען דער ווינד וואלט זיי ניט צוגעטריבען צום ברעג און ארויסגעשליידערט אהין פון דעם שליידער זיינען ביי איהם צובראָבען געווארען א פאָר ריפען און ער איז געהאנגען צווישען טוידט און לעבען עמליכע חרשים. ווען ער איז געווגר געווארען האט ער פאָרטגעזעצט זיין רייזע נאך קאכין-כינא, וואו ער האט אָנגעטמען זיין שטעלע. איין מאל האט ער געשריבען צו זיין פעטער און האט אריינגעלעגט א בריעף פאר וויכיר אמען און האט דעם פעטער געבעטען, ער זאל דעם בריעף אבשיקען, נאר זיין פעטער איז דאמאלס געווען טוידט און דער בריעף צו וויכיאמען איז פערלארען געווארען. מעהר האט ער ניט געשריבען, ווייל וויא יערער טהעטיגער מענש האט ער געהאט א שרעק פאר טינט און פערדער. ער האט זיין פריינד ניט פערנעסען, נאר ער האט דאס שרייבען אבגעלעגט פון סאג צו מאג און נאכהער האט ער זיך בערענקט, און ער וועט האבען צייט צו דערצעהלען איהם דיא וואונדערליכע בענעבענהייטען, ווען ער וועט זיך צוריקקעהרען אים פאָנקרייך.

אין קאכידכינא האט ער בעקומען דיא נאכריכט, אז זיין פעטער האט איהם נעמאכט פאר זיין יורש, נאר ער האט דיא נייעס אָנגענומען גלייכנילטיג; נאר אין א צייט ארום, ווען זיין שטעלע האט איהם דערעסען, האט ער רעזיגנירט און צו ריקגעקעהרט זיך א היים צו פערלעבען זיין נעלד אין פראנקרייך.

ער איז ערסט נעכטען אבענד אנגעקומען אין ברעסט מיט דער שיף און האט געדענקט צו פערבלייבען נאר איין טאג אין וועטייל, ווייל ער האט געדארפט וואס ניכער קומען אין טולאן, וואו איינער פון זיינע קאמערצדען איז ערסט אָנגע- קומען און האט געהאלטען ביים שטארביען.

דינע איינצעלהייטען האבען אזוי געוואונדערט וויליאמען, וויא א מעשה פון „טויזענד און איין נאכט.“ ער האט קוים געקענט גלויבען, אז אזוי פיעל זאכען האבען געקענט פאסירען אין אזא קורצער צייט. זיין רוהיגע און שטיכע נאטור איז געווען צושראָקען פון אזוי פיעל בענעבענהייטען.

— דאס איז אונמעגליך, האט וויליאם געזאגט שוין צום צוואנציגסטען מאל.
האט דענקסטו, אז דוא וועסט דא מעהר ניט פערבלייבען, וויא איין טאג? בלייב כאָטש א וואָך!

— אונמעגליך, האט זשאַק געענטפערט; איך מוז מאָרגען פאהרען צו מיין שטאָרבענרען פריינד אין טולאן.

-- נאר דוא וועסט דאך באַלד צוריקקומען?

— געוויס, אין א טאגאט אדער פילייכט אין א וואָך צוויי ארום.

— און דוא וועסט שוין מעהר קיין מאל פון דאנען ניט אוועקפאהרען?

— איך וועל מיט דיר פערבלייבען אזוי לאנג, וויא דוא וועסט וועלען, אפילו דעם נאנצען זומער; נאר מארגען אבענד מוז איך געהען דעם צוג-נאך טולאן. איך וועל מיט דיר פערבלייבען א נאנצען טאָג און דוא וועסט מיט מיר קענען מהאָן, וואס דוא וויכסט.

וויכיאם האט געשיינט ניט צו הערען. ער איז געווען וויא פערזונקען אין א חלום און האט פון זיין פריינד ניט אראבגעלאזען זיינע צערטליכע בליקען.

— הער מיך אויס, זשאַק, האט ער ענדליך געזאגט. איך האב געהאט א סרוים, וואס דוא קענסט פערווירקליכען. בלייב וואוינען מיט אונז, איך וועל היר סען ברענגען אין ארדנונג דיא איבריגע צימערען פון שלאָס, וואס שטעהן איצט לעדיג. מאַך זיך היימיש ביי אונז, דוא וועסט אונז ברענגען פרייליכקייט און מיר וועלען דיר געבען רוה און גליק, איך און מיין פרוי וועלען זיין דיין ברודער און שוועסטער.

זשאק האט איהם אויסגעהערט מיט א שטיכעל.

— רוא האסט נאך מיך ניט גוט אנגעקוקט, האט ער נעזאנט ענדליך און געהעמערדיג דעם לאַמפ אין האנד האט ער עס געהאלטען געהענטער צו געזיכט.

דאס געזיכט האט זיך שטארק געענדערט; דיא לופט פון ים און דיא זון האבען איהם פערגרעכט און פערברענט, אפילו זיינע געזיכטס-זיענע זיינען פער-גרעכט געווארען פון דעם הארטען לעבען, וואס ער האט געפיהרט. ער האט איצט אויסגעוויזען העכער און ברייטער, זיינע הענד גרעסער; דיא איידעלקייט און צארטקייט פון דיא יונגע יאָהרען זיינען איצט אין נאנצען פערשוואונדען געווארען. ער האט גענעסען, געלאכט, געטרונקען און געפיהרט דאס לעבען פון א נליקליכע חיה ביז זיין הארץ איז געווארען שטום און ער האט נאר פערשטאנען קערפערליכע פערנניגענס. ער איז זאָנאר געווען נוטמוסהיג וויא שטענדיג אבער ער האט ניט געקענט פערשטעהן פריינדשאפט, אזוי וויא וויליאם האט פערשטאנען.

דאס לעבען, וויא ער האט עס פערשטאנען, בעשטעהט ניט פון פאָזיטיווע, גרייפבארע גערנגניגענס; ער האט ניט געוועלט האבען קיינע פערבינדונגען, און זיין וואונש איז געווען צו וואנדערן איבער דער וועלט, וואו דאס הארץ וועט איהם ציהען און זיצען ביי דעם בעסט געדעקטען מיט כיט דער שענהנסטער פרוי.

וויליאם, וואס האט איהם נאר איצט גוט אנגעקוקט, האט זיך געוואונדערט וואס זיין פריינד זעהט אויס פיעל עלטער וויא ער האט ערווארט און אזוי דיק. ער האט אנטקענען איהם אויסגעזעהן, וויא א שוואכעס אינגלעך.

— אַלזא? האט וויליאם געפרעגט אונרוהיג, פאראויסגעהענדיג, וואס דער חבר וועט ענטפערן. איך זעה דיך איצט.

— און דוא ציהסט צוריק דיין פארשלאג? ניין! ניין! האט זשאק נעזאנט מיט א הויכען געלעכטער. איך וואכט געשטארבען פון אפּאַפּלעקסיע אין איין יאהר צייט אין דיין געליעפטער רוהע.

— רוא האַסט א טעות, דיר וואלט דא געווען זעהר גוט.

— וואס פאר א קינד רוא ביזט! דענקסטו, אז דיין נליק וואלט געווען מיין נליק? דינע הויז וואלט געווארען מיין קבר און איך וואלט זיך געפיהלט זעהר אומערדיג אין דיא גרויסע צימערן. נאר איבער'ן זומער וואלט איך וועלען פערברענ-גען דא מיט דיר. דיא קעלט וועט מיך אוועקטרייבען אין פארוז, ווייל איך וויל זיך ניט בענראבען דא אונטערן שניי.

זיין הויכער קול און גערוישפּאַלע פרייזיכקייט האט זעהר געשכערצט ווילד-אַמען, וועגכער האט געזעהן, אז זיין חלום ווערט פערשוואונדען.

— און וואס דענקסטו צו טהאָן אין פאַרזי? האט ער געפּרעגט.

— איך ווייס ניט, האט זשאַק געענטפּערט. ווארשיינליך נאר ניט. איך האב גענוג געארבייט און איצט ווען מיין פעטער האט מיר איבערגעלאזט אַ ירושה, וויל איך לעבען, וויא מיר וועט זיך געלומטען; עסען, טרינקען, געפינען אנגענעהמע פריינד.

און ער האט זיך ווידער צוכאַכט.

וויליאַם האט אַ שאַקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ.

— דאָך וועסטו ניט זיין גליקליך, האט ער געזאָגט. ווען איך זאל זיין אויף דיין אָרט, וואלט איך חתונה געהאט און געבראַכט מיין ווייב אהער. שטעל זיך פאר, וואס פאר אַ רוחני און זיס לעבען דוא וואלט דא געפיהרט. פאָלג מיך און טוה וויא איך בעט דיך און קום אהער.

דער געדאַנק ווענען חתונה האבען און לעבען דא אין איינזאַמקייט האט דעם געוועזענעם דאָקטאָר אריסנטוועזן זעהר לעכערליך.

— אה, וואס פאר אַ קינד דוא ביזט! האט זשאַק אויסגערופען. דוא דענקסט, אז אלע מענער זיינען אזוי וויא דוא. מיין טהייערער פריינד, ווען איך זאל חתונה האבען, וואלט איך אין אכט טעג ארום אפטר געשלאגען מיין ווייב און דאך בין איך נאך אלעמען ניט אזא שלעכטער מענש. דוא שעצסט זעהר דיא פרייען און איך בעטראכט זיי נאר וויא אן אנגענעהמען צייט-פערטרייב. איך פער-זיכערע דיך, אז ווען איך זאל חתונה האבען און פערשליסען זיך דא מיט מיין ווייב וואָלט איך איהר הערצליך בערויערט.

וויליאַם האט אַ ציה געטהאָן מיט דיא אַקסלען.

— דוא מאַלסט אַ ביכד פון זיך אסאך שווארצער וויא דוא ביזט, האט ער געזאגט. דוא וואלסט זעהר געליעבט דיין פרוי. דוא דארפסט ניט לאכען פון דעם, וואס דוא רופסט מיין איבערטריבענע אכטונג פאר פרויען. עס וואלט געווען פיעל בעסער פאר דיר, ווען דוא זאלסט האבען דאס זעלבע געפיהל. אַ מאָן דארף ליע-גען איין פרוי און לעבען מיט איהר ביז דער טוירט טייטעט זיי.

— איך געדענק, אז איך האב שוין פון דיר אַ מאל געזעט דיא פראגע, נאָך מיט יאָהרען צוריק, האט זשאַק געזאגט. יא, דוא האסט זיך ניט געענדערט און געפליבען דער זעלבער וואס געווען. חתונה שרעקט מיך אב, איך האב זיך שטענדיג אָנגעהויט פון אן ערנסטע פערבינדונג, נאר דוא מיין טהייערער מאַנק... זשאַק האט זיך אַ רגע אבגעשטעלט און דאן פארמעגעצט מיט זיין פרייליך-גען און פערגרעבטען קול.

— ביזמו גליקליך מיט דיין ווייב ?

ווייליאם האט געפיהלט א פערניגען פון דער פראגע, ווייל איצט זיינען ביי איהם ארויסגעשוואומען אלע זיסע עראינערונגען פון דיא פיער גליקליכע יאָהר.

— גליקליך ? האט ער ווידערהאכט זיין פריינד'ס פראגע, יא, איך בין גליק-ליך. דיא שטילקייט און רוה, וואס ווארפען אָן א שרעק אויף דיך, האבען אונז איינגעווייגט אין א זיסען חלום, פון וועלכען מיר וועלען קיין מאכ ניט ערוואכען; אין דעם, מיין פריינד, בין איך זיכער.

זשאק האט אויף איהם געקוקט מיט פערוואונדערונג. ער האט איהם גע-וואלט פרעגען עפעס וועגען זיין ווייב.

— איז זיא א שעהגע ? האט ער געפרעגט.

— איך ווייס ניט, האט ער געזאגט. איך ליעב איהר און דאס איז ענגט. דוא וועסט מארגען אליין קענען אורטהיילען

— האסטו זיך בעקאנט מיט איהר דא אין וועטייל ?

— ניין, אין פאריז. מיר זיינען פריהער געווען געליעבטע און דערנאך האב איך מיט איהר חתונה געהאט.

זשאק'ן האט אויסגעוויזען, אז ער האט בעמערקט אין זיין פריינד'ס שטימע עפעס א צומישטייט. ער האט באלד פערשטאנען דיא נאנצע געשיכטע. ער האט זיך אויפגעחויבען, איז א פאר מאל גענאנגען איבער'ן צימער אויף און אב און דאן האט ער זיך געשטעלט אנטקעגען זיין פריינד און געזאגט ערנסט:

איך האב קיין שום רעכט ניט צו פרעגען דיר פראגען, דאך וועסטו מי-ערוויבען צו זאגען דיר א פאר ווערטער. דוא ביזט זעהר פרעמד אין דער וועלט און דוא האסט צוליעב דעם געמאכט א גרויסען פעהלער. אזעלכע חתונות וויא דיינע קענען א מאָל זיין זעהר אנגענעהם פאר א קורצע צייט, נאר זיי ענדיגען זיך שטענדיג שלעכט.

ווייליאם איז אויפגעשפרונגען און האט געזאגט מיט ווארעמקייט.

— ש ש ש ! דוא דארפסט עס ניט זאגען. דוא טארסט וועגען אונז ניט אורטהיילען פון דיא אנדערע חתונות וואס דוא האסט געזעהן. ווען דוא וועסט קענען מיין ווייב, וועסטו חרטה האבען אויף דיינע רייד, און דוא וועסט זעהן, אז דוא האסט געהאט א טעות.

— איך האב שוין חרטה, אז דוא ווילסט. עס קען זיין, אז איך קוק צו מינסטער אויף דער וועלט, נאר איך האב דיר געזאגט, וואס איך דענק. עס איז

צו שפעט דיר צו געבען עצות, דאך קען דיר ניט שאדען, וואס איך האב דיר געוואָרענט.

א שמערצליכע שטילקייט איז איינגעטראָמען און איז איבערנערסיגען געוואָרען, ווען זשענעוויוו איז אריינגעקומען און געמעלדעט, אז דאס בלויע צימער איז פער-טיג פאר'ן נאָסט.

וויליאַם האט געזאגט מיט א פריינדליכען שטייבעל:

— קום, זשאק, איך וועל דיר ווייזען דיין צימער. מאַרנען וועסטו זעהן מיין ווייב און קינד. איך וועל דיך איבערצייגען, אז דוא ביזט ניט גערעכט, און דער טאג וועט נאך סומען, ווען דוא וועסט זיך בעגראבען אין דיזען אלטען שלאָם.

ווען דיא יונגע לייט זיינען צוגעגאנגען צו דיא טרעפ, האט זיך זשאק אומ-געווענדט און גענומען זיין פריינדי'ס האַנד און מיט א ווארעמען דרוק האט ער געזאגט זעהר ערנסט:

— דוא דאַרפסט ניט לענען קיין שטארקע געוויכט אויף מיינע ווערטער. איך וויל נאר דיין גליק. דוא ביזט גליקליך, אין דעם בין איך זיכער.

— יא, איך בין גליקליך, יעדער איז דא גליקליך, האט וויליאַם געענטפערט. א גוטע נאכט און האב פרייליכע חלומות.

מיט דיא לעצטע ווערטער איז וויליאַם אריין אין עסס-צימער און צו זיין גרויסער פערוואונדערונג האט ער דערזעהן מאַנדאָלען שטעהן אין מיטען צימער. זיא איז געבליבען וויא צוגעשמירט צום באַדען. ווען זיא האט ביי זשאַק'ס אריינגע-קומען דערהערט דיא שטימע, וואס האט איהר דורכגעדרונגען ביז צום הארצען. זיא האט געקענט יעדען טאָן, יעדע בעוועגונג, יעדען ריהר מיט דער האַנד, יעדען מאַך מיט'ן קאָפּ. דיא וואַנד, וואס האט זיי געשיידעט, האט פאר איהר ניט עק-זיסטירט, ער איז געשטאנען פאר איהרע אויגען. דיא נאהענטקייט פון דיזען מענ-שען האט ביי איהר ארויסגערופען א שארפען ווייהטאָג, דאך האט זיא פאר איהר געהאט א געוויסען רייז. מיט א פערבארגענעם שרעק האט זיא געפיהלט, אז עס ציהט איהר צו איהם, אז זיין נאהענטקייט פערשאפט איהר פערניגען. זיא האט אבגעשטעלט און א קוק געטהאן דורך דער שליסעל-לאָך אין טהיר און דיא מאַך-מענטען וואס זיא איז געשטאנען ביי דער טהיר האבען איהר געשיינט פיר אן עוויגקייט. זיא האט געפיהלט אז דיא כחות פערלאזען איהר און זיא פאלט באלד אין אונטאכט, און איהר איז איבערגעלאפען א געדאנק, אז ווען זיא וועט איצט א פאל טהאן און זיי וועלען אריינכוּיפּען, וועט זיא שטאַרבען פאר שאַנדע.

זשאק'ס נעוויסע פראזען האבען איהר געשמאכען אין דער צעהנטען רייע און זיא האט אנגעהויבען צו וויינען, דערשטיקענדיג איהר כליפען, אום זיי זאלען ניט דערהערען. איהר מאנ'ס צוטרויליכקייט צו איהר, זיינע פראַעקטען, אז זשאק זאל מיט זיי פערבלייבען, האבען איהר כמעט דער'הרניקט, דאָף האט זיא קוים געהערט זיין שטימע; אין איהרע אויערן האבען נאר געקלונגען דיא טענער פון זשאק'ס שטימע.

ווען דיא צוויי פריינד האבען זיך געלאזט געהן צו דיא טרעפ, האט זיא איבער זיך געמאכט איבערמענשליכע אַנשטרענגונגען צו פערלאזען דאס צימער. נאך אקעס דעם, וואס זיא האט געהערט, איז איהר געווארען קלאר, אז זיא טאר אפילו ניט וואַרטען ביז מאַרגען. איהר עהרליכע נאטור האט רעבעלירט געגען דעם. איהרע האר האבען זיך צוקאָזט איבער איהרע אַקסלען, איהר געזיכט איז געווען בלייך וויא דער טוידט. איהרע אויגען זיינען געוואָרען נאָך אַ מאל אזוי גרויס און אידר מויל האט זיך קראַמפהאפט פערקרימט.

וויילאָס איז געווארען פערוואונדערט, דערועהענדיג איהר אין עסס-צימער, נאר זיין פערוואונדערונג האט זיך פערוואַנדעלט אין שרעק, ווען ער האט דערזעהן איהר געזיכט.

— וואס איז געשעהן, מאַנדאַלען? האט ער אויסגערופען מיט שרעק, צולוי-
פּענדיג צו איהר. איך האב געמיינט אז דוא שלאָפסט שוין?
זיא האט געוויזען מיט'ן פינגער אויפ'ן סאַקאָן און געזאגט מיט אַ שטילען קול:
— ניי, איך בין געווען דאָרטען.

זיא איז צוגעגאנגען צו וויליאַמען, האט איהם ארויפגעלעגט ביידע הענד אויף
דיא אַקסלען, און קוקענדיג איהם גלייך אין דיא אויגען, האט זיא געזאגט קורץ:
— איז זשאק דיין פריינד?

— יא, האט ער געענטפערט פערוואונדערט פון דער זעלנאמער פראַגע.
איך האב דיר שוין לאַנג געזאגט, און דערזעהלט דיר, וויא שטאַרק אונזער פריינד-
שאפט איז. זשאק איז מיין ברודער. און איך וויל, אז דוא זאכסט איהם ליעבען,
וויא אַ שוועסטער.

— דוא ווילסט, אז ער זאל בלייבען וואוינען מיט אונז צוזאמען, ניט וואָהר?
— יא, האט וויליאַם געענטפערט, און איך האָף, אז מיר וועלען דאס אויס-
פיהרען, און דאן וועל איך ניט האבען, וואס נאך צו ווינשען. ווען מיר זיינען געווען
קינדער, האבען מיר געשווארען, אז יעדע זאך, וואס מיר וועלען האבען, וועלען מיר
זיך מהייכען.

— אזוי; דאס האט איהר געשווארען! האט מאַנדאַלען געזאגט, און איהר
מאַנ'ס אונשולדיגע ווערטער האבען איהר א ריט געטהאן אין הארצען.

וואס האט זי געקענט זאגען! איהרע ליפען זיינען געווען פארטריקענט און
זי האט ניט געקענט ארויסרעדען א וואָרט. אין דיוזן מאמענט איז זשענעוויו
אריינגעקופען אין ציטער, נאר דער טאן און ווייב האבען איהר ניט בעטערקט. זי
האט געזעהן זייער עררעגונג און האט זיך אנדערע געשטעלט שטילערהייט אין שאַר-
טען, קוקענדיג אויף זיי מיט פינקעלדיגע און שאַרפע אויגען. איהרע ליפען האבען
זיך שטום געווענט, וויא זיי וואלטען ארויסגערעדט עפעס א צויבער-שפרוך.

— צו וואס פרענסטו מיך דיעזע אלע פראגען? האט וויליאם ענדליך גע-
פרענט אביסלע בעאנרוהיגט פון זיך ווייב'ס זעלטזאמע האלטונג.

מאַנדאַלען האט ניט געענטפערט גלייך. זי האט זיך נאך שווערער אנגע-
שפּאַרט מיט איהרע ביידע הענד און דעם מאַנ'ס אקסלען און האט איהם טיעפער
אריינגעקוקט אין דיא אויגען.

זי האט געהאַפט, אז ער וועט לייענען דיא וואַרהייט אין איהרע אויגען און
זי וועט פערשפּאַרען ערקלערן איהם, וואס אין איהר קומט פאַר.

— איך האב געקענט זשאַקן אין פּאַרזי, האט זי ענדליך ארויסגערעדט
נעהר לאַנגזאַם.

— אזוי! ווירקליך? האט וויליאם אויסגעשריען. פאַר וואס האסטו עס מיר
פדיחער ניט געזאגט? דוא האסט מיך כמעט וויא דערשאַקען. אויב אזוי איז ער
אן אלטער בעקאנטער, און ווייטער נאר ניט! דענקסטו, אז איך וועל זיך שעמען
מיט דיר? ער ווייס אונזער געשיכטע, און אויב ער ווייסט ניט קלאר, שטייסט ער
זיך אויף דעם.

דאס בלינדע צוטרויען פון איהר טאן האט איהר געפיינענט אזוי שטאַרק,
אז זי האט עס ניט געקענט אויסהאלטען. פאַר וואס וויל ער ניט פערשמעהן?
ניט קענענדיג בעהערשען איהר כעס, האט זי אויסגעשריען:

— הער מיך אויס, דוא האסט מיך געבעטען, איך זאל מיט דיר קיין מאל
ניט רעדען פון דער פערזאנלעכע. איך האב דיר געפאלנט און האב איהר כמעט
פערגעסען, נאר דיא פערנעסענהייט האט זיך צוריקגעקעהרט צום לעבען און זי
צערשמעטערט מיך. און איך בין געווען דא אזוי ניקליך!

איהר שטימע אין איצט געווארען לידענשאפטליך, היציג, פייעריג.

— איך קען לאַנג ניט שווייגען; איך מוז דיר זאָגען, אום דוא זאלסט ניט
ערלאַזען, אז זשאַק זאל מיך דערנען. איצטער פאַרשטעהסטו שוין? ..

וויילאָס איז שאַקלענדיג זיך צונעקראַכען צו א שטודע, וועלכער איז געשטא-
 נען געבען קאמין. איהם האט אויסגעוויזען, אז יעמאנד האט איהם א זעץ געטהאן
 אין קאָפּ אריין; ער האט געצימערט און איהם האט געקלאפט א צאָהן אין א
 צאָהן.

— וואס פאר אן אונגליק! וואס פאר אן אונגליק! האט ער געשטאמעלט.
 ער האט צוואמענגעלענט דיא הענד, וויא צו א געבעט. זיינע אריגען זיינען
 געווען אויסגעגלאָצט, זיינע ליפּען ווייס און אויסגעצויגען. ער האט געשיינט צו בע-
 טען דעם הימעל, אז ער זאל געשיצט ווערען פון דיזען צערשמעטערנדען שמערץ.
 ער איז געווען מעהר צושראַקען, וויא עס האט געשיינט, ארס צאַרניג. ער איז
 געווען אין דעם זעלבען צושטאַנד, וויא ער פלעגט זיין אין זיין קינדערהייט, ווען ער
 פלעגט זיך בעהאלטען אין א ווינקעל פון דער נרויזאמער פערפאכונג פון זיינע
 חברים. ער האט ניט געהאט קיינע פארווירפע צו מאַכען און האט נאר געקוקט
 אויף זיין ווייב מיט זיינע קינדערשע אויגען, וואס זיינען געווען פול מיט שרעק און
 וואונדער.

מאגדאַלען האט בעסער געוואלט, אז ער זאל איהר א שטיידער טהאן און
 דער ערד. זיין אונטערגעבונג צום שיקזאל, זיין מקבל באהבה זיין אזא שרעקליכע
 קלאַפּ, איז פאר איהר געווען מעהר, וויא זיא האט געקענט אריבערטראגען. זיא
 האט זיך א ווארף געטהאן צו זיינע פיס און האט געבעטען.

— זיי מיר מוחל!... אה, וויילאָס, גאָט איז אונבאַרעמעהרציג! זשענעוויוו
 איז געווען גערעכט; ער איז אַ ביזער גאָט און איז קיין מאַכ ניט מוחל קיין זינד!
 איך האב איהר ניט גענלויבט; איך האב געדענקט, אז צייטענדיג לאָזט ער זיך
 איבערבעטען און וועט אנגעהמען מיין תשובה. איך האב צו זיך אליין געזאגט, אז
 מיין פערנאנגענהייט איז טוירט און איך קען לעבען אין רוה. מיין פערנאנגענהייט
 איז געווען דיזער מאַן, וועלכען דער ים האט איינגעשלונגען; ער און מיין שאַנדע
 זיינען געווען בעגראבען אין דעם אבגרונד פון ים און זיי זיינען אויף אייביג פערש-
 וואונדען. נאר אד! ער איז צוריקגעקומען פון דער טיטפעניס פון ים מיט אַ גע-
 לעכטער! דאס שיקזאל האט איהם ארויפגעווארפען אויפ'ן ברעג און האט איהם
 געשיקט אהער, אז ער זאל אונז פערשטערן, אונטערקריבען ביי אונז אונזער גליק.
 — דוא זעהסט וויילאָס! האט זיא ווייטער געזאגט. ער איז געווען טוירט,
 און ראַך לעבט ער. דאס איז ניט געווען גאָט, וואס האט איהם צוריקגעגעבען; דאס
 קענען — דאס איז געווען דאס שיקזאל, וואס האט איהם געשיקט אהער מיץ צו
 שמראַפען! וואס פאר אַ פערברעכען זיינען מיר ביידע בעגאנגען? מיר האבען גע-

לעבט איינער דעם צווייטען, מיר זיינען מאן און ווייב, מיר פיהרען א רוהיג לעבען און טהוען קיינעם קיין שלעכטס ניט. מיר זיינען געווען זעהר גליקליך און נאָס ער לויבט ניט זיינע בעשעפעניסען צו זיין גליקליך. איך לעסטער נאָס מיט מיינע ווערטער, וויליאַם, נאר איך רייך אויס דאס הארץ און מיר ווערט דערפון גרינגער דיא פערנאנענהייט און א פערברעכען ווערען קיין מאל ניט פערשוואונדען, זשע- נעוויוו איז געווען גערעכט.

- אן אונגליק | אן אונגליק | האט וויליאַם ווידערהאלט.

- דוא געדענקסט, אז איך האב ניט געוואלט אננעמען דיין פארשלאג חתונה צו האבען מיט דיר, ווען דוא האסט מיר יענעם טרויעריגען אבענד געבע- טען ביי דעם שמוציגען טייכעל, וואס איז א מאל געווען קלאָר וויא קריסטאָל; אן אינגערליכע שטימע אין מיר האט מיך געוואָרענט, אז איך זאל זיך ניט פערלאזען אויף נאָט'ס רחמנות. איך האב צו זיך אליין געזאגט, אז עס איז בעסער, מיר זאלען בכייבען, וויא מיר זיינען, אז מיר לעבען איינער דעם צווייטען איז דאס גענוג. אפשר אז מיר וועלען חתונה האבען, וועלען מיר זיך אווי שטארק ניט לעד- בען. נאר דוא האסט זיך געהאלטען ביי דאס דייניגע, און האסט צו מיר גערעדט פון א ליעבע, וועלכע מיר זאלען ניט מורא האבען צו ווינען; פאר דער גאנצער וועלט. דיינע ווערטער זיינען געווען זיס און איך האב געטרוימט פון א היים פון א פערגרעסערטע צערמליכקייט או מעהר אכטונג. אָן | פאר וואס האב איך זיך געזאגט איבעררעדען? פאר וואס האב איך זיך ניט צוגעהערט צו יענער געהיימ- ניספאָלער, ווארנענדער שטימע?

- איך האב געדענקט, האט זיא פארטגעזעצט, אז ווען איד וועל ניט חתונה האבען מיט דיר, וועל איך דיר דערעסען מיט דער צייט און דוא וועסט מיך פער- טרייבען און איך וועל ווערען ניט בעסער וויא דיא גאָסענ-מיידראָך פון פאָרוי. יא מיין פריינד, איך בין געווען זעהר שוואַך.

- אן אונגליק | אן אונגליק | האט וויליאַם ניט אויפגעהערט צו ווידערהאלען.

- יא, איך בין געווען שוואַך און פיני, נאר איך וויל, אז דוא זאלסט מיך פערשטעהן; איך בין געווען טיער און איך האב געדארפט רוה. איך מיין ניט צו זאגען, אז איך בין געווען לייטשיער פון יענע מיידראָך, איך בין נאר געווען שטאר- צער, און ווען דוא האסט מיר געגעבען דיין נאמען, האב איך געמיינט, אז איך בין ריין געוואשען פון יעדען פלעק; נאר וויא איד זעה, וואשען זיך דיא פלעקען קיין מאל ניט אב. אויב דוא געדענקסט, האב איך זיך ניט ענטשלאסען באלד אנצור- געהען דיין פאָרשלאַג, איך האב א גאנצע נאכט געקעמפט מיט זיך אליין, און

בין נעקומען צום שלום, אז איך דארף זיך אבוזאנען פון דיין פארשלאג, נאר ווען איך האב דיך דערועהן, האב איך ניט געהאט דעם מוטה דאס צו טהאן. זשאק איז מיר יענע נאכט נעקומען צו חלום און האט מיר געזאגט, אז איך בין זיינע אויף אויבן אין ער וועט זיין אויף אונזער חתונה, נאר איך האב זיך געיאגט, אז איך בין פריי און איצט האסטו אורזאכען מיך צו האסען.

— אן אונגליק! אן אונגליק.

— פיער יאהר בין איך געווען גליקליך, האט זיא ווייטער גערעדט. ווען איך האב געהאלטען אונזער קינד אין מיינע ארמען, האב איך נאר פערנעסען, וואס פאר א פרוי איך בין געווען. מיר האט אויסגעוויזען, אז איך בין שטענדיג געווען אזוי וויא איצט. וואס פאר א צערטליכקייט האב איך פון דיר אוועקגע'גנביעט איך זאג גע'גנביעט, ווייך דיין לעבע, דיין אכטונג, דיא קומען פון מייך קינד זיינען געווען גע'גנביעט, זיי האבען מיר ניט געקומט, איך האב אויף זיא ניט געהאט קיין שום רעכט. וויא אזוי האב איך געקענט וויסען, אז דאס שיקואל מאכט פון מיר נאר א שפיעכעל, אז ער וועט ביי מיר אויסרייסען מייך גליק, וואס איך האב ניט פערדיענט? איך האב געדענקט, אז אזוי וועט זיין אויבן און איצט איז פון דעם אלעם געווארען איש און שטויב! דאס איז ניט מעהר וויא גערעכטיגקייט, וויליאם! איך בין א נירדיגע, פערשמיצטע בעשעפעניס, נאר רוא, וויליאם, זאלסט דערפון ניט ליידען. איך וועל אוועקגעהן און רוא וועסט פון מיך קיין מאל מעהר ניט הערען.

זיא איז געגענען אויף דער ערד און האט קאנוואלסיוו געשלוכצעט. דיא פערצווייפלונג פון דיזער פרוי, וואס האט פערלארען איהר שטענדיגע ענערניע פון דעם פלעצליכען קלאפ, איז געווען פערמישט מיט א פינסטערן צאָרן. זיא האט געזוכט צו זיין אונטערוויירפיג, נאר אין הארצען האט זיא רעכעלירט נענען דעם שיקואל. זיא האט געהאט נאר איין צערטליכען געדאנקען — איהר מיטלייד צו וויליאמען איז געווען זעהר טיעף, וועהרענד זיא האט גערעדט מיט געבראכענע ווערטער, וויא א פרוי וואס ליגט אין היץ ביים שטארבען, האט זיא ניט אראבגע'נומען דיא אויגען פון איהר מאן און האט איהם מיט איהר בליק געבעטען, אז זיא זאל רעדען.

נאר וויליאם איז געזעסען מיט'ן קאפ אנגעשפארט אן דער האנד און האט געהאלטען אין איין זאגען: וויא אן איריאָט וואס האט מעהר ניט געפונען קיין ווערטער.

— אן אונגליק! אן אונגליק.

אין דער ווירקליכקייט האט ער קוים פערשטאנען, פון וואס ער ליידעט, און דאס וואָרט וואס ער האט אזוי פיעל מאל ווידערהאלט, האט פאר איהם פערלארען יעדע בעדייטונג.

ווען זיין פרוי האט אויפגעהערט צו רעדען, האט ער געשיינט צו וואונדערן זיך, פאר וואס איז געווארען שטיל. ער האט אויפגעהויבען דעם קאפ און האט זיך דערמאנט.

— דוא האסט געוואוסט, אז זשאק איז געווען מיין פריינד!

— איך האב געוואוסט אלץ! האט זיא געענטפערט אונגעדולדיג. דוא געדענקסט, וויא דוא ביזט געקומען א היים אין אונזער פאריווער וואוינונג מיט דער נאכריכט, אז דיין פריינד איז געשטארבען? גראדע מיט א מינוט פריהער האב איך געפונען זיין בילד אין דעם אלבום. נאָט איז מיין עדות, אז איך בין געווען פערטיג צו אנטקויפען אין עק וועלט, אום צו פערשפארען דיר דעם ווייהטאָג פון ערפאהרען, אז דיין פריינד איז געווען מיין געליעבטער, נאר ווען איך האב זיך דערוואוסט, פון דיין מויל, אז דער מאן איז טויט און ער וועט זיך קיין מאל נים שטעלען צווישען אונז, האב איך נים געהאט דעם מוט און קוראזש אועקצורווארפען אלץ, וואס איז מיר געווען אזוי טהייער. איך האב נים געהאט דעם מוט צו פערלאזען דיך. פון יענעם טאָג אן איז מיין לעבען געווען פאלש; איך וואלט געשוויגען אויביג. דוא זעהסט, אז איך האב זעהר א פערדארבעטע הארץ?

זיא האט זיך אבגעשטעלט און האט איינגעהאלטען דעם אטהעם, אום זיך צו צוהערען. אויף איהר געזיכט האט זיך אבגעטונקט א שרעק.

— הער! האט זיא זיכער אן אטהעם געטהאן וויא ארויסגערעדט, דאס

קומט זשאק!

וויילאם האט זיך צוגעהערט אהן אטהעם. ביידע זיינען געווען פערטויכט פון דעם האסטיגען קלאפען פון זייערע אייגענע הערצער. מען האט געקענט דענקען, זעהענדיג וויא זיי שטעהן אזוי צושראקען און הערען, אזוי וויא זיי זיינען געוואָהר געווארען, אז א מערדער האט זיך פערשטופט אין א פינסטערן ווינקעל פון קארידאָר און ער קען יעדע מינוט ארויסשפרינגען מיט א מעסער אין האַנד און ארויפזאָר פֿען זיך אויף זיי.

וויילאם האט געציטערט זאנאר מעהר וויא מאנדאלען, ווייל איצט ווען ער האט געוואוסט דיא ווארהייט, האט ער נים געקענט פערטראגען דעם געדאנק, אז ער זאל זיך איצט בעגעגענען געזיכט צו געזיכט מיט זשאקין.

ער האט דך צוגעהערט א מינוט לענגער און דאן האט ער זיינע אויגען גע-
 ווענדט צו סאגראלען, וועלכע איז געלענען אויסגעצויגען אויפ'ן באָדען, האלב פער-
 הילט מיט איהרע צולאזטע האר. זיין נאנצעס וועזען האט געבעטען, מען זאל איהם
 טרייסטען אין זיין אונגליק, און ער האט זיך אראבגעלאזט אויף דיא קניע געבען
 איהר, האט אויפגעהריבען איהרע הענד און האט זיי פעררינגט אויף זיין האלד. זיי
 האבען צוזאמען געוויינט, האלמענדיג פעסט איינער דעם צווייטען און האבען אין
 דער מינוט געפיהלט, אז דיזע אומארמונג איז אזוי שמאק, אז זשאק וועט זיי ניט
 קענען צושיידען.

וויליאם האט געוויינט וויא א קינד, מיטן געזיכט אנגעשפארט אן איהר
 שולטער. זיינע טרערען האבען געשיינט צו זאגען, אז ער פערצייהעט איהר.
 — דוא ביזט ניט שולדיג, האט ער געמורמעלט, דאס איז בלויז געווען א צופאל
 און איך האב דיך דאך ליב. רעד ניט פון שיידען זיך.
 זיינע זיפען האבען נאך צוגעגעבען:

— טרייסט זיך, מין טהיערע. איך וועל ניט אויסהאלטען אויב דוא וועסט
 מיך פערלאזען, ווייל פאר מיר איז צו שווער אריבערצוטראגען מין פעקל צרות.
 סאגראלען האט גוט געהערט דיזע ווערטער. איהר הארץ איז געווען פול מיט
 מיטלייד צו זיין איידעלע זעעלע, וואס איז איצט אזוי פיעל אויסגעשטאנען. אויסער
 דעם, איז פאר איהר געווען זעהר זיס דיזע שטילע פערצייהונג. זיא האט איהם
 ביסלאַכוויז פערוהינט און דאן געזאגט מיט א וויכען קול:
 — עס איז שוין באלד צוויי א זיינער. מיר קענען ניט ווארטען ביז „ער“ וועט
 אויפשטעהן. וואס זאלען מיר טהאן?

וויליאם האט געקוקט אויף איהר, נאר אין זיין געזיכט האט זיך געזעהן אזוי
 וועניג ענטשקאסענהייט, אז זיא האט פערשטאנען, דאס פון איהם קען זיא קיין
 עצות ניט ערווארטען.

— ווען מיר זאלען איהם דערצעהלען דיא נאנצע ווארהייט, וועט ער אוועק-
 פאחרען און לאזען אונז צורוח, האט זיא געזאגט, געה גלייך אריין צו איהם און
 דערצעהל איהם.

— ניין, ניין, ניט איצט, האט ער געשטאמעלט. שפעטער, שפעטער, אויב
 מיר וועלען זיך אנדרערס ניט קענען בענעהן.

— זאל איך געהן צו איהם און דערצעהלען איהם?

— דוא!

וויליאם האט אויסגערעדט דאס נאָרט צושראָקען און ערשמוינט. סאגראלען

האט נעמאכט דעם פאָרשלאַן, ווייל דערצו האט איהר נעמריבען איהר אָפּענע אה
בראווע נאטור. נאר ער האט עס ניט פערשטאנען און איהם האט א שטאָף נע-
טהאן און הארצען פון אייפערזוכט און זיין איידעלקייט איז געווארען פערוואונדערט
פון דעם געדאנק, אז זיא קען זיך זעהן אונטער וועלכע ניט איז אומשטענדע מיט
איהר אלטען ליעבהאבער.

— אלזא וואס זאל מען טהאן?

ער האט גלייך ניט געענטפערט. איהם האט ווייטער אויסגעוויזען, אז ער
האט געהערט טריט איבער דיא טרעפ, און ער האט זיך צוגעהערט. דער געדאנק,
אז זשאק געפינט זיך אונטער זיין דאך, האט איהם געפייניגט. פאר וואס זאל ער
בעסער ניט אוועקלויפען, איידער צו מאכען ערקלערונגען? יעדען מאל ווען ער איז
געווען אין א קלענליכען צושטאנד איז זיין ערסטער געדאנק געווען צו זוכען א פער-
בארנענעם פלאץ און טרייסטען זיך אין איינזאמקייט מיט זיינע רוהיגע טרירמען.
— לאמיר אוועקגעהן, האט ער געזאגט מיט א שטילען קול. איך קען איצט
ניט פערטראנען טעהר. ער פאהרט אב מאָרגען און פאר א נאנצען מאנאט ווע-
לען מיר איהם ניט זעהן מעהר.

אזא מין אנטלויפען איז געווען עקעלהאפט פאר מאנדאלענס בראווע נאטור.
זיא האט געזעהן, אז דאס איז גאר קאלטע רפואות און דאס וועט זיי ניט ערקעזען
פון צוקונפטיגע שטערונגען.

— עס איז פיעל גלייכער צו מאכען איצט אז ענדע, האט זיא געזאגט.

— ניין, ניין, קום איצט אוועק, האט ער געשטאמעלט. מיר וועלען איצט
געהן צו אונזער קליין הייזעל און אבווארטען, ביז ער וועט אפפאָהרען. אויב ווער
פון אונז זאל איהם זעהן נאך א מאל, וואלט איך געפיהלט, אז יעדע האפנונג פון
א צוקונפטיגען ניק איז פערלארען.

מאנדאלען האט זיך אונטערגעגעבען; זיא איז געווען אין נאנצען צערשמע-
טערט און האט געפיהלט, אז וויליאם איז נאך מעהר דערשלאגען און דארום האט
זיא ניט געוואנט צו פאָדערן פון איהם, אז ער זאל טהאן עפעס הערפאָאישעם,
העלדישעם.

זאל זיין אזוי, האט זיא געזאגט, לאמיר געהן.

זיי האבען זיך ארוםגעקוקט, דאס פייער אין קאמין איז אויסגענאננען, דער
לאמפ האט געזאלטען כיים פערקאָשען ווערען, דאס צימער, וואו זיין האבען פער-
בראכט אזוי פיעל גליקליכע אבענדען, האט זיי אויסגעוויזען דונקעל און טרויריג.
אין דרויסען האט דער ווינד שטארק געבלאזען און עס האט זיי געשיינט, אזוי וויא

דער ווינטערדיגער שטורם האט דורכגעברויזט דורכ'ן צימער און האט מיטגענומען מיט זיך דיא נאנצע פרייד און דיא נאנצע רוה פון דעם אלטען וואוינונג. ביים ארויסגעהן פון צימער האבען זיי זיך א צאפעל געמאהן פאר שרעק, דערזעהנדיג זשענעוויוון שטעהן אין א ווינקעל.

אין דעם פערלויף פון דער נאנצער פערצווייפעלטער סצענע, וואס זיא האט צוגעזעהן, האט זיך ביי איהר ניט געריהרט קיין מוסקעל ניט אין געזיכט אין ניט אין קערפער. זיא איז דיא נאנצע צייט געשטאנען אויסגעצויגען און שטייף און האט זיך פערגינגט פון דיזע טרערען און כליפען. מאנדאלעניס געשטענדיגס האט פאר איהר געעפענט א נאנצע וועלט פון באגערען, חרטה, פרייד און לייד. זיא האט צו זיך געזאגט, אז דיא מענטשען, וואס שפיעלען זיך מיט פייער, פערדינען כשר. אז זיי זאלען זיך אויבגי פראטען אין פייער. איהר שרעק איז געווען פערמישט מיט א געוויסער נייגירדע, דיא נייגירדע פון א פרוי, וואס איז געעלטערט געווארען אין דיא צרות פון לעבען, אהנע צו פערזוכען דיא פרייד פון דעם לעבען. פילייכט האט זיא א קורצע וויילע מקנא געווען מאנדאלענען דיא ביטערע פערנגיגענס פון זינד און דיא העלישע פייערען, וואס האבען געברענגט אין מאנדאלעניס ברוסט. אזוי! הייסט עס, אז זיא האט געהאט רעכט, ווען זיא האט גערענקט, אז דיזע בעשעפעניס אין געשיקט געווארען פון זיין שווארצע מאיעסטעט אליין. נאט האט איהר ערלויבט ארומצוואונדערען איבער דער ערד און צו זוכען אומצוברענגען געשמות זיא האט געקוקט אויף איהר, וויא זיא האט זיך געקרימט אויפן באדען, וויא זיא וואלט געד קוקט אויף א שלאנג, וואס קריכט אין שמויב אויפן גרויסען וועג. דיא טרערען, וואס זיא האט פערנאכטן, זיינען געווען נאך דער מיינונג פון דער אקטער פרוי, טרערען פון צאָרן, פאר וואס מען האט פון איהר אראבגעריסען דיא מאסקע.

"אויסגעלאסענע! פערפיהרערקע!" האט זיא געמורמעלט, זעהנדיג דעם וואָלד בראַנזענע האָר, וואס האט זיך צולאזט איבער איהר קערפער, ווען מאנדאלען איז צוגעקומען צו דער טהיר איז זשענעוויוו געשווינד אפגע שפרונגען אהינטער, אום זיא זאל איהר ניט בעריהרען.

— „אויסגעלאסענע!" האט זיא דורכגעזויט דורך איהרע צייהנער. דער נהנום האט זיך ארויסגעשפייט, אום דוא זאלסט פערפיהרען דעם הייליגען מיט דייען רויטע ליפען און ווייסע הויט. דוא ביזט שעהן און געזונד, ווייל דוא האסט זיך געהאדעוועט אויף בלוט, נאר זיך וועט איינגעהמען א מיתה משונה, און דוא וועסט בעגראָבען ווערען אונטער א פלייס.

ג נט מאַנדאַלען אין ניט וויליאַם האבען געקענט הערן אליין, וואס זיא האט

געזאגט. זיי האבען נאר געקענט כאפען א וואָרט דא און דאָרמען און האבען גע-
 מינט, און דאס איז א געבעט צו פערטרייבען דיא ניטגוטע, וויסענדיג און זיא
 גלויבט, און דיא ניטגוטע יאָנען זיך דאָ ארום אין שלאָס. דאך זיינען זיי געווען
 זעהר פערוואונדערט און בעאונרוהיגט, ווען זייא האבן זיא דא דערזעהן, דען זיי
 האבען געדענקט, און אויסער זיי שלאָפען שוין ארע אין שלאָס.

זיא האט סכתמא געהערט אלץ און וויליאם האט איהר געוואלט זאגען, און
 דאס זאל בלייבען א סוד, א סעקרעט, ווען זיא איז צוגעקומען געהענסער און האט
 געזאגט מיט איהר געוואוינליכען שטייפען קוק:

— וואס זאל איך זאגען דיין פריינד? זאל איך איהם דערזעהלען פון דיין
 שאנדע?

— זיי שטיל, משונענע פרוי! האט וויליאם אויסגעשריען מיט כעס.

— זיא איז גערעכט, האט געזאגט מאנדאלען, מיר מחען ערקלערען איהם

דיא אורזאכע פון אינוער אבוועזענהייט.

— זיא קען זאגען, וואס זיא וויל, האט וויליאם געזאגט. איך ווייס ניט וואס

צו זאגען איהם און מיר ארט עס ניט. דוא קענסט זאגען, און א פלעצלעכער
 טוירט פון א קרוב האט אונז געצוואונגען צו פערלאזען דיא הויז אין מיטען נאכט.

זשענעוויוו האט אויף איהם א קוק געטהאן טרויעריג.

— יא, מיין קינד, איך וועל פאר דיר זאגען א לינגע, נאר מיין לינגע וועט

דיך ניט אבראמעווען פון דיא יסורים, וואס דוא נרייטסט און פאר זיך ניט אכטונג

דער נהינם עפענט זיין מויל אונטער דינגע פיס. איך זעה דעם אברונד, און אויב

דוא וועסט לעבען מיט דיזער פרוי, וועסטו געוויס געהן כף הקלע.

— שוויג! דוא ביזט פערדיקט! האט אויסגעשריען וויליאם.

מאנדאלען האט זיך א צאפעל געטהאן, בענגענדיג דיא פלאמענדע אויגען

פון דער פאנאטישער פרוי?

— ניין, זיא איז ניט משונע, האט מאנדאלען א מורמעל געטהאן און דיר

וועט זיין אזוי וואויל, און דוא וועסט פאלגען איהרע ווערטער. לאָן מיר געהן אליין,

וויליאם. דוא הערסט, וויא אין דרויסען בלאָזט דער ווינד? דאס איז א ווארונג

פון גאט, און דוא זאלסט ניט טהייען מיין שאנדע. איך געה אליין.

— ניין, איך וועל דיר ניט לאזען געהן אליין, האט וויליאם געענטפערט מיט

אן אנטרווארטעטע ענערניע. אויב אונז איז בעשערט צו לידען, וועלען מיר לידען

צוזאמען. נאר דיא האַפנונג איז נאך ניט פערלארען און אונזער זינד וועט פערנעך

בען ווערען.

דען האט זיך פלוצלינג דערהערט זשענעוויזיס קול וויא א טירמען-בלאָס :

— נאָט דער פאָטער פערניט קיין טאל ניט קיין זינד !

דיזע ווערטער האבען פערפרארען דיא מאַרף פון איהרע ביינער. זיא האט שוין זיי געהערט פון זשענעוויזיס מויל פאר זשאק'ס אַנקומען און זיי האבען דאָ מאַלס געקלונגען אין איהרע אויערען וויא א שלעכטע פראָפעצייאונג, וויא א שלעכטע נבואה און איצט ווען זיא האט געזוכט רוה האבען זיי נאָך א ערגערען איינדרוק געמאכט אויף איהר. דיא כחות האבען איהר פערלאָזט און זיא האט זיך אַנגעשפארט אן איהר מאַל'ס אַרם.

— דוא הערסט ? האט זיא קוים ארויסגעערעדט, נאָט פערניט קיין טאל ניט מיר וועלען אונזער שטראָף ניט אויסמיידען.

— הער ניט וואס דיזע פרוי רעדט, האט וויליאַם געזאגט, אוועקפיהרענדיג איהר. זיא רעדט פאלש, נאָט איז א נומער און איז מוחל דיא, וואס טהוען תשובה. זיא האט געשאַקעלט מיט'ן קאָפּ.

— קיין טאל ניט ! האט זיא געמורמעלט. קיין טאל ניט !

זיי זיינען ארויס פון הייז. זיי האבען קוים פערשטאנען, אז זייער אנטלויפן איז נארעיש. נאר דער קלאַפ איז געווען אזוי אונערווארטעט, אז פון שרעק האבען זיי ניט געהאוסט וואס צו טהאָן און האבען געזאלגט דעם ערסטען געפיהל צו בעהאלטען זיך אזוי וויא פערואונדעטע חיות. זיי זיינען ניט געווען פעהיג צו דענן קען און האבען זייער הויז איבערגעלאזען פאר זשאַק'ן און זיינען אליין אַנטלאפען.

X.

דיא נאכט איז געווען שווארץ וויא טינט. דיא קעלט איז ניט געווען אזוי גרויס, נאר עס איז געווען רעמפיג און שניידענדיג. דער ווינד האט געבלאָזען און געפייפּט צווישען דיא בוימעד פון פארק.

וויליאַם און מאנדאלען זיינען געגאנגען האנד אין האַנד אנטקעגען דעם ווינד. ווען זיי זיינען ארויס פון צווישען דיא בוימער, האבען זיי זיך ביידע מיט א מאַל אומגעקעהרט און א קוק געטהאָן אויפ'ן שלאס. זיי האבען ביידע געוואלט זיך איבערזיינען, אז דיא פענסטער פון זשאַק'ס צימער איז פינסטער און אז ער שלאָפט שוין. זיי האבען נאר געזעהן דיא פינסטערניס פון דער נאכט. זיי האבען נוס געוואוסט דעם ווען צו זייער הייזעל, דאך האט זיי גענומען א נומע האלבע שטונדע, ביז זיי האבען געמאכט דיא קורצע שטרעקע, אזוי פינסטער איז געווען, אויס'ן ווען האט זיי אַנגעכאפט א רענגען און זיי זיינען דורכגעווייקט געווארען ביזן

לייב און האבען געציטערט פון קעלט, ווען זיי זיינען ענדליך אנגעקומען אין זייער הייזעל.

זיי האבען מיט שווייניקייטען אנגעצונדען א ליכט און זיינען ארויסגעגאנגען ארויף דיא טרעפּ, וואס האבען געפיהרט צו זייער שקאף-צימער, וואו זיי האבען שטענדיג געהאט אנגענרייט האַלץ אין קאַמין צו מאכען א פייער. ווען זיי האבען געפענט דיא טהיר פון דיווען צימער, זיינען זיי געבליבען שטעהן פערואונדערט. זיי האבען פערנעסען מיט א טאָג פריהער צו פערמאכען דיא פענסטער און דער רענען האט יעדע זאך נאָס געמאכט. דער ווינטער האט זיך פערקליבען אין זייער געליעבטער וואוינונג. דיא ווענד, דיא פאָטעלען, אפילו דאס האַלץ אין קאַמין איז געווען דורכגענעצט.

ווייליאם איז ארויסגעגאנגען און האט ארויפגעבראכט טרוקענע האַלץ, און ווען דאס פייער האט אנגעהויבען צו קנאַקען אין קאַמין, האבען דיא אנטלאפענע געדענקט, אז זיי וועלען אויך אין ניכען צוריק געפינען זייער רוח.

אין שאַפע זיינען שטענדיג געהאנגען קליידער און זיי האבען זיך איבערנע- טהאן און געזעצט זיך אנטסקענען פייער, נאר זיי האבען זיך ניט געקענט ענטשלי- סען צו געהן אין בעט.

דער זיינער האט געשאַנען פייער.

— אויך וועל שלאַפען אין דיווען פאָטעל, האט געזאגט וויליאם. דוא מוזט זיין זעהר מיער, געה שלאַפען, מיין קינד.

זיא האט אַ שאַקעל געטהאן מיט'ן קאַפּ, און אין צימער איז ווידער שטיק געווארען.

דער שטורם אין דרויסען האט ניט אויפגעהערט. דער ווינד האט געפייפּט, וויא א ווילדע בעכטיע אין דיא פענסטער און אין קוימען. עס האט אויסגעוויזען אזוי וויא אַ נאַנצע באַנדע ווילדע וועלף האבען אַטאַקירט דאס הייזעל. נאך יעדער אַטאַקע, נאך יעדען אַנפאַל האבען געציטערט דיא שוואכע ווענד פון דעם הייזעל. דאן איז געקומען דער רענען און האט אביסעל איינגעשטילט דעם ווינד, קלאַפּענדיג אין דאָך, וויא אין אַ פּויק צו אַ בענרעבעניס מאַרש.

מאַנדאַלען האט זיך פערואונדערט ארוםגעקוקט. איז דאס געווען זייער בעקוועמע בעהעלטניס, זייער טהייערע היים? עס האט זיי געשיינט, אז אפילו דאס מעבעל האט זיך אומגעביטען, אז דאס הייזעל אליין איז געווען עפעס אן אנ- דערע. וויליאם האט אַמאַל געזאגט, אז אויב זיי וועט טרעפען אן אונגליק, וועלען זיי זיך בעהאַלטען אין דיווען הייזעל, נאר איצט ווען דאס אונגליק איז געקומען, און

זי האבען אבגעזוכט דייע בעהעלטניס, האבען זיי נאר געפונען דעם שאמען פון זייער ליעבע, און זיי זיינען געווען צומישט, צומהומעלט פון דעם נענענווערטיגען שרעק און פון א שארפע בענקעניס נאך דער טוידטער פערנאנגענהייט.

זיי זיינען געווען צו פיעל אויסגעמאטערט נייסטיג און פהיויש, אז זיי זאלען קענען אויסרעדען איין איינציג וואָרט.

מאנדאָלען האט זיך איינגעהילט אין איהר לאנגע שטוביגע קלייד פון בלויען וואָלל. דיא פלאמען האבען געווארפען א זעלטזאמע ליכט אויף איהר געזיכט, וואס איז טהיילווייז געווען אין שאַטען, און אויף איהרע האר, וואס זיינען דורכגע- נעצט און פערפלאַנטעט געווארען אין רענען און וואס זיינען געלענען אין שווערע מאַסען פון ביידע זייטען געזיכט. איהרע אויגען זיינען געווען פערוואָלקענט און טרויעריג, איהרע ליפען בלייך און צוואמענגעפרעסט.

וויליאם האט איהר אנגעקוקט מיט אן אונרוהיגען ערשטוינען. דיזע בעשע- פעניס איז נאר ניט געווען עהנליך צו יענער פרוי, וועלכע ער האט ליעב געהאט מיט אזא צוטרויען. ביז איצט איז איהם קיין מאל ניט אריין דער געדאנק, אז ער איז ניט אללעס פאר איהר, אז ער הערשט ניט מיט איהר נאנצען הארצען. איצט האט א שרעקליכער צווייפעל געזאגט זיין הארץ. פיליכט האט זיא דיא נאנצע צייט געטראכט פון יענע ארטע קוסען, וועלכע האבען נאך ניט צייט געהאט אבר- צוקיהלען זיך? וויא אלע געוועזען און איידעלע נאטורען איז געווען זעהר לייכט צו מאכען איהם אייפערזוכטיג. זיין פאנאזיע האט איהם יעצט געמאָלט שרעקליכע זאכען. אם מייסטען האט איהם ניט געלאזט רוהען דער געדאנק, וואס מאַנדאָל- לעניס ערסטער געליעבטער איז געווען זשאק, זיין פריינד, זיין ברודער. דאס האט ביי איהם גערויבט דיא מעגליכקייט לאַגניש צו דענקען. ער האט פערנעבען זשאקין נאר ער האט געטראכט פון איהם מיט שרעק, וויא פון א מענשען, וועלכער האט איהם ניט ווילענדיג געמאכט א טוידטליכע יואנד. ווענען מאנדאָלען האט ער איצט נאר ניט געטראכט, זיא איז איצט געווען טוידט פאר איהם. אין קאָפּ האט זיך ביי איהם צופלאַנטערט דיא ווירקליכקייט און איהם האט אויסגעוויזען, אז זיא איז זשאק'ס ווייב און ער האט אויף איהר קיין רעכט ניט.

איצט האט ער ניט וועמען ליעב צו האבען, זיין גליק איז צערשטעטערט געווארען. אלע ליידען פון זיין נאניץ קעבען האבען זיך צוריקגעקעהרט צו איהם. ער האט דערפיהלט זשענעוויזיס אבוהעם איבער זיין ווינעל, ער האט זיך געזעהן אלס קינד, פערפלאַנט פון אקעמען, מיט א צובראכענעם הארצען, ער האט זיך

דערמאנט אן דעם פאטער'ס זעלבסט-מאָרד. וויא אזוי האט ער דאס געקענט אַ מאָל נארעש גלויבען, אז נאט קען צו איהם זיין באַרעמהערציג?
דיא נאנצט צייט איז מאַנדאַלען געזעסען פּערוונקען אין איהרע געדאַנקען.
וויליאם האט זיך געפרעגט, פון וואס קען זיך טראכטען. זעהר מעגליך, אז פון זשאָקין און ער האט אומזיסט געזוכט צו כאַפּען עפעס אן אויסדרוק אויף איהר קאַלטען געזיכט. נאר ער האט געהאט אַ מעות, מאַנדאַלען האט פון קיין זאך ניט געטראכט. זיא איז געווען האלב איינגעשלאפען מיט אפּענע אויגען.

דער-מאן און ווייב זיינען אזוי אבגעזעסען ביז עס האט אנגעהויבען צו טא-גען. זיי האבען ניט ארויסגערעדט קיין איינציג וואָרט, דיא פענסטער האבען זיך בעגאַסען מיט אַ בלויע גראָהקייט און דאס צימער האט זיך אנגעהויבען אָנצופירען מיט אַ געלבען ליכט.

וויליאם איז צוגעגאנגען צום פענסטער. דער רענען און ווינד האבען אויפגע-הערב, דיא לאַנקעס זיינען געווען פּערשוואמען מיט וואסער און דער הימעל האט געהאט אַ כּמארען, בלאטיגען קאַליר.

דיזע שטונדע איז אימער זעהר אומעדיג און איצט האט ער זיך געפיהלט נאך מעהר טרויעריג. ער איז געווען צובראָכען קערפּערליך און נייסטיג און א שוידער איז איהם איבערגעגאנגען איבער'ן לייב פון קעלט. מאַנדאַלען האט אויך געציטערט אזוי וויא ער און זיא איז אויך צוגעגאנגען צום פענסטער און האט גע-זאגט אין דער שטיל:

— וויא שמוציג עס זעהט איצט אויס!

— יא, דיא נאנצע נאכט האט גענאסען, האט וויליאם געענטפערט, אַליין

ניט וויסענדיג, וואס ער זאגט.

נאך אַ קורצען שטילשווייגען האט זיא ווידער געזאגט:

— דוא זעהסט, דער ווינד האט צובראָכען דארטען דעם בוים און האט גע-מאכט אַ חורבן צווישען דיא שעהנע בלומען. עס זעהט אויס וויא אַ בית עולם.
— דאס האט דער רענען געמאכט, האט ער געענטפערט.

זיי האבען אבגעלאזט דיא פארהאנגען, ווייל זיי האבען ניט געקענט ארי-בערטראגן דעם טרויעריגען אויסזעהן און זיינען צוריקגעגאנגען צום קאַמין. קיין מאל האט דאס צימער ניט אויסגעזעהן אזוי אומעדיג וויא איצט. זיי האט פּער-כאַפט ביים האַרצע, ווייל זיי האבען אנגעהויבען צו פּערשטעהן, אז דיא אומעדיג-קייט קומט ניט פון דעם בלייכען שיין פון דעם פריהמארגען. דיא טעלאַנכאַלישע

צוקתפס האט ביטער געמאכט דיא געגענווארט און פערניפטעט דיא נאנצע זיס-
קייט פון זייער פערנאנגענהייט. יעדער פון זיי האט געזאגט צו זיך :

„מיר האבען געטהאן ניט נוט, וואס מיר זיינען געקומען אהער; מיר האבען
געדארפט זוכען א בעהעלטניס עפעס אין א נייען פלאץ, וואו דער גייסט פון אונ-
זער פריהערדיגער ליעבע זאל אונז ניט פערפאלגען אויף שריט און טריט. אויב
דיזע שטוהלען, וואו מיר זיצען איצט, זיינען ניט אזוי בעקוועם, וויא א טאל, איז
דאס אונזער אייגענער שוכה, ווייך מיר אליין זיינען געווארען פערפרארענע און יעדע
זאך אין אונז איז קאלט און טויט“.

איצט אבער איז דער נעבעל פערשוואונדען פון וויליאמ'ס אויגען און ער
האט אנגעהויבען צו זעהן דיא זאכען ארום זיך, וויא זיי זיינען געווען אין דער
ווירקליכקייט. דיא שלעכטע געדאנקען און קראנקע עדישינגען פון דער נאכט
זיינען פערשוואונדען. מאנדאלען איז ווידער געווארען זיין ווייב, זיא האט איהם
ליעב און ער איז געווען פערטיג צו קעמפפען מיט יעדען איינעם, וואס וועט איהר
וועלען רויבען פון איהם, אום זיא זאל ניט בעלאנגען צו קיינעם אויסער צו איהם
אליין.

עס איז קיין שום פראגע ניט, אז ער האט נאך געליטען, נאר דער ערסטער
קלאפ איז שוין געווען פאראיבער, און מיט זיין לייכטען כאראקטער האט ער שוין
אנגעהויבען צו דענקען, אז דאס איז נאר ניט אזוי שרעקליך, וויא איהם האט עס
אויסגעוויזען.

נאר וואס אנבעלאנגט מאנדאלען, איז מיט איהר געווען אנדערס. זיא האט
געפרובט נאך א מאל ארויסרופען איהרע האַנגונגען, נאר איהר אנשטרענגונג איז
געווען אומזיסט. דער שוואכער שמייכעל איהרער האט דערמאנט אן דעם שטיי-
כעל פון א שטערבענדער פרוי, וואס פיהלט שוין דעם קאלטען אטהעם פון דעם
טויט אויף איהר געזיכט.

זיי האבען פערבראכט א טהייל פון דעם פריהמארנען ביים קאמין און גע-
רעדט פון פערשיעדענע זאכען, אבער זיי האבען אויסגעטיידעט צו בעריהרען זייערע
וואונדען, איבערלאזענדיג דאס אויף אן אנדער צייט. פלוצים איז וויליאמען אריין
א געדאנק אין קאפ. קעצטען אבענד איז לוסים אטע געקומען אין שלאס און האט
געבעטען, מען זאל איהר לאזען געהמען דאס קינד צו זיך אויף דער פארם, ווייל
היינט וועט זיא פאקען ברויט און דאס קינד האט זעהר ליעב צו צוקוקען זיך, וויא
מען מאכט אויס דאס ברויט. וויליאם איז געווען זיכער, אז זיא איז נאך דארטען
און איהם האט זיך שטארק פערגלוסט צו זעהן איהר און האלטען איהר געגען זיך

און נעבען מאנדאלען. אין זיין פערצווייפלונג האט ער פערנעסען אן זיין קינד, און איצט האט ער זיך דערפרייט, דערמאנענדיג זיך אן דיזען לעבעדיגע בונד צווישען זיי ביידען. איז דאס ניט א בעשטעטיגונג, אז זייער בונד איז אן אייביגער ? דעם קינד'ס שמייכלע וועט פערטרייבען דעם ווייהטאָג פון זייערע הערצער און וועט זיי איבערצייגען, אז קיין אירישע מאכט קען זיי ניט שידען.

— מאנדאלען, האט וויליאם געזאגט, דוא קענסט געהן אין דער פארם נאך כוסי'ן. זיא וואלט געקענט פערברענגען דעם טאָג מיט אונז.

מאנדאלען האט פערשטאנען, וואס ער מיינט מיט דעם, זיא האט אויך פערנעסען אן דעם קינד און דער נאָמען פון איהר טאָכטער האט ביי איהר ער-וועקט א פרייד אין הארצען.

— דוא ביזט גערעכט האט זיא געענטפערט. אויסער דעם קענען מיר דאך ניט זיצען א גאנצען טאג אהן עסען. מיר וועלען פריהשטאָקען מילך און אייער. זיא האט זיך צולאָכט, אזוי וויא עמיצער וואלט איהר פארנעגלאנגען צו געהן אויף א פיקניק.

„איך בין גערעטעט!“ האט זיא געטראכט.

מיט צוויי מינוט שפעטער איז זיא שוין געווען איינגעוויקעלט אין א שאָל און איז געשווינד געגאנגען צו דער פארם. וועהרענד איהר אבוועזענהייט, האט וויליאם צוגערוקט א קליין טישעל צום קאמין און האט עס פערשפרייט מיט א ווייסע טישטוך. דיזע פארברייטונגען צו א פריהשטאָק פאר צווייען, האט איהם דערמאנט אן יענע גליקליכע טעג, ווען זיא האט דא געוואוינט און ער פלעגט קומען צו איהר צו גאסט. דאס צימער האט מיט א מאָל בעקומען זיין אמאליגען אויסזעהן; דא איז געווען ווארעם און בעקוועם און ער האט פערנעסען דיא בלאָטע אין דרויסען און האט צו זיך געזאגט, אז זיי וועלען פערברענגען אן אנגענעהמען טאָג. דיא גרויע וואָקען האבען געהאט אין זיינע אויגען א בעזאנדערען רייץ.

מאנדאלען האט זיך געזאמט א היבשע צייט און ווען זיא האט זיך צוריקגעצו קעהרט, איז איהר וויליאם געגאנגען אנטקענע און האט איהר געהאלפן ארויפן. ראנגען דאס קערבעלע מיט עסענווארג, וואס זיא האט געבראכט. דיא קליינע לויס האט מיט זיך געטראגען א לעפעשקע (קאָרוש, קוכען), האלטענדיג שטייף מיט ביידע הענטלאך ביי דער ברוסט. לויס איז אלט געווען דריי און האלב יאָהר און איז געווען גרויס פאר איהרע יאהרען. איהרע שטייפע, פולע גלידער האבען גע'וויזען אז זיא האט געגאסען פיעל פרייע לופט און איז פאלקאם געזונד. זיא איז געווען שעתן וויא איהר מוטער, איהר שמייכל איז אויף געווען דער מוטער'ס און

האט אביסעל וויכער נעמאכט איהר געזיכט, וואס האט אויסגעזעהן צו שטרענג פאר איהרע יאָהרען. זיא איז געווען זעהר קלוג און האט ניט אויפגעהערט צו רעדן, שטעלענדיג אזעלכע פראגען, וואס האבען זעהר אמוזירט דיא עלטערן. ווען זיא האט דערזעהן דעם פאָטער, האט זיא צו איהם אויסגערופען:

— נעהם מיך אייף דיא הענד!

זיא האט קיין לוסט נעהאט צו פערלירען איהר קיכען און האט ניט געדוּאַגט ארויפצושטייגען אויף דיא טרעפ און דיא היכף פון דיא פאָרענצען. וויליאם האט איהר אויפגעהויבען אויפ'ן אַסעל און דיא בעריהרונג פון איהרע קליינע הענטראַך אן זיינע האָר האט געווארעמט זיין הארצען.

— שטעל זיך פאָר, וויליאם, האט מאַנדאַלען געזאגט, ווען איך בין אנגעקור מען אין פאָרק, איז נאך דיא קליינע פויכערקע געלענען אין בעט. זיא האט זיך דארטען געזיכען בראָטען עפעל און זיא האט מיך געזוואונגען, איך זאל מיט זיך נעהמען צוויי עפעל און פערזיכערען איהר, אז דיא עפעל וועט מען קענען דא בראָטען.

— נאר בראָטען וועל איך זיי אליין, האט זיך לויט אריינגעמישט. איך ווייס

וויא צו טהאָן.

וויא נאר וויליאם האט איהר אראָבעלעאַזט אויפ'ן באָדען, איז לויט גלייך צוגע אָפען צו איהר מוטער'ס קעשענע, פון וואנען זיא האט ארויסגעשטעפט דיא צוויי עפעל. דאן האט זיא זיי אנגעשטאכען מיט'ן שפיץ פון א מעסער און איז צו געגאנגען צום קאמין, האט זיך געשטערט אויף דיא קניע אנטקעגען פייער מיט זעהר אן ערנסטען געזיכט. זיא האט אבגעשארט דיא אַיט און אנדערגעזענט דיא עפעל אויף דיא ציגעל. האבענדיג געפטר'ט אזא וויכטיגע ארבייט, איז זיא אבגע'טראכען אביסעל ווייטער פון אייווען און האט ניט אראפגעכאזט דיא אויגען פון דעם עפעל, האלטענדיג איהר מוכען אויף דיא קניע.

וויליאם און מאַנדאַלען האבען איהר נאָכגעקוקט מיט א שמייכעל. דיא וויכ'טיגע מינע פון א שטארק בעיטעפטיגטע בעל הבית'סע, וואס זיא האט געמאכט, האט זיי שטארק אמוזירט. קוקענדיג אויף איהר, האבען זיי ווידער גענומען האָפען, אז זייער צוקונפט קען נאך זיין אונשולדיג און ריין. אין קינד איז געלעגען זייער גאנצע צוקונפטיגע גליק.

זיי האבען זיך געזעצט צום טיש און גענעסען מיט א ניטען אפעטיט. זיי האבען איצט געקריגען מוסה צו רעדען אפילו פון מאָרגען, פון זייער צוקונפט, פון דער צייט ווען זייער מאכטער וועט התונה האבען און דיא עראינערונגען וועגען

זשאקין זיינען פערטריבען געווארען ביים ערשיינען פון דיזען קינד.

— דייע עפעל ווערען פערברענט, האט מאנדאלען געזאגט מיט א געלעכטער.

— ניין, זיי וועלען ניט פערברענט ווערען, האט לויס געענטפערט רוהיג. איך

וועל איצט אנווארעמען מיין קוכען.

ביי דיזע ווערטער האט זיא געווענדעט איהר געזיכט צו דער מיטער. איהר

געזיכט האט אנגענומען אן ערנסטע און וויכטיגע מינע, און זיא האט אויסגעזעהן

דערפון פיעל פיעל עלטער. ווען זיא האט ניט געשמייכלעלט, האט זיא געהאלטען

איהרע ליפען צוזאמענגעפרעסט, מיט אנגערוקטע ברעמען.

וויליאם האט פון איהר ניט אראָבגעלאזט קיין אויג. פלוצים האט ער זיך א

צאפעל געטאן און האט איהר אנגעהויבען צו בעטראכטען מיט א וואַקסענדיגן

שרעק.

— וואס איז דער מעהר? האט מאנדאלען געפרעגט אונרוהיג.

— נאר ניט, האט ער געענטפערט און האט ניט אראָבגעלאזט דיא אַויגען

פון לויסין. אין דער זעלבער צייט האט ער א רוק געטהאן דעם שטוהל אהינטער

אזוי וויא ער וואלט וועלען אנטלייפען פון א בייזע ערשיינונג.

זיין געזיכט האט אויסגעדרוקט א טיעפעס ליידען. ער האט געמאכט א קליי-

נע מעכאנישע בעוועגונג מיט דער האנד, און וויא ער וואלט וועלען אוועק טרייבען

דאס קינד.

מאנדאלען איז א דערשראקענע געווארען פון זיין בלייבקיט און האט ניט,

פערשטאנען, וואס אזויגס אין איהם פלוצים געשעהן. זיא איז צו איהם צוגענאנגען

און אנידעדגעזעצט זיך אויפ'ן הענטעל פון זיין פאטעל.

— זאג מיר, האט זיא געפרעגט אונרוהיג, וואס איז דיר פלוצים געווארען?

ערסט מיט א מינוט פריהער האבען מיר ביידע געלאכט און איך האב שוין אנגע-

הויבען צו גלויבען, אז פאר אינז הויבט זיך אָן א ניי לעבען. זאָג מיר איך בעט דיך,

וואס פאר א שלעכטער געדאנק איז דיר אריין אין קאָפּ. זאג, איך וועל דיך אויס-

היילען, דוא מוזט זיין גליקליך.

ער האט א שאַקעל געטהאן מיט'ן קאָפּ און האט געציטערט מיט אלע

גלידער.

— ניב א קוק אויף לויסין, האט ער געזאגט מיט א שטימען און הייזעריגען

מורטעל, וויא מורא האבענדיג. אז עמיצער זאל איהם ניט הערען.

דאס קינד איז נאך אלץ געזעסען אויף דער ערד און האט געהאכט, דעם

מובען אויף א גאָפעל אנטקעגען פייער אזוי נאהענט, וויא דיא היץ און איהר קורצע

הענטל האט ערליכט. איהרע ליפען זיינען געזען צוזאמענגעפרעסט און איזרע ברעמען צוזאמענגעצויגען.

— אלזא? האט געזאגט מאנדאלען.

— זעהסטו דען ניט? האט וויליאם געענטפערט מיט א טאָן, וואס איז אלץ

געווארען אונרוהיגער.

— איך זעה נאר ניט.

וויליאם האט בעהאלטען זיין געזיכט אין דיא הענד און האט אויסגעשריען

מיט פרעזליכען ווייהטאג:

— קענסטו דען ניט זעהן איהר עהנליכקייט אויף זשאקין?

מאנדאלען האט זיך א צאפעל געטהאן. איהרע אויפגעריסענע אויגען זיינען

צוגעשמירט צו לוס'ס געזיכט און האבען געבליצט מיט א ווילדע אונרוהיגקייט.

וויליאם איז געווען גערעכט. לויט איז געווען עהנליך צו זשאקין. דיא עהנליכ-

קייט האט זיך שרעקליך געווארפען אין דיא אויגען. איבערהויפט דאמאלס. ווען זיא

האט צוגעצויגען איהרע ברעמען. דאך האט מאנדאלען ניט געוואלט עס צוגעבען

ווייאמען.

— דוא האסט א טעות, האט זיא געענטפערט. לויט איז זעהר עהנליך צו

מיר. וויא וואלטען מיר דאס פריהער ניט בעמערקט, ווען אזא עהנליכקייט וואלט

עקזעסטרט?

זיא האט ניט אנגערופען זשאקין מיט'ן נאמען, זיא האט עס ניט געקענט

ברענגען פאר איהרע ליפען, נאר זיא האט געציטערט פון קאָפּ ביז דיא פיס.

— ניין, איך האב קיין טעות ניט, האט וויליאם זיך אנגערופען, און דוא

זעהסט עס אזוי גוט, וויא איך. און ווען זיא וועט יעלטער ווערען וועט זיא זיין א

לעבעדיגער בילד פון איהם. איך האב קיין טאק ניט געזעהן, אז זיא זאל אזוי צו

זאמענדריקען דיא ברעמען. גאט אין הימעל! ווער איך ניט פעררירט?

ער האט זיך אנגעכאפט מיט ביידע הענד פאר'ן צאָפּ. גרויסע טראָפען

שווייס זיינען ארויסגעטראמען אויפ'ן שטערן. מאנדאלען האט ניט געוואנט ארויס-

רעדען א ווארט. זיא איז נאך אלץ געזעסען אָנגעשפּאַרט אויף זיין אַקסעל און האט

דיא אויגען ניט אראפגענומען פון לוס'ן. דאס קינד איז נאך אלץ געווען פערנומען

מיט איהר ארבייט ביים פייער, דיא עפעל האבען זיך פון געבראָמען און דער

קוכען האט בעקוטען א פיינעם ברוינעם קאָליר.

— דוא האסט געליעבט יענעם מאן דיא גאנצע צייט, האט וויליאם געזאגט.

— ניין, ניין? האט מאנדאלען אויסגעשריען. מאך מיך ניט ערנער, וויא איך בין.

— לויט איז עהנליך צו איהם, האט ער געענטפערט אהן רחמנות.
— ווייה איז מיר! האט מאנדאלען אויסגעשריען, פערברעכענדיג מיט דיא הענד. וואס פאר א ביטערער מול מיינער איז! יעדע זאך האט זיך וויא אנגערעדט צו רואנירען מיך.

נאר אומזיסט איז געווען איהר שווערען. וויא האט געזעהן מיט פערצווייג-לונג, אז זיא וועט איהם קיין טאָל ניט קענען איבערצייגען אין דער ווארהייט פון איהרע ווערטער. ער האט בעשולדיגט אפילו איהרע געדאנקען, און איהר איינציגע פערטהיידונג געגען דיזע אלע בעשולדיגונגען וואבען נאר געקענט זיין שבעות און ווערטער.

א פאר מינוט זיינען זיי ביידע געזעסען שטיל.

— מיינע עפעל זיינען פערטיג! מיינע עפעל זיינען פערטיג! האט לויט אויסגעשריען אויסער זיך פאר פרייד.

זיא איז געזעסען א פאר מינוט און האט בעטראכט איהרע עפעל און איהר קוכען. דאן איז זיא אויסגעשפרונגען און האט אנגעהויבען צו פאטשען מיט דיא הענטלאך פאר פרייד. זיא האט ארונטערגענומען א טעלער פון טיש און האט געוואלט ארויפלייגען אויף איהם דיא עפעל, נאר זיי זיינען געווען צו הייס, און זיא זיך צוריק געמוזט זעצען אופ'ן טעפפיד און עססען זיי מיט דיא אויגען, בעריהרענד דיג זיי פון צייט צו צייט מיט'ן שפיץ פון איהר פינגער. ווען דיא עפעל האבען זיך ענדליך אביסעל אבגעקיהלט, איז ביי איהר געווארען א קאכפף צווישען דעם לויט צו נאשען און ליבע צו דיא עלטערן. ענדליך האט דאס לעצטע געפיהל גאזענט און זיא איז צוגעלאָפּען מיט'ן טעלער צום פאטער.

— ווילסטו אן עפעל, פאפא? האט זיא גערענט מיט א ניט שטייפען קול, אין וועלכען עס האט זיך וויא געהערט א געבעט, אז ער זאל זיך אבזאנען פון דעם כבוד.

דיא נאנצע צייט וואס זיא איז געווען בעשעפטונג ביים פייער מיט א מינע פון א פערשמאיעטע בעל הבית'טע, האט זיא איין מאל ניט א קוק געטהאן אין איהר פאטער'ס זייט. נאר ווען זיא האט איהם איצט דערזעהן, וויא ער שאַקעלט זיך אין זיין פאטער, מיט דיא הענד פערשמעלט איבער'ן געזיכט, האט זיא דיא עפעל אנדערגעשמעלט אויפ'ן בארען און האט אנגעשפארט ביידע הענד אן זיינע קניע.

— וואס וויינסטו? האט זיא געזאגט. ביזו געווען שלעכט?

זיא האט זיך געשטעלט אויף דיא שפיץ פינגער, מאטערענדיג זיך צודערן-רייכען דעם פאָטער'ס געזיכט. דיא פערזארגטקייט פון איהר פאָטער און מוטער האט איהר האלב דערשראקען און זיא האט ניט געוואוסט, וואס זיא זאל טהאָן, צו זאל זיא לאכען, צו זאל זיא וויינען.

אַ מינוט איז זיא געשטאנען שמיל, איהר קינדערש פנימעל האט אויסגער-ריקט מיטלייד אין אלע איהרע ציעגע. ענדליך האט זיא אויסגעשטרעקט ביידע הענטלאך און האט געזאגט:

— געהס מיך, טהייערער.

מיט'ן וואָרט „טהייערער“ האט זיא שמענדיג אדרעסירט דעם פאטער, און ביי דיזען וואָרט האט ער איצט אויפגעהויבען דעם קאָפּ.

„וויא עהנליך זיא איז צו זשאק'ן!“

ער האט געפיהלט, וויא איהרע הענטלאך ברענען זיינע קניען ער האט געד-וואלט, אז זיא זאל אוועקנעהן, ווייל ער האט לענגער ניט געקענט אריבערטראָגען איהר אנוועזענהייט. נאר דיא קליינע לוסיא האט געהאט איהר אייגענעם פראַיעקט זיא האט געוואלט ארומנעהמען איהם ארום דאלן און טרייטמען איהם. אויסער דעם, איז זיא שוין איצט געווען צושראקען אין דער ווירקליכקייט, און האט געד-וואלט, אז ער זאל איהר געהמען אויף דיא הענד.

— געהס מיך, טהייערער! געהס מיך, טהייערער! האט זיא געבעטען.

נאר זעהענדיג, אז ער ריהרט זיך ניט, האט זיא עס אליין געוואלט טהאָן און האט זיך אנגעשפארט מיט ביידע עלעגנבייגענס אן איהם, אום ארויפצוקריכען צו איהם אויף דיא קניען. נאר וויליאם האט לענגער ניט געקענט אויסהאלטען און האט איהר א שטופ געטהאָן פון זיך אזוי שטארק, אז זיא האט א פאָל געטהאן אן דער ערד און אבגעקאפט זיך מיט'ן רוקען אן באַדען.

אנפאנגס האט זיא ניט געוויינט: זיא איז געווען צו פערזוואנדערט, און איז געבליבען ליגען אויפ'ן באַדען מיט'ן געזיכט ארויף, דיא ליפען צוואמענגענערעסט און דיא ברעמען אנגערוקט, וואס האט איהר געמאכט אזוי עהנליך צו זשאק'ן.

מאנדאלען איז צו איהר צוגעלאפען און האט דערזעהן, אז נאך איין האר האט זיא געקענט אבשלאגען זיך אן מיט און צושפאלטען דעם קאָפּ.

— אה, וויליאם! דוא ביזט גרוזאם! שלאג מיך, אויב דוא ווילסט, נאר זיי גוט צו דיזער קליינער בעשעפעניס.

זיא האט אויפגעהויבען לוסיא, האט איהר צוגעדריקט צום הארצען, און דאס

קינד האט זיך שטארק צואוויינט. זיא איז ניט געווען בעשעדיגט, נאָר עס איז געווען גענוג ארויסצואווייזען איהר מיטלייד, אז זיא זאל קענען פערניסען טייכען סרערען.

מאנדאלען האט איהר געקוסט און געהאזט און האט איהר געטייט, אז זיא איז ניט בעשעדיגט און האט איהר געזוכט איינצוגעהמען מיט אלערליי צערטליכקייט.

וויליאם איז געווען דערשלאנען פון שאנדע פאר זיין ברוטאלימעט.

„איז דאס מעגליך, אז ער איז אזוי נידריג געפאלען? ער איז גרוואס צו קינדער, ער איז ברוטאל צו זיין אייגען פלייש און בלוט“ האט ער געטראכט. ער האט א ציטער געטהאן, דערווענדיג, וויא נאהענט לוס'ים קעפעל איז געווען צום טיש און האט זיך גערופען „סערדער“. דאָך האט איהם שטארק אויפגעבראכט ווען ער האט געזעהן, וויא מאנדאלען גלעס און קוסט דאס קינד. ער האט זיך געפרעגט, צו מאנדאלען דענקט פון דער עהנליכקייט וועהרענד זיא קוסט דאס קינד. אין נאנצען צובראָכען פון דיזען לעצטען געדאנק, איז ער שאַקלענדיג זיך צו גענאנגען צום בעט, האט זיך אַ וואָרף געטהאָן אין בעט און איז ענדליך איינגעשלאָפען.

ווען ער האט זיך אויפגעכאפט איז שוין געווען נאכט. דיא ערסטע פאר סע-קינדען האט ער ניט פערשטאנען דיא בעדייטונג פון דער שוואבקיט, וואס ער האט געפיהלט אין קאָפ און אין אלע גליעדער, נאר באלד האט ער זיך דערמאנט און זיינע ליידען האבען זיך איהם צוריקגעקעהרט אין אן אנדער פאָרם. דער שאר-פער ווייהמאג איז אריבער און איצט האט ער געפיהלט א טעמפע פערצווייפלונג. אין ציטער איז קיין ליכט ניט געווען אנגעצונדען, נאר דער פייער פון אייווען האט געוואָרפען א ליכט אויפ'ן צימער. ער האט געזעהן, וויא מאנדאלען זיצט אנגעכר-גון אין א גרויסען שמוהל און קוסט מיט גרויסע, אויסגעשטעלטע אויגען אויפ'ן פ'יער. לוס'י האט זיך אין צימער ניט געזעהן, דיא מוטער האט איהר צוריק אבגע-פיהרט אין פאָרם, נאר וויליאם האט ניט געפרעגט, וואו זיא איז. ער האט גע-שיינט צו פערנעסען אין נאנצען אן זיין עקויסטעניץ.

— וויא שפעט איז עס?

— אכט א זייער, האט מאנדאלען געענטפערט מיט א רוחיגען קול.

א וויילע איז געווען שטיק.

— ביזשו געשלאָפען, האט וויליאם ווידער געפרעגט.

— אַ וויילע.

מאנדאלען האט געשלאפען מילייכט א מינוט פינף. ווא האט אין נאכגען
פערלארען דעם מוטה. ווא האט איינגעזעהן, אז עס איז אומזיסט צו פיהרען א
סאמפף גענען דעם שיקואל.

- איך קען זיך נאר נעהמען דאס לעבען, האט זיך ווידער און אבער געזאגט
צו זיך און האט געפונען א מרייסט אין דעם.

וויליאם איז צוגעגאנגען צום פענסטער. דער שטורם איז אריבער. זשאק
איז שוין ווארשיינליך אוועקגעפאהרען, ווייל דער אונטערסטער שטאק איז געווען
בעלויכטען.

ער האט זיך אבגעקעהרט פון פענסטער און איז צוגעגאנגען צו זיין ווייב,
וועלכע איז נאך אלץ געזעסען אנטקעגען דעם פייער פון קאמף, א וויילע האט
ער זיך געשלאגען מיט דער דעה און דאן האט ער געזאגט קורץ:

- מיר פאהרען אב נאך פאריז אויף א מאָנאט.

איהר האט דאס נאר ניט געוואונדערט, ווא האט אפילו קיין קוק ניט גע-
טהאן אויף איהם.

- אין א שטונדע ארום פאהרען מיר ארויס, האט ער ווידער געזאגט.

- נוט, האט זי געענטפערט.

וואס מאכט איהר אויס, צו זיי וועלען פאהרען אין פאריז אדער צו זיי וועלען
פערבלייבען אין וועטייל? וועט איהר וואונד דען ניט בלוטען, וואו זיי וועלען
זיין? זיא האט פערשפאנען, אז וויליאם זוכט אויסצומיידען א בעגעגעניס מיט
לוסיין פאר א געוויסע צייט, און זיא האט געטראכט, אז ער איז גערעכט.

ווען דער טאג און ווייב האבען פערמאכט דיא טהיר פון זייער קליין הייזעל,
האבען זיי דאס געטהאן ניט אהן א ווייטהאג אין הארצען. זיי זיינען נאך דעם
ערסטען קראפ געלאפען אהער צו זוכען דיא רוח פון אמאליגע טעג און זיינען
איצט פון דאנען ארויסגעגאנגען נאך מעהר דערשלאגען און מיט א גרעסערע פער-
צווייפלונג וויא פריהער. אלע עראינערונגען פון דיא גליקליכע טעג זיינען איצט
פערפלעקט געווארען און זיי וועלען שוין מעהר דא ניט פערברענגען קיין גליקליכען
טאָג. און זיי האבען זיך ווידער געפרעגט פון וואנען האט זיך דאס גענומען דאס
אונגליק אויף זייער קאָפּ?

אין זשאָס האבען זיי אויסגעפונען, אז זשאק איז אכגעפאהרען ערסט מיט א
האלבע שטונדע צוריק. זיי האבען צוגעביסען אין גרויס אייזעניס. דיא געריכטען,
וואס מען האט זיי דערלאנגט זיינען צוריק אראבגענומען געווארען פון טיש ניט
געריהרט. זשענעוויז האט נאר ניט גערעדט, זיא האט נאר געקוקט אויף מאנדאלען

מיט א שטרענען בליק. ארום ניין אויגער האט וויליאם געהייסען שפאנען א קאָרעטע. מיט'ן אייזענבאהן האבען זיי שוין ניט געקענט פאָהרען, ווייל עס איז שוין געווען צו שפעט און אין קאפ איז איהם איינגעפארען צו פאהרען אין פאָרו א א קארעטע, דענקענדיג, אז דער איינזאמער וועג וועט אַביסעל אַבקיהלען זייערע געפיהלען. אין א פאר מינוט ארום זיינען זיי שוין געווען אין וועג, וואס האט גע- פיהרט נאך גאַנטעס.

XI.

עס איז געווען זעהר קאָרט. דער ווינד האט פערטריבען דיא וואלקענס און עס האט אנגעהויבען צו פרייען. דיא לבנה איז געווען א קיילעכדיגע און האט בער לויכטען דעם הימעל מיט א בלויליכע שאטירונג, וויא פון פאָלירטען שטאהל. דיא פעלדער האבען זיך געצויגען ווייט, ווייט צום האָרויאנט און יעדע זאך האט זיך קלאר ארויסגעזעהן.

דיא קארעטע האט געהאט פלאץ פאר צוויי מענשען, זיא איז געווען מיט א לעדערנע ביידל'ל, וואס מען האט געקענט אויפשטעלען. ער האט איהר געקויפט ספעציעל פאר מאנדאלען, אום צו פאהרען איבערן לאַנד, און פיער גליקליכע שפאָ- צירס האבען זיי געמאכט אין דיעזער קארעטע | איצט אבער האבען זיך דיא רעדער געקייקעלט מיט א מאַנאַטאַנע, אונפאַרעמדיגע בעוועגונג און דאס פאָר פאָלק אין קארעטע האבען געהערט, וויא דאס פערד האט געקלאפט מיט דיא אייזערנע פאָרן קאָוועס (הופאייזענס) איבער דער איינגעפרארענער ערד. דיא לאנטערנעס פון ביידע זייטען קארעטע האבען געוואָרפען א געלבע ליכט.

וויכיאם און מאנדאלען האבען פערדעקט דיא פיס ביז איבער דיא קניע מיט א גרויער דעקע. פון צייט צו צייט האט ער ארויסגערעדט א וואָרט צום פינד, וועהרענר מאנדאלען איז געזעסען איינגעוויקעלט אין פעלין, מיט דיא הענד אונטער דער דעק און האט געשיינט צו שראפען. נאר זיא איז ניט געשלאפען און האט איבערגעטראכט אלץ, וואס האט פאסירט מיט זיי דעם לעצטען טאג און נאכט. פון וואנען האט זיך דאס צו איהר גענומען אזא שוואכקייט | ווען זיא וואלט נור ביזענקסט, וואס זיא טהוט, וואלט אלץ געווארען רעכט, נאר זיא האט פערלארען דעם קאָפּ.

געוויס איז זשאָק געווען דיא אורזאכע, פאר וואס זיא האט זיך אזוי פערלאָר- רען, נאר זיא האט זשאָק'ן ניט ליעב און זיא האט ניט געקענט פערשטעהן, פאר **׳באס האט זיין ערשיינען געמאכט אויף איהר אזא איינדרוק.**

דיצענדיג אנגעשפארט מיט'ן רוקען אין דער קארעמע. האט זיא לאנג ניט געקענט טראכטען איבער דיא פראגען. זיא איז געווען צו אויסגעמאטערט. אויב אין קאפ ביי איהר האבען זיך געדריעהט דיא פראגען, איז דאס געווען ווייל זיא האט זיך ניט געקענט העלפען, און זיי זיינען אליין געקראכען אין מארדך. זיא וואלט פיליכט איינגעשראפען ווען דיא קעלט וואלט איהר ניט געביסען אין געזיכט. זיא האט זיך איצט געפיהלט אביסעל רוהיגער.

וויילאז האט געדענקט, אז זיא שלאפט. ער איז געווען צופריעדען, וואס דיא קאלטע לופט פערטרייבט אביסעל זיין פיבערישע היץ. ער האט געטראכט פון דעם, וואס זשאק האט איהם געכטען געזאגט, אז זיין חתונה איז געווען א פעהלער. נאר אין דער ווירקליכקייט האט איהם זיין חתונה ניט באנג געטהאן, אפילו איצט ניט. דיא איינציגע זאך, וואס ער האט בערייעט, איז געווען, פאר וואס האט ער זיך ניט ארויסגעוויזען מעהר צערטליך. מעהר פריינדליך צו זיין ווייב אין דיא לעצטע ביטערע שטונדען. ביסלאכטוויי האט זיך זיין צוואוייהטאנטע הארץ בערוהיגט. נייע האפנונגען האבען זיך דארטן גענומען שטויסען. ער וועט אבזוכען ערנעץ א שטר לען אינזאמען אָרט און וועט דארטען לעבען מיט זיין ווייב אין רוה.

זיין דורשט נאך רוה איז שארפער געווארען און זיין ענטשלאסענהייט איינ- צוהאלטען מאַנדאלען פאר זיך, איז געווארען אזוי גרויס, אז ער איז געווען פעהיג צו בענעהן יעדע נארעשקייט.

דיא רייענדר זיינען שוין געווען ניט ווייט פון נאַנטעס. ווען זיי זיינען פער- בייגעפאהרען א הויז, וואס איז געשטאנען כמעט אויפ'ן וועג, האט א הונד א ביל געטהאן זעהר מעלאנכאָליש. מאַנדאלען האט זיך א צאפעל געטהאן.

— דוא ביזט געשלאפען? האט וויכיאם געפרעגט.

— יא, האט זיא געענטפערט, ווייל זיא האט געזעהן, אז איהר לאנגער שטיל- שווינען איז געווארען אויפאלענד אין וויכיאם אוינען. איך האב געדערעמלט און דער הונד האט מיך אויפגעוועקט. וויא זיינען מיר איצט?

ער האט אנגעזייגט אויף דיא דעכער, וואס זיינען געווען בעלויכטען פון דעם שיין פון דער לבנה און האט געזאגט:

— דאס איז נאַנטעס.

ער האט א טרייב געטהאן דאס פערד. אין דיזען מאמענט איז א פרוי ארויפגעלאפען אויפ'ן וועג און האט זיך גענומען יאָגען נאך דער קארעמע. ווען זיא האט דיא קארעמע אָנגעיאָגט, האט זיא זיך אָנגעכאפט אן א לאנטערנע און איהר

עכאפען פאזע וואָנען. דיא האט עפעס געזאגט, נאר דער גערויש פון דיא רעדער האט פערטויבט איהרע ווערטער.

— דאס מוז זיין א בעטלערין, האט מאַנדאַלען געזאגט, ארויסמוקענדיג פון דער קאַרעטע, וועהרענר וויליאם האט איהר א ווארף געמהאן א פינף פראַנק שטיק. דיא פרוי האט דאס געקד א כאַפּ געטהאָן, אבער זיא האט ניט אויפגע- הערט נאכצולויפן נאך דער קאַרעטע.

ווען מאַנדאַלען האט זיך ארויסגעצויגען פון דער קאַרעטע האט דיא פרוי געזעהן איהר געזיכט און האט ארויסגעלאזט א פערשטיקטען געשריי. זיא האט אויף איהר נאך אלץ געקוקט מיט זעלטזאמע דורכדרינגליכקייט,

— אוועק פון דאנען! האט וויליאם אויסגעשריען זעהנדיג, וויא מאַנדאַלען שוידערט אונטער דיא שאַרפע פליקע! פון דער בעטלערין.

— ווען דיא בעטלערין האט אפגעלאזט דיא קאַרעטע, האט ער זיך געווענרט צו מאַנדאַלען און האט איהר גענומען בערוהיגען.

— אה, אויף בין ניט צושראַקען, האט מאַנדאַלען געזאגט, ציטערנדיג פון קאַפּ ביז דיא פיס. נאר פאר וואס האט זיא אזוי געקוקט אויף מיך? דאס מיכעל האט אהר פערדעקט א האלבע געזיכט און איך האב איהר גוט ניט געקענט זעהן. זיא איז געווען אן אלטע, ניט אמת?

— יא, האט וויליאם געענטפערט. זיא איז געווען אן אלטע און איז ווארשיינ- ליך דיא זעלבע פרוי, פון וועלכע איך האב שוין געהערט. זיא איז אוועק און פאריז זייגענדיג נאך א יונג מיידעל און איז אראָפּגעקומען צוריק אהער האלב משונע.

— וויא אלט האט זיא געקענט זיין?

— אויף קען דיר ריכטיג ניט זאָגען. דוא דענקסט, אז זיא האט אונז דער קענט? זיא האט נאר געוואלט א נדבה.

מאַנדאַלען האט ניט געענטפערט. זיא האט געפיהלט אן אונרוהיגקייט פון דער בעטלערקעס זעלטזאמען פריק און האט זיך ניט געקענט בעפרייען פון דעם איינדרוק. זיא האט ארויסגעקוקט פון דער קאַרעטע און האט געזעהן, אז דיא בעטלערין לויפט זיי נאך. דאס האט אויף איהר אנגעווארפען א שרעק, נאר זיא האט מורא געהאט צו זאָגען עפעס וועגען דעם צו איהר מאן. דיא קאַרעטע איז איצט געפויגען איבער דיא נאסען פון נאנטעס, וויליאמען איז איצט איינגעפאלען אין קאַפּ, אז עס וועט זיין בעסער איבערצונעכטיגען דיא נאכט אין נאנטעס, ווייל דער זיינער איז נאך ערסט עלף און איז פאריז וועלען זיי ניט אנקומען ביז אין דער פרייט. דיא לאנגע רייע האט איהם אביסעל אָפּגעמאטערט. אויסער דעם, האט

ער טוואלט אבשטעלען זיך מיט מאנדאלען אין א פלאץ, האט די דינען נאך קיין
מאָל ניט געווען, אום קיינע בעקאנטע עראינערונגען פון דער פערנאנגענהייט זאלען
ניט שטערן זייער רוה. זיי וועלען זיך אבשטעלען ביי דער ערסטער איינפאהר היין
און געהען א צימער, וואס זיי האבען נאך קיין מאל ניט געזעהן. פיליכט וועלען
דיא טרויסען פון דער פערנאנגענהייט אויפגערען נאכצוויאָגען זיי.

— וואלט ניט געווען בעסער אָבצושטעלען זיך דא און איבערנעכטיגען דיא
נאכט, האט וויליאם געפרעגט. דאס מוזט זיין זעהר טיער, און אין דער פריה ווע-
לען מיר ארויספאהרען אין פאריז.

זיא האט זיך צוגעהערט מיט אן איינגעהאלטענעם אטמעס צו דער בעטלע-
ריג'ס לויפען און איז גערן איינגענאנגען אויף וויליאם'ס פארשלאג.

— יא, האט זיא געענטפערט, לאסיר בלייבען נעכטיגען דא, איך בין זעהר
שעפעריג.

וויליאם האט א וויילע געטראכט און האט זיך דערמאנט, אז אין עק שטאדט
געפינט זיך א גרויסער איינפאהר-הויז, וואו זיי וועלען זיכער געפינען א צימער.
דיוע איינפאהר-הויז האט געהאט א מאָל א גרויסען נאמען ביי דיא רייזענדרע,
איידער דער אייזענבאהן איז געבויט געווארען און איז אין דיא נוסע יאהרען געווען
געפאקט מיט אורחים. איצט אבער איז זיא דאס רוב געווען לעריג, ווייל דיא ריי-
זענדרע, דיא שטענדיגע אורחים פון דער איינפאהר-הויז, זיינען איצט פערפאהרען
אין א האַטעל, וואס איז אויסגעבויט געווארען געבען וואָקזאל אויף א פאריזער
אופן מיט גרויסע שפיגלען און זיינערס. וויליאמען אבער איז מעהר געפעלען גע-
ווען דיא אלטע איינפאהרהויז און ער איז פערפאהרען אהין. א גארסאָן א משרת,
האט פאר איהם געעפענט דעם טהויער און וויליאם איז ארויסגעשפרונגען פון דער
קארעטע און האט אליין אריינגעפיהרט דיא פערד אין הויף. דער גארסאָן איז
איוועק גאָך א ליכט און גאָך א שליסעל פון א צימער, און מאנדאלען איז ארויס
פון דער קארעטע, זיינענדיג שוין אין הויף. זיא האט א קוק געטהאן ארום זיך און
איהר האט אויסגעוויזען; אז זיא האט שוין געזעהן דעם פלאץ פריהער. יא, דער
פלאץ קומט איהר אויס וויא בעקאנט. דיא שטייג פאר טייבעלאך, געפארבט אין
רויסען, געבען וועלכע זיא איז איצט געשטאנען, האט זיא שוין א מאָל געזעהן. נאר
איהר טיעדיגקייט און איהר צושראַקענהייט האבען פערטומעלט איהר געדעכטניס.
דיוע שווארצע ווענד פון דער הויז, וואס זיינען איצט געווען בעליכטען פון דער
לבנה, האבען איהר געשיינט פרעמד: און זעטזאם טרויעריג. נאך אַלעמען האט
איהר אויסגעוויזען בעקאנט בלוז דיא טהירעל פון דער טיבעל-שטייג און זיא האט

וועגען דעם געקענט טראכטען בלויז איין מינוט, ביז דער דיענער האט זיך צוריק געקעהרט מיט א ליכט, און דאן האט זיך וועגען דעם מעהר ניט געדענקט. דער דיענער האט זיי גענומען פיהרען צו זייער צימער דורך געדרייכע גיינג, ענטשולדיגענדיג זיך, אז ווען זיי וואלטען אריינגעקומען דורך דער אנדער זייט, וואלטען זיי אריין אין זייער צימער לייכט דורך רעם הויפט נאנט. ענדליך האט ער געעפענט א טהיר און האט געפונען פאר געטהיג ווייטער זיך צו ענטשולדיגען.

דיא פּענסטער פון דיווען צימער קומען ארויס אין הויף אריין, האט דער דיענער זיך פּערענטפּערט, נאר דיוועס צימער איז געווען גרויס און דער הערר האט אויסגעזעהן אזוי מעד אלענפאלס איז דאס בעט זעהר א גוטע. — דאס צימער איז נאנין בעקוועם, האט וויליאם געזאגט, נאר הייצט איין אין אייווען עס איז זעהר קאלט.

דער דיענער האט זיך געשטעלט אויף דיא קניע צו מאכען א פייער, און מאגדאלען האט דערווייל אראפגעצויגען איהר מאנטעל און הוט. ווען דער דיענער האט זיך אויפגעהויבען, האט ער ערסט בעמערקט מאגדאלעניס געזיכט און זיינע אויגען האבען אויסגעטריקט א פּערוואונדערונג. נאר באלד האט ער פון איהר ארונטערגענומען דיא אויגען און האט א קוק געטהאן אויף וויליאמען. — גיב אכטונג אויף מיין פּערד, האט וויליאם צו איהם געזאגט. איך וועל באלד ארונטערנעהן צו איהם געוואהר ווערן.

דאס צימער, אין וועלכען זיי האבען זיך איצט געפונען, איז געווען גרויס און פייערעקיג, און וויא אלע צימערן פון דיווען סאָרט איז דיא אויסשטאַטונג געווען ארויס און אלט. דיא טאפעטען אבגערייסען, דער סופיט אין שפאלטען און יעדע זאך איז דא געווען אבגעקראַכען, אפגעבלאקירט. וויליאמען איז דאס צימער, ניט געפעלען געווען, ער האט געהאפט צו קריגען א בעקוועמערען, נאר עס איז געווען צו שפּעט איבערצופייטען דיוועס צימער און ווידער האבען זיי דא נאר געדארפט פּערברייבען עטליכע שטונדען. אויסער דעם, וועט זיי קיינער ניט בעאוורוהינגען. טרייסטענדיג זיך מיט דיווען געדאנק, איז ער צוגעגאנגען צו מאגדאלען און האט זיך איבער איהר אנגעבויען.

— ביזשו נאך אלץ אזוי מיער, טהייערע ? האט ער געפּרעגט, זעהענדיג, וויא זי קוקט אזוי שטאַר אויף דיא פלאמען. — גיין, האט זי געענטפּערט, מיר איז זעהר קאלט, איבערהויפט אין דיא

דיא האט נאך אלץ געציימערט, זיא האט נים געקענט פערטרייבען דעם געדראנק וועגען דער פרוי, וואס זיי האבען בעגענענט אויפ'ן וועג.

— איך האב מורא, אז דוא וועסט מיך נים דאנקען, פאר וואס איך האב דיך געבראכט אהער, האט וויליאם געזאגט, נאר מיר וועלען מארגען אין דער פריה אפפאהרען פון דאנען. נאך אלעמען איז דאס צימער נים זעהר שלעכט און איך ליעב דיא איינזאמקייט.

זיא האט געשיינט נים צו הערען וואס ער זאגט און האט געמורמעלט:
— דיא פרוי ווארפט אן אויף מיך א שרעק, זיא קוקט אויף מיך אזוי זעלטזאם.

— וואס פאר א קינד דוא ביזט! האט ער אויסגעשריען. פריהער האסטו מורא געהאט פאר זשענעוויוו און איצט שרעקסטו זיך פאר א בעמלעדין. דוא ביזט פריהער נים געווען אזא פייגלינג. דיא פרוי שלאפט שוין ווארשיינליך ערגעץ אין א ווינקעל געבען וועג.

— דוא האסט א טעות, וויליאם; זיא איז אונז נאכגעלאפען און איך דיינק, אז זיא איז אריין אין איינפאהרהויז אין דער זעלבער צייט, וואס מיר.

— עס קען זיין, אז זיא האט געבעטען, מען זאל איהר לאזען שלאפען אין שטאל. א, מאנדאלען שלאג ארויס פון טאפ דיא נאָרעשיקטען און האב נאר אין זינען, אז מיר זיינען איצט ווייט פון אלץ, וואס האט אונז בעאונרוהיגט.

ביי דיא ווערטער האט ער איהר אויפגעהויבען פון שטוהל און האט איהר ארומגענומען. נאר זיא איז געבליבען לעבלאז און טרויעריג אין זיינע ארמען און האט נים אראבגעלאזט איהרע אונרוהיגע אויגען פון דיא ברענגענדע שטיקער האַרץ.

— איך פיהל זיך דא זעהר גוט, האט וויליאם פארטענעזעט. דא איז שטיל און רוהיג, וויא אין א קלויסטער. פיהלסטו זיך נים גרינגער, צייט דוא ביזט אריין אין דעם צימער?

— מיר שיינט, האט מאנדאלען א מורמעל געטהאן, אז איך האב שוין ער-געץ געזעהן אזא הויף און אזא טויבען-שטייג, נאר איך קען זיך נים דערמאנען ווען, ווייל דאס האט געדארפט זיין זעהר לאנג צוריק.

— דוא ביזט פערשלאפען, מאנדאלען, האט וויליאם געזאגט מיט א שטיי-בעל. דאס צימער איז זעהר אן אומעמיגעס, נאר פאר אונז איז דאס זעהר גוט, ווייל עס האט נים פאר אונז קיינע עראינעריגען. מיין געדאנק צו פערפאהרען

איהער איז געווען **תמיד** א נסתר, און איך האָף, אז סאָרגען וועלען מיר זיך פּיהלען
זייער גליקליך.

זיא האט טרויעריג אַ שאַקעל געטהאָן מיט'ן קאַפּ.

— איך ווייס ניט, וואס דאס איז, האט זיא געזאגט, נאר איך פיהל עפעס
אַ זעלמזאמע אונרוהיגקייט, אזוי וויא אונז וואלט געדראהעט א שרעקליכע אונגליק.
— וואס שרעקסטו זיך? האט ער געזאגט און געקוסט איהר צערטליך.
ביזטו דען ניט איצט איז מיינע ארמען? קיינער קען איצט ניט קומען צו באזונדער
היגען דיך. איך בין גליקליך שוין פון דעם איין געדאנקען, וואס קיינער ווייס ניט,
אז מיר זיינען דא, וואס ניט קיין פיינד און ניט קיין פריינד קען אנקלאפען צו אונז
אין טהיר. איך דענק, אז איך וואלט זיך געפיהלט גליקליך אין אַ וויסטעניס. איך
האב דערפון געטרוימט אלס קינד און ווען איך פלעג אוועק ווייס, ווייס איך דיא
פעלדער, וואו קיין מענשליך אויג האט מיך ניט געזעהן, האט זיך מיין הארץ אַ
געפיהלט מיט טרויער און פרייד. איצט בין איך דא מיט דיר, מיין טהייערע, אליין
אזוי וויא איך פלעג אמאל זיין. מיט דיא פעלדער, ווילכטו ניט אַ שטייכעל טהאָן
צו מיר נאך אַ מאָל, מאַנדאַלען?

זיא האט טרויעריג אַ שאַקעל געטהאָן מיט'ן קאַפּ און האט מיט דער האנד
אַ פיהר געטהאן איבער'ן שמערן, וויא זיא וואלט מיט דעם וועלען פערטרייבען
איהר אונרוהיגקייט.

וויליאם האט ווייטער גערעדט.

— איך האב געדענקט, אז אין פאָריו וועט אונז זיין גרינגער אריבערצוטראַ-
גען אונזערע צרות, נאר דיווע איינזאמקייט האט מיך בערוהיגט און איך קען אלץ
פערנעסען און פערנעבען. קיינער קוקט ניט איצט אויף מיך, קיינער וועט ניט לאַ-
כען און ניט שפעטען, וואס דוא רעניערסט איבער כּיף. וואס אַרט אונז דיא
פערנאנגענהייט? לאמיר פערנעמען דיא גאנצע וועלט, לאמיר דענקען, אז מיר
האבען ניט קיין פריינד און קיין קינד. איך בין דיינער, מאַנדאַלען און דוא ביזט
מיינע.

ער איז געווארען אלץ לעבעדיגער וואס מעהר ער האט גערעדט, און זיין
שטימע האט אנגענומען א בעטערען טאָן. ער האט איצט איבערגעלעבט איינע
פון יענע מאַמענטען, וואס קומען אויף א מענשען נאר א פאָר מאָל אין לעבען;
דאס איז אַ מאַמענט, ווען מען גיסט אויס דאס גאנצע הארץ, נאכדעם וויא מען
איז געווען אַ לאנגע צייט פערשלאָסען אין זיך.

מאַנדאַלען איז אונבעמערקט פאר זיך אליין בערנהיג געווארען פון איהר

פאליס שטילען קול און פון זיין צערטליכע אומארימונג. איהרע גרויע ארינען האבען פערלארען זייער אונגרוהיניגע בליק און איהרע ליפען האבען זיך געעפענט און בעקר מען מעהר פארב. זיא האט ניט געשמייכעלט, נאר דיא ערנסטקייט פון זיין ליבעע האט איהר געמרייסט. זיא האט אויפגעהערט צו קוקען אויפ'ן פייער און האט זיך אביסעל א קעהר געטהאן צו איהר מאן.

ער האט ווייטער גערעדט:

— אויב דיא ווילסט, מאנדאלען, וועלען מיר זיך אוועקלאזען אין א רייע אין פרעמדע לענדער. איך דענק, אז אונזער ליבעע וועט דערפון פערשטארקט ווערען. ווען מיר וועלען זיך געפינען צווישען פרעמדע מענשען, וועלען מיר זיך נאך מעהר צובינדען איינער צום צווייטען. איך טרוים וועגען אזא גלות, מיין טהייערע, א גלות מיט דיר צוזאמען.

מאנדאלען האט א שוואכען שטייכעל געטהאן, האט איהם ארוסגענומען מיט איין האנד און געקוקט אויף איהם מיט ליבעע.

— דוא ביזט א קינד, האט זיא געזאגט, דיין רייע וואלט זיך געענדיגט אין איין וואך. פאר וואס דענקסטו ניט צו מאכען אזא וואָגען, וויא דיא צייניגער האר בען פאר זייערע רייעס ?

זיא האט זיך צולאכט מיט א צערטליכען געלעכטער; ער וואלט פילייכט אין כעס געווארען, ווען זיא זאל איהם דערביי ניט א קום טהאן. ער האט א שאַסעל געטהאן מיטן קאָפּ.

— יא, איך בין א קינד, האט ער געזאגט, נאר דיא צייניגערשע (ווענען זיינען נאר ניט אזוי שלעכט. דיא צייניגער זיינען א גליקליך פאָלק און פערברענגען זייער געבען אונטער דיא העלע שטראהלען פון דער זון און אין ריינער קופט. ווען איך בין גענאנגען אין שולע, האב איך זיי זעהר אָפט בעאָכאכטעט, וויא זיי קאָכען זייער עסען און וויא זיי לעבען. זיי האבען מיר אויסגעוויזען זעהר זאנדערבאר, דאך ווען מען האט מיך בעהאנדעלט שלעכט אין שולע, פלעג איך זאגען צו זיך אליין: „נאך א מאל אז מען וועט מיך אזוי בעהאנדלען, וועל איך געהן צו די צייניגער און בע- טען זיי, אז זיי זאלען מיך געהמען מיט זיך.“ נאר איך האב קיין מאל ניט געזאגט דערצו דעם מוטא.

מאנדאלען האט ווידער א שטייכעל געטהאן.

יא, מאנדאלען, איך בין געווען א זעלטזאמעס קינד און האב געהאט זעהר טרויריגע קינדהייט.

מאנדאלען האט איהם דערפיי א קוס געמאהן און האט צו זיך אליין געזאגט, אז זי וועט איהם ליעב האבען אוי ווי ער פערדיענט עס. וויליאם האט ווייטער גערעדט:

— איך האב געלעבט א דאפעלטען לעבען; בייא מאג צווישען מיינע חברים, די פערפאלגער, און ביי נאכט אין מיין בעט, ווען איך בין געווען פריי צו טרויסען פון בערג, פון טאהלען, פון אן אינוועל אין מיטען מיך, און גלויב מיך, מאנדאלען, אז דיא פלעצער עקסויסירען און איך וועל זוכען מיט דיר יענע גליקליכע געגענדען. לאך ניט, מאנדאלען.

נאר מאנדאלען האט אפילו ניט גערענקט צו לאכען, זי האט איהם וויי דער ארומגענומען און א קוס געמאהן. טרעהרען זיינען געשטאנען אין איהרע אויגען. אַך, ווי ער ליבט איהר און וואס פאר אצערטליכע הערץ ער בעזיצט? — קינד, קינד! האט זיא נאך א טאהל געזאגט. מיר קענען ניט פער זיירקליכען אוינזערע טרויסען, נאר מיר קענען ליעבען איינער דעם צווייטען. — און פאר וואס קענען מיר ניט טאהן וויא איך וויל? האט וויליאם געפרעגט.

זי האט א שטייכעל געמאהן.

— ווייל מיר קענען ניט לעבען אין לופט-שלעסער, מיין געליבטער פאעט. דאס גליק מוז זיך געפינען אין אונו אליין און עס איז נאנץ אומזיסט צו געהן זוכען. איך זעה, אז דו האסט אנגעהויבען צו פערנעסען, וואס אונו איז געשען אין דיא לעצטע שטונדען און איך וועל עס אויך פערנעסען, און מיר וועלען נאך האבען פיל גליקליכע מענ. דיינע ווערטער האבען מיר גרינגער געמאכט דאס הארץ; די מורא פארן קומענדען אונגליק איז פערשוואונדען. איך האב זיך דערווארעמט אין מיר האבען זיך צוזאמענגערעדט, אין אין מיר האט אויפגעלעבט א האפנונג. — יא, מאנדאלען, דוא מוזט האפען, האט וויליאם געזאגט, דערפרייט פון איהרע ווערטער. דוא זעהסט, מיר האבען זיך זעהר ליעב, און קיין זאך קען אונו איצט ניט שיידען.

— קיין זאך, האט מאנדאלען געענטפערט ווייך. מיר קענען צוריק קעהרען נאך וועטייל אָדער פאהרען נאך פארזי: אוינזער ליעבע וועט מיט אונו מיטגעהן. ליעב מיך אוי וויא איצט, אין מיר וועלען אומערדם האבען רוה. איך בין דיינע, אין גאנצען דיינע.

בייא איהרע לעצטע ווערטער האט דער זיינער אנגעהויבען צו שלאגען.

— עס איז שוין האלבע נאכט, האט זיא געזאגט, אויב מיר ווילען ארויס-
פאהרען פריה, מוזען מיר שוין געהן שלאפען.

— איך וויל אויף א רגע אראבגעהן אין שטאל זעהן צום פערד. דוא האסט
דאך קיין מורא ניט אליין צו בלייבען אין צימער.

מורא! פאר וואס? איך בין ניט קיין ידעקענדיגע, האט זיא געענטפערט.
עס קען זיין, אז איך וועל שוין שלאפען, ווען דוא וועסט צוריקקומען. נאר מאך
דאס ניכער.

זיא האט איהם א קום געטהאן און ער איז אוועקגעגאנגען, לאזענדיג דעם
שליסעל אין טהיר.

מאנדאלען איז געבליבען שטעהן אליין. זיא האט געקוקט אויפ'ן פייער מיט
א שוואכען שמייכעל. איהר הארץ איז פול געווען מיט דיא נייע האפנונגען, וואס
איהר מאן האט אין איהר אויפגעוועקט. זיא האט נאך דאס צימער נאר ניט גע-
זעהן, ווייל ביים אריינגעהן איז זיא גלייך צוגעגאנגען צום פייער. איצט האט זיא
זיך ארוםגעקוקט און געזוכט מיט דיא אויגען דאס געפעק, וואס דער דייענער האט
אריינגעטראגען. פלוצים האט זיך אומגעקעהרט איהר אונרוהיגקייט, זיא האט
אליין ניט געוואוסט, פון וואנען דער שרעק איז צו איהר געקומען. זיא האט א צי-
מער געטהאן פון קאפ ביז אין דיא פיס און האט געפיהלט דעם זעלבען עקעל, וואס
זיא האט געהאט ביים אריינפאהרען אין הויף פון איינפאהר-הויז. דאס צימער איז
איהר פלוצים פארגעקומען בעקאנט. זיא האט זיך געוואלט אייגרעדען, אז דאס
איז ניט וואהר. ענדליך האט זיא דערזעהן איהר האנד-בייטעל, וואס איז געלעגען
געבען גלעזערנעם זיינער אויפ'ן קאפ. דערזעהנדיג דעם זיינער, איז זיא געווארען
בלייך, וויא דער טירט און איז געבליבען שטעהן צוגעשמירט צו דעם באַדען.

איהר פערדאכט איז געווען א ריכטיגער און דאס הארץ האט איהר געשרא-
קען ניט אומזיסט. דיא איינפאהר-הויז איז איהר געווען בעקאנט, אויך דאס צימער.
פיעל מאל האט זיא זיך געשיפט אין א שיפעל מיט זשאקן און א מאל האבען זיי
פערבראכט א נאכט אין דיזען צימער, ווען זיא האט זיך געפיהלט ניט גוט פון שר-
פען זיך.

דער זיינער האט ביי איהר אוועקגערויפט יעדער צווייפעל. אזעלכע זיינערס
בעגעגענט מען זעכטען און זיא געדענקט, וויא זיא האט געלאכט מיט זשאקן, ווען
זיי האבען איהם דערזעהן. מאנדאלען האט איצט געקוקט אויפ'ן זיינער, וויא אויף
א פינדר, וואס האלט א שרעקליכען וואפען געגען איהר.

זיא האט א כאפ געטהאן דאס ליכט און האט גענומען געהן איבערן צימער

און ארומקוקען עס. יעדע שטיק מעבעל, יעדער פאָרטרעט, ביז דעם קלענסטען גע-
 נענשטאנד האט איהר דערמאנט אן דער פערגאנגענהייט. איהרע קרעפטען האבען
 איהר פלוצים פערלאזען און האט ביירע הענד צוגעדריקט צום שטערן.
 „וועט זיא אין ערגעץ ניט געפינען קיין רוה?“ האט זיא זיך געפרעגט.
 איהר מאן האט איהר צופעליג געבראכט אהער און אויך דא פערפאלגט
 איהר זשאק. און זיא איז געווען אזוי נארעש צו גלריבען און האָפען, אז זיא קען נאך
 האבען נליקליכע טעג!

זיא האט עס געדארפט פריהער פערשטעהן, ווען זיי זיינען אריינגעפאהרען
 אין הויף. וואס קען זיא איצט זאגען וויליאַטען, ווען ער וועט אריינקומען, דיזען
 גוטען מאן, וועמעס צערטליכע ווערטער האבען איהר איצט אזוי געריהרט? וועט
 זיא האבען דעם קוראזש אויסצושרייען: „פיהר מיך אוועק פון דאנען! איך קען
 דא ניט בלייבען! איך בין שוין דא א מאָל געווען מיט מיין ערסטען געליעבטען!“
 זיא האט אויסגעשטרעקט דיא אויערען צו האָרען אויב ער קומט ניט. און
 האט געציטערט פון דעם געדאנקען, וויא אזוי וועט זיא איהם בעגעגענען.
 איהר האט אויסגעוויזען, אז עמיצער איז אונטער דער טהיר. א שוואכער
 קלאפ האט זיך דערהערט.

— הערדין! האט זיא געזאגט מעכאַניש, ניט וויסענדיג אפילו וואס זיא
 זאגט.
 דיא טהיר האט זיך געעפענט און פאר איהר איז געשטאנען זשאק.

XII.

ווען זשאק איז אויפגעשטאנען אין דער פריה אין שלאָס, איז ער געווען זעהר
 פערוואונדערט, ווען ער האט זיך דערוואוסט פון זשענעוויוו, אז וויליאַם און זיין
 ווייב האבען געמוזט פלוצים אפפאהרען אין מיטען נאַכט. איהם איז קיין פערדאכט
 נישט געווען. **א** אז זיין ערטייגען האַט דאס ארויסגערופען אזא זיך זב-
 — זעהר גוט, האט ער געזאגט, איך וועל זעהן זיינע טייבעלאך, ווען איך
 וועל פאהרען צוריק.

דעם טאג האט ער פערבראכט זעהר אומעדיג און האט ניט בעגעגענט קיין
 בעקאנטען אין וועטייל. ערסט פארנאכט גראדע א פאר מינוט איידער דער דיכר
 זשאַנס האט געדארפט דורכפאהרען. האט ער בעגעגענט אן אַלמען בעקאנטען,
 וועלכער האט זיך גענומען דערצעהלען איהם דיא איינצעלהייטען פון זיין אנקעל'ס

מידם. דערווייל איז דער דיליושאנס דורכגעפאהרען און זשאק האט פערבראכט א גאנצע שטונדע אין זוכען א קארעמע, און ווען ער איז ענדליך אנגעקומען אין נאנטעס, האט ער אויסגעפונען, אז זיין צוג איז מיט א מינוט פריהער אבענאנגען פון דארטען.

ער איז געווען שרעקליך אויפגעבראכט, נאר ער האט זיך ווידער אביסעל פערווייגט, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז ער קען נאך כאפען זיין צוג אין פארזי, ווען ער זאל ארויספאהרען פון נאנטעס גאנץ פריה.

ער איז פערפאהרען אויף איבער נאכט אין דער אלטער איינפאהרהויז, וואו ער איז שוין אייניגע מאָל געשטאנען און דיא דיענער האבען איהם דערקענט. דער דיענער וואס האט איהם געוויזען זיין צימער, האט איהם דערמאנט אן דער צייט ווען ער איז איינגעשטאנען דא מיט מאנדאלען און האט איהם געזאגט מיט'ן היי-מישען טאן פון א הויז-משרת, אז זיא איז געווען אזא גוטע, וויא א שעהנע, ווייל זיא פלעגט איהם איבער לאזען א גוטע מתנה.

עס איז געווען א זיינער צעהן ביי נאכט, ווען זשאק איז אנגעקומען אין אייני-פאהר הויז. ער איז געזעסען ביז א זיינער עלף ביים פייער און האט גערויכערט. פלוצים האט ער דערהערט א שטימען קלאפ אין טהיר. דאס איז געווען דער דיע-נער. ער האט עפעס געשטאמלעט, אז דער הער זאל איהם פערצייהען פאר זיין אריינקומען, אז ער מיינט מיט דעם קיין שרעכטס ניט, און ער דענקט, אז דער הערר וועט וועלען עפעס הערען וועגען א געוויסע פערזאן.

זשאק האט איהם אונגעדולדיג געהייסען, ער זאל רעדען דייטליכער. דאן האט איהם דער דיענער דערצעהלט, אז מאנדאלען איז איצט אנגעקומען מיט א יונגען מאן און ער האט זיי אבענפיהרט אין נומער זיבען, וואס דער הערר גע-דענקט וואהרשיינליך.

זשאק'ס איידעלקייט איז ניט געווען צארט גענוג, אז ער זאל זיך געפינען בעריידיגט פון אזא אונגעבעטענעם פערטרויען, און ער האט זיך אפילו ניט גע-שעמט צו פרעגען, אויב מאנדאלען איז נאך אזוי שעהן, וויא זיא איז געווען, און האט געזאגט, אז איהר נאהענטקייט וועט איהם ניט שטערן צו שלאפען רוהיג. נאר דאס איז ניט געווען אמת. נאָכ'ן דיענער'ס אוועקגעהן האט ער אנגע-הויבען צו טראכטען פון זיין אלטער ליעבע. זיא איז געווען דיא איינציגע פרוי, וועלכער ער איז געבליעבען טריי א גאנץ יאהר. אמת, ער האט נאך איהר ניט געבענקט שטארק, נאר ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז זיא איז אזוי נאהענט פון איהם, האט זיך איהם פערגלוסט צו זעהן איהר. נאר ער האט איהר געוואלט זעהן

אזוי, אז דאס זאל איהר ניט ערנידרינגען אין דיא אוינגען פון דעם יונגען מאן, מיט וועלכען זיא איז אהער פערפאהרען. אז זיא קען זיין פעהרייראט, איז איהם אפילו אין קאפ ניט אריין. ווען אזא געדאנק זאל איהם אריין אין קאפ, וואלט ער זיך צולאכט, דערמאנענדיג זיך, וויא זיא פלעגט זיצען צווישען זיינע חברים, וועלכע האבען גערויכערט פיפקעס (לוקעס).

זיין צימער האט זיך געפונען אין עק קאָרידאָר, דריי טהירען פון נומער זיבען ער האט אויפגעשפענט אביסעל דיא טהיר און האט זיך גענומען צוהערען. אין נומער זיבען איז געווען שטיל, און זשאק האט פערלארען דיא האָפנונג צו זעהן איהר פאר זיין אבפאהרען. פלוצים האט ער דעהערט, וויא איהר טהיר האט זיך געעפענט; ער האט סוואס ארויסגעשטעקט דעם קאפ און האט דערועהן, וויא א זונגער מאן איז פון דארטען ארויס און האט זיך געלאזט געהן ארונטער דיא טרעפ. „אזוי וויא דער הערר איז ניטא אין דער היים, קען מען דער מאראם מאכען א בעזוך,“ האט זשאק צו זיך געזאגט מיט א געלעכטער.

און ער איז צוגעגאנגען צו מאנדאלע'נס טהיר און האט אנגעקלאפט. ביי זיין ערשיינען איז מאנדאלען אויפגעשפרונגען. זיא איז ניט געווען פער-וואונדערט, ווייל זיא האט איהם כמעט ערווארטעט צייט זיא האט דערקענט דאס צימער, האבען איהר דיא עראינערונגען אזוי איבערוועלטיגט, אזוי ארומגענומען איהר מיט אזא מעכטיגע האנד, אז איהר האט אויסגעוויזען נאנץ נאמירליך, אז ער זאל דא ערשיינען. זיא האט זיך ניט געפרעגט, וויא אזוי האט ער געוואוסט, אז זיא איז דא. זיא האט נור געפיהלט, אז זיא ווערט פערגליווערט, פערזאנדעלט אין א שטיק אייז, און איז געבליבען שטעהן שטייף וויא א דערפארענע, מיט איהרע אויגען געריכטעט אויף איהם און האט געווארט, אז ער זאל רעדען פריהער. — יא, דאס איז קיין אנדערע, וויא מאנדאלען, האט ער געזאגט מיט א שטיכען קול.

ער האט א שטייכעל געטהאן און ווייטער געזאגט :
 — דער דיענער האט א נומען זכרון. דוא געדענקסט איהם נאך, ניט דאהר?
 ער האט אונז בעריענט, ווען מיר זיינען דא געווען צוזאמען. איצט האט ער דיך דערקענט און איז מיר געקומען זאגען. און איך בין איצט אריין צו דריקען דיר נאך א מאָל דיא האנד.
 ער איז צו איהר צוגעגאנגען מיט אן אויסגעשטרעקטער האנד און מיט א פריינדליכען שטייכעל אויף דיא ליפען.
 — גיין, גיין, האט זיא געמורטעלט.

איהר ענטפער האט איהם געשיינט צו וואונדערן, נאר ער האט פארטנעג
זעצט מיט א שמייעכל.

— דוא וויסט מיר ניט געבען דיא האנד — פאר וואס? איך בין צו דיר
געקומען וויא אן אלטער פריינד און ווייטער נאר ניט. ווער איז דיין קאמפאניאן?
ניט ראאול?

דאס איז געווען דער נאמען פון דעם סטודענט, וואס איז מיט איהר א היים
געגאנגען, נאכדעם וויא זיא האט בעלייבט זשאקין.

דאס האט איהר שמארק בעליידיגט.

„זאל איך איהם זאגען אלץ?“ האט זיא זיך געפרענט. איהר כאראקטער
איז געווען אן אפענער, ניט קיין בעהאלטענער און זיא האט איהם געוואלט דער-
זעהלען אלץ, נאר זשאק האט ווידער אנגעהויבען פרייליך:

— דוא ענטפערסט מיר ניט? דאס ניט דיר קרעדיט. ווער האט אויסגעק-
ליבען דיזעס צימער? דוא? דוא האסט נאך ניט פערנעסען דיזעס צימער? אה,
מיין קינד! יענע פרייע, פרייליכע טעג זיינען שוין פאראיבער. דוא וויסט, אז עס
איז ניט געווען פריינדליך פון צו ברענגען דיין פריינד אין דיזען צימער!
ער האט זיך צולאכט, און מאנדאלען האט אויף איהם געקוקט מיט גארעשע
אויגען.

— איך בין ניט זעהר אייטעל, האט ער פארטנעזעצט און איך דענק ניט
אפילו איין מינוט, אז דוא האסט מיך ליעב. דאך וואלט איך ניט וועלען זיין אויף
דיין פריינד'ס פלאץ. פאר וואס רעדסטו ניט? ביזטו ביזו אויף מיר.

— ניין, האט זיא געמורמעלט שוואך און האט זיך געהאלטען ביים קאמין,
אז זיא זאל ניט פאלען.

זיא האט געפיהלט, אז איצט וועט זיא ניט האבען דעם קוראזש צו זאגען,
ווער איהר קאמפאניאן איז, נאכהער וויא זשאק האט פון איהם געלאכט, און ער
איז געווען ברוטאל גענוג צו דענקען, אז זיא האט אבוזיכטליך, אומיסטען אויסגעק-
ליבען דיזעס צימער! איהר האט געדוכט, אז מיט דעם פערדאכט האט ער איהר
צוריק אריינגעווארפען אין דער בלאַטע פון וועלכער זיא וועט קיין מאָג ניט קענען
ריין וואשען זיך. זיא האט איהם ניט געקענט ערקלערן, אז זיא איז דא אריינגעפאר-
לען בכוז דורך א צופאל. זיין אנוועזענהייט האט ביי איהר אוועקגערויבט איהר
גאנצע קראפט.

זשאק האט געקענט בעגרייפען דיא געדאנקען, וואס האבען איהר געטאכט
בלייך און שוידערן. אהם האט אויסגעוויזען, אז זיא האט מורא, אז ער זאל דא

ניט ווארטען, ביז איהר קאמפאניאן וועט קימען און זאל ניט טאכען מיט איהם
עפעס א סצענע.

— וואס שוידערסטו אזוי? האט ער געזאגט. איך האב דיר געזאגט, אז איך
ביז נאר אריין געקומען אלס גוטער פריינד. וויא נאר איך וועל דערהערען טריט,
וועל איך אוועקגעהן.

ער איז צוגעגאנגען צו דער טהיר און דאן צוריקגעקעהרט. נאר מאגדאלען
איז געבליבען. וויא פריהער. ער האט ניט איינגעזעהן קיין ברוטאליטעט אין זיין
זעהן זיך מיט איהר.

— דוא ווייסט, האט ער געזאגט, אז שיער, שיער האבען מיך אויפגעפרע-
סען דיא פיש פון ים? נאר איך בין צוריקגעקומען אין פאריז א לעבעדיגער און
איצט דערצעהל מיר, וויא האסטו דורכגעלעבט דיא צייט?

אזוי, האט זיא געענטפערט שוואך.

איהרע קרעפטען האבען איהר פערלאזען; זיא האט אויסגעהערט וואס ער
רעדט און געענטפערט מעכאניש, אהנע צו וויסען, וואס זיא טהוט. דער געדאנק,
אז דער מאן קען אנקומען יעדע מינוט, איז איהר נאר אין קאפ ניט אריין.

— האסטו מיר נאר ניט צו דערצעהלען? האט ער ווידער געפרענט פער-
וואונדערט. נאט גערעכטער! וויא קאלט דוא בעגעגענסט מיך! האסטו „איהם“
דען לעב? —

— יא.

— דאס איז זעהר גוט. איך האס דיא מענשען, וואס האבען לעדיגע חערצער.
וויא לאנג ביסטו מיט איהם צוזאמען?

— פינף יאהר.

— צום שווארצען יאהר! דא איז א פייע געשיכטע. קען איך איהם?

זיא איז געווארען בלייבער, וויא פריהער. אויף איהר געזיכט האט זיך בעווי-
זען אן אויסדרוק פון שרעקליכע ליידען. זשאקן האט אויסגעוויזען, אז ער הערט
דעם ליעבהאבערס טריט.

— שוידער ניט אזוי, קינד! האט ער געזאגט. איך וועל פערשוואונדען ווע-
רען, איידער ער וועט ארויף קומען. איז ער דען א פרעמדער? דיא חברה, וואס
מיר האבען געקענט אין יענע יאהרען זיינען געווען פייע יונגען. געדענקסטו נאך
דיא פרעהליכע טעג, וואס מיר האבען אלע פערבראכט צוזאמען. מיר ליגען נאך ביז
איצט אין טאגען דיא גרויסע טעלער ערדבערען. וואס מיר האבען געעסען אין

אונזערע שפאצירס אריפן לאנד ! נאר איידער איך געה אוועק, וואלט איך העלען
וויסען דעם נאמען פון דיין פריינד.

מאנדאלען האט געמאכט א בעטענדען בעוועגונג, אז ער זאל צו איהר ניט
צושטעהן מיט דער פראגע, נאר ער האט פארטגעזעצט ;

— פאר וואס זאלסטו מיר ניט דערזעהלען דעם אמת ? פאר וואס זאלסטו
דענקען, אז דאס וועט מיך ערגער ? אין לעבען קען אלץ פאסירען. נאר דא האסט
געמאכט א פעהלער צו געהמען דאס אזוי טראגיש און רעכענען מיך פאר דיין
פריינד. דוא ביזט דאך א מאל געווען אזא פרייליכע און גרינגהערציגע !
ער האט זיך בעסער צוגעקוקט צו איהר און איז געווען ערשמויגט פון איהר
צייטיגע שעהנהייט.

— דא ביזט פיעל שעהנער איצט, אלס איך האב דיך איבערגעלאזט, האט
ער געזאגט. דייע האר זיינען קיין מאל אזוי שעהן ניט געווען און דער קאָליר פון
דיין געזיכט איז הימליש. קוח, ניב מיר איין קוס, איידער איך פערלאָז דאס צימער.
מאנדאלען האט אבגעשטופט זיינע הענד.

— איך בעט דיך, ריהר מיך ניט אָן, האט זיא געזאגט מיט א שוואכער
קריינקליכער שטימע.

זשאק איז געווארען געריהרט פון דער פערצווייפלונג, וואס האט זיך געהערט
אין איהר טאן. ער איז געווארען ערנסט. ער האט געפיחלט, אז ער איז ניט וויי-
סענדיג געווען ברוטאל צו איהר. ער איז צוגעגאנגען צו דער טהיר אהן ווערטער און
דארט געבליבען שטעהן.

— דוא ביזט גערעכט, מאנדאלען, האט ער געזאגט. איך בין א נאָר און
האב געטהאן ניט נוט, וואס איך בין אהער אריינגעקומען. דוא דארטסט מיך
פערצייהען פאר מיין שמייכלען און איך פערצייהע דיך פאר דיין קאלטקייט. נאר
איך האב מורא, אז דוא האסט ניט קיין הערץ און ניט קיין זכרון. אויב דוא
האסט ליעב דיוען מאן, האסטו ניט בעדארפט בלייבען אין דיוען צימער מיט איהם.
ער האט גערעדט אין א שטילען ערנסטען טאָן, וועהרענד זיא האט זיך
קוים איינגעהאלטען פון וויינען.

— איך בין א פראקטישער מענש, האט ער ווידער געזאגט, נאר צו דער
זעלבער צייט האב איך ליעב, אז מען איז איידעל, דעליקאט, און יעדע זאך אין
דיוען צימער רעדט צו מיר וועגען דיר, מאנדאלען.

ער האט זיך ארוםגעקוקט איבערן צימער און איז ווידער צוגעגאנגען מיט אן
אויסגעשטרעקטע האנד.

— איך געה, האט ער געזאגט.

מאנדאלען האט א ציטער געטהאן. ער האט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען, האט זיך א דריי געטהאן אויפ'ן אַבואץ און איז ארויסגעגאנגען מיט'ן גע- דאנק, אז זיא איז א גרויסער נאר. דאס געפיהל פון חרטה, וואס האט זיך פריהער אויפגעהויבען ביי איהם אין הארצען, איז יעצט פערשלאגען געווארען פון כעס, פאר וואס זיא האט איהם אפילו ניט געוואלט א דריק טהאן דיא האנד.

ווען מאנדאלען איז געבליבען אליין האט זיא זיך גענומען ארומדרייען ארום צימער, וויא א צומישטע. זיא האט איהם געוואלט רופען צוריק און זאָגען, אז זיא האט חתונה געהאט מיט וויליאַמען. איצט ווען ער איז שוין ניט געשטאנען פאר איהרע אייגען, האט זיא פלוצים געקריגען מוטח. זיא האט ניט געדענקט צו העלפען דערמיט איהר טאן און מאכען זיכער פאר איהם א רוהיגע צוקונפט. איצט האט זיא נאר געטראכט פון זיך. איהר אלטען געליעבטעניס שפעטישע האלמונג און זיין פעראכטונג האט איהר אין געגען ארויסגעבראכט פון זיך און האט איהם געוואלט ווייזען, אז זיא איז א ריינע און ארענטליכע פרוי, און ער דארף איהר רעספעקטירען. איהר פערוואונדערטער שטאַלץ האט איהר געוויזען, יעדע זאך איז א פאלשען ליכט, און זיא האט זיך שוין מעהר ניט געפרעגט, וואס וועט זיא זאָגען וויליאַמען, ווען ער וועט אריינקומען.

פלוצים האט דיא טהיר, וואס זשאק האט געלאזען האכט אָפען, געגעבען א קנאק. מאנדאלען האט זיך אומגעקוקט, דענקענדיג, אז דאס איז איהר מאן, און אנשטאט איהם האט זיא דערזעהן דיא בעטלעריי, וואס איז נאכגעלאפען נאך זייער קארעטע ביז דער איינפאהר-הויז. דיא בעטלעריי איז צוגעגאנגען צו איהר און האט איהר גענומען בעקוקען מיט אן ערנסטע מינע.

— איך האב קיין טעות ניט געהאט, האט זיא געזאגט לאנגזאם. איך האב זיך דערקענט, מאנדאלען, צוואר דיין געזיכט איז געווען אין שאַטען, געדענקסטו מיך.

מאנדאלען האט זיך א צאפעל געטהאן, ערבליקענדיג דאס געזיכט.

— יא, איך געדענק זיך, לואיזע, האט מאנדאלען געענטפערט מיט א קאל טער שטימע, וואס האט געוויזען, אז זיא האלט קיים איין איהר צאָרן. דיא ערשיינונג פון דיער פרוי איז געווען דער לעצטער קראפ, אום איהר ארויסצוברענגען אין גאנגען פון זיך. לואיזע איז געווען דיא פערזאן, וואס האט איהר מיטגענומען צו בעזוכען איהר קינד איז דעם טאָג ווען זשאק איז אבגעפאהר- רען פון פאָריז. צווישען דיא בעקאנטע האט מען איהר גערופען „גרוץ און געלי“.

דאס האט זיא געהאט צו פערדאנקען דעם קאליר פון איהר געזיכט, וואס איז איהר געקומען פון שארפע געטרענק. זשאק האט דאמאלס נאר ניט געהאט געגען איהר ארומגעהן מיט „גרוין און געלי“, ווייל גראדע דאמאלס האט זיא אנגעהויבען צו בעסערען זיך און פיהרען א שמאט. דיא געבורט פון איהר קינד האט איהר ווייכער געמאכט, נאר דאס האט ניט אנגעהאלטען לאנג; מאנדאלען האט איהר געזעהן איין מאל שבור, און זיא האט עס קיין מאל ניט פערגעסען.

„גרוין און געלי“ איז, וויא עס שיינט, געזונקען אלץ נידריגער און נידריגער. זיא איז ניט געווען עלטער וויא דרייסיג יאהר, נאר אויסגעזעהן האט זיא איבער פופציג. שכרות האט פערקרימט יעדען צונג אין איהר געזיכט. דיא אויגען זיינען געווען פערלאפען מיט בלוט און וואסעריג. זיא האט געציטערט פון קאפ ביז דיא פיס; דער ברענפען האט אויפגעגעסען איהר גאנצע אינגעווייט. איהר געזיכט, איינגעוויקעלט אין אן אלטע טוך, האט אויסגעזעהן נארעש און שטומפ.

— יא, איך קען אייך, האט זיא געזאגט צו דיא אבגעריסענע בעטלערין. וואס וויכט איהר?

לואיזע האט אויף איהר אַ קוק געטהאן מיט אונרוהיגע אויגען און האט זיך אידיאָטיש צולאכט.

— יא, איהר קענט מיך, אבער איהר פעררייסט אביסעל דיא נאז, ווייל איהר טראגט א זיידען קלייד און איך ניט. נאר דיא וועלט איז א רעדלי, וואס דרייט זיך; כארגען קענט איהר זיין אין דער זעלבער לאגע, אין וועלכער איך געפן זיך היינט.

יעדע זילבע האט געשניטען מאנדאלען וויא מיט א מעסער. זיא האט גע-טראכט, אז דיא פרוי איז גערעכט און זיא קען נאך פאכען אזוי נידריג, וויא זיא. — איהר האט א טעות, האט מאנדאלען אויסגעשריען מיט צאָרן. איך בין פערהייראטעט, געהט אייך אוועק און לאזט מיך אליין.

— איהר האט מול, האט דיא פרוי געענטפערט. ווען איך האב אייך דער-זעהן אין קארעטע, האב איך געטראכט, אז איהר האט מסתמא פערדרייט דעם קאפ עפעס א מיליאָנער. איז דער הערר וואס האט מיר אַ וואָרף געטהאן דיא פינג-פראנג שטיק, אייער מאן?

מאנדאלען האט געליטען אונגעשרייבליך. „געל און גרוין“ האט אנגעהויבען צו זוכען ביי זיך אין קעשענע.

— אף, האט זיא געזאגט, איך עראינער זיך איצט, מיין קאפ איז ניט זעהר שמארק און דוא צומישט מיר מיט דיין שמאָלצע מינע. איך תאב געוואכט

האבען מיט דר א שטיקעל שמועס און דערמאנען דיא אלטע ציימען. איך בין צופריעדען, וואס דוא ביזט גליקליך.

זיא האט זיך אנידערנעזעצט מיט אזא היימישקייט, וואס איז שטארק ניט געפעלען געווארען מאנדאלען.

— דוא זעהסט, האט זיא פארמגעזעצט, איך בין שטענדיג געווען א שלימ-מול. איך בין געווען זעהר קראנק אין פאריז. זיי האבען געזאגט אז איך האב צו פיעל געטרונקען שארפע געטרענקע. מיין קאפ איז געווען לעדיג, און מיין קערפער האט געציטערט וויא א בלאט. קוק אויף מיינע הענד, זעהסט, וויא זיי ציטערן. איך האב געהערט אין האַספיטאל, וויא דיא דאקטוירים האבען געזאגט אז איך וועל לאנג ניט לעבען און איך האב דאריבער געבעטען, אז זיי זאלען מיך ארויס-לאזען פון דארטען. איך האב געוואלט צוריקקעהרען זיך צום דאָרף, וואו איך בין געבוירען געווארען, עס איז ניט ווייט פון דאנען.

זיא האט זיך אבעשטעלט, אום אבצוכאפען דעם אמהעם. זיא האט נאר געקענט אויסרעדען א פאר ווערטער מיט א מאל.

— איך בין געגאנגען זעהן מיין פאָטער, נאר מען האט מיר געזאגט, אז ער איז שוין געשטארבען. דאן האב איך געדענקט, אז איך וועל געהן צוריק אין פאריז נאר דיא דאָרפס לייט זיינען גוטע מענשען, זיי גיבען מיר עסען און איך האב זיך בעטראכט, אז דא איז ניט ערגער וויא אין פאריז, טראָץ דעם וואס דיא קינדער ווארפען אויף מיר צייטענוויין מיט שטיינער.

איהר שטימע איז געווארען שוואכער. מאנדאלען האט זיך ניט געקענט בעשליסען צו הייסען איהר ארויסגעהן.

— נאך אלעמען, האב איך געלעבט א נושען טאָג, האט געזאגט „גריין און געליי". דוא ביזט מיר געפעלען, ווייל דוא ביזט געווען א גוטע. נאר איין מאל בין איך שטארק אין כעס געווארען אויף דיר, ווען איך האב געדענקט, אז דוא גע-פעלט מעהר וויא איך.

מאנדאלען איז שטארק בלייך געווארען. דיא עראינערונגען, וואס דינע בעט-לערן האט ביי איהר ארויסגערופען, האבען איהר געשטיקט.

— וואס איז געווארען מיט דיין געליבעטען? האט „גריין און געליי" פארמגע-זעצט. דער הויכער יונג פיער... ניין, דוכט זיך, ער האט געהייסען זשאק. נאר איך מוז דיר זאגען איין זאך: ווייסטו, אז ער האט זיך א מאל צו מיר צוגעפונען?
דיך ארט עם ניט, ניט ווארט?

מאנדאלען האט לעננער ניט געקענט אויסחאלטען. איהר שטימע האט גע-
ציעערט פון כעס, ווען זיא האט געענטפערט :

— איך האב דיר געזאגט, אז איך בין פעהר הייראמעט. געה אוועק, זאג איך
דיר, געה אוועק!

לאזעט האט זיך דערשראקען. זיא איז אויפגעשפרונגען, שארענדיג מיט דיא
פיס, וויא זיא פלעגט עס טהאן, ווען דיא קינדער פלעגען אויף איהר ווארפען מיט
שטיינער אין דיא פעלדער.

— פאר וואס טרייבסטו מיך? האט זיא געשטאמעלט.

— געה אוועק! האט מאנדאלען ווידעהאלט. איך בין פעהר הייראמעט און
האב א טאכטער.

— איך האב אויך א טאכטער; אדער איך האב געהאט; איך האב פער-
פעהט צו בעזאהלען דער אמע און מען האט איהר פון מיר צוגענומען.

מאנדאלען איז צוגעזאגט צו איהר און גענומען איהר טרייבען צו דער טוהר.
— איך זעה ניט איין, האט „נרין און געל“ אויסגעשריען מיט כעס, פאר
וואס דוא דארפט פעהראכטען דיא יעניגע, וואס האבען אעניגער מזל וויא דוא!
דוא ביזט אזא פרינצעסען וויא איך, און ווען דיין מאן זאל מיך בעגעגענען פריהער,
וואלט איך פלייכט געטראגען זיידענע קליידער, און דוא וואלט געלאפען באַרוועס
אין דיא גאסען.

אין דיזען מאמענט האט מאנדאלען דעהערט וויליאמ'ס טריס. זיא האט
אנגעכאפט לאזען פאר דער האנד און אריינגעשלעפט איהר אין מיטען צימער.

— איהר זייט גערעכט, אט קומט מיין מאן און זאגט איהם דאס אלץ!

ווען וויליאם איז אריינגעקומען האט ער זיך שטארק פערוואונדערט צו טרע-
פען אין צימער דיא בעטלערין און א ווארף געטהאן א פראגענדען בליק אויף זיין
פרוי. מאנדאלען איז געשטאנען קאלט און ענטשלאסען, אהן א רוישונג אין געזיכט
און אהן א צומישטקייט אויפ'ן שמערן. זיא איז געווען פערטיג צום קאמפף.

— דאס איז איינע פון מיינע אלטע הברת'עס, האט זיא געזאגט מיט א
קודצען און שארפען קול. זיא איז געקומען אונטעהאלטען זיך מיט מיר. ווילסטו
איהר ניט איינלאדען צו אונז אין שלאָס?

דיזע ווערטער האבען שטארק ווייה געטהאן דעם יונגען מאן. ער האט גע-
וואנט פון איהר מאן, אז זייער רוח איז ווידער אין געפאהר. א טיעפער שמערץ
האט זיך אפגעטונקט אויף זיך צערטליכען געזיכט. ער איז צוגעזאגט צו לאזען און
האט צו איהר געזאגט מיט א עררענטער שטימע:

— האט איהר געקענט מאנדאלען?

— יא, מין הערר, נאר איך האב ניט בעדארפט פומען אהער היינט ביינאכט
און וואלט ניט געקומען, ווען איך וואלט פערשטאנען פריהער.
— ווילט איהר געלד?

— ניין מיין הער, איך דאנק אייך, האט זיא געזאגט, מאכענדיג א מעלץ-
דראמאטישע מינע ביים אבזאגען זיך.

ווען זיא האט פערמאכט דיא סהיר, זיינען מאן און ווייב געבליבען שטעהן
שטום. יעדער האט מורא געהאט ארויסצורעדען א ווארט דער ערסטער, אום ניט
צו פערוואונדען דעם צווייטען. וויליאם האט געווארט מיט פערצווייפלונג. ער האט
איהר איבערגעלאזט א רוהיגע און צופרידענע אין דער האפנונג פון א גליקליכע
צוקונפט און איצט, ווען ער איז צוריקגעקומען, האט ער איהר געטראפען עררענט
און אונרוהיג. ער איז געווארען נאך מעהר אונרוהיג, ווייל ער האט ניט געוואוסט
דיא אורזאכע דערפון. נאר זיא איז געווען צו אויפגעבראכט פון דיא לעצטע צוויי
סצענעס, אז איהר מאנ'ס צערטליכער בליק זאל איהר בערוהיגען. זיא האט זיך
איצט ניט געקיערט אום זיינע ליידען. זיא האט איהם געוואלט ארויסזאגען אלץ,
וואס ביי איהר האט זיך אנגעקליבען אויפ'ן הארצען. איהר האט זיך גענוסס צו
זאגען צו איהם: „אויב איך בין אזא אויסווארף, אויב פאר מיר איז ניטא קיין פער-
געבונג און מען דארף מיך טרעטען מיט דיא פיס, וועל איך זיין אזוי שלעכט, וויא
מען וויל מיך מאכען.“

זיא האט דיא ערסטע אנגעהויבען צו רעדען.

— מיר זיינען צוויי פייגלינגע, האט זיא פלוצים געזאגט.

— איך פעו שטעה דיך ניט, האט וויליאם געענטפערט.

זיא האט א שאַקעל געטהאן מיט'ן קאָפּ. מיט פּעראכטונג.

— מיר האבען ניט בעדארפט אנטלויפען, וויא צוויי פערברעכער. מיר הא-

בען זיך געדארפט פיהלען שטארק אין אונזער פינג יאָהריגער ליעבע. נאר איצט

איז צו שפעט. מיר זיינען בעויענט; אונזער רוה איז טרודט.

וויליאם איז געווען ענטשלאסען אויסצוגעפינען, וואס איז געשעהן אין זיין

אבוועזענהייט. ער האט איהר געשטעלט דיא פראגע, אויף וועלכער זיא האט
געענטפערט:

— קענסטו ניט פערשטעהן, אז דיזע ארימע געפאלענע האט צו מיר צוריק

געבראכט דיא גאנצע פערגאנגענהייט, וועלכע איך האב זיך געמאטערט מיט אלע

קרעפטען צו פערגעסען.

— נאר ווא איז דאך שוין אוועקגענאנגען; בערהייב זיך. צווישען דיר און יענע בעשעפעניס ליגט א טיעפער אבגרונד און איהר האט ניט איינע מיט דער אנדערער וואס צו מהאן, צווישען אייך איז ניטא קיין נעמיינזאמעס.

— קיין נעמיינזאמעס? האט מאנדאעלען געזאגט, ציהענדיג מיט דיא אקסלען זיא האט מיר ערסט געזאגט, אז ביי היינטיגען טאָג האב איך געקענט ארומנעהן א בארמוסע איבער דיא פארזיער גאסען, ווען דוא וואלסט מיך ניט ארויסגעצויגען פון דעם זומפ.

— ש ש! רעד ניט אזעלכע ווערטער, מיין טהייערע, דאס טהומט אונז כיר דען ווייה.

נאר מאנדאעלען איז עררענט געווארען פון דער ביטערקייט פון איהרע איי-גענע ווערטער.

— איך האב געזעהן זשאקין, האט זיא געזאגט.

וויליאם האט אויף איהר א קוק געטהאן צומישט.

— ער איז געווען דא אין צימער, האט זיא ווייטער גערעדט.

ווייליאם האט זיך אנגעכאפט אן טיש, אום ניט צו פאלען.

— זשאק איז ניטא, האט ער געזאגט.

— ער געפינט זיך אין דער איינפאהרהוויו, אין שכנות מיט אונז, האט זיא געזאגט. איך האב איהם געזעהן, זאג איך דיר.

— איז דיוער מאן אומעדום? האט וויליאם אויסגעשריען מיט כעס און מורא.

— וואס דען האסטו געוואלט — טוידטען דיא פערנאנגענהייט? האט מאנדאעלען געזאגט מיט פערצווייפלונג. דיוועס צימער האט דיר געשיינט צו זיין א גוטער בעהעלמניס-פלאץ, וואו קיינער קען זיך ניט שטעלען צווישען אונז ביידען. דוא האסט מיר געזאגט, אז מיר ווינען דא אכיון. נאר, אָך! דיא שאַטענס און דיא שטילסייט פון דיווען צימער זיינען געווען לינגער, און אין דיווען פלאץ, וואו מיר האבען נאר געדענקט צו פערפלייבען א פאָר שמונדען, האט אויף אונז גע-ווארט שמערץ און ערנידערונג.

ווייליאם האט זיך צוגעהערט צו איהרע ווערטער, ניט דענקענדיג צו איבער-רייסען איהר.

— און איך, האט זיא פארטגעזעצט, בין געווען נארעש גענוג צו גלויבען! אז עס זיינען פאראן אין דער וועלט פלעצער, וואו מען קען געפינען פערנעסענהייט וואוהין מיר זאלען ניט לויפען, וועט מיך מיין שאַנדע בעגעגענען און בעגריסען.

דער קלענסטער אסחעם איז גענוג צו עפענען ארץ דאס ניי מינע ווארטען. מיר זיינען פערפאלנט איבעראל אזוי וויא פערוואונדעטע חיות און וועלען, וויא זיי, ער נעץ אוועקשטארבען אין א גראבען.

— דאס איז אונזער אייגענע שולד, האט זיך פארטנעזעצט נאך הייסער. מיר האבען קיין מאל ניט געדארפט אנטלויפען פון דער היים. דוא געדענקסט, אז איך האב דיר געזאגט דיא זעלבע נאכט, ווען יענער מאן איז צו אונז געקומען, אז דיא עראינערונגען וועלען אונז קיין רוה ניט געבען, און דיזע עראינערונגען זיינען נאכגעלאפען נאך אונזער שפור, אזוי וויא פלומ-הינד. איך האב געהערט זייער וויסעהנדען בילען הינטער זיך און איך פיהל אין דיזען מאמענט, וויא זיי רייסען מיין לייב אין שטיקער.

ארויסלאזענדיג א שארפען געשריי, האט זיא צוגעפרעסט ביידע הענד צו איהר ברוסט, אזוי וויא זיא וואלט ווירקליך געפיהלט זייערע שארפע צייהנער.

ווייליאם איז געווען ערטיעדעט פון ליידען. זיין ווייביס גרוזאמע ווערטער האבען אין איהם דערוועקט א שטוינענדע אונגערוכד. ער האט זיך געוואונשען, אז ער זאל געפינען מוטא צו הייסען איהר שווייגען, נאר אנשטאט צו בעפעהלען איהר האט ער איהר געבעטען.

— קום, מיין געליעבטע. מיר קענען אוועקפאהרען ווייטער.

מאנדאלען האט זיך אין דער הויף צולאכט. זיא האט פערבראכען מיט דיא הענד, טרערען זיינען גערונען איבער איהרע בלייכע באקען.

— דענקסטו, אז איך האב אזוי פיעל קרעפטען צו קענען יעדע מינוט פא- לען און אויפהויבען זיך. און בלייבען ביים פערשטאנד? ניין! איך מוז האבען רוה, אז ניט געה איך אראב פון זינען.

ווייליאם האט איהר אנגענומען פאר ביידע הענד און געהאלטען זיי צוואר מענטש אבער צערטליך.

— האפ מיטליד מיט מיר, האט ער געזאגט. זעהסטו דען ניט, אז דוא מוידעסט מיך? זאל זיך שוין ענדיגען דיא גרוזאמע סצענע. מארנען וועלען מיר געסאך קענען רעדען ווענען דעם. דוא ביזט זעהר מיעד, טהיערע. לעג זיך אנידער און פרוב אנשלאפען צו ווערען.

זיין האפנונג האט איהם פערלאזען, נאר ער האט געוואונשען צו האבען פינסטערקייט און שטילקייט.

— איך קען ניט פערבלייבען אין דיזען ציטער! האט מאנדאלען פלוצלינג

אויסגעשרייען. קענסטו דען ניט פערשטעהן, אז איך בין שוין דא אסאך געווען מיט זשאק'ן!

דער נאָמען זשאק האט איהר דערמאנט אן זיין בעזוך אין דיוען צימער.

— מיט א פאר מינוט צוריק איז ער דא געווען און האט פון מיר געלאכט און האט מיך בעליידיגט. אין זיינע אויגען בין איך ניט מעהר, ווי א דירנע. איך האב איהם געוואלט זאָגען דיא ווארהייט, נאר איך האב ניט געקענט. און ווייסטו ווארום? ווייל דווער מאן האט געדענקט, אז איך בין געווען אים שטאנדע דורך צו ברענגען אין דיוען צימער, ווייל איך בין שוין דא א סאך געווען מיט איהם.

וויילאס האט זיך ניט געריהרט.

— יא, איך קען און ווייס זעהר גוט דיועס צימער, האט מאַנדאלען געזאגט נאך א קורצער פרויע. זיא איז לאנגזאם צוגעגאנגען ביזן מיטען צימער און האט גענומען קוקען אויף דיא ווענד מיט שרעקליכע אויסגעגלאַצטע אויגען.

וויילאס האט איהר נאכגעקוקט און דאס בלוט האט איהם גענומען קיהלען אין דיא אדערן פון איהר אויסדרוק.

— דוא שרעקסט מיך, מאַנדאלען! האט ער אויסגערופען. קוק ניט אזוי אויף דיא ווענד.

— דיא ווענד זיינען מיר גוט בעקאנט, צו גוט, האט זיא געמורמעלט. אה, וויא מיר קלאפט אין קאפ. דוא מוזט מיך פערצייהען, איך ווייס ניט, וואס איך רעד נאר דיא פערנאנגענהייט קוועלט מיך. אה, עראינערונגען איז א שרעקליכע זאך! אה, העלף מיר פערנעסען דיא פערנאנגענהייט אויב דוא לעבסט מיך.

א ים מיט שמערצען איז געלעגען אין איהר טאן.

— איך וועל שטארבען, האט זיא געזאגט, און אויב איך מוז לעבען, וועל איך פערלירען מיין זכרון, מיין קאפ; זאל זיין וואס עס וויל, נאר איך וויל, אז מיין מארד זאל זיך אויסרייניגען פון אלע עראינערונגען. פערצייהע, וויילאס, איך קען ניט שווייגען.

זיא האט זיך צו איהם געווענדט מיט אזא פערצווייפלונג אין איהר פערק-ריממען געזיכט, אז ער האט ווירקליך געמיינט, אז זיא געהט אראב פון זינען.

— מאַנדאלען, האט ער געזאגט צענטליך, מאַנדאלען! און ער האט צו איהר אויסגעשטרעקט זיינע ארמען.

נאר זיא האט איהם ניט געהערט, זיא איז געשטאנען געבען דער וואנד אנגעקענען קאמין.

— איך טאר מעהר ניט טראכטען, האט זי נעמומעלט, וויל דענקען אין שרעקליך און דערצו דענס איך אויפ'ן קול. איך קען דא יעדע זאך אין דיעזע צימער. דאס פלעצליכע ערשיינען פון זשאק און דיא פיבערישע עררענונג פון דיא לעצטע עטליכע שטונדען האבען ארויסגערופען אין איהר טאָרף א זאנדערבארע ווירקונג, האבען געמאכט איהרע חושים צו אדבייטען אין א זאנדערבארע וונג.

דיא האט פֿערנעסען דיא אנוועזענהייט פון איהר מאָן און ווימער געלעבט אין דער פֿערנאנגענהייט. איהר פֿולס, וואס האט שטענדיג געקלאפט אזוי רוהיג האט איצט געהיצט, וויא אין פיבער. יעדע קלייניקייט, וואס איהרע אויגען האבען בענעגענט האט איהר פֿעראורזאכט א שרעקליכען פיין און אבענשוואכט איהרע גייסטיגע קרעפטען. זיא האט ארויסגעערערט אלע איהרע איינדיקע אין דער הויף, אויפ'ן קול, גראדע וויא זיא וואָלט זיך געפונען אליין אין צימער. דאס פייער האט געווארפען א רויטע ליכט אויף דיא ווענד. וויליאמ'ס שאַ טען אויפ'ן סופיט איז געווען שוואַרץ און נרוים. טאנדאלען אין איהר ברוינע קלייד און איהרע גאלדענע האר איז ארומגענאנגען איבערן צימער און האט בעקוסט דיא ביכדער, וואס זיינען געהאנגען אויף דיא ווענד און האבען פֿארנעשטעלט אן אונ-אונגליקליכע מיפאלאגיישע ליבע.

— דא דארף זיין אכט בילדער, האט זיא טרויעריש געזאגט. איך האב זיי געזעהקט מיט זשאָק. איך בין געשטאנען אויף א שטוהל און האב געלייענט דיא אויפשריפטען אויף יעדען בילד. ער האט געכאכט פון דיא גרייזען, וואס האבען זיך געפונען אין דיא אויפשריפטען און פון דער גאנצער לעגענדע. אט איז דער שפּאַלט אין וואַנד און דאָרטען איז דאס בילד, וואס שטעלט פֿאָר דיא שרעקליכע ענדע. דער געליעבטער געפינט דיא געליעבטע באַרען זיך אין בלוט. ער דענקט אז א לויב האט איהר פֿערצוקט און ער ערטארדעט זיך אליין. איך האב געזאגט, אז איך וואלט וועלען שטארבען גראדע אויף אזא אופן. „וואס וואלסטו געטהאן, ווען דוא זאלסט מיך געפינען א טוידמע?“ האב איך געפרעגט זשאָק. ער איז צו מיר צו גענאנגען לאכענדיג און האט מיך א קוס געטהאן אין דיא ליפען. „איך וואלט דיך א קוס געטהאן און דוא וואלסט ווידער לעבעדיג געווארען.“

וויליאם איז צו איהר צוגעשפרונגען מיט א שרעקליכע צאָרן, האט איהר אנגעכאפט פֿאר ביידע הענד און אוועקגעשעפט איהר אין מיטן צימער.

— זיי שטיל! האט ער אויסגעשריען, זיי שטיל! האסטו פֿערנעסען אז איך געפן זיך אין דיעזען צימער! אה, טאנדאלען, וויא קענסטו זיין אזוי גרוואם?

נאר ויא האט זיך אויסגעריסען פון זיינע הענד און איז צוגעלאפען צום מענ-
סטער און אבגעשארט דעם פאָרהאנג.

— יא, פון דעם פענסטער קען מען ארויסקוקען אויפ'ן הויף. איך בין גע-
נעשטאנען מיט זשאק'ן און געקוקט אויף דיא טייבעלאך, וויא זייא האבען געפיקט
זייערע פערעראך, ביז זיי זיינען פערשוואונדען געווארען איינער נאכ'ן צווייטען.
זייער וואָרקען (גירען) האט געקונגען זיס און צערטליך. פון דעם שמאל האט זיך
געהערט דאס הירזשען פון דיא פערד. זשאק איז גענאנגען הין און צוריק איבער'ן
צימער, רויכענדיג. איך האב איהם גערופען, ער זאל צוגעהן צו מיר און זעהן דיא
חיהנער, וואס זיינען געווען פול אין הויף און וואס זיינען נאכגעלאָפען נאך איין הוהן,
וואס האט געטראגען א וואָרם מיט'ן שנאָבעל. ער האט זיך איבער מיר אנגעבויר-
גען, האט מיך גערופען נארעלע און געקוסט אין באַק.

— שווייג, מאנדאלען! שווייג! זאל איך ניט הערן נאך א וואָרט פון דיר!

— וואָרט א ווילע, האט זיא געזאגט. איך האב דא עפעס אָנגעשריבען.

זיא איז צוגעגאנגען צום טיש און האט אויפגעקראס גענומען קוקען אויף

איהם.

— אט איז עס טאקע: „איך האב ליעב זשאק'ן.“

— זיא געהט אראָב פון זיינען! האט וויליאַם א מורמעל געטהאן. זיין ליעבע

און שטאלץ זיינען געווען שרעקליך בעליידיג, און ניט קוקענדיג אויף זיין נוטע
נאטור, האט ער געקריגען א קוסט אנצוכאפען איהר ביים האלז און צווינגען איהר
צו שווייגען.

זיינע פריסטען זיינען געווען צוזאמענגעדריקט, און אויב ער האט זיי ניט בע-
נוצט, איז נאר געווען דארום, וואס ער האט זיך נאך געקענט בעהערשען אויף אזוי
פיעל. נאר ווען זיא האט איבערגעלייענט אויפ'ן טיש איהר אמאליגע אויפשריפט
„איך ליעב זשאק'ן“ איז ער געווען פערטיג נידערצושלידערן איהר אויפ'ן באַדען.

מאנדאלען, ניט האבענדיג פערלארען אין גאנצען איהרע געפיהקען, האט זיך
געשווינד א קעהר געטהאן צו איהם.

— יא, שאַן מיך! האט זיא אויסגעשריען. איך וויל דוא זאלסט מיך שלאנגען!

עס איז זעהר מעגליך, אז ווען זיא זאל זיך ניט אומווענדען צו איהם, וואלט
איהר וויליאַם א שליידער געטהאן צום באַדען. נאר ווען מאנדאלענ'ס אויגען הא-
בען זיך בעגעגענט מיט זיינע, און ער האט דערזעהן איהר שעהנע און איידעלע גע-
זיכט, האט ער זיך א ציה געמחאן צו זיך אין שרעקליכער פערצווייבלעך.

דיא האט אויסגעמראָכען אין א געוויין, און דיא פּרעזען האבען אביסעל אפּ
 געקיהלט איהר צוויצטע מאָרן. ווען דיא זאך קענען אויסוויינען זיך פּרהעד, וואלט
 דיא נאר ניט גערעדט. איצט, ווען דיא הייסע טרערען האבען זיך געקייקעלט פון
 איהרע אוינען, האט דיא בענריעפען, וואס זיא האט געטהאן און ויא גרוואם זיא
 איז געווען צו וויליאמען. איהר האט אויסגעווינען, אזוי ויא זיא וואלט ערוואכט פון
 א שרעקליכען חלום. און וועלכען זיא האט אויסרעדצעהלט אלץ, וואס עס האט
 זיך געמאָלט אין איהר צוטישטער מאָרן. זיא האט זיך געוואונדערט אויף זיך
 אליין. דיא האט קיין מאָל ניט געקענט צוריקציהען איהרע אייגענע ווערטער; איהר
 מאן וועט דיא ווערטער קיין מאָל ניט פּערנעסען און זיי וועלען אימער שטעהן צוור-
 שען איהם און איהר. דערשראָקען פון דעם געדאנק, אז זיא האט אהן א שום אור-
 זאכע אויסרעדצעהלט, וואס עס איז געווען פּערבארגען ביי איהר טיעף אין הארצען,
 איז זיא צוגעגאנגען צו איהר מאן מיט אויסגעשמרעקטע, פּערבראָכענע הענד. ער
 האט זיך אראָבעלאָזען אויף א שטוהל און בעהאלטען זיין געזיכט אין זיינע ביידע
 הענד.

— דוא ליידסט, האט זיא געשטאמעלט. איך האב געזאגט אזעלכע זאכען,
 וואס האבען דורכגעשטאָכען דיין הארץ! איך ווייס ניט פאר וואס איך האב דיר
 דאס אלץ געזאגט. איך בין ניט גרוואם. א מאָל בין איך ווערט געווען צו זיין
 דייע און מיר זיינען געווען גליקליך. ... איך האב דיר געליעבט. ... איך האב דיר
 נאך ליעב. איך דארף ניט וואַגען צו וואַגען עס דיר, ווייל איך ווייס, אז דוא וועסט
 מיר ניט גלויבען. דיא פּערגאנגענהייט האט מיך בעטויבט און איך וואלט געפלאַצט,
 ווען איך זאל ניט רעדען.

ער האט ניט געענטפּערט; ער איז געווען אין נאנצען צערשמעטערט.
 - איך זעה, אז אלץ איז געענדיגט צווישען אונז. מיר פּערבלייבט נאר צו
 שטארבען.

וויילאָס האט אויפגעהויבען דעם קאָפּ.
 — דער טוירט איז זיס, האט ער געמירמעלט, נאר נאך ניט איצט.
 ער האט א קוק געטהאן אויף זיין ווייב און האט דערפיהלט א נייען ווייז
 מאן ביים געדאנק פון שירען זיך מיט איהר.
 — זיי עהרליך! האט זיא אויסגעשריען. האב קיין טורא ניט צו פּערוואונרען
 מיך. איך האב דיר געשטאָכען מיט דער וואהרטייט אהן מיטלייד. זאג מיר, ווען
 דוא זאלסט מיך איצט א קוס מהאָן, וועט דיר ניט אויסדוכטען, אז עמיצער שטעהט
 צווישען אונז ביידען?

ער האט געשוויגען.

— דוא זעהסט, האט זיא פארמגעזעצט, אן איך בין געווען גערעכט. מען קען ניט אנטקויפען. איך וויל ניט בעגעגענען אויסגעלאסענע, אבעריסענע **קישע**-פעניסען, וואס זאלען צו מיר רעדען, וויא צו א בעקאנטער, איך וויל ניט איינ-שמעלען זיך. איך וויל ניט ריזיקירען צו בעגעגענען אלטע עריגערוגען אין דער ערסטער איינפאהרהיז, וואו איך וועל פערפאהרען. ניין, איך וויל עס ניט.

זיא האט זיך ווילד ארומגעקוקט, וויא זיא וואלט געזוכט מיט דיא אויגען עפעס א זאך, מיט וועלכער זיא זאך קענען געהמען זיך דאס לעבען. וויליאם האט איהר נאכגעקוקט. ווען זיא זאל פרובען געהמען זיך דאס לעבען אין דיעזע מאמענט, וואלט ער אפילו ניט אויפגעהויבען א פינגער, אום אבצוהאטען איהר.

זיא האט זיך פרוצט דערמאנט אן איהר קינד און זיא האט זיך א קעהר צו איהר מאן.

— הער מיך אויס, האט זיא געזאגט אין דער ניד. דוא וועסט מיר שווערען, אז דוא וועסט מיר קיין מאל ניט שמערען צו שטארבען, ווען אונזער לעבען וועט ווערען אונערטרעגליך

ער האט צוגעשטימט און כאפענדיג זיין הוט. האט ער צו איהר געזאגט:

— קום!

— וויכטו ניט פערבלייבען דא ביז מאָרגען? האט זיא געפרעגט.

— ניין, האט ער געענטפערט מיט א צימער.

זיי האבען צוזאמענגענומען זייערע זאכען און האבען זיך צום לעצטען מאל ארומגעקוקט איבער צימער. דאס פייער אין אויווען איז אויסגעגאנגען; דער זייגער האט שוואך אבענשיינט אין שאטען. דיא בילדער אויף דיא ווענד האבען אויסגעדעהן וויא שווארצע פלעקען. און דאס פאר פאך פאך האט צו זיך אליין געזאגט, אז אין צימער זיינען זיי אריינגעטראָטען פול מיט האפנונג און געהען ארויס פון דאנען פול מיט פערצווייפלונג.

אין קאָרידאָר זיינען זיי פערבייגעגאנגען זשאָקס טהיר מיט שיואכע טריט, אום זיי זאלען איהם ניט אויפוועקען. ווען זיי זיינען אריין אין הויף, האבען זיי גע-מוזט אויפוועקען דעם דיענער. עס איז שוין געווען צוויי א זייגער, און ער איז גע-ווען ביז פאר וואס מען האט איהם אויפגעוועקט. כאלד אבער איז איהם ארויף א געדאנק, אז ביים פאך פאך האט געמוזט פארקומען א סקאנדאל און דאס האט איהם פרייליך געמאכט. און ווען זיי האבען זיך אריינגעזעצט אין קאָרעמע, האט ער זיי נאכגעשריען:

— **ג ניקליכע רייע, מאדאם מאדאם!**

מאנדאלען האט אנגעהויבן צו וויינען אין דער שטיל. ווילאס האט אבער לאזט דיא לייטשעס און דאס פערד האט זיי אריין אוועקגעפיהרט אין וועטייל. זיי האבען שוין ניט געדענקט פון פארוי און האבען צוריקגעטעהרט א היים, וויא טוידמליך פערואאונדעטע חיות שלעפען זיך אין זייערע לעכער אום ארויסצוקאזען דאָרטען זייער לעצטען אמהעם.

XIII.

אין שלאָס וויא עס האט געשיינט איז דאס לעבען גענאננען וויא פריהער. מאן און ווייב האבען זיך ווידער איינגעשלאסען אין דער ווארעמקייט און שטיקקייט פון זייער גרויסען סאלאָן, נאר זייער איינוואמקייט האט בערלארען דיא זיסקייט און רוהיגקייט פון אַ מאָל. צווישען זיך האבען זיי נאר געדעמט פון געוואוינליכע זאכען דעם קרויז, וואס זיי דינען אויסגעשטאנען אין דער איינפאהרהויז, האט זיי אב-געשוואכט גייסטיג און פהזיש. ווען אַ שמערצליכע עראינערונג איז זיי ארויפגעקער מען אויפ'ן געדאנקען, פלעגען זיי זאגען צו זיך אליין, אז זיי האבען נאך צייט און זשאק וועט ערסט קומען אין אַ מאָנאט ארום. און זיי האבען געזוכט צו דענקען נאר וועגען קלייניגקייטען, וויא צום ביישפיעל וועגען וועטער, וואס פאר אַ מיטאָג וועלען זיי האבען און וויא דאס פייער ברענט אי איווען. זיי וואלטען גערן פערב-ראכט אזוי דאס נאנצע לעבען, נאר זייער בעטויבונג האט לאנג ניט אנגעהאלטען, דיא מינדסטע זאך האט זיי פערארזאכט גרויסע שמערצען.

זשענעוויז האט געהאָן אלץ וואס זיא האט געקענט צו פייניגען זיי, און דאס איז געווען זיא, וואס האט ביי זיי ווידער ארויסגערופען דעם שמערץ. דיא אלטע פאנאטישע פרוי איז געווען אונערבארעמליך צו דער זינגיער.

זיא האט מאנדאלען קיין מאל ניט ליעב געהאט און איצט האט זיא איהר געהאסט, נאר איהר האט איז געווען אויסגעמישט מיט טורא, זיא האט שמענדליג אנגענומען אזא פאזיציאָן, וויא זיא הארט זיך אין איין פערטהיידיגען אנטקעגען דעם שליח פון דעם טייפעל. זיא איז געבליבען וואוינען מיט זיי אזוי וויא פריהער און האט געעסען מיט זיי און פערבראכט דיא אבענדען אין סאלאָן. נאר איהר האל-טונג איז געווען אַ שמענדיגער פראָטעסט.

דיא האט געטהאָן איהר בעסטעס ארויסצואווייזען מאנדאלען, וויא זיא פער-אכטעט איהר. ווען מאנדאלען פלעגט עפעס אנריהרען, פלעגט זיא זיך אבקעהרען פון דעם מיט עקעל, ארויסווייזענדיג דערמיט, אז מאנדאלען האט עס פערואונריי-ניגט מיט איהר בעריהרען. זיא פלעגט יעדען אבענד ליינענען פון דער ביבעל דיא שרעקליכסטע פלעגער און פון זייט צו זייט פלעגט זיא זיך אריינשמעלען אינעם

איינענע בעטראכטונגען און דראָהען מיט דיא שרעקליכסטע פייניגונגען דער זי-
דינע, וועלכע זיא האט ניט אנגערופען מיט'ן נאמען, אבער זיא האט דאביי זיך
אראבגענומען איהרע אייגען פון מאנדאלען און האט דערמיט געענטבען קלאר פון
פערשטעקן, וועמען זיא מיינט. זיא האט בעשריבען דעם נהגם מיט דיא שרעק-
ליכסטע פארבען, קעסלען מיט קעכעדיגען בויסאויל, מייזואלים וואס האלמען דיא
זינדיגע איבערן פייער און בראָמען זיי, א פייערדיגער רעגען וואס הערט ניט אויף
צו נימען אויף דיא קעפ פון דיא רשעים. זיא פלעגט ענדיגען איהר לייענען מיט א
תפלה צו גאט, אז ער זאל ניט איבערלאזען אויף דער ערד ניט איין זינדיגען און
זאל זיך ניד אברעכענען מיט דיא רשעים.

מאנדאלען האט געזיכט ניט צו הערען נאר דיא שטענדיגע ווערטער זיינען
געקראכען אין איהרע אויערען געגען איהר ווילען. מאנדאלען האט א מאָל נאָר
קיין נכויבען ניט געהאט, נאר איצט אין זיא געווארען אבערגלויביש. אין געוויסע
שווערע מאמענטען האט זיא מיט'ן גאנצען הארצען געגלויבט, אז דער נהגם מיט
אלע זיינע שרעקען עקזיסטירט אין דער ווירקליכקייט. עס פלעגט איהר צייטגענווייז
דוכטען, אז אויב זיא וועט שמארבען ביי נאכט, וועט זיא זיך אין דער פריה אויפ-
כאפען אין פריענדיגע קאלד-אייזען. דיא פאנאטישע פרוי האט געדריהט איהר
מאָרד.

נאר ניט אלע מאָל האט מאנדאלען אוי געדולדיג אריבערגעטראגען זשענע
וויזיס בעלידיגונגען, און צייטגענווייז ווען דיא אלטע פרוי האט אבגעשטופט אן א
זייט דאס ברויט, וואס איהר ווירטהן האט אנגעהירט, האט מאנדאלען געזאגט
צו זיך, אז זיא וועט עס לענגער ניט דולדען. זיא איז דא דיא ווירטהן און וועט
זיך ניט אונטערווארפען צו דיא קאפריזען פון א פערדיקטע פרוי.

— פערלאזט דיא הייל האט זיא געשרייען. געהט גלייך אוועק!

און אזוי וויא ווילצם האט זיך ניט אריינגעמישט, האט זיא זיך געווענדט
צו איהם.

— פאר וואס זאלסטו ניט זעהן, אז מען זאל פאר דיין ווייב האבען רעס-
פעקט? שיק אוועק דיעז פרוי, אויב ביי דיר איז נאר פערבליבען עפעס ליעבע צו
מיר.

זשענעוויז האט א זעלזאמען שטייבעל געטהאן און אוועקשטעלענדיג זיך
גלייך אויסגעצייגען, קוקענדיג גלייך מאנדאלען אין דיא אייגען, האט זיא געזאגט
מיט איהר לעבעדיגען קול:

— ער ווייס, אז איך בעליידיג קיינעם ניט, פאר וואס צינדסט דו זיך אוי
און דאס איז גאט וואס רעדט דורך מיר.

דיא האט געהאלטען דיא ביבעל, וועהרענר זיא האט גערעדט און איהר נע-
דכט האט געשטראהלט פון א העלישען פערנגיגען.

— דאס איז שטענדיג אזוי, האט זיא פארטגעזעצט. דער שולדיגער טרעט
מיט דיא פיס דעם אונשולדיגען. עס וואלט געוויס געווען א פיינע זאך פאר דיר
ארויסצוייגען מיך פון דער הויז, וואו איך האב אבגעלעבט דרייסיג יאָהר, ארויס-
געיאָגט ווערען פון דיר, וואס איז אריינגעקומען אהער און מיטגעבראכט נאר טרע-
דען און זינד. קוק אויף מיך! איך בין שוין כמעט אלט הונדערט יאהר, איך האב
אלע מינע יאהרען פערבראכט אין ארבייט און אין תפילות. ווען איך קוק זיך אום
אויף מיין פעקיל יאהרען, געפין איך ניט איין זאך, פאר וואס איך זאל זיך קענען
מאכען פארוויירפע. און פון וואנען ביזטו אראבגעקומען? ווער ביזטו, אז איך זאל
פאר דיר בויגען טיין קאַפּ? דוא ביזט יונג, נאר דוא ביזט פערדארבען איך קען
דיך ריכטען אבער ניט פאלגען.

זיא האט ארויסגעערעדט דיא ווערטער מיט א פאָלשטענדיגער איבערציינונג,
און יעדעס ווארט האט געשטאכען מאַנדלען אין צעהנטען ריפּ.

— דוא זאלסט דיא הויז פערלאזען, האט מאַנדלען געזאגט. בין איך דען
ניט דא דיא הערריך אין הויז?

— ניין, איך וועל דיא הויז ניט פערלאזען, האט זשענעוויז געענטפערט.
נאָט האט מיר אנגעוויזען דעם פלאץ, אז איך זאל אכטונג געבען אויף טיין זוהן
ווייאָמען. איך וועל בלייבען דא, ביז איך וועל איהם רעטען פון דינע צויבערייען,
און וועל זעהן, וויא דוא ווערסט צערשמעטערט פון נאָט'ס צאָרן.

דיזער שטעכעדיגער קול, דיזע שרעקליכע ווערטער זיינען געווען מעהר וויא
זיא האט געקענט פערטראגען און האט זיך אַ וואָרף געטהאָן אין איהר פאָטעל און
האט אויסגעבראכען אין אַ גרויס געוויין.

— זעהט איהר דען ניט, אז איהר טוידטעט מיך מיט אייערע שטענדיגע
פערפאלגונגען? האט זיא געיאָמערט. ווילט איהר אז איך זאל בעדיהען מינע
זינד?

— תשובה איז אומזיסט, נאָט איז קיין מאל ניט מוחל, האט זשענעוויז
געענטפערט.

— אויב אזוי, לאזט מיך אין דעם, איך וויל מעהר ניט הערען און וויסען פון
אייער נאָט און אייער טיוועל איהר קענט בלייבען אונטער דעם ראָך, אבער קומט
ניט אין דיזען צימער. איך האב געכטען פון אייער לייטניס ניט געקענט איינשלאפען.
זשענעוויז האט אַ שטייכעל געטהאן מיט אַ מינע פון גרויסע צופרידענהייט.

— נים איך האב דיר נים געלאזט שלאפען, נאר דאס איז געווען דער טיר-וועל, וואס זיצט אין דיר און וואס היבט דיך אן צו מאטערען אזוי גיף, וויא דוא קעשט אויס דאס ליכט.
— איהר זייט פערריקט! האט מאנדאלען אויסגעשריען. צום גליק בין איך ניט קיין שרעקעדיגע.

— נאר אין דיר זיצט א ניט-נוטער, האט געענטפערט דיא פאנאטישע פרוי מיט אן איבערצייגטען טאן. קוק אויף דייע הענד אין דיווען מאמענט! דוא זעהסט ניט, וויא זיי ציטערן? דער שטן זיצט אין זיי, דער שטן!
זיא האט ארויסגעלאזט א געשריי און האט זיך א ציה געטהאן א הינטער, אזוי וויא זיא וואלט דערועהן א וויכדע חיה. מאנדאלען האט א קוק געטהאן אויף איהרע הענד, וואס האבען אין דער ווירקליכקייט קראמפהאפט געציטערט. זיא האט ניט געענטפערט, נאר זיא האט געטראכט מיט זיך אליין:
„זשענעוויז איז גערעכט, ניט זיא שרעקט דאס מיך, דאס איז מין אייגע-נער שולד.“

גאָרדעם האט מאנדאלען אויפגעגעבען דעם קאמפף און האט געמוזט נאכ-געבען, אז זשענעוויז זאל בלייבען. און ענדליך האט מאנדאלען אנגעהויבען צו זעהן אין זשאק'ן דעם דעמאָן, וואס זשענעוויז האט געזאגט, אז ער זיצט אין איהר.
„איך מוז זיין נידערטרעכטיג, פלעגט זיא צו זיך זאָגען, ווען דיווע פרוי בעט ראכט מיך וויא אן אונריינע חיה, וועמעס קאָפּ זיא וואלט גערן צערשמעטערט מיטן אַבסאָן פון איהר שוף.“

און מאנדאלען האט אנגעהויבען צו קוקען אויף זיך אליין מיט האַס. איהר האט אויסגעוויזען, אז איהר פערלדיגע הויט פערדעקט עפעס א שרעקליכע בעסטיע דער רעליגיעזער וואהנזין פון דער פאנאטישע פרוי האט אויף איהר געמאכט אזא שרעקליכען איינפרום, אז זיא פלעגט זיצען שטונדען לאנג און צוהערען זיך צום טייוועל אין איהר ברוסט.

וויילאס האט איהר ניט געקענט פערטהיידענען פון דער פאנאטישער פרוי, ווייל ער האט געקוקט אויף זשענעוויז וויא אויף א בענייסטערטע פראָפעטין (נביאה). דאך האט ער פון נאנצען הארצען געוואונשען, אז זיא זאל זיך אריבער-ציהען אין איהר שטיבעל ביים ענדע פארק, נאר ער האט דאס ניט געוואגט צו זאָגען איהר, ווייל זיא האט געווינט דאס ווינעל פון זיין פאָטער אח זיין אייגענע. און ווען זיא פלעגט זיך קריענען מיט מאנדאלען, פלעגט ער אנטכרופען; נאר זיי פלעגען איהם שמענדיג כאַפען, און מאנדאלען האט איהם אויפגעווארפען פאר

וואס ער ערלויבט זאענעוויזן צו זיך לען איהר, און זשענעוויזן האט איהם געזאגט, אז ער נעהט מיט אפענע אויגען אין גהנם אריין דערמיט, וואס ער לעבט מיט אזא זינדיגע, וויא זיין ווייב איז. ער פלעגט נאר קענען בעטען זיי ביידען, אז זיי זאלען שוויגען און ניט מאכען זיין לעבען אזוי ביטער.

ווען ער פלעגט זיי זעהן צוזאמען, האט ער שטענדיג ערווארט א סצענע און ער איז דיא גאנצע צייט געווען אין איין טראג און ציטערניס. זשענעוויזן האט זיך אריינגענומען אין קאפ, אז אויף איהר ליגט דיא פליכט ארויסצורייסען איהם פון טאגנאלעג'ס הענד און זיא האט מיט אלע קרעפטען געשטרעבט צו דעם ציעל.

— הער, מיין זוהן, פלעגט זיא זאגען צו איהם. פאר וואס קומסטו ניט אריין אין מיין צימער צו בעטען גאט, וויא דוא פלעגסט עס טהאן, ווען דוא ביזט געווען א קליין קינד. דוא וועסט מיר נאכזאגען דיא תפילות, וויא דוא פלעגסט עס טהאן דאמאלס און גאט וועט דיך בעהיטען פון דיא שרעקען פון דער נאכט.

וויילאס האט זיך געמאכט, ניט הערענדיג, און דאן האט זיא איהם דייטל'כער ערקלערט, וואס זיא וויל.

— דוא קענסט נאך ראטעווען זיך פון דעם שטנ'ס הענד, האט זיא געזאגט צו איהם, אויב דוא וועסט ווידערהאלען דריי מאל דיא ווערטער, וואס איך וועל דיך אויסלערנען דיא ווערטער זאלסטו זאגען, ליגענדיג אנגעשפארט אויפ'ן אקסעל פון יענער בעשעפעניס.

טאגנאלען איז געווען אנוועזענד, ווען זשענעוויזן האט דאס גערעדט, און זיא האט זיך צוגעהערט צו דיא ווערטער פון דער וואהנזינגער פרוי, מיט א טעמפען ווייהאטן אין הארצען.

דאן האט זשענעוויזן געזאגט דיא ווערטער, וועלכע האבען געדארפט פער-וואנדלען טאגנאלען אין א בארג אש און שמויב.

— „אויסגעלאסענע טאכטער פון גהנם. קעהר זיך צוריק צו דיא פלאמען, פון וועלכע דוא ביזט געקומען מיט דער אבזיכט צו פערנארען מענער אין דיין געץ אום זיי זאלען געהן כף-הקלע. זאל דיין הויט ווערען שווארץ און פערוואקסען זאלסטו ווערען מיט דיינע רויטע האר איבערן גאנצען לייב וויא א ווילדע בעסטיע. קעהר זיך אום צוריק, פון וואנען דוא ביזט געקומען. אין דעם נאמען פון גאט היים איך דיר, אז דוא זאלסט אוועק פון דאנען!“

דיזען שפרוף האט זיא ווארשיינליך געמאכט אליין: מען האט עס געדארפט זאגען דריי מאל מיט געוויסע קאבאליסטישע צייכענס. און נאכ'ן דריטען מאל האט זיא שטענדיג בעשעפעניס געדארפט פערוואנדלען ווערען אין א בארג אש.

דיוער זעלמואמער צוזאמענמיש פון רעליגיאָן און ציבעריי האבען געמאכט אין נאנצען פערנעסען דעם מאן און ווייב אויף וואס פאר א וועלט זיי זיינען. מאָר דאַלעניס פערשטאנד איז צייטענווייז אין נאנצען פערדונקעלט געווארען אונטער דיא שרעקליכע נייכטיגע ק'עפּ, וואס זיא האט געמריגען פון דער אלטער פרוי. דער שלאס איז אנגעפילט געווארען מיט איהרע שפרוכען, און נאנץ אָפּט פלעגט זיא דורך דיא נאנצע נעכט זאָנען תהלים.

אויסער זשענוויוו איז געווען נאָך א געגענשטאַנד, וואס האט זיי פערביטערט דאס לעבען. דיא קליינע לוסין איז מיט יערען מאג געווארען עהנליכער צו זשאקין. איהר אַמע האט איצט געקריגען א פלאץ אין וועטיל, און לוסין איז דיא נאנצע נייט געבליבען אין דער היים. וויליאם האט ניט געוואנט צו זאנען, אז ער האט פאר איהר מורא, נאר ער פלעגט אויסמיידען צו דענקען ווענען איהר. לוסין פלעגט זיך ניט שפיעלען וויא אנדרערע קינדער; זיא פלעגט זיצען שטונדען-לאנג שטיל און פערטראכט. זיא האט מיט'ן שארפען אינסטינקט פון א קינד דערפיהלט, אז מען לעבט איהר ניט, וויא פריהער און דאס האט איהר געמאכט טרויעריג. מאַנדאַלען האט בעמערקט, אז וויליאם האט פיינד גערויש און האט אזוי אָפּט געהייסען לוסין צו זיין שטיל, אז דאס קינד איז געווארען שרעקעדיג און האט אנגעהובען ארומצור געזען מיט שטילע און פאַרויכטיגע טריט. איהר לעבלינגס פלאץ איז געווען געפען פייער, וואו זיא פלעגט זיך צוזאמענדריען און האלטען איהרע פיסלאָף אין דיא הענד. צייטענווייז האט זיא געקוקט אויף איהר פאטער מיט אזעלכע אויגען, וויא זיא וואלט איהם וועלען פרענען, פאר וואס ער האט איהר מעהר ניט לעב. אין דיע מאַמענטען איז זיא געווען אזוי עהנליך צו זשאקין, אז וויליאם האט אויף איהר ניט געקענט א קוק טהאן.

זיא האט דאן אויסגעזעהן אזוי אלט, אזוי קלוג, אז וויליאם האט פערנעסען איהרע יאהרען, און איהם האט געדאַכט, אז זיא פערשטעהט דיא נאנצע מעלאַך-כאַלישע געשיכטע און האט כמעט טרווארטעט, אז זיא וועט מיט איהם פערציהען א רייד ווענען איהר עהנליכקייט צו זשאקין.

צייטענווייז פלעגט לוסין מעהר וויא קוקען אויף איהר פאטער. זיא פלעגט צו איהם צוגעהן און אויסטרעקען איהרע הענטלאָף מיט דיא ווערטער:

— געהם מיך! געהם מיך!

זיא האט ניט געקענט איבערטראגען איהר אבגעזונדערטקייט און האט זיך גענעטהינט אין לעבע, אין קוסען און גלעטען. ווען וויליאם האט זיך ניט אונ-טערנעגעבען צו איהר בעמען, פלעגט זיא זיך איינשפאַרען מיט ליידענשאפטליכען

כעס, און ווען דער פאטער האט זיך ארויסגעריסען פון איהרע קליינע הענטלאך, איז זיא געלאפען מיט א געוויין צו דער טוטער. מאנדאלען האט געלימען פאר איהר קינד, נאר זיא האט ניט געוואנט צו געהמען איהר אויף דיא הענד און גלעד טען איהר, אום ניט צו ערנערען דעם מאן. נאר ווען דאס קינד איז צו איהר צוגע-לאפען מיט א געוויין, האט זיא זיך ניט געקענט העלפען און האט גענומען דאס קינד אויף דיא הענד און האט מיט קוסען אבגעווישט דעם קינדס טרערען.

א מאָל ווען דער פאטער האט לויטן נראָב אבגעשטופט, איז זיא צוגעלאָפֿען מיט א געוויין צו דער טוטער.

— דער פאפא האט מיך א זעץ געטהאן! האט זיא געיאַמערט. איך האב איהם ניט ליעב!

ווייליאם איז איהר נאכגעגאנגען, בערייהענדיג זיין ברוטאליטעט.

— זעה, טהייערע, אט איז דער פאטער, האט מאנדאלען געזאגט צו איהר. ער וועט דיך א קוס טהאן, אויב דוא וועסט זיין גוט.

נאר כוסי האט מיט שרעק איינגעראבען איהר געזיכט אין דער טוטערס אקסעל.

דיא אנוועזענהייט פון דעם קינד איז געווען פאר'ן פאטער און טוטער א שטענדיגע, אונאויפהערליכע אבקומעניס. עס האט זיי אויסגעוועזען, אזוי וויא זשאק אקין וואלט מיט זיי דא געווען. ווייליאם האט נאך אלץ ליעב געהאט זיין קינד און פלעגט זיך אפט ווענדען צו איהר, אום צו געהמען איהר אויף דיא הענד, נאר דערוועהנדיג אויף איהר געזיכט רעם אויסדרוק, וואס איז געווען אזוי עהנליך צו זשאק'ס, פלעגט ער זיך פון איהר אבווענדען.

— „איך האב ניט קיין ווייב און איך האב ניט קיין קינד, פלעגט ער זאגען צו זיך אקין. וויא עס שיינט האט זשאק זיי ביידען.“

איין אבענד איז כוסי אנשלאפען געווארען אויפ'ן טעפיך געבען פייער. איהר שלאָף איז געווען אן אונרוהיגער און מאנדאלען האט איהר גענומען אויף דיא הענד, אום צו לעגען איהר אין בעט. ביים אויפהויבען איהר, האט זיא בעמערקט, אז דאס קינד היץ און זיא האט זיך ענטלאָסען ניט אבצוטראגען פון איהר דיא נאנצע נאכט. זיא האט געהייסען אריינטראגען דאס קינדערשע פעטעל אין איהר צימער און איז געזעסען געבען איהר דיא נאנצע נאכט און אבגעהיט איהר. ווייליאם האט בעאָבאכטעט זיין ווייב, ווען זיא איז געזעסען אָנגעבויען איבערן קינד און איהם האט געדוכט, אז דאס איז א חנוּם.

אין דער פריה האט דער דאקטאר געמעלדעט, אז דאס קינד האט א שאר
לאך פיעבער. זיא האט אין נאנצען פערנעסען אן וויליאמ'ס עקזיסטענץ, אזוי פער
זארגט איז זיא געווען פון דעם קינד'ס קראנקהייט, וועהרענד וויליאם האט זיך
דיא נאנצע צייט געפלאגט מיט'ן פינסטערן געדאנקען: צו זיא זארגט ניט אזוי
שטארק וועגען קינד, ווייל עס איז עהנליך צו זשאקין ?

אמאל ווען ער איז געבליבען אין סאלאן אליין, האט ער זיך געפרענט, וויא
וואלט ער זיך געפיהלט, ווען זיין ווייב זאל איצט אריינקומען און זאגען איהם, אז
זייער קינד איז טויט? און זיין נאנצעס וועזען האט אויסגעשריען, אז ער וואלט
בעגעגענט דיזע נאכריכט וויא א גרויסע ערלייכטערונג. ער האט א שוידער גע-
טהאן און געפרעגט זיך אליין, אויב ער איז ניט קיין מערדער ? היינט ווינשט ער
אז זיין קינד זאל שטארבען און מארגען וועט ער עס פילייכט אליין ערמארדען.

זשענעוויוו האט נאך פערגרעסערט זיינע שמערצען. דעם ערסטען טאָג, וואס
לויט איז קראנק געווארען, איז זיא אריין אין צימער פון דער קראנקער און האט
גביאות געזאגט, אז זיא וועט שטארבען און גאָט וועט איהר צוגעהמען פאר דיא
זינד פון דיא עלטערן. זיא האט געוואלט העלפען מאגדאלען, נאר זיא האט ניט
אויפגעהערט איהרע דראָהונגען. ענדליך האט איהר מאגדאלען געהייסען פערלאזען
דאס צימער. איצט האט זיך זשענעוויוו גענומען צו וויליאמען און האט איהם
פערפלאגט אויף שריט און טריט מיט גאָט'ס צאָרן און מיט'ן גהנם. ער פלעגט
פון איהר אנטקויפען אזוי ניך וויא ער האט געקענט, נאר ער האט זיך ניט געהאט
וואו הינצוטהאָן. ער איז אריין אין צימער פון דער קראנקער און באלד ארויס און
ווידער אריין און האט געוואנדערט איבער דיא קארידאָרען, פון וואנען ער האט
געקענט הערען, וויא דאס קינד רופט איהם.

— פאפא! פאפא!

דריי וואכען לאנג האט זיך ביי זיי יעדע מינוט געביטען פערצווייפלונג און
האָפנונג. ענדליך האט דער דאקטאר געזאָגט צו דער מוטער, אז זיא קען האָפען.
דיא קראנקהייט האט געדויערט לאנג און וויליאם האט איצט געהאט א נייע
בעאנרוהיגונג. ער האט בעמערקט אין מאגדאלען א מינע, וואס האט איהם דער-
מאנט אן זשאקין, און ער האט איצט אנגעהויבען צו שטודירען זיין ווייב. איהר
יעדען קעהר און ריהר און יעדען אויסדרוק, און ער איז באלד געקומען צום שלום,
אז אן איהר האט זיך אנגעקלעבט פיעל פון זיין „איך“, פון זיין פערזענליכקייט, פון
זיין אינדיוידואליטעט. דיזע ענטדעקונג איז פאר איהם געווען א גרויסער קלאפ.

דיא ענטדעקונג איז געווען א ריכטיגע, ווייל מאנדאלען איז אין פיעל הינזיך מען געווען עהנליך צו זשאק. זיא האט געברויכט זיינע פראוען. און איהר געלעב-טער איז געווען אן אבשפיגלונג פון זיינעם. פאר א געוויסע צייט איז דיא עהנליכ-קייט פערשוואונדען געווארען, נאר צייט ער האט זיך צוריקגעקעהרט, איז ער ניט ארויס פון איהר זיגען און דיא עהנליכקייט האט זיך צו איהר צוריקגעקעהרט מיט טעהר שטארקייט.

ווייליאם איז אָפּט אַ פּערציטערטער געווארען פון אַ געוויסען טאָן אין איהר שטימע, און ער האט זיך ארומגעקוקט. וויא ער וואלט ערווארטעט צו בעגעגענען מיט דיא אויגען זיין אלטען פריינד. ער האט געפיהלט אזוי וויא דיא מארך ווערט איהם געריהרט. ניט נאר דאס קינד איז געווען א לעבעדיג בילד פון זיין חבב, זאָנדערן זיין ווייב האט צו איהם גענומען רעדען מיט זיין טאן און זיינע תנועות. מאנדאלען האט זיך געענדערט, איהר שטערכיכע רוהיגקייט, זארגלאזיקייט פון איהר געזיכט איז פערשוואונדען געווארען. זיא האט פערלארען אין גאנצען איהר זיסען און רוהיגען חן, דעם חן פון א ווייב און א מוטער.

אַ מאַך ביי נאכט האט ער דערהערט, וויא זיין ווייב האט ארויסגעלאזט אַ שטימען זיפן און עטליכע ווערטער פון שלאָף. ער האט זיך צוגעהערט: „זשאק!“ האט זיא געזאגט: „זשאק!“ ער איז געשווינד אראבגעשפרונגען און האט איהר מיט דער האנד גענומען וועקען פארן אקסעל.

— מאנדאלען | שמעה אויף | שמעה אויף |

גלייך וויא איהרע אויגען זיינען געפאלען אויף ווייליאמען, האט זיא פער-שטאנען, וואס דא איז געווען. ער האט אויף איהר געקוקט מיט א טיעפע פער-אכטונג. זיא האט אויסגעבראכען אין א געוויין. אין דיזען מאמענט האבען א פאר פסקים פון תהלים דערנרויכט צו זיי. דאס האט געזונגען זשענעוויו איבער זיי און דיא ווערטער האבען זיך אראבגעקייקעלט פון דיא טרעפ ביז צו זייער צימער. דאס איז ניט געווען קיין צופאל, נאר היינטיגע נאכט האט איהר קוק געקלונגען אזוי, וויא ער וואלט פערקינדיקט עפעס אן אונגליק. מאנדאלען האט זיך צוגעהערט אן האט געציטערט פון קאָפּ ביז דיא פיס. עס האט איהר געשיינט, וויא א לוייה געהט דורך דיא קאָרידארען פון שלאָס. זיא האט אומגעקעהרט דעם קאָפּ און א קוק געטהאן אויף איהר מאן; ער איז געלעגען מיט ביידע הענד פערבראָכען אונטערן קאָפּ און האט געקוקט אויפ'ן סופיט (צימערדעקע). מאנדאלען האט צו זיך געזאגט, אז זשענעוויו'ס תהלים זאגען איז נאר צו דערמאנען ווייליאמען וועגען דער שפרוך, דאס ווא האט איהם געלערנט, אז ער זאל פערשילמען זיין ווייב. און איהר האט

אויסגעדוכט, אז ער וועט זיך באכד אָנשפארען אן איהר אקסעל, וועט מאכען דאס
דיא קאבאליסטישע צייכענס און וועט אנהויבען : „דוא, קינד פֿין גיהנום...“

ווער ווייס ! פילייכט וועט זיא פערוואנדעלט ריערען אין א בארג ג'ש אין
שטויב. א קינדערשער שרעק האט איהר אנגעכאפט און איז צוגעקראָכען צום בעט
און געלעגט זיך נאר אויפ'ן ראַנד. דיא צייהנער האבען ביי איהר געקלאפט און
זיא האט זיך יעדע מינוט געשראָקען, אז אט געהט וויליאם צו צו איהר און מאַכט
דיא קאבאליסטישע צייכענס. דאס וואס ער ליגט מיט אפענע אויגען, ווייזט, אז
ער וואַרט נאר, ביז זיא וועט איינשלאפען. דיזע ציטערניס האט איהר געהאלמען
דיא נאנצע נאַכט. אויסער דעם האט זיא טורא געהאט איינצושלאפען, אום זיא
זאל ניט ארויסברענגען ווידער א מאל זשאַקיס נאמען אויף איהרע ליפּען.

נאָך דער נאַכט האבען מאַן אין ווייב ביי א שטומער איינשטימונג. אהנע צו
זאגען איינער דעם צווייטען א ווארט. פערנומען בעוונדערע ציטערן, וואס איז גע-
ווען טהאטזיכליך א מין שיידען זיך. צייט זשאַקיס ערשיינען, האבען זיי ביסלאכווייז,
ביסלאכווייז גענומען זיך צו דעם שיידען, נאר זעלמזאמער פון אלץ איז דאס, וואס
איצט האבען זיי איינער דעם צווייטען ליעב געהאט מעהר וויא פריהער. צווישען
זיי האט זיך געלעגט אן אַברונד, אבער דאס האט זיי ניט געשטערט צו שמעקן
פון ביידע זייטען און בעוואונדערן איינער דעם צווייטען פון דערווייטענס.

זיי האבען געווען. אז זיי זיינען שוין ניט לענגער צוויי קערפערס און איין
זעעלע, נאר זיי האבען געפיהלם אן אונגעווערען און ביטערן פערנגיגען, וואס זיי זיינען
דאָך אינסער איין דאָך.

ביז איצט האבען זיי אויסגעמיטען צו דערען, וואס זאלען זיי טהאן, ווען זשאַק
וועט קומען צוריק. זיי האבען אַבגעלעגט דאס רעזען וועגען דעם פון איין מאַג
אויפ'ן צווייטען, נאר וואס מעהר מעג זיינען אריבער, האבען זיי זיך אַלץ מעהר
געשראָקען פאר דעם פאַרשמעהערען געשראָך, און ווען עס איז געקומען ענדע
מאָנאט, זיינען זייערע ליידען געווארען אונערטרעגליך. זיי האבען אזוי ווייט פער-
לארען דיא ענטרניע, דעם קוראזש און מוסה, אז זיי האבען טורא געהאט אפילו
ארויסצורעדען זייערע שרעקען איינער פארן צווייטען און אויף אזא אופן האבען זיי
אפילו ניט געקענט אויסרעדען איינער פארן צווייטען דאס הארץ און פיעל וועגיג
רוהיגער ווערן. ביי יעדען קלונג פון גלעק'ל האט זיך ביי זיי געזענענט דיא נשמה
מיט'ן קערפער. ענדליך האבען זיי בעקומען אין דיא לעצטע מעג פון מאָנאט פער-
באר א ברעף פון זשאַקין, וואו ער האט זיי געשריבען, אן זיך פריינד איז געשטאר-

בען און ער האט בענענענט א שעהנע וויסות און איז איהר נאכגעפאהרען אין ניצנע, וואו ער וועט פרייכט פערבלייבען נאך א מאנאט.

וויילאס האט דעם פרייע דערלאנגט מאנדאלען און האט איהר געהיט, וועהרענד זיא האט איהם געלייענט. דיא איינציגע זאך, וואס ער האט בעמערקט, איז געווען וויא איהרע ליפען האבען געציטערט.

איצט האבען מאן און ווייב ארויסגעלאזט א לאנגען זיפן פון ערלייכטערונג. נאר דאס לעבען אין שלאס איז געווארען אונענטרענליך. איין פריהמארנען, ווען זיי זיינען ארומגעגאנגען אין פארק, האבען זיי דערזעהן דיא בעטלערינס גע- זיכט. זיא האט זיי נאכגעקוקט דורך דיא שטאנקעסקעס פון דעם פארקאן. וואר- שיינליך איז זיא צופעליג געקומען אהער, נאר זיא האט דערקענט טאנדאלען, ווייל זיא האט אנגעהויבען צו זינגען א ליעדעל, וואס זיי פלעגען אמאל זינגען ביידע, וועהרענד זיי האבען זיך צוריקגעקעהרט פון זייערע פרייליכע שפאצירס א היים :

ער וואר א רייכער, דער פאשא,
זיין נאמען וואר מוסטאפא.
טרא-לא-לא, טרא-לא-לא.

דאס טרא-לא-לא פלעגען זיי ענדיגען מיט א ווילדען געלעכטער. מאנדאלען און וויילאס זיינען געשווינד אוועק פון פארק און אריין אין הויז, און פון דאן אן האט מאנדאלען ניט געקענט אריין אין פארק, אז זיא זאל ניט בענענענען מיט דיא אויגען דיא בעטלערין, וועלכע האט געהאטען אין איין ארומוואנדערן ארום פארק, און זינגען דאס ליעדעל וועגען דעם רייכען פאשא. יעדעס מאל וואס מאן- דאלען האט איהר דערזעהן פון פענסטער, האט זיא א שוידער געטהאן. איהר האט אויסגעוויזען, וויא דער נייסט פון איהר פריהערדיגער לעבען וואנדערט דא ארום. זיא האט געטראכט ווענדען זיך צו דער פאליציי, אז מען זאל פערטרייבען פון דאנען דיא וואהנזיניגע פרוי, נאר זיא האט מורא געהאט, אז דערפון זאל ניט ארויסקומען עפעס א סקאנדאל און האט בעסער בעשלאסען צו ווייכען פון דיא פענסטער.

און איצט האבען מאן און ווייב פערשטאנען, אז אין שלאס קענען זיי לעג- גער ניט פערבלייבען און עס איז צייט, אז זיי זאלען אוועקפאהרען אין פארוי, וואו זיי וועלען ניט הערען דיא בעטלערינס געזאנג און זשענעוויזיס ליענים און אויף וועלען זיי בעפרייען זיך פון דער אנוועזענהייט פון זייער מאכטער. זיי האבען נאך א וואך צוויי אדער דריי ביז זשאק וועט צוריקגעהרען פון ניצנע, און גלייך וויא לויט איז פאלקאס געוונד געווארען, זיינען זיי אוועקגעפאהרען אין פארט.

XIV.

פינף יאהר איז וויליאמס הויז אין פאריז געשטאנען לעדיג; וויליאם האט דיא הויז ניט פערדונגען, ווייל ער האט זיך געריכט צו פאהרען יעדען זומער אין פאריז. נאך זיין חתונה האט ער די הויז איבערגעגעבען צו א טרייען און אלטען דייער גער פון דעם שלאס, אז ער זאל אויף איהר אכטונג געבען, און ווען וויליאם און מאגדאלען זיינען איצט אנגעקומען, האבען זיי דיא הויז געפונען אין דער בעסטער ארדנונג. דעם נאנצען וועג האט זיך וויליאם ניט געקענט בעפרייען פון א פייני-גענדען געדאנק, אז ער וועט דארטען געפינען זשאקס בילד ביי זיך אין צימער און אוויא איז דאס ווירקליך געווען. ער איז אריין אין הויז דער ערסטער און האט נאך צייט געהאט ארונטערצויכאפען דאס בילד פון דער וואנד און בעהאלטען עס, איי-דער מאגדאלען איז אריינגעקומען.

וויליאם און מאגדאלען האבען ניט גערעכענט צו פיהרען דא אן איינזאמעס לעבען. נאך דעם גרויסען שלאס, האט זייא דאס הייזעל אין פאריז אויסגעווינען זעהר קליין און זייא האבען בעשלאסען צו בעזוכען געזעלשאפט. דעם זעלבען טאג זיינען זיי אוועק צו די דערייעס, וועמעס האטעל האט זיך געפונען אין זייער נאכ-פארשאפט, נאר זיי האבען זיי ניט געמראפען אין דער הייס, נאר אבענד-צייט זיי-גען דיא ריעס געקומען צו זייא צוזמען מיט מיבורס, דער אלטער האט אויסגעזעהן זעהר שלעכט, דאך האט ער זיך געהאלטען שטאלץ און סארקאסטיש זיי אימער. מיבורס האט אויסגעזעהן בייז אין זיין א שלעכטע לוינע.

וואס אנבעלאנגט צו העלען האט זיא זיך אוויא געענדערט אז מאגדאלען האט שיער ניט אויסגעשריען פון פערוואנדערונג, ווען זי האט איהר דערזעהן. זיא האט אין גאנצען אוועקגעווארפען דיא פארב מיט די פודער און האט אויסגעזעהן וויא א טרויעריגע אלטע פרויא מיט גרויע האר.

דער שטענדיגער געברויך פון קאסמעטיקעס, פון פארב אין פודער, האט עס געמאכט און האט ארויסקערופען רויטע פלעקען אויף איהר געזיכט. איהרע אויגען זיינען געווען הארב פערדעקט מיט איהרע שווערע ברעמען און דיא ליפען זיינען געווען בלייך און צודארט. עס האט אויסגעזעהען, אזוי ווי זי האט פלוצים ארונטער געריסען דיא מאסקע, וואס האט פריהער פערדעקט איהר געזיכט. העלען איז איצט אלס געווען פינף און פיערציג יאהר, נאר זיא האט אויסגעזעהן וויא פון זעכציג. זיא האט אויך אוועקגעווארפען איהרע קאקעטישע גראציעס און איז איצט געווען גער-ווען און שרעקעדיג.

בי זיער איינקומען האט זיך טיבורס א ווארף געטהאן צו וויליאמען מיט
דין איבערשריבענעם ענטהאלטונגס, און אזוי וויא העלען איז ניט געווען פלינג גענוג
ארויסצולאזען זיין ארם פון איהרען און ער האט זיך צוקלעב דעם פערפלאגטערט
אן איהר שלעפע, האט ער איהר א לייכטען שמויס געטהאן פון זיך און א ווארף
געטהאן ארף איהר א בליק, אז זיא האט זיך צונעקוועטשט צו דער וואנד מיט
אן אויסדרוק פון שרעק ארף איהר געזיכט.

איהר מאן האט גאנץ נוט געזעהן דיא קליינע סצענע. נאר פון וויינע ליפען
איז ניט פערשוואונדען דער פריינדליכער שטייכל און ער האט זיך געמאכט ניט
זעהענדיג.

וויליאם האט אוועקגערופען טיבורס'ן אין צווייטען צימער, אום צו רויכען
ווייל איהם האט געטהאן לייך צו קוקען ארף העלען.

ווען דיא דאמען זיינען געפליבען אלזיין מיט'ן הערר דער'יע, האט העלען גע-
זאגט צו מאנדאלען מיט א ביסרען טאן:

- איך האב פאר איהם (טיבורס'ן) געטהאן וואס איך האב געקענט, נאר
ער קוקט ארף מיר ניט מעהר, וויא ארף א מיטעל, דורך וועלכען ער קען דער
גרייכען צו זיין ציעל.

אין דער זעלבע צייט האט טיבורס געזאגט צו וויליאמען אין צווייטען צימער:
- איך האב קיין ערפאלג ניט.

טיבורס האט נוט געוואוסט, אז העלען האט געטהאן יעדע זאך, וואס זיא
האט געקענט, אום איהם צו העלפען, נאר דאס האט איהם ניט געריהרט, ווייל עס
איז נאר ניט ארויסגעקומען פון איהר טהאן. טיבורס אבער האט ניט געוואוסט
אז דער אלטער, דער ריע, צושטערט אין דער שטיל אלע פלענער, איבער וועלכע
זיין ווייב ארבייט אזוי שווער. דאס איז געווען דאס בעסטע מיטעל אָנצורייצען דיא
דיא געליעכטע איינעם קענען צווייטען, און ער האט געהאט דערפון פיעל פערנגניגען.
טיבורס האט איצט אנגעהויבען צו גלויבען, אז העלען קען פאר איהם נאר ניט
טהאן, און דאס האט איהם געמאכט הארט און גרויזאם צו איהר. ער האט איצט
אָפען געזאגט וויליאמען, אז ער וויל זיך מיט איהר אין נאנצען צוריימען.

ווייליאם האט זיך צוגעהערט מיט עקעל צו זיינע רייד. וויא וועניג ער האט ניט
געקוקט ארף דיא וועלט, האט ער דאָך איהם געזעהן דורך און דורך. אויב העלענען
וואלט געקונען ארויפצושלעפען איהם אויפ'ן געזעלשאפטליכען לייטער, וואלט דיא
זעלט געקוקט ארף טיבורס'ן מיט אַכטונג, אזוי אבער לאכט מען פון איהם אַם
מען קוקט ארף איהם, וויא ארף א ווערקצייג פון אן אלטער פריי.

ויליאם האט געזאגט אז ער טהוט נאנץ גוט, וואס ער וויל זיך צורייסען מיט העלען און ער, וויליאם, וועט זעהן פאראינטערעסירען זיין פאטערס א פריינד אין טיבורס'.

ווען דיא געסט האבען געדארפט אוועקפאהרען, האט דער אלטער דער-יע שטארק געלויבט טיבורס'ן און האט בעמערקט, אז פון טויזענד יונגע לייט איז ער דער איינציגער, וואס האט אזוי רעספעקט צו עלטער און גרויע האר, און האט איהם דארום געבעטען, ער זאל געהן נאך א קארעטע, ווייל עס האט שטארק גערעגענט.

טיבורס איז צוריקגעקומען פון נאס דורכגעגעצט און בעשמוצט. דער אלטער האט איהם געבעטען ער זאל איהם העלפען אריינשטייען אין קארעטע און האט איהם נאכדעם צוריקגעשיקט נאכ'ן ווייב, וואס איז געשטאנען אונטערן באקאן. מאנדאלען האט גוט געזעהן, אז אזעלכע געסט, וויא דיא, וועלען ניט פער טרייבען זייערע טרויריגע געדאנקען. זייער הויז איז געווען צו קליין, אום אויפצונע- מען געסט ביי זיך, און זיי האבען זיך בעשלאסען צו פערברענגען יעדע נאכט ערגעץ אין א סאלאן, וואו מענשען קומען זיך צוזאמען און שטייכע. איינער צום צווייטען ביז האלבע נאכט.

דער-יע האט זיי פארגעשטעלט אין א צעהן פארנעהמע הייזער, וואו מען האט מיט פרייד אויפגענומען וויליאמען און זיין פרוי, וואס האבען געטראנען אזא הויכען טיטעל. זיי האבען יעדען אבענד געהאט וואו צו פערברענגען און האבען זעלטען גע- זעהן איינער דעם צווייטען אונטער פיער אויגען.

דיא לעדינקייט פון זייער לעבען איז זיי אנפאנגט זעהר געפעלען געווארען. זיי האבען וועניג געזארגט, וואו זיי פערברענגען דעם אבענד, אלע סאלאנען האבען ביי זיי געהאט איין פנים. מאנדאלען פרעגט זיך זיצען אויף א זאפע מיט'ן שמייכעל פון א פרוי, וואס האט קיין געדאנק ניט אין קאפ. אויב מוזיק האט געשפיעלט, האט זיא דיא אויגען ניט אראבגענומען פון דער פיאנע, נאר זיא האט קיין זאך ניט גע- הערט אויב מען האט געטאנצט, האט זיא געטאנצט מיט יעדען איינעם און האט ניט געוואוסט מיט וועמען זיא טאנצט און וויא זעהט ער אויס. אזוי לאנג וויא זיא האט זיך געפונען צווישען מענשען אין גערויש און ליכט, איז זיא געווען צופריעדען. וויליאם האט פערבראכט גאנצע אבענדען ערגעץ געבען א פענסטער און האט גע- טראכט דיא ווייסע אקסלען פון דיא פרויען און וויא זיי געהן פערקענט, אדער ער האט זיך צוגעקוקט, ווען מען שפיעלט אין קארטען. און האט דאביי געמאכט א מינע, אז ער איז פאראינטערעסירט אין דעם. ער האט שטענדיג געהאסט געזע- זעהן.

שאפט און האט זיך איינעלאזט אין דעם, אום צו פערנעסען אויף א פאך שמונדען זיין ווייב. און יעדען אבענד פלענען זיי פאהרען א היים פון דיא בעלער מעהר פרעמד איינער צום צווייטען, וויא זיי זיינען ארויסגעפאהרען פון דער היים.

מאנדאלען האט פערבראכט דיא טענ אין נערויש פון דעם פאריווער לעבען, חאט בעזוכט דיא מאנאווען, מאָדיסטקעס און האט אנגעהויבען צו קליידען זיך נאך דער לעצטער מאָדע. זיא איז געווארען בעפריינדעט מיט א פרייליכער פרוי פון דער מאָדעוועלט. יענע האט ניט לאנג פערלאזט דעם קלויסטער, וואו זיא האט זיך ערצויגען, נאר זיא האט ארויס געוויזען אזוי פיעל לוסט און קענטשאפט אין רואר נירען דעם מאנ'ס פערמעגען, אזוי וויא זיא וואלט געווען א קאָקעטקע פון דער העכסטער קלאסע. דיזע פרוי האט מיטגענומען מאנדאלען אין ארע קלויסטערס צו הערען דיא פריסטער, וואס זיינען דאמאלס געווען אין דער מאָדע. פון דאָרטען פלענען זיי פאהרען אויף דעם בוכאָנער וואלד צו בעטראכטען דיא קליידער פון דיא נרויסארטיגע קאָקעטקעס (דירנען).

וויילאס, פון זיין זייט האט געפיהרט א לעבען פון א רייכען מאן, וואס האט שוין זיינע יאהרען אפגעלעבט. ער האט געפריהשטאקט אין א קאפעהויז, איז ארויסגעפאהרען נאך האלבען טאג שפאצירען און האט זיך געמאטערט צו געפינען אז אינטערעס אין דיא געשפרעכען פון זיין קלוב.

אזוי איז אריבער א גאנצער מאָנאט און זיי איז ביידען שרעקליך נמאס גע-ווארען. זיי זיינען ניט ערצויגען געווארען אין געזעלשאפט און האבען ניט געקענט ערווערבען יענע געשליפענע גלייכנילטיגקייט, וואס ערלויבט א פעהיראמעטע פאר צו לעבען זייט ביי זייט וויא פרעמדע. דיא פינף יאהר וואס זיי האבען פערבראכט אין איינזאמקייט און לעבע. אפילו דיא שמערצען, וואס זיי האבען פערוארזאכט איינער דעם צווייטען, האבען ניט ערלויבט אזא לעפען. אומזיסט האבען זיי געוואלט צו שיידען זייערע פריידען און קיידען—זייער לעפען איז געווען איינס און האט זיך ניט געלאזט צו טהיילען.

זייערע אלטע שמערצען האבען זיך צוריקגעקעהרט מיט מעהר קראפט. דאס נייע קעפען האט זיי נאר צוגעצויגען אויף איין מינוט. נאר אזוי ניד וויא זיי האבען זיך צוגעוואוינט צו דעם, איז דיא וועלט פערשוואונדען פון זיי, און זיי האבען וור דער געזעהן איינער דעם צווייטען. דאָך האבען זיי פאָרטגעזעצט זייערע בעזוכען אי דיא סאלאָנען. אכץ, וואס זיי האבען געזעהן, איז געווען פערוויקעלט, וויא אין א געבעל. דיא שחיק האט געקונגען אין זייערע אויערען וויא א יאָכער געשריי. דיא

געפוערסטע געזיכטער האבען אויסגעזעהן אין זייערע אריגען וויא פערזויינטע און אין געלעכטער האבען זיי נאר געהערט א שמערץ.

דאס איז געווען א מעלאנכאליע, דאך האבען זיי גוט געקענט אורטהיילען וועגען דיא, וואס זיינען געווען ארום זיי.

מיט'ן טהעאטער איז געווען דאס זעלבע; זיי האבען דארטען בלויז געזעהן דיא דעקאראציע און געהערט וויא דיא אקטיאָרען האבען ארויסגעערעדט דיא אויסגעלערנטע ווערטער מעכאניש, אזוי וויא זיי וואלטען געווען מאשינען.

אין איין מאָנאט האבען זיי אויסגעהערט אלע רבילות פון דער געזעלשאפט, וויא דער אין דער מאָן איז דער געליעבטער פון דער און דער פרוי, וויא יענער בענעהט זיך שלעכט מיט זיין פרוי, און ז. וו. דאס האט זיי שטארק פערוואונדערט. וויא קען מען ליעבען אזוי נידערטרעכטיג? פאר וואס זיינען זיי, וויליאם און מאַג-דאָנען, אזוי אונגליקליך פון דעם איינעם שאָטען פון דיא פערנאנגענהייט. זיינען זיי בעסער און געפיהלפאלער פון דער גאנצער וועלט?

זיי האבען דערפיהלט א גרויסע פעראכטונג צו אלע יענע פערזאנען, וואס זיינען געווען פיל שולדיגער פון זיי און האבען זיך דאָך געפיהלט גליקליך.

אומזיסט האבען זיי געוואלט צו פעראינטערעסירען זיך מיט פרעמדע. מאַג-דאָנען און דאָן געווען בליהענד-שעהן און ארום איהר האבען זיך שטענדיג ארומגע-דרעהט פיינע העררן, נאר זיי האבען אלע אויסגעווינען לעכערליך אין איהרע אויגען, ווייליאם, פון זיין זייט, האט אויף געקוקט מיט עקעל אויף דיא פרויען ארום.

אין דיא ווירקליכקייט זיינען וויליאם און מאַגדאָלען געווען שטארק צוגעבונדן דען איינער צום צווייטען, האבען זיי דאָך געפיהלט דיא צערטליכקייט אין הארצען. זיי האבען געהערט איינער צום צווייטען, און יעדער שריט, וואס זיי האבען געמאכט צי שיידען זיך, האט נאך גרעסער געמאכט זייערע שמערצען.

א מאנאט צייט איז קוים אריבער און זיי האבען זיך אבגעזאגט פון געזעל-שאפט און זיי האבען זיך ווידער איינגעשפארט אין זייער קליין הייזעל אין דער בלאָגער גאס.

וויליאם האט פריהער פיעל מאל געזאגט, אז מאַגדאָלען איז דער מאָן אין זייער ווירטהשאפט און ער איז דער שוואכערער און פאלגט איהר, וואס זיא זאגט. אין דער ווירקליכקייט האט דאס זעלבע נאטור-געזעץ, וואס האט געזוואונגען מאַגדאָלען נאכצואהמען זשאָק, געזוואונגען וויליאמען נאכצואהמען מאַגדאָלעניס שטימע און איהרע בעוועגונגען. ער האט דאס איצט בעמערקט און האט מיט שרעק געזאגט, אז ער איז א שקלאף פון א שקלאף.

— זע! האט מאַנדאַלען געמראכט, קוקענדיג אויף איהם פון צייט צו צייט מיט א זעלטזאמען אויסדרוק. ווען ער זאכ נאך זיין עטוואס מעהר ענערניש, דאן וואלטען מיר געווען גערעטעט. ווען ער זאל איבער מיר בעפעהלען און הערשען מיט קלעפ און מיט דראהונגען, וואלט נאך אלץ געווען גוט. מיר דוכט, אז אויך וואלט געליטען וועניגער, ווען ער זאל מיך איין מאל איבערראשען מיט זיין שמאר-קייט.

וויצאם האט געקעזען דיזע געדאנקען אין מאַנדאַלענ'ס אויגען און האט אנה-ערקענט, אז ווען ער זאל זיך ווייזען שטארקער וואלט ער זיך געקענט צווינגען צו פערגעסען. אנשטאט צו זיצען און שוידערן מיט איהר, האט ער בעדארפט בלייבען רוהיג און צווינגען איהר, זיא זאכ אויך זיין רוהיג.

ווען דיזע נייע געדאנקען זיינען וויליאמען אריין אין קאָפּ, האט ער זיך אנגע-היבען ארויפצואווארפען אויף זיך. דיא גאנצע שולד פון זייער אונגליק און ער איז נאך מעהר געווארען פערצווייפעלט.

זשאַק'ס שווייגען האט זיי געשראקען. זיי האבען מורא געהאט, פלייכט אין ער שוין אין פאריז, דערווייל איז זיי זייער אייגענע הויז אזוי נאס געווארען וויא דיא פרעמדע סאלאָנען און זיי האבען זיך בעשלאסען צו פאהרען צוריק אַ היים, ניט ווייל זיי האבען ערווארטעט צו זיין דארטען גליקליכער און ניט גראדע דערפאר וואס זיי האבען מורא געהאט פאר זשאַק'ן, דען ער האט אין שראָס אויך געקענט טרעפען, נאר דערפאר וואס זיי האבען געוואלט אומבייטען דיא סצענע און האבען געהאַפט, אז דערפון וועט זיי ווערען אביסעל לייכטער.

דעם אבענד פאר זייער אבפאהרען זיינען זיי געגאנגען צו דיא דע-ריעס, זיי האבען זיי שוין אַ צייט ניט געזעהן. דער דיענער האט זיי געזאגט, אז דער הערר איז געפעהרליך קראנק און דער דאָקטאָר זאָגט, אז עס איז שוין ניטא קיין האָפּ-גונג, אז ער זאל געזונד ווערען.

זיי האבען שוין געוואלט אוועקנעהן, ווען אַ צווייטער דיענער איז ארונטער-געגאנגען און געמעלדעט, אז מען בעט זיי ארויפצוגעהן אויבען. ווען וויליאם און מאַנדאַלען זיינען אריין אין דעם צימער פון דעם קראנקען, האבען זיי דערזעהן, וויא סיבורס איז געשטאנען ביים צופוסען פון בעט און העלען איז געזעסען ניט ווייט אויף אַ ביינקעל. ביידע זיינען געווען שטארק עררענט; דעם שטערבענדעס אויגען האבען געוואנדעלט פון אייגעס צום צווייטען מיט זיין געוואוינליכען מאַראסטישען **אויסדרוק.**

— מיך פרייט זעהר צו זעהן אייך, האט דער שטערבענדער געזאגט, רייכעני דיג וויליאמען זיין האנד, און זענענען זיך מיט אייך. איך וועל אייך שוין מעהר ניט קענען בעיזוכען אין שלאָס.

אין זיין שטימע האט זיך ניט געהערט, אז דאס זאל איהם זעהר באַנניטהאָן א היבשע צייט איז געווען שמיל, ענדליך האט דער ריע ווידער געזאָגט צו זיינע נעסט:

— ווען איהר זייט אריינגעקומען, האב איך געהאלטען אין איינארדענען מיינע געשעפטען. איהר זייט ניט קיין פרעמדער און איך קען רעדען ווייטער אונט געשטערט. איך האב ערסט געזאגט אונזער נוטען פריינד טיבורס, אז איר האב איהם געמאכט פאר מיין יורש מיט דער בעדינגונג, אז ער זאל חתונה האבען מיט מיין ארימער העלען...

זיין שטימע האט זיך פרוצים איבערגעריסען. ער איז געשטארבען אזוי וויא ער האט געלעבט; כאראקטעריש, מיט אַ שפעטישען שמייכעל אויפ'ן געזיכט און אינבארעמהערציג.

זיינע לעצטע שטונדען האט ער פערבראכט אין אויסזוכען אַ מיטעל, וויא צו פייניגען דיא צוויי זינדליגע נשמות, וואס האבען איהם גענאָרט אויף דער וועלט. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, אז טיבורס איז זעהר נייציג און וועט ניט ארויסלאָר זען דאס פערטענען פון דיא הענד, וואס פאר א פרייז ער זאל דערפאר ניט דאר-פען צאָהלען, און אז העלען איז ניט קלוג גענוג, אז זיא זאל ניט איינזיכענען אויף אזא זאך. זיי וועלען געוויס חתונה האבען און וועלען איינער דעם צווייטען בעקר מען דאס לעבען.

וויליאם און מאַנדאלען האבען זעהר וועניג פערשטאנען פון דער דראמא, וואס האט זיך דא פאר זיי אָנגעשפיעלט, נאר זיי זיינען אוועקגעגאנגען אזוי גיך, וויא זיי האבן נאר געקענט. טיבורס האט זיי בעגלייט ביז דער דרויסען טהיר, און גערענקענדיג וואס ער האט וויליאמען געזאָגט וועגען העלען, האט ער דאס איצט געוואלט ווייכער מאכען.

— איך בין געווען זעהר אונגערעכט גענען דער ארימער, האט ער געזאגט. זיא האט שטארק געלימען פון איהר מאַג'ס קראנקהייט, און מיין הייליגע פליכט וועט זיין אָבצוהיטען איהר, וויא דער ווילען איז געווען פון דעם פערשטארבענעם. דערמאנענדיג זיך, אז ער האט שוין געזאגט צו פיעל, האט ער זיך פרוצים געווענדט צו וויליאמען:

— איך האב היינט בענענענט אייערען אַן אַלמען פריינד.

מאנדאלען איז בלייב געווארען.

— ווער איז ער ? האט וויליאם געפרעגט אונרוחניג.

— זשאק בערטיע, האט געענטפערט מיכורס. איהר געדענקט איהם, און צווייפעל, יענער גרויסער יונג, וואס איז געווען אין שולע אייער פערטהיידניגער. ער איז איצט זעהר רייך און איז ערסט מיט צעהן טעג צוריק געקומען פון איטאליען. וויליאם און מאנדאלען האבען געשוויגען. אין קארידאָר איז געווען צו פינסטער, אז ער זאל קענען זעהן זייערע געזיכטער.

— ער איז א נאָרעשער יונג, האט ער גערעדט ווייטער, און איך בין זיכער, אז אין דריי יאהר ארום וועט איהם קיין סו ניט בלייבען פון זיין אנקעל'ס ירושה. ער האט מיך מיטגענומען אין זיינע צימערן, זיי זיינען אויסגעפוצט מיט'ן גרעסטען לוקסוס.

ער האט זיך צולאכט מיט דער פעראכטונג פון א מענשען, וואס האט ניט אָפגעמעהן קיין נארעשקייט אין זיין לעבען.

— מיר האבען גערעדט פון אייך, האט מיכורס ווייטער געזאגט, מערהאלט מענדיג וויליאָמען, וועלכער האט שוין געוואלט געהן. מיר האבען גערעדט פון אייך און איך האב איהם געגעבען אייער אדרעס, ער וועט מאַרנען צו אייך קומען מיט אַ בענזין.

— אדויע ! האט וויליאם אויסגערופען, עפענענדיג דיא טהיר און אריסליר פּענדיג אין גאס.

מאנדאלען וואס איז פערבליבען אַ מינוט לענגער אין קארידאָר האט געזען מען ביי מיכורס'ן זשאַק'ס אדרעס און איז נאכגעגאנגען איהר טאָן. אין גאס האט זיא גענומען זיין ארם און זיי זיינען שווייגענד אוועק אהיים.

אין דער היים האבען זיי געפונען אַ בריעף פון זשענעווייוו. זיא האט זיי געד מעלדעט, אז לויט איז פלוצים ווידער קראנק געווארען און זיא בעט זיי אז זיי זאלן לען אזוי ניד וויא מעגליך צוריקקומען.

אויף מאַרנען אין דער פריה ווען זיי זיינען אנגעקומען צום באַחנהאָף, האט מאנדאלען פלוצים געמאכט, אז זיא האט פּערנעסען אַ פעקיל אין דער היים. זעהענדיג, וויא אונרוהיג זיא איז, האט וויליאם איהר געזאגט, אז מען וועט דאס פעקיל אָבשיקען נאר אויב זיא וויל, וועט ער אליין אריבערפּאָהרען און ברענגען, ווייל עס איז נאָך פאראן צייט, ביז דער צוג וועט אַבגען. נאר זיא האט דערפון ניט געוואלט הערען.

הען דער לעצטער קלוג האט זיך דעררערט, האט זי נעשווינד ארייסגענו
 מען איהר האנד פון וויליאמ'ס האנד און האט איהם געהייסען פאהרען אלזין און
 יא וועט קומען מיט'ן צווייטען צוג.

עס איז געווען א פרישער, שענהער פריה מארגען אין מאנאט אפריל. דיא
 לופט איז געווען פריש און שמעקעדיג. מאנדאלען האט זיך געלאזט געהן אויף דער
 זייט נאָם, וואס איז געווען בעלויכטען פון דער זון, זיא האט איצט געוואוסט, וואס
 זיא האט צו טהאן. נעכטען ביי נאכט ווען טיבורס האט זיי געזאגט, אז זשאק
 וועט קומען בעזוכען זיי, האט זיך צו איהר צוריקגעקעהרט איהר נאנצע ענערניע.

זיא האט זיך ענטשלאסען צו געהן צו זשאק'ן און האט צו זיך געזאגט:

„איך וועל איהם זאגען דיא נאנצע וואהרהייט און בעטען איהם, ער זאל
 אונז לאזען אין רוה; אויב ער וועט מיר שווערען, אז ער וועט קיין מאל מעהר ניט
 זוכען צו זען אונז, וועל איך איהם נאך א מאל בעטראכטען, וויא א טוידטען.
 מיין מאן וועט דאס מיר קיין מאל ניט ערלויבען צו טהאן, ער איז צו שוואך אים
 איינצוזעהן, וויא נויטהיג אזא שריט איז. נאר שפעטער ווען ער וועט זיך בערהיי-
 גען, וועל איך איהם דאס זאגען און ער וועט פערשטעהן, אז איך האב געהאט
 דעלט זעהר גוט.“

זיא האט געטראכט איבער דעם פלאן דיא נאנצע פאריגע נאכט און האט
 אויסגעבעטעט אלע איינצעלע היימען; זיא האט נאך איצט געהאט גענוג צייט, ווייל
 עס איז געווען צו פריה צו געהן צו זשאק'ן. זיא איז שוין יאהרענ-לאנג ניט געווען
 אלזין אין נאס און צופוס, און זיא איז גענאנגען זעהר לאנגזאם און האט אריינגע-
 סוקט אין דיא פענסטער. איהר איז אויסגעקומען פערבייזונגען א בלומען-מארק,
 זיא האט געקוקט אויף דיא רייכע, שמעקעדיגע בלומען און האט געטראכט, וויא
 זיא וועט אנקלאפען אין זשאק'ס טהיר, וויא זיא וועט איהם זאגען, אז זיא אן
 וויליאמ'ס ווייב און דאן וועט זיא צוריקקעהרען אין וועטייל, וואו זיא וועט ווידער
 א מאל סיחרען א גליקליך לעבען מיט איהר מאן. כיסלעכווייז האט זיא אנגעהיר-
 בען צו טרוימען פון איהר צוקונפט. זשאק'ס בילד האט זיך ביסלעכווייז צוזאמענגע-
 גענאסען מיט וויליאמ'ס און זיא האט זיך דערמאנט אן אפריל-טאג, וואס זיא
 האט פערבראכט מיט זשאק'ן אויפ'ן לאנד און וויא א שטורם האט איהר פער-
 כאפט מיט וויליאמען אויף דעם זעלבען פלאץ אין א געוויסע צייט ארום. עס
 האט איהר געפרייט, וואס דיא עראינערונגען פון יענער צייט האבען ביי איהר ניט
 אריינגערופען קיין שום שמערצען. בלוצים האט זיא א קוק געמאגן אויפ'ן זיינער

אן האט דערזעהן, אז עס איז שוין א פיערטעל צו צוועלף און דא דארף זיך אפ-
סעל צואיילען.

אביסעל צומישט פון איהרע טרויערן און פון דעם פערפיוס פון דיא בלומען
האט זיא זיך גיך געלאזט געהן צו זשאק'ס וואוינונג, פערנעסענדיג אין גאנצען דיא
ווערטער, וואס זיא האט אזוי זארגפעלטיג צוגעגרייט. זיא איז געגאנגען מיט גיכע
טריט, וויא איהר וואלט געטריבען עפעס אן אונגעוואוסטע קראפט.

זיא איז לייכט ארויפגעלאפען אויף דיא טרעפ און האט אנגעקלאפט אין
טהיר.

— דאס ביזטו, מיין קינד? האט זשאק אויסגעשריען מיט פרייד, עפענענדיג
דאס טהיר און דערזעהנדיג איהר. איך האב ווירקליך גיט ערווארטעט צו זעהן
דיך.

ער האט פערטאכט דיא טהיר הינטער איהר און האט איהר דורכגעפיהרט
דורך א צוויי דריי-רייך-מעבלירטע צימערן. זיא איז איהם שווייגענד נאכגעגאנגען.
ענדליך האט ער זיך צו איהר אומגעווענדט און אנגענומען איהר פאר ביידע הענד:
— וויא איך זעה, ווילסטו זיך מיט מיר איבערבעטען, האט ער געזאגט. דאס
ביזט שוין מינהר גיט אין כעס אויף מיר, וויא דאמאלס אין גאנצעם. נאר וויא
האסטו אויסגעפונען מיין אררעס? נאר פריהער לאמיר פערזינלעך אונזער פריעדען.
און נאך איידער זיא האט פערשטאנען, וואס ער וויל טהאן, האט ער איהר
א קוס געטהאן מיט א געלעכטער אויף דיא ליפען.

מאנדאלען איז געבליבען שטעהן וויא א פערשטיינערטע. זיא האט גיט
ארויסגערעדט קיין ווארט, זיא האט אפילו גיט צוגענומען איהרע הענד, זיא האט
געדענקט, וויא דורך א חלום, אז זיא איז געקומען אהער. צו זאגען דיווען מאן, אז
זיא איז זיין פריינד'ס ווייב.

ער האט איהר נאך אמאל א קוס געטהאן. זיא האט א ציטער געטהאן פון
קאפ ביז דיא פיס, האט זיך אויסגעריסען פון זיינע הענד און וויא אן אונטערגע-
שאסענע האט זיא זיך וואנקענדיג געלאזט צו דער טהיר.
— ווילסטו היינט גיט פערבלייבען מיט מיר? האט ער איהר געפרעגט נאכ-
געהענדיג.

— גיין, האט זיא געענטפערט גערועז. איך האב קיין צייט גיט; זיי ווארטען
אויף מיר.

זשאק איז צו איהר גיט צוגעשטאנען, נאר ער איז איהר נאכגעגאנגען ביז
דיא טרעפ און האט איהר געפרעגט:

— קענטסטו ניט פאהרען מיט מיר עפעס אויף א סאָן אויפ'ן לאַנד?

זיא האט איהם א קוק געטהאן גלייך אין דיא אויגען און איז מיט א ווילדען מאַך מיט דער האנד ארונטערגעלאפען פון דיא טרעפ און איז פערשוואונדען געווארען. זיא האט ניט פערבראכט קיין פולע פינג מינוט אין זשאק'ס צימער.

ווען זיא איז ארונטער אין גאס, איז זיא גענאנגען אהן אן אטהעם, ניט ווי סענדיג וואהין און נאך וואס. זיא האט וויא פריהער געקוקט אין דיא פענסטער פון דיא מאנאזינען, נאר זיא האט קיין זאך ניט בעמערקט. זיא האט געמוזט האד ב'זן א זעלטזאמען אויסדרוק אויפ'ן געזיכט, ווייל פערבייגעהער האבען זיך אבגעשטעלט און האבען איהר נאכגעקוקט.

— וואס פאר א מין פרוי בין איך! האט זיא געזאגט צו זיך אליין. איך בין געזאנגען זאָגען דיזען מאן דיא ווארהייט, וואס האט מיך געדארפט אויפהויבען אין זיינע אויגען, נאר אזוי ניד וויא איך האב דעהערט זיין שטימע און דערפיהלט דיא בעריהרונג פון זיינע הענד, האט מיך מיין קראפט פערלאזען און האב ניט געקענט רעדען.

— עס איז וואהר, האט זיא פארטגעזעצט מיט א וואקסענדער עררעגונג; זשענעוויוו איז גערעכט, אין מיר זיצט א ניט גוטער.

זיא האט ארומגעוואנדערט ביי א שטונדע צייט. פלוצים האט זיא זיך אבגעשטעלט. זיא האט זיך דערמאנט אן דער צוקונפט, אן דיא קומענדע טעג, און זיא האט אויפגעהויבען דעם קאפ. איהרע פיס האבען איהר נאך א מאָל געפראכט אין בלומען-מארק. זיא האט געזעהן דיא זעבע ברומען, נאר וויא וואכעדיג האבען זי איצט אויסגעזעהן אין איהרע אויגען. זיא איז נאך א מאָל דורכגעגאנגען דעם מארק און האט געזאגט צו זיך אליין:

— איך קען לענגער ניט לעבען, איך וויל ניט לעבען! דאס מוז געהען אן

ענדט!

זיא האט זיך געלאזט געהן צו זייער הויז אין דער בולאָנער גאס. מיט א פאר טעג פריהער האט זיא דערזעהן אין א שופריאָד א גרויסען מעסער. איצט האט זיא זיך דערמאנט אן דעם מעסער. דער שארפער סלינגעל איז געשטאנען פאר איהרע אויגען און האט איהר געצויגען צו זייער הייזעל.

נאר פלוצים איז איהר אריין אין קאפ, אז אזא מין טוירט וועט וויליאמען פערשאפען אן אומזיסטען שמערץ; און ווידער האט זיא פריהער געוואלט זעהן וויליאמען און זאָגען איהם, פאר וואס זיא וויל בענעהן זעלבסט-מאָרד.

דיא האט זיך געלאזט געהן צום באהנחאף און האט גראדע געטראפען א צוג נאך נאנטעס.

וועהרענד זיא איז געזעסען אין וואנאן, האט איהר פערפאלגט איין געדאנק — איך וועל זיך געהמען דאס לעבען אין שלאָס, נאר גריהער מוז איך איבערצייגען וויליאמען, אז איך מוז דאס טהאן.

דיא רענווארע בעוועגונג פון דעם צוג האט פערשטומפט איהרע גערווען, און דיא רעדער האבען געשיינט צו זינגען :

— טוירט זיך ! טוירט זיך !

אין נאנטעס האט זיא גענומען דעם דיליזשאַנס און האט זיצענדיג ארויסגע קוקט פון פענסטער. דיא פערדער און דיא הייזער, וואס זיינען איהר געווען אזוי בעקאנט, האבען צו איהר געטורמעלט דיא זעלבע שרעקליכע ווערטער :

— טוירט זיך ! טוירט זיך !

אין וועמיך איז זיא ארויס פון דעם דיליזשאַנס און האט זיך געלאזט געהן איבער דיא פערדער צום שלאָס. דער אבענד איז געווען א פייער. געהענדיג מיט שנעלע טריט איבערן שמאלען וועגל, האט זיא פֿוצים דערהערט טריט, וואס זיי גען איהר געקומען אנטקעגען, און א קוויטשעדיג קול האט מיט א סאָל אנגעהויבן צו זינגען :

עס וואר א רייכער פאָשאַ

דיין נאמען וואר מוסטאָפּאָ

טראַל-לאַ-טראַל-לאַ

דאס איז געווען איהר אמאליגע חברתע, דיא איצטיגע האכפערריקטע בעמלערין. איהר געזאנג האט געקלונגען אומעדיג און שפעטיש אין דזער רוהיגער שטונדע, וויא דאס געלעכטער פון א וואהנויניגע פרוי, וואס ברעכט פלוצים ארויס אין טרערען.

מאגדאלען איז געבליבען שטעהן, וויא צונעשמידט צו דער ערד. דיא עראר גערונגען, וואס דאס ליעד האט ביי איהר ארויסגערופען, האט איהר געשטאָכען וויא מיט א טעמפען שפּיץ. זיא האט געהערט, וויא „נעל און גרין“ קוסט צו צו איהר אלץ געהענטער און געהענטער און זיא וועט ניט קענען אויסמידען א בענע-געניס מיט איהר. זיא האט נאך א סאָל דערהערט דאס ליעדעל, און וויא טויענד דעמאָנען, רוחות, וואלמען איהר געיאָגט, האט זיא אריבערגעקלעמערט איבערן פלייט און האט זיך געלאזט רופען איבער דיא לאַנגקעס.

ענדליך איז זיא אנגעקומען אין שלאָס. צו איהר גרייסער פּערזאנלעכע

אז דער פאָרענט פון הויז געווען פינסטער און נאר פון דעם פענסטער פון דער
 לאבאָראַטאָריע האט זיך געזעהן אַ רויטער שיין. דאס איז געווען דאס ערסטע
 מאָל, וואס זיא האט געזעהן יענע פענסטער בעלויכטען און זיא האט זיך א צאפעל
 געטהאן פון דעם אונגעוואוינליכען אנבליק.

XV.

אין שלאס האט איהר ערוואַרט א נייער קלאס; לויט איז דעם טאג גע-
 שטארבען.

זיא האט שוין געהאלטען ביים שטארבען. ווען דער פאטער איז אנגעקומען
 און זיא האט איהם ניט דערקענט. זיא האט געשיינט צו קעמפפערן מיט א זאך,
 וואס נאר זיא אליין האט געזעהן. וויליאם האט זיך געשטעלט ביי איהר בעט אויף
 דיא קניע אין סיעפען קומער און ער האט ניט אויפגעהערט זיך אליין צו בעשולדער-
 גען, אז ער איז זיך מיט איהר בענאנגען זעהר שלעכט. אויף א מינוט איז לויט גע-
 קומען צו זיך און זיא האט זיך ארומגעקוקט מיט איהר זיסען קינדערשען שטייבעל,
 אזוי וויא זיא וואלט זיך איצט אויפגעכאפט פון שלאָף.

געהם מיך! געהם מיך! האט זיא געבעטען און אויסגעשטרעקט ביידע הענט-
 האַך צום פאטער.

וויליאם האט זיך צו איהר אנגעבויגען, אום צו דריקען איהר צו זיין ברוסט,
 האפענדיג, אז ער וועט איהר נאך ניט פערלירען. נאר זיא איז שוין געווען טויט.
 ער האט איהר צוריקגעלעגט אין איהר קליין בעטעל און שטעלענדיג זיך פאר איהר
 אויף דיא קניע, האט ער איהר בעאבאכטעט מיט שטומען שרעק. ניט איין טרער
 האט זיך בעוויזען אין זיינע אויגען, וואס וואלט איהם ערלייכערן. דיא קליינע ציע-
 גע אויף זיין טאכטערס געזיכט האבען זיך פערשטייבט, און האט ווידער בעקומען
 יענע עחנליכקייט, וואס האט איהם אזוי בעאנונהיינט דיא לעצטע צייט און וואס
 האט איהר געשיידט פון איהר. ער האט געפרובט בעטען מיט דיא ליפען צו גאט,
 נאר פיהלענדיג, אז דיא מארך ריהרט זיך איהם, האט ער איבערגעלאזט און צימע-
 דיא אכטע זשענעוויז און איז אליין ארויסגעגאנגען.

וויא מאנדאכען איז אריין אין פאָרהויז, האט איהר דאס הארץ גלייך געזאגט,
 אז עפעס אן אונגליק איז געשעהן.

דיא הויז האט אויסגעזעהן וויא לייריג. פון אויבען האט זיא דערהערט שענעוויזיס
 תהלים-זאגען וויא צו א קבורה. זיא איז נאכגעגאנגען נאך דעם קלאנג און איז אריין
 אין צימער, וואו לויט איז געלעגען און וואו זשענעוויז האט געזאגט זייער קאפיטלאך

תהלים. מאגדאלען איז געבליבען שטעהן אויפ'ן שוועל. איין ליכט האט שוואך בע-
לייכטעט דאס צימער. דעם נאנצען טאג איז דאס קינד ניט ארויס פון איהר זינען
און איצט האט זיא ניט געפיהלט קיין שמערץ, ווען זיא האט איהר געפונען טויט.
איצט שטעהט איין הינדערניס וועניגער אין איהר וועג. איצט קען זיא בענעחן
זעלבסט-מאָרד און ניט מורא האבען, אז דאס קינד וועט זיך נייטהיגען אין איהר.
זיא איז געשטאנען ביים צופוסען פון דעם נידריגען בעטיל, און וועהרענד זיא האט
געקוקט אויף דאס קליינע בעשעפניס, וויא זיא איז דא געלעגען אוי קאלט און
פערנליווערט, האט זיא געזאגט צו זיך, אז אין א פאר שטונדען ארום, וועט זיא
אויף זיין אזוי

דיא זיכערהייט, אז אין א שטונדע צו צוויי וועט זיא זיין אזוי טויט, האט
איהר ניט געלאזט פיהלען דעם פערלוסט פון קינד. זיא האט זיך אנגעפויגען, אום
צו געבען איהר טאכטער נאך א קוס. נאר זיא האט בעמערקט דיא עהנליכקייט,
וואס האט פערטריבען וויליאמען פון צימער און זיא האט זיך א ציה געטהאן מיט
א צאפעל א הינטער.

זשענעוויוו האט אין דער מינוט אויפגעהערט צו זאגען איהרע תפילות און
האט בעמערקט, וויא מאגדאלען האט זיך א צאפעל געטהאן. זיא האט אויף מאג-
דאלען א שארפען קוק געמאהן און געזאגט לאנגזאם :

— „נאט שטראפט דיא קינדער פון דיא שולדיגע. ער רעכענט זיך מיט דיא
זינדיגע ביז דעם דריטען און פיערטען דור און פערניבט ניט קיין זינד !“
מאגדאלען האט פלוצים דערפיהלט א שרעקליכען כעס צו דיזער פרוי, וועל-
כע זיא האט בעגעגענט אויף יעדער שריט.

— וואס קוקט איהר אזוי אויף מיך ! האט זיא אויסגעשריען. בין איך אזא
פערזעהעניס ? איך האב פערגעסען, אז איך וועל אייך דא טרעפען ! איך האב גע-
דארפט געדענקען, אז איהר ווארט שוין אויף מיר אויפ'ן שוועל פון מיין היים מיט
אן אויפגעהויבענעם פינגער. אונבארמהרציג וויא דאס שיקאל. איהר זייט דאס
שיקאל !

דיא אויגען פון דער פאנאטישער פרוי האבען געגליהט. זיא האט אויסגערו-
פען מיט א ווילדער פרייר, מיט א מין פראפעטישער היץ :

— דיא שטונדע איז געקומען ! דיא שטונדע איז געקומען !

— יא, דיא שטונדע איז געקומען, האט איהר מאגדאלען איבערגעריסען. איך
בין מיעד געווארען לידענדיג. איך נעהם אן מיין שטראף.... נין, איך רוף איהר
אליין ארייס. נאר ניט איהר האט רעכט צו אורטהיילען מיך. איהר זייט קיין מאל

ניט געמאלען.... איהר האט קיין מאל ניט געליעבט. איהר קענט ניט פערארר-
טהיילען ווענען פערזוכונג (נסיונות) פון אנדערע. קענט איהר מיר געבען טרייסט ?
— ניין, ניט איך, האט געענטפערט דיא אלטע : דיינע טרערען מווען פליסען
און דוא מוזט קוסען דיא האנד, וואס שלאגט דיך.

— קענט איהר צווינגען וויליאמען, ער זאל מיך ווידער ליעב האבען ? קענט
איהר צוריקברענגען דיא רוה אין אונזערע הערצער ? קענט איהר מיר צוואגען, אז
איך וועל זיין דיא איינציגע צו ליידען, ווען איך וועל אונטערבויען דעם קאפ אונטער
דעם רוט ?

— ניין, אויב וויליאם ליידט, איז דאס איהם אזוי בעשערט פון הימעל. ער
איז אויך שולדיג און נאט ווייס וועמען ער שלאגט.

מאנדאקען האט זיך פון איהר אבגעווענדט מיט א שטאלצער בעוועגונג :
— אויב אזוי, האט זיא אריסגעשריען, אויב איהר קענט מיר ניט העלפען,
פאר וואס פלאגט איהר מיך ? איך קען זיך אליין משפט'ן און פערארטהיילען און
איער הילף.

זיא האט זיך פלוצים אבגעהאלטען, דערשרעקענדיג זיך אליין, וואס זיא האט
זיך פערגעסען און איז ארויס פון זיך אין דער הייליגער אנוועזענהייט פון דעם טויד-
טען קינד. זיא איז געשטאנען און האט געקוקט מיט א בענקעניס נאך דער רוה,
וואס איז געווען אויסגענאסען איבער דעם טוידטען געשטאלט פון דעם קינד. זיא
האט דערפיהלט אן אונבעקאנטען וואונש צו ערפארען, אויב דיא קאלטקייט און
שטייפקייט קומט גלייך נאכין טוידט.

— אין וועלכע שטונדע איז זיא געשטארבען ? האט זיא געפרעגט.

— גראדע ווען דער זייגער האט געשלאגען צוועלף, האט זשענעוויז געענטפערט
מאנדאקען האט זיך א צאפעל געטהאן, דערמאנענדיג זיך, אז זיא האט
געהערט דעם זייגער שלאגען צוועלף, גראדע דאן, ווען ער האט געהאלטען איהרע
הענד אין זיינע. זשענעוויז איז געווען גערעכט, איהרע זינד האבען דערהרגעט
איהר סינד.

זייער צופאל, וואס איהר קינד איז גראדע געשטארבען אין דעם מאמענט
ווען זשאס האט איהר געהאלטען פאר דיא הענד, האט איהר א ריס געטהאן אין
אין הארצען- זיא האט זיך אנגעהויבען צו פרעגען דיא פראגע, פאר וואס איז זיא
אזוי ניד געקומען א היים ; עפעס האט זיא געוואלט טהאן, נאר איהר מארף איז
געווען אזוי צומישט, אז זיא האט זיך ניט געקענט דערמאנען, און זיא האט זיך
איבערגעפרעגט נאך א מאל און נאך א מאל. פלוצים האט זיא זיך דערמאנט.

— איך ווייס שוין, האט זיא געמורמעלט. איך בין געמומען זעהן וויליאמען
און דאן אבוזענענען זיך מיט'ן לעבען.

— וואו איז מיין מאן? האט זיא געפרענט ביי זשענעוויוו.
דיא אלטע פרוי האט נאר שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ אויף א צייכען, אז
זיא ווייסט ניט.

מאנדאלען האט זיך דערמאנט אן דעם רוימען שיין אין פענסטער פון דער
לאבאראטאריע און איז ניד ארויפגעלאפען איבער דיא טרעפ אין יענעם צימער.
וויליאם איז געווען דארטען. ביז פארנאכט האט ער ארומגעוואנדעלט אי-
בערן פארק. ער האט געפיהלט, אז ער מוז ערנעץ געפונען א פלאץ, וואו קיינער
וועט איהם ניט שמערן און ארויסנעהמענדיג דעם שליסעל פון בעהאלטענעם פלאץ
האט ער געעפענט דיא טהיר פון דעם צימער, וואו זיין פאטער איז בעיאנגען
זעלבסט-מארד. דאס צימער האט אויסגעזעהן נאך אומערדיגער און אבגעלאזטער
וויא דאמאלס. קיין מענש האט פון יענעם טאג אן ניט אריבערגעטראכען דעם
שוועל פון דער לאבאראטאריע. א שטויב פון פינף יאהר האט זיך דא אנגעזא-
מעלט אויף אלע גענעשטענדע, וואס האבען זיך דא געפונען. דיא שפיגעל האבען
פערשפרייט זייער שפיגל-וועבס פון וואנד צו וואנד, און דיא לופט איז דא געווען
שווער און פערפעסטעט.

ווייליאם האט אנידערגעשטעלט דאס ליכט אויפ'ן טיש און האט א ציטער
געטהאן, דערוועהנדיג געבען זיינע פיס דעם שווארצען פלעקען פון זיין פאטערס,
פערטריקענטעם בלוט. ער האט אנגעפאנגען צו צוהערען זיך. עפעס וויא א פער-
פארגענע שטימע האט צו איהם גערופען און געווארענט איהם, אז דער גרעסטער
שלאג וועט איהם טרעפען אויף דיווען פלאץ.

דאס צימער, וואס איז געשטאנען לעדיג פינף יאהר, האט געשיינט צו וואר-
מען אויף איהם, און האט איהם בעגריסט, וויא א לאנגערווארטעמען אפפער.
וויליאם איז געשטאנען און האט זיך דערמאנט זיין נאנצען פריהערדיגען און ביטער-
רען לעבען. ער האט ווידער איבערגעלעבט זיינע קינדערשע שרעקען מיט זשענעוויוו
זיינע איינזאמע און טרויעריגע יאהרען אין דער שולע און דיא לעצטע שרעקליכע
מאנאטען. אלץ האט געשיינט צו טרייבען איהם צו א סוף, וואס איז שוין געווען
נאך נאהענט.

ער איז דא געשטאנען א האלבע שטונדע צייט, ווען ער האט דערהערט
טריט. דאס איז געגאנגען מאנדאלען. זיא איז נאך געווען אנגעטהאן אין איהרע
רייזע קליידער און האט נאך ניט אראבענומען איהר הוט און האנד-שוה. זיא איז

רא נאך קיין מאָל ניט געווען, נאר זיא האט גוט געוואוסט דיא געשיכטע פון דעם צימער. ווען זיא האט איצט דערזעהן, וויא אונריין דא איז, האט זיא א שוואכען שטייבעל געטהאן. דער פלאץ איז א נאנץ גוטער פאר איהר צו שטארבען.

— איך מוז דיר זאָגען א פאָר ווערטער, האט זיא געזאגט צו ווייאמען מיט א קלארער, שטייפער און קאלטער שטימע.

איהר עררעגונג איז אין גאנצען פערשוואונדען געווארען דעם קאָפּ האט זיא געהאכטען הויף, אויפגעהויבען, דיא אויגען זיינען געווען קלאָר און זיא האט ניכער אויסגעזעהן וויא א ריכטער אלס א פּעראורטהייכטע.

— מיט א פאָר מאָנאטען צוריק, האט זיא געזאגט, האב איך פון דיר גע- בעטען א געפאלען און דוא האסט מיר פערשפראכען צו טהאָן עס. איך האב דיר געבעטען, אז דוא זאלסט מיר ערלויבען צו מאכען אן ענדע מיט מיין לעבען, ווען דער טאָג וועט קומען, ווען אונזער לעבען וועט ווערען אונערטרעגליך. יענער טאָג איז געקומען.

ווייליאם האט געשוויגען.

— דוא זעהסט צו וואס פאר א שטופע מיר זיינען ענדליך געקומען. מיר האבען שוין כמעט ניט, וואו צו זיין. וואו מיר זיינען ניט געווען איז פאר אונז גע- ווארען איינג: אונזער הייזעל אין פאַרם, אונזער הויז און פאַרזי, אונזער סאלאָן דא אין איצט דאס צימער, וואו אונזער טאכטער איז געשטארבען, — אין דיא אלע קענען מיר שוין לענגער ניט בלייבען. איצט געפינען מיר זיך אין דיזע פערשטויב- טע פיער ווענד און דאס איז דער פאסענדסטער פּראָץ פאר אונז. ווען מיר זאלען פּערכאָזען דאס צימער, וועלען מיר פּערוינקען אין א לעבען, וואס וועט זיין א שאַנדע פאר דיא פינף גליקליכע יאהר, וואס מיר האבען פּערכראכט צוזאמען? זאָג איך ניט ריכטיג?

— ריכטיג, האט ווייאָם געענטפּערט.

— יעדעס ווארט, יעדער פּריוו טאכט אין אונז נייע וואונדען און עפענט אכטע. דוא ליעבסט מיך נאך, ווייליאָם? נאר דוא ביזט אייפּערזיכטיג. איז דאס ניט וואהר?

— דאס איז וואהר.

— עס איז אונגעגליך פאר אונז צו לעבען צוזאמען. מיין שלאָף איז געש- טערט פון טרויעמען וועגען אן אנדערען איך רוף צו איהם פון שלאָף, איז דאס ניט וואהר?

— דאס איז וואהר.

ויליאם האט געענטפערט וויא אן עכאָ, וויא אן אַבקלאַנג. דיא רוחיגע און שטאַלע האַלטונג פון זיין פרוי האט אין איהם ערוועקט זיין נאנצע שטאַרץ, וואס איז ביז איצט געשלאפען אין זיין נאטור. ער איז שוין מעהר ניט געווען שוואך.

— עס איז וואהר, האט מאַנדאַלען געזאָגט ביטער, אז מיר קענען ניט פיהר רען אזא לעבטן, וויא מיר האבען געזעהן מענשען פיהרען אין פאַרזי: דוא אין איין ווינקעל פון הויז און איך אין א צווייטען. איז דיר געפעלען אזא לעבען ?

— ניין, האט וויליאם אויסגעשריען. איך ליעב דיך פון דעם נאנצען הארצען מיר קענען אזא לעבען ניט פיהרען, מיר מוזען זיין איינער פאר'ן צווייטען אלץ אין דער וועלט, מיר מוזען ליעבען אדער שטארבען.

— זעהר גוט ! אויב אזוי איז אלץ געענדיגט. דאס איז דער קאָנשיער שלום.

— יא, אלץ איז געענדיגט, האט וויליאם געענטפערט לאנגזאם.

מאנדאַלען האט אַ וויילע נאכגעדענקט, צו זיא האט געזאגט אלץ, וואס זיא האט געדענקט צו זאָגען. זיא האט איהם געוואלט דערווייזען, אז אלע האָפנונגען זיינען געשטארבען און קיין מיטעל איז ניט פערברייבען.

— איך האב געוואלט געהמען זיך דאס לעבען יענע נאכט אין איינפאהר-הויז, און נאר דער געדאנק וועגען לוס'ן האט מיך אבגעהאלטען. נאר איצט איז לוס'ן טיידט, און קיין זאך שטערט מיר ניט. געדענקסטו, וואס דוא האסט מיר צוגעזאגט ?

— יא, האט וויליאם געענטפערט. מיר וועלען שטארבען צוזאמען.

זיא האט אַ קוק געטהאָן אויף איהם צושראקען און פערוואונדערט :

— וואס רעדסטו, וויליאם ? האט זיא אויסגעשריען. דוא דארפסט ניט שטארבען, דאס איז מיר גאָר אין געדאנקען ניט אריין. איך וויל ניט טראגען אויף זיך דעם לאסט פון דיזען אומזיסטען פערברעכען.

— וואס האסטו געמיינט, אז איך וועל דא בלייבען צו טראגען אליין דיא

ליידען ?

— פאר וואס רעדסטו פון ליידען ? האסטו דען מורא צו בלייבען אליין ?

— דוא וועסט ניט שטארבען אליין.

— איך בעט דיך, וויליאם, פערגרעסער ניט מיינע ליידען, נאך מיין טיידט

וועסטו געפינען נייע פריידען.

וויליאם האט פערלארען זיין קאלטע רוחיגקייט.

— וואס וועל איך טהאָן אהן דיר ! האט ער אויסגערופען. דוא טראנסט ניט

אַליין דיא שולד פון אונזער אונגליק. מיין שוואכקייט האט פיעל צו טהאן מיט

דעם. דוא וויסט ניט, וואס איך קען נאך אבמהאן, ווען איך וויל ניט האבען דיא זילף פון דיין שטארקען כאראקטער.

מאגדאלען האט געוואוסט, אז ער זאגט דיא ריינע ווארהייט.
— לאמיר נאך אבווארטען אביסעל, האט ער געזאגט.

— אבווארטען! אויף וואס וועלען מיר ווארטען? און וואס וועט ארויסקר מען פון דעם ווארטען? איז דען ניט אלעס געענדיגט? האסטו דען אליין עס ניט געזאגט?

ביי דיא ווערטער האט זיא זיך פון איהם אבגעווענדט, און זיא האט צום ערסטען מאָל דערוועהן דיא שאפע מיט דעם אלטען גראפס פלעשענעך גיפט. געהענדיג אויף דיא טרעפ אהער, האט זיא זיך בעשלאָסען ארויסצוואורפען זיך פון פענסטער. נאר ביים אנבליק פון דעם ווארט „גיפט“ איז איהר אַ נייער געדאנק אריין אין קאָפּ.

זיא איז צוגעלאפען צו דער שאפע.

— מאגדאלען! מאגדאלען! האט וויליאם אויסגעשריען צובראָקען.

זיא האט צובראָכען דאס גלאָז פון דער שאפע און האט ארויסגעכאפט דאס ערסטע פלעשעל, וואס איז איהר געקומען צו דער האנד.

— דוא וועסט דאס ניט טרינקען, האט וויליאם אויסגעשריען, אנכאפגענדיג איהר ביי דער האנד.

זיא האט זיך געפרובט ארויסרייסען פון איהם, אבער דאס איז געווען אומזיסט.

— איך האב דיר געוואלט פערשפארען דעם לעצטען ווייהמאָג, האט זיא געזאגט, נאר דוא צווינגסט מיך צו זיין ברוטאָל. צייט איך האב דיך געזעהן דאס לעצטע מאָל אין פאַרזי, האבען זשאקים ליפען בעריהרט מיינע. איך וועל דיך קיין מאָל מעהר ניט קענען קוסען, וויליאם.

וויליאם האט אוואָרף געטהאן איהרע הענד און איז לאנגזאם אָבעטראטען פון איהר. ניט אראבלאוענדיג פון איהר זיינע וויילדע אויגען.

— אה, דוא זעהסט? האט זיא אויסגערופען מיט אן אונגעוועהנליכען שמיר-בעל; דוא זעהט, אז איך בין ניט ווערטה אז דיא ערד זאל מיך טראגען.

ער איז צוגעגאנגען ביז צו דער וואנד און אנשפארענדיג זיך אן איהר, האט ער ניט אראבעקלאזט דיא אויגען פון זיין פרוי.

זיא האט אויפגעוויבען דאס פלעשעל, אים ער זאל קענען בעסער זעהן.

— זעה, וויליאם, איך וועל דאס טרינקען און דאס וועסט מיך ניס אבי-
האלטען.

ער האט זיך א צאפעל געמאכט; זיינע צייהנער האבען געקלאפט, ער איז
געווען וויא בעצויכערט פון דער סצענע.

מאגדאלען האט לאנגזאם אויסגעטרונקען דעם ניפט פון פלעשעל.

דעו ניפט האט געוויקט מאמענטאל וויא א בלייז. זיא האט זיך א ווארף
געטראגן מיט'ן געזיכט צו דער ערד. איהרע רויט נאכדערנע האר האבען זיך צולאזט
און האבען איהר בעדעקט וויא א ים בלוט.

וויליאם האט געזעהן יעדע איינצעלהייט פון דער סצענע. וואס מעהר זיא
האט געטרונקען, איז ער אלץ ניריגער און ניריגער געזונקען צו דער ערד, ביז ער
האט זיך צוואמענגעררייט אויפ'ן באדען. איהם האט אויסגעוויזען, אז צוזאמען
מיט'ן פלעשעל האט זיך אויסגעלעדיגט זיין מארך. ער איז געזעסען שטום און גער
קוקט דורך דיא פיסלאך פון דעם טיש אויפ'ן קערפער פון זיין ווייב. דאן האט ער
ארויסגעלאזט א וויקדען וואהנזיניגען געלעכטער. ער האט ווילד אנגעהויבען צו
לויפען איבערן צימער, שפרינגענדיג פון צייט צו צייט איבערן קערפער פון זיין פרוי.
אין דיזען מאמענט האט זיך זשענעוויזען בעוויזען אין טהיר. זיא איז געשטא-
נען אונבעוועגט און שטייף וויא דאס שיקזאל. זיא האט ארוםגעקוקט דאס צימער.
דערזעהנדיג דעם טוידשען קערפער פון מאגדאלען און דעם וואהנזיניגען וויליאמען
וואס איז געשפרונגען איבערן קערפער און האט געלאכט מיט א ווילדען געלעכ-
טער, האט זיא רוהיג געזאגט מיט איהר הארטער פאנאטישער שטימע:

— ניי, נאט דער פאטער איז קיין מאך ניס מוחל!

געקליבענע שריפטען

— פון —

י. י. זעווין (תשר"ק, יודקאָוויטש).

דאס איז דער נאָמען פון תשר"ק'ס ערצעהלונגען וועלכע וויינען יעצט ערשינען
סוף בוך-פאָרם און וועלכע וויינען געווען געדרוקט אין „טאנעבלאט" אונטער די נעמען:

חיים דער קאסטאמער פעדלער. | שמחה דער שמש.
דזשא דער ווייטער. | בערל דער בומישער באי.

מר. זעווין האט א נאָמען געגעבען וויינע ערצעהלונגען, געקליבענע שריפטען,
ווייל ער האט זיי ניי אויסגעקליבען פון די פּויערער ערצעהלונגען וועלכע ער האט
פּערפאַסט, און נור די בעסטע וועלכע וויינען פול מיט ווייטץ און הומאָר, האט ער
איבערגעגעבען צו דרוקען אין בוך-פאָרם.

מר. זעווין האט אויך אסך פון די ערצעהלונגען אין די „געקליבענע שריפטען"
אויסגעבעסערט, פיעל וואָנאַר אין גאַנצען איבערגעאַרבייט; זאָ, דאס די לעזער וועלען
דערנייען געפינען גאַנץ נייעס לעבן און וועלען זיך אויף דאס ניי גוט אכוירען.
מר. זעווין איז אהנע צווייפּעל דער גרעסטער אידישער הומאָריסט אין אַמעריקא,
ווייל איהר קענט גיט דורכלעזען וויינע צוויי אדער דריי ציילען וואו איהר זאכט זיך
גיט פארנאנדערלאכען, ער שמעקט דעריבער אזוי הויך, אלס הומאריסטישער שרייבער
אין אַמעריקא פונקט ווי „שלום-עליכם" אין אייראָפּאַ.

מר. זעווין איז א מאָדערנער אידישער הומאריסט, וויינע הומאריסטישע ער-
צעהלונגען וויינען גיט פון דעם לעבען און ווירקען פון דעם אלטען דור, נאר פון דעם
נייעם דור, אויך גיט פון דער אלטער וועלט, נאר פון דער נייער וועלט. אין וויינע
שריפטען שפיעגלט זיך אָפּ דער גאַנצער אידישער לעבען אין אַמעריקא; זיין האַנדעל
און וואַנדעל, זיין פרייד און לייד, זיין גליק און אונגליק. אלעס ווערט אזוי
איינגעוויקעלט אין הומאָר און ווייטץ, דאָס אפילו ווען איהר לעזט א זאך וואס מען
דאַרף דארויף וויינען, מוזט איהר אויך לאכען.

די „געקליבענע שריפטען" פון י. י. זעווין וועט אכוירען
דעם גאַנצען אידישען פּובליקום, און אפילו דיעזע וועלכע האבען שוין די שריפטען
געלעזען אין „טאנעבלאט" וועלען עס יעצט מיט פּערנעניגען נאך אמאל לעזען אין
בוך-פאָרם.

די „געקליבענע שריפטען" איז געדרוקט אויף שטאַנעם פּאַפּיר
און געבונדען אין קלעטע באַנד.

פריי 1 דאלער.

צו בעקסטען אין אלע בוכהאַנדלונגען ווי אויך ביי די פּערלענער:

HEBREW PUBLISHING CO.,

83-85-87 Canal Street,

New York.

נייע מוזיק שוין ערשיענען

שוין ערשיענען די מוזיק פון דער בעריהמטער מוזיקאלישער דראמא

נ ר ת מ י ד

פון וועלכע עס איז ביו יעצט ערשיענען בלויז דער ערשטער נומער אליון,

זיינען יעצט ערשיענען די איבריגע נומערען אויך, נעמליך :

ציון מאַרמז

האַלט עס אייך

קאַמיש דועט

די סוכה

א וויבעל ווי א וויבעל

דאמיט איז די מוזיק פון דיעזער דראמא קאמפליט.

„דער פוילישער איד“ פאר פיעדעל

קאמפליט אין 1 בוך.

זיי געבענשט דו פרייע לאנד!

זעהר א שעהנע פאטריאטישע ליעד זיסע מוזיק און שעהנע ווערטער.

מוזיק פון רומשיסקי, פערפאסט פון שמולעוויץ.

קירצליך ערשיינט

א בעריהמטע הערצרויסענרע טרויער-ליעד אויף די טרויענגעל

פיער קרבנות

„מ א מ ע נ י ר“

פיר פיאנא מיט ווערטער פון אנשל שאהר און מוזיק פון רומשיסקי.

א בריוועלע דעם טאמען

פון שמולעוויץ און מוזיק פון רומשיסקי פיר פיאנא מיט ווערטער.

Hebrew Publishing Co.

83-85 Canal St.

NEW YORK.

100 געקליבענע

ש ר י פ מ ע ז

— פון —

ז. ליבין.

דאָס איז דער נאָמען פון ליבנים לעצמע ערצהלונגען וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין פערשיעדענע צייטונגען און זשורנאלען אין זיי. נען יעצט ערשינען אין בוך-פאָרם. די געקליבענע שריפטען זיינען ערשינען אונטער פאָל-גענדען סדר:

- I גלות-בילדער.
- II ליעבע.
- III סוזשעמען.
- IV בילדער פון דעם ארימען לעבען אין ניוארק.
- V דער קריזיס.
- VI פערשיעדענעס.
- VII ערנסטער שפאס.

מר. ליבין האָט אַ נאָמען געגעבען זיינע לעצמע שריפטען, געקליב. בענע שריפטען ווייל ער האָט זיי אויסגעקליבען פון די טויזענדע וועלכע זיינען לעצמענס פון איהם ערשינען. און נור די בעכטע וועלכע זיינען אינטערעסאַנט און בעלעהרענד האָט ער אונט איבערגעבען צו דרוקען אין בוך-פאָרם.

די געקליבענע שריפטען פון ז. ליבין איז געדרוקט אויף שעדגעם פאפיר און געבונדען אין אַ פראכטפאָלען באַנד.

פרייז 1 דאלער.

צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען ווי אויך ביי די פערלענער:

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85-87 Canal Street,

New York.

אלענדארפ'ס מעטהאדע

פון אלכסנדר הארקאווי

אין א ניצליכער בוך גרינדליך אויסצולערנען די ענגלישע שפראכע.

א בוך פון 600 זייטען.

זיין ריכטיגער פרייז אין אלע שפראכען איז 3 דאלאר,

אין אידיש — נור \$1.25

אלענדארפ'ס מעטהאדע איז אנערקענט אין דער נאנצער וועלט פיר דיא בעסטע, ווייל דיא פראקטיק האט בעוויזען, דאס וואו איז זעהר לייכט און גוט פיר יעדען וואס וויל זיך אויסלערנען דיא ענגלישע שפראך און א לעהרער.

אלענדארפ'ס מעטהאדע

אין ארץ און ארט, דאס דיא שפראך איז איינגעטיילט אין לעקציען, אין דער לעקציען קומען פאר ווערטער, נעשפרעך און גראמאטישע רעגעלען.

פאר דיא לעקציען קומט א בעזונדערע אבטהיילונג צו לערנען זיך לעזען און ספעלען. אום די ווערטער און גראמאטישע רעגעלן זאלען מעהר פערשטארקט ווערען אין דיא געדאנקען, ווערען אים ענדע פון יעדען לעקציען נעגעבען שטיקער לעזערשטאף צום איבערזעצען. דיא זעטצע פון דיא שטיקער לעזערשטאף, זיינען צוזאמענגעשטעלט פון דיא ווערטער, וואס זיינען פריהער פארגעקומען. דער לער לינג וועט זיי קענען איבערזעצען. יעדע שטיק לעזערשטאף טראגט א נומער.

צום לעהר-בוך קומט א בעזונדער בוך, א שליסעל, וואס ענטהאלט דיא ריכטיגע איבערזעצעונג פון יעדען זאץ. די איבערזעצעונגען זיינען בעזייכענט מיט די זעלבע נומערן וויא די שטיקער לעזערשטאף ביא דיא לעקציען; דער שיללער קען אלזא מיטן שליסעל אפשטימען אויב זיין איבערזעצעונג איז ריכטיג אדער ניט.

אלענדארפ'ס מעטהאדע איז איינגעטיילט אין

78 לעקציען.

דיא אבטהיילונג צו לערנען זיך לעזען, איז זעהר פראקטיש. דיא רעגעלן ווערען ערקלערט איינפאך און דייטליך. אין דיא לעקציען ווערט נעגעבען דיא אויסשפראכע פון יעדען ענגליש ווארט מיט אידישע בוכשטאבן.

דאס בוך ענטהאלט איבער 600 זייטען אין גרויסען פארמאט און עלעגאנט געבונדען.

פרייז 1.25 דאלאר.

צו בעקומען ביא אלע בוכהענדלער, וויא אויך ביא דיא

Hebrew Publishing Co., 88-85 Canal St., New York.

שוין ערשיענען אין בוך-פארם

דער בעריהסמער ראָסאָן

די שעהנע אראבעללא

— פון —

קאטול מענדעס

וועלכער איז געווען געדרוקט אין, פאָרווערטס' אין פאָרמועצונגען, און
האט געמאכט די גרעסטע סענסישאַן צווישען
דעם נאנצען לעזע-פובליקום.

דער ראָסאָן, די שעהנע אראבעללא' איז זעהר אינמע-
רעסאנט און שפאנענר צוליעב די ווילדע האנדלונגען וועלכע קומען אין
איהם פאָר, און אלע וואס האבען דעם ראָסאָן געלעזען אין, פאָרווערטס'
וועלען אויך מיט פערגעניגען דעם ראָסאָן וויעדער לעזען אין בוך-פארם.

דער ראָסאָן, די שעהנע אראבעללא' איז פראכטמאָל
געדרוקט אייף שעהנעם פאפיר און איז געפאסט אין אפינעם קאווער.

פרייז 25 סענט.

זו געקומען ביי שלע בוכהענדלער, ווי אויך ביי די פערלענער:

HEBREW PUBLISHING CO.,

85-85-87 Canal Street,

New York

— פאלשמענדיגעס —

ענגליש-יודישעס און יודיש-ענגלישעס

ווערטער-בוך

פון אלכסנדר הארקאווי.

אין צוויי טהייל.

ערשטער טהייל ענטהאלט אלע ענגלישע ווערטער נאכ'ן איי-בי-סי, מיט זייער אויסשפראכע און איבערזעצונג אין אידיש.

צווייטער טהייל ענטהאלט אלע יודישע ווערטער נאכ'ן אלף-בית מיט די איבערזעצונג אין ענגליש.

ביידע טהיילען זיינען געבוטען אין איין באנד.

פרייז, 3.50

ענגליש-יודישעס האנד-ווערטער-בוך

פון אלכסנדר הארקאווי.

ענטהאלט כמעט אזוי פילע ווערטער, וויפילע דער פאלשמענדיגער ענגליש-יודישעס ווערטער-בוך, מיט דער אויסגאבע וואס דיא ערקלערונגען זיינען אביסעל אָנגעקירצט.

פרייז, 1.00

ענגליש-יודישעס און יודיש-ענגלישעס

טאשען-ווערטער-בוך

פון אלכסנדר הארקאווי.

ענטהאלט אלע ענגלישע ווערטער נאכ'ן איי-בי-סי, מיט זייער אויסשפראכע און איבערזעצונג אין יודיש, און אלע אידישע ווערטער נאכ'ן אלף-בית מיט דיא איבערזעצונג אין ענגליש.

פרייז, זען קלאפה באנד, 65 סענטי. אין לערער באנד, 90 סענטי.

גראף לעאָ טאַלסטאָים ווערקע

בעאַרבייטעט אין אידיש, פון ד. מ. הערמאַלין.

- איוואָן איליטש'עס טויט, אַ שילדערונג איבער דעם איבער-
גאַנג פון לעבען צום טויט, וואָס מען דענקט און פיהלט אין
10 די לעצטע מינוטען פון לעבען,
איוואָן דער נאַר, דיעזער בוך שילדערט פאַר אונז אַ בילד, וועל-
כעס עפענט אויף אונזערע אויגען צו זעהן אַ נייע וועלט מיט
3 נייע מענשען,
איך און מיין מאַן, אַ שילדערונג איבער דער אונגלייכהייט אין
פּערהייראַטעמען לעבען, און וועלכע הייראַטע עס פיהרט
10 צו גליק, און וועלכע צו אונגליק,
אַננאַ קאַרענינאַ, אַ שילדערונג איבער די ליידענשאַפט פון אַ
יונגע שעהנע פרוי, ווען זי פאלט אריין צו אַן עלטערן אָבנע-
לעבטען מאַן אונד פּערליעבט זיך ענדליך אין אַ פּרעמדען
יונגען און שעהנעם מאַן, ווי אזוי זי לייעבט, ליידעט, געניסט
פון איהר רייז און פאלט ענדליך אלס אָפּפּער פון דער ביטער-
25 רער שלאַנג — אייפּערזוכט,
טאַלסטאָים ביאָגראַפיע, אַ בעשרייבונג איבער זיין לעבען,
ווירקען און איינפלוס איבער זיינע מיטמענשען, מיט אַ ביי-
3 לאַגע פון זיין בילד.
מיין וידוי, אַ שילדערונג, צו וועלכען צוועק מענשען זיינען בע-
10 שאַפען געוואָרען, לעבען אויף דער וועלט און ליידען צרות,
מיין פּריינד'ס פרוי, אַ שילדערונג איבער די געמיינהייט און
10 פּערדאַרבענהייט וואָס פאַלשע לייעבע קען ארויסבריינגען,
דער נסיון, אַ שילדערונג איבער דעם קאָמפּף פון אַנשטאַנד מיט
אויסגעלאַסענהייט, פון מאַראַל מיט פּערדאַרבענהייט, און
פּן ערלען מענער-מוטה מיט ערניערדיגטער פּרויען-שוואַכ-
10 קייט,
10 פּאַליקוּשקאַ, אַ בילד פון דעם בויערשען לעבען אין רוסלאַנד,

- די פערפיהרונג, א שילדערונג איבער אזא סאָרט לעבען, וואָס איז פול מיט מענשליכער אויסגעלאָסענהייט און פערדאָרבענדיג הייט, 10
- די צוויי דורות, א שילדערונג פון דעם רוסישען לעבען, איבער זייער אונטערהאלט, בעלער, חתונות, ציניגער טענץ און קארמען שפיעל, 10
- די קרייצער סאָנאַט, א שילדערונג איבער דער פערדאָרבענהייט אין פעהרייראטען לעבען, עס ווערט בעוויווען מיט פאָסד טען, אז קיין אמת'ע ליעבע עקזיסטירט גאָר ניט אין דער מענשהייט, עס איז נור בלויז ליידענשאַפט, פאָלשקייט און בעטרוג, 10
- קריעג און פרייעדען, אין דיעזען בוך ווערט געשילדערט דער בלוטיגער יאָהר 1812, ווען נאָפאלעאָן האָט איינגענומען גאנץ אייראָפּא, די מפלה פון דעם גרויסען קריעגס העלד אין מאַסקווא, און די גאנצע פאָליטיק פון אייראָפּא צו יעדער צייט, דאָס איז דער גרעסטער און בעסטער דאָמאָן וואָס גראַף טאָלסטאָי האָט געשריעבען, 50
- תחית המתים, א שילדערונג, ווי איין אַלטער בעל-עברה'ניק ווערט א בעל תשובה, און וויל גוט מאַכען זיינע אַלטע חטאים, 15

עמיל זאלא'ס קלאסישע ווערקע

בעאַרבייטעט אין אידיש פון

ד. מ. הערמאלין און אנדערע בעריהמטע אידישע שרייבער.

- בלומיגע חתונה, אָדער די שלאַכט ביי דער מיהל, אַ מייסטער־
 האַפטע שילדערונג איבער די שרעקליכקייטען פון אַ מלחמה, 10
 אַ גלח'ס זינד, אַ שילדערונג איבער די העכסטע ליעבעס־געפיהל
 אין דעם קאמפף מיט די פינסטערע געדאַנקען, 10
 די דאָרפ־מיידעל, אַ רעאליסטישע שילדערונג איבער מער־
 כען־אונשולד און מענער פערדאָרבענהייט, 10
 דער ווייבער־שער גן־עדן, דאָס איז אַ בוך וואָס האָט געמאַכט
 דעם גרעסטען סענזאַציאָן אין אַללע וועלט־שפראַכען און
 איז פערקויפט געוואָרען אין די הונדערט־טויזענדע עקזעמפֿ־
 ליאַרען, 25
 זשערמינאַל אָדער נאַנאַנס ברודער, אין דיעזען בוך ווערט גע־
 שילדערט נאַטור־טרייאַ דאָס לעבען און ווירקען פון דער
 אַרבייטער־קלאַסע און דער קאמפף פיר זייער עקזיסטענץ,
 דאָס איז דער גרעסטער און בעסטער ראָמאַן וואָס עמיל
 זאַלאַ האָט אויפגעשריעבען, 40
 מויט שלענגער, אָדער נאַנאַס מוטער, אין דיעזען בוך ווערט גע־
 שילדערט ווי אזוי „נאַנאַ“, וועלכע איז געווען איין איינפאַ־
 כע מיידעל פון פראַסע עלטערן, איז געקומען צו דער שמור־
 פע פון אַ בלענדענדער וועלט־דאַמע, 30
 די ליעבעס נאַכט, דיעזער בוך דעקט אָפּ דעם שליער פון די
 פרומע נשמות פון דער אַריסטאָקראַטיע און צייגט אונז ווי
 אונטער דער מאַסקע פון רעליגיאָן ליעגט כּעהאַלטען אַ
 וועלט מיט שמוץ, אויסגעלאַסענהייט און פערדאָרבענהייט, 10
 לעבען און מויט, אַ שילדערונג איבער די געפיהלע פון היהנער־
 פֿלעט און ווי עס שמעקט בעגראָבען צו ווערען לעבעדי־
 גערהייט, 10
 די מענשליכע בעסטמעס, אין דיעזען בוך צייגט אונז עמיל יאַלאַ
 די בעסטע אין מענשען־געשטאַלט, די בלוט בעפלעקט

- הענד פון פראנקרייך'ס פאָלק און די מיט שמוטיץ און עקעל-
 האפטע מאַסקע וואָס פראנקרייך'ס גרויסע לייטע טראָגען. 15
 נאנא, א שילדערונג פון א געפאלענע פרויענצימער, וועלכע
 מאַכט דורך אללע שטופען פון אן אויסגעלאַסענעם לעבען,
 אָנגעפאנגען פון אן איינפאַכע שטראָסען מיידעל ביז א
 בלענדערע וועלט־דאַמע, פיר וועלכע פירסטען, פרינצען,
 גראַפֿען און באַנקירען פאלען צו די פיס ווען זיי קר
 35 מען מיט איהר אין בעריהרונג,
 נאנטאס אָדער דער געקויפטער מאַן, א שילדערונג ווי אזוי א
 יונגע און וואונדערשעהנע מעדכען איז געפאלען צו דער
 10 געמיינהייט פון א פערפיהרער,
 פערדגיפטיקער קום, א שילדערונג וועלכע איז אינטערעסאַנט,
 שפאַענד און ריהרענד און ווערט גערעכענט פיר איינע פון
 25 די בעסטע ווערק וואָס זאָלאַ האָט געשריעבען,
 די פאַרזייער דאַמען, אין דיעזען בוך עפענט עמיל זאָלאַ די אויגען
 פון פיעלע דומע מענער, וואָס בעהויפטען, אז אונטער טוי-
 זענד פרויען גיבט קיין איינציגע א רעכטע, צו זעהן גראדע
 דעם געגענטהייל, אז אונטער טויזענד פרויען קען מען גע-
 פינען א סך רעכטע, וועהרענד אונטער טויזענד מענער קען
 10 מען ניט געפינען קיין איינציגען א רעכטען,
 פון חופה צום קבר, אין דיעזען בוך ווערט בעשריעבען די גרוי-
 סע וועלט שטאָרט פאַרזי אין איהרע ריכטיגע פאַרבען, די
 דונקעלסטע פלעטצער, ווי אויך די רייכסטע סאלאָנען וואו
 די שטאָליגע אַריסטאָקראַטען, מיט זיער גאַנצער פערדאָר-
 10 בענהייט, טהוען אָפּ די שענדליכסטע גוואַלד טהאַטען,
 פרויען־ליעבע, א שילדערונג איבער די געפיהלע פון א פרויענצי-
 מער און די אנציהונגען צו איהר מאן, וועלכע אינטערליעגען
 מערקווירדיגע וועקסלונגען. דער געניאלער עמיל זאָלאַ
 בעווייזט ווי אזוי א פרויענצימער איז אימשטאַנדע צו ליע-
 בען ניט נור אין מאן, עס איז אונגעפעהר א בילד פון פאָ-
 ליאַנדריע, (פיעל מענעריי), גראדע ווי עס איז אין פאָלי-
 10 נאַטיע (פיעל ווייבעריי),

אלע כתבים פון מענדעלע מוכר ספרים

(ש. י. אבראמאווין).

- 10 אלמע מעשה אָדער א נאכט אין צרות, א בילד פון אידישען לע-
בען אין דער ליטא,
- 15 ווינש פינגעריל, א מתנה פיר די ליעבע אידישע קינדער
- די טאסקע. אָדער די שטאָרט בעלי טובות, א מייסטערהאפטע
קריטיק איבער דעם אידישען צושטאנד אין רוסלאַנד, אין
דער צייט ווען אירען האָבען זיך אָהן א טאסקע ניט גע-
15 קענט בעגעהן,
- יודעל, א ספור המעשה אין שירים, אין דיעזע ווערק איז אברא-
מאווין דורכגעגאנגען די גאנצע אידישע געשיכטע פון אַנ-
15 פאנג ביז היינטיגען טאָג,
- ישראל'יק דער משוגענער, א מייסטערהאפטע קריטיק איבער די
לעצטע פאָנראָמען אויף אירען אין רוסלאַנד,
10 לעצטע שריפטען א זאמלונג פון זיינע לעצטע שריפטען.
35
- פישקע דער קרומער, א מעשה פון אידישע אָרימע לייט,
15 דער פריזיוו, א דראַמא אין 5 אַקטען.
- די קליאַטשע אָדער צער בעלי החיים, דאָס איז די בעסטע מייס-
טערווערק וואָס איז ארויס פון אבראמאווין'עס פעדער און
האָט נעמאכט א שטורם צווישען דעם לעזע-פובליקום אין
דער וועלט. „די קליאַטשע“ איז אויך איבערזעצט געוואָרען
אין אלע וועלט שפראַכען און ווערט גערעכט פיר א ליטערא-
15 רישען אוצר אין דער וועלט-ליטעראַטור,

- דאס קליין מענשעלע, א מייסטערהאפטע ווערק, וועלכע איז פולל מיט ווייז, הומאָר און שאַרפזינן און דערביי איז עס אַ גוואַלדיגע קריטיק איבער די אידישע שטאַדט־בעל־טובות, רעדעל־פיהרער און סתם בעל־צדקות און גוטע אידען פון רוסלאַנד,
- 15 אַ ריזע־בעשרייבונג פון בנימין דעם דרימען, ווי ער איז אויף זיינע נסיעות פּערגאַנגען גאַנץ ווייט, אַז אונטער די הרי חושך, און האָט זיך גענוג אָנגעזעהען און אָנגעהערט חדושים, שעהע זאַכען, וועלכע זיינען זעהר אינטערעסאַנט צו לע־זען,
- 10 שלמה ר' חיים'ס, אַ שילדערונג פון דעם אידישען לעבען אין דער ליטא, וועלכע איז זעהר אינטערעסאַנט, שפּאַנענד און בע־לעהרענד, און ווערט גערעכענט פיר איינע פון די בעסטע ווערק וואס מענדעלע מוכר ספרים האט אין דער לעצטער צייט ארויסגעגעבען,
- 10

וועלט- בעריהמטע **אפערראם**

בעשריעבען און ערקלעהרט אין פליין אריש פון

וויליאם ערליין.

דעם אינהאלט פון דעם דראמאטישען סושעט און דער כאראקטער פון דער מוזיק פון די בעסטע פינף און צוואנציג איטאליענישע, פראנצויזישע און דייטשע אָפּעראַס. סיי דער וואס געהט אין אָפּערא און סיי דער וואָס האָט ליעב לעזען וועגען די פראכטפאלע סושעטען פון די גרעסטע אָפּעראַס, קען אין דיעזען בוך געפינען פיעלעס וואס פערשאפט דעם העכסטען עסטהעטישען פערנעניגען.

קויפמ דעם בוך איבער דיא שעהנמטע קונסט

און זעהט וואָס פאר אַ וועלט פון נענס עס איז דאָ פאר אַלע מענשען פון אַלע קלאַסען. דער בוך דארף זיך געפינען ביי יעדען וואָס האָט ליעב צו לעזען די בעסטע ראָמאַנען, דראַמאַס און פּאָעזיע.

אינהאלט פון די אָפּעראַס.

לע פראַפעט פון מיערבער	רינגלעטאָ פון ווערדי
די יודין פון האַלעווי	טרובאַדור
פאָסט פון גונאָ	טראַוויאַטאָ
קארמען, פון ביזעט	אַאידיאָ
לאַ נאוואַרעז פון מאַסענע	לאַ באַהעם פון פוטשיני
האַנהיזער פון וואַגנער	מאַדאַם באַטערפליי, פוטשיני
לאַהענגרין פון וואַגנער	קאַוואַלעריאַ רוסטיקאָנאָ
טרויסטאָן און איזאלדע	פון מאַסקאָני
פון וואַגנער	פאליאַטישי פון לעאַנקאַוואַלאָ
פאַרסיפּאַל, פון וואַגנער	לוציאַ די לאַמעַרמור,
דאָן זשוּאַן פון מאַצאַרטי	פון דאַניצעטי
פידעליאַ פון בעטהאווען	פּויריטאַני, פון בעליני
מלכּה שבא פון גאַלדמאַרק	באַרבער פון סעווייל—ראַסיני
סאַלאַמע פון שטראָוס	הונגענאַטען פון מיערבער

רעגולאַר פרייז 50 ס. פּרעמיום פרייז (געבונדען) 25 ס.

HEBREW PUBLISHING COMPANY

83-85 Canal Street

New York

פאליטישע עקאנאמיע

איהר ענטשמעהונג און געשיכטע

פון א. ש. זאקס.

פאליטישע עקאנאמיע איז די וויסענשאפט פון דעם מענשען'ס שאפען און ווירקען, האנדלען און וואנדלען ווען ער איז צוזאמען מיט נאך אנדערע אין געזעלשאפט.

פאליטישע עקאנאמיע איז די לעהרע פון די געזעלשאפטליכע ווירטהשאפט, זי לערענט דעם מענשען ווי ער זאל ארבייטען און ווי ער זאל זיין ארבייט בעסער אויסנוצען.

פאליטישע עקאנאמיע לערענט ווי אזוי אלע זאכען וועלכע זיינען נעטהיג צום מענשען'ס לעבען ווערען פראדוצירט, ווי אזוי זיי ווערען פאר-נאנדערה געמיינט און ווי אזוי זיי ווערען פערברויכט.

וויילט איהר וויסען ווי אזוי די געזעלשאפטליכע ווירטהשאפט פיהרט זיך יעצט ?

וויילט איהר וויסען ווי אזוי די געזעלשאפטליכע ווירטהשאפט האט זיך אמאל געפיהרט אין די אלטע צייטען ?

וויילט איהר וויסען ווי די געזעלשאפטליכע ווירטהשאפט דארף ווערען געפיהרט צום וואהל און בעכטען פון דער גאנצער מענשהייט ?

וויילט איהר וויסען וואס עס הייסט געזעלשאפט ?

וויילט איהר וויסען וואס עס איז דעם מענשען'ס אויפגאבע אין דער געזעלשאפט ?

וויילט איהר וויסען ווי אזוי זיך צו מאכען ניצליך אין דער געזעלשאפט ?

וויילט איהר וויסען וואס עס הייסט פראטעקשאן און פרי טרייד ?

וויילט איהר וויסען וואס עס הייסט קאפיטאליזמוס און סאציאליזמוס ?

דאן קויפט און לעזט „די פאליטישע עקאנאמיע“ פון א. ש. זאקס, וועלכע איז יעצט ביי אונז ערשינען אין א פראכט-אויסגאבע און ווערט פערקויפט צו א ספעשעל ביליגען פרייז פון

ברויז 40 סענט (רעגולאר פרייז 1 דאל.).

(פאסטגעלד פיר שיקען דעם בוך ביי פאסט 10 סענט עקסטרא.)

HEBREW PUBLISHING CO.

83-85 Canal St.

New York.